VASILE SZAKACS

www.bursa-explicata.ro

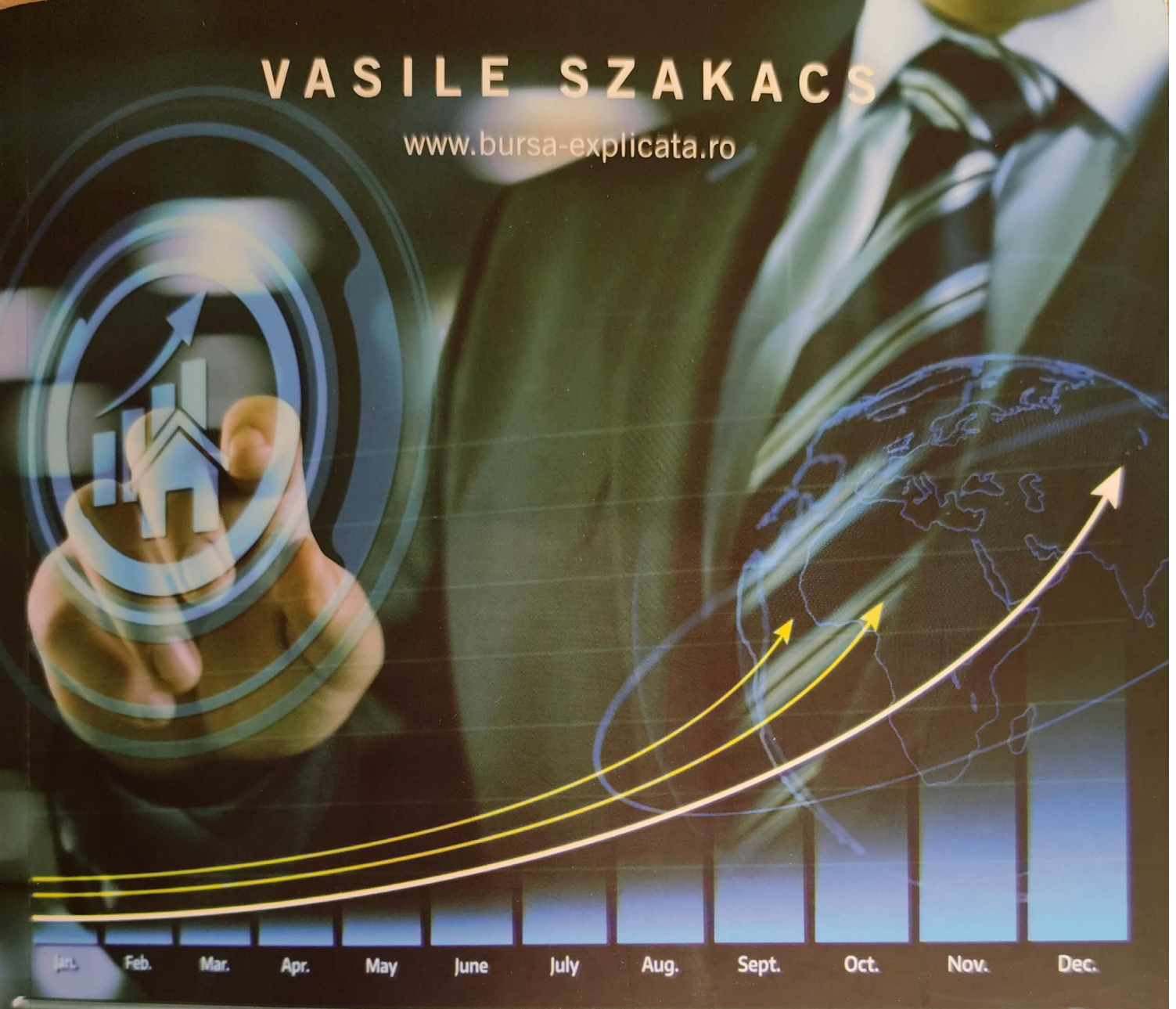

SUCCESUL LA BURSĂ

Partea a II-a

STRATEGII DE INVESTIȚII PENTRU DIFERITE ORIZONTURI DE TIMP

© 2026 Vasile Szakacs
Orice reproducere, chiar și parțială, a acestei lucrări este interzisă fără acordul scris al autorului.

Redactare și corectură: Manuela Bulat
Design copertă și interior: WMD Graphic Design SRL

ISBN: 978-973-0-42995-4

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

VASILE SZAKACS

SUCCESUL LA BURSĂ

Partea a II-a

STRATEGII DE INVESTIȚII PENTRU DIFERITE ORIZONTURI DE TIMP

București, 2026

Scanned with OKEN Scanner

GÂND ÎNAINTE

Dragii mei,

După ce în primul volum am pus bazele necesare pentru a înțelege cum funcționează piața bursieră – de la analiza fundamentală a companiilor și ETF-urilor până la folosirea *stock screenerului,* managementul portofoliului și al riscului, psihologia investitorului și fenomene precum *short squeeze*-ul, *gamma squeeze*-ul și *maximum pain* – este timpul să ducem lucrurile mai departe.

În acest al doilea volum, vom trece de la înțelegere la aplicare. Vom discuta despre strategii de investiții adaptate fiecărui orizont de timp, de la tranzacții pe termen foarte scurt (0–3 luni) la investiții pe termen scurt (0–3 ani), mediu (3–7 ani) și lung (7–30 ani). Pentru fiecare perioadă, abordările sunt diferite, selecția companiilor sau ETF-urilor se schimbă, iar riscurile și așteptările trebuie calibrate în mod corespunzător.

Vom vorbi și despre *bear marketuri* – perioade inevitabile în viața fiecărui investitor – și despre cum putem naviga prin ele fără panică, ba chiar profitând de oportunitățile pe care le aduc.

Vom analiza, de asemenea, investițiile alternative (precum aur, imobiliare, artă sau criptomonede) și modul în care acestea pot completa un portofoliu diversificat.

Spre finalul cărții, vom învăța de la cei mai buni. Vom descoperi lecții prețioase de la investitori legendari și vom analiza crize bursiere celebre, pentru a înțelege cum s-au declanșat, ce greșeli s-au făcut și cum pot fi evitate în viitor.

În acest volum, vom discuta despre anumiți indicatori tehnici (RSI, MACD, OBV etc.) care au fost explicați în prima mea carte, *Bursa explicată simplu. Ce înseamnă și cum se câștigă la bursă?,* și vă rog să o citiți pentru a înțelege mai multe despre acești indicatori.

Dacă primul volum a fost despre a învăța regulile jocului, acesta este despre a juca inteligent.

Haideți să începem!

Pentru a avea succes în acest tip de investiții, este esențial să ai cunoștințe avansate despre piețe, să utilizezi strategii eficiente și să îți gestionezi emoțiile și disciplina financiară.

Cine și de ce investește pe termen foarte scurt?

Investițiile ultrascurte sunt atractive pentru diverse tipuri de investitori, fiecare având propriile motive și strategii.

1. *Traderii* activi
   - Aceștia fac tranzacții frecvente și depind de volatilitatea pieței pentru a obține profituri mici, dar constante.
   - Utilizează analiza tehnică, indicatori și grafice pentru a identifica punctele optime de intrare și ieșire.
   - Folosesc platforme rapide și eficiente pentru a executa ordinele în timp real.
2. Speculatorii
   - Sunt investitori care caută să profite de mișcările rapide ale prețurilor, adesea pe baza știrilor sau a evenimentelor economice.
   - Speculația poate fi riscantă, dar poate genera profituri mari într-un timp scurt, dacă este realizată corect.
3. Arbitragiștii
   - Aceștia exploatează diferențele de preț dintre piețe sau instrumente financiare similare pentru a obține un profit fără risc (sau cu risc foarte redus).
   - Exemple: arbitraj între burse diferite, între contracte *futures* și acțiuni, între perechi valutare.
   - Este o strategie sofisticată, care necesită viteză de execuție și costuri de tranzacționare mici.
4. Investitorii defensivi, care caută randamente rapide
   - Uneori, investitorii cu profil conservator aleg investițiile ultrascurte pentru a profita de oportunități temporare, fără să-și blocheze capitalul pe termen lung.
   - Exemplu: plasarea fondurilor în obligațiuni cu maturitate scurtă sau în ETF-uri care replică performanța pieței pe termen scurt.

În concluzie, investițiile pe termen ultrascurt sunt utilizate de investitori experimentați, care își asumă riscuri mari și care dispun de strategii bine definite pentru a gestiona volatilitatea pieței.

Scanned with OKEN Scanner

Diferențele față de investițiile pe termen lung și mediu

Investițiile ultrascurte se diferențiază semnificativ de cele pe termen mediu și lung prin mai multe aspecte:

Caracteristică	Investiții ultrascurte (0–3 luni)	Investiții pe termen mediu (3 luni – 3 ani)	Investiții pe termen lung (3+ ani)
Obiectiv	Profit rapid din mișcări de preț	Creștere capital și venituri periodice	Acumulare și randament compus
Metode utilizate	Analiză tehnică, *scalping*, arbitraj	Analiză tehnică și fundamentală	Analiză fundamentală, strategie *buy & hold*
Risc	Ridicat, volatilitate mare	Moderat, volatilitate echilibrată	Scăzut, volatilitate redusă
Implicație activă	Foarte activă (monitorizare zilnică)	Moderată (monitorizare săptămânală)	Redusă (monitorizare lunară/anuală)
Randament potențial	Mare, dar inconsistent	Mediu, dar mai stabil	Stabil și cumulativ pe termen lung
Factori critici	Execuție rapidă, reacție la știri	Tendințele economice și sezonalitatea	Creșterea companiilor, inovația și macroeconomia

Câteva diferențe esențiale:

- Strategia și abordarea – investitorii pe termen lung analizează fundamentele companiilor și adoptă strategii pasive, în timp ce *traderii* pe termen ultrascurt speculează pe baza mișcărilor de preț.
- Stres și implicare – tranzacționarea ultrascurtă necesită o implicare activă și o capacitate rapidă de decizie, spre deosebire de strategia *buy & hold*, care necesită mai puțin timp și atenție.
- Impactul costurilor de tranzacționare – investițiile ultrascurte pot fi afectate de comisioane și taxe, ceea ce le face mai puțin eficiente pentru investitorii cu capital mic.

Investițiile pe termen ultrascurt sunt o categorie specială de plasamente financiare, care oferă oportunități de câștig rapid, dar care vin cu riscuri ridicate și necesită un nivel ridicat de expertiză și disciplină. Sunt potrivite pentru *traderii* activi, speculatorii experimentați și investitorii care înțeleg dinamica pieței și sunt capabili să reacționeze rapid

Scanned with OKEN Scanner

la schimbări. Spre deosebire de investițiile pe termen lung, unde creșterea constantă și randamentele compuse sunt cheia succesului, în investițiile ultrascurte totul se bazează pe viteză și analiză tehnică.

1.2 PROFIL DE RISC ȘI RANDAMENT

Investițiile pe termen ultrascurt sunt caracterizate de un nivel ridicat de risc și volatilitate, dar oferă și oportunități de câștig rapid. În această secțiune, vom analiza relația dintre risc și recompensă, impactul lichidității asupra performanței, influența volatilității și riscurile ascunse pe care investitorii trebuie să le gestioneze.

Relația risc-recompensă în investițiile ultrascurte

În orice strategie de investiții, riscul și recompensa sunt direct proporționale. Cu cât riscul asumat este mai mare, cu atât potențialul de câștig crește. În cazul investițiilor ultrascurte, această relație e și mai accentuată, deoarece:

- Mișcările de preț sunt rapide și imprevizibile – investitorii trebuie să reacționeze prompt la schimbările din piață.
- Se folosește adesea efectul de levier – acesta amplifică atât câștigurile, cât și pierderile, crescând semnificativ riscul de lichidare a pozițiilor.
- Timpul pentru corectarea greșelilor este foarte scurt – spre deosebire de investițiile pe termen lung, unde un activ își poate reveni în timp, în tranzacționarea ultrascurtă pierderile trebuie limitate rapid.

Pentru a gestiona mai bine această relație, investitorii pe termen ultrascurt folosesc strategii precum:

- *Stop-loss* și *take profit* – fixarea unor niveluri clare de pierdere acceptabilă și profit-țintă.
- *Risk-reward ratio* (raport risc-recompensă) – un raport optim este 1/2 sau mai bun (ex: riști 1% pentru a câștiga 2%).
- Diversificarea pe mai multe instrumente – scade riscul ca o singură tranzacție să aibă un impact major asupra capitalului.

Importanța lichidității activelor alese

Lichiditatea reprezintă capacitatea unui activ de a fi cumpărat sau vândut rapid, fără a afecta semnificativ prețul acestuia. În investițiile ultrascurte, lichiditatea este esențială pentru:

- Executarea rapidă a ordinelor – tranzacțiile trebuie să fie plasate instantaneu pentru a profita de mișcările de preț.

Scanned with OKEN Scanner

- Reducerea *spreadului* – o lichiditate ridicată duce la *spreaduri* (diferența dintre prețul de cumpărare și cel de vânzare) mai mici, ceea ce scade costurile de tranzacționare.
- Evitarea *slippage*-ului – în pieţele lichide, ordinele mari pot fi executate la prețuri diferite de cele dorite, ceea ce afectează performanța tranzacției.

Exemple de active cu lichiditate ridicată, ideale pentru investiții ultrascurte:

- Acțiuni *blue chip*, de exemplu Apple (AAPL), Microsoft (MSFT), Tesla (TSLA)
- Forex (EUR/USD, USD/JPY, USD/RON)
- Mărfuri (Oil, Gold)
- ETF-uri majore (IWDA, VWRL)
- Criptomonede (Bitcoin, Ethereum)

Active cu lichiditate scăzută, care prezintă riscuri pentru tranzacțiile ultrascurte:

- Acțiuni *small-cap* – pot avea *spreaduri* mari și ordine limitate.
- Criptomonede exotice – lipsa lichidității poate duce la *gapuri* foarte mari de preț.
- Derivate cu volum mic – contractele *futures* sau opțiunile pe active puțin populare pot fi dificil de tranzacționat.

Volatilitatea pieței și cum influențează deciziile pe termen scurt

Volatilitatea măsoară fluctuațiile de preț ale unui activ într-o perioadă de timp și este un factor esențial în tranzacționarea ultrascurtă.

Volatilitate ridicată → oportunități mai mari, dar și riscuri crescute

Volatilitate scăzută → mișcări lente, profituri mai mici, dar și risc redus

Factori care influențează volatilitatea:

- Anunțurile economice (ex: rapoartele NFP, inflația, deciziile Fed);
- Publicarea rezultatelor financiare pentru companii listate;
- Evenimente geopolitice (conflicte, sancțiuni, tarife, schimbări politice);
- Sesiuni de tranzacționare – piața este mai volatilă la deschidere și în apropierea închiderii.

Cum să folosești volatilitatea în avantajul tău?

Evită tranzacțiile în perioade de incertitudine extremă, dacă strategia ta nu este adaptată la mișcări rapide.

Monitorizează indicatorii de volatilitate, precum ATR (Average True Range) și VIX (Volatility Index).

Scanned with OKEN Scanner

Ajustează poziţiile în funcţie de volatilitate – foloseşte un *stop-loss* mai larg în pieţele volatile şi mai strâns în pieţele calme.

Riscurile ascunse în investiţiile ultrascurte

Chiar şi cei mai experimentaţi investitori se confruntă cu riscuri neaşteptate, care pot avea un impact major asupra tranzacţiilor. Printre cele mai periculoase se numără:

1. *Gapuri* de preţ *(price gaps)*
   - Apar când un activ deschide la un preţ mult diferit faţă de preţul de închidere anterior.
   - Se întâmplă de obicei peste noapte sau în urma unor ştiri importante.
   - Cum să te protejezi? Evită poziţiile *overnight* şi foloseşte un *stop-loss* adecvat.
2. Ştiri de ultim moment *(news trading risks)*
   - Anunţurile economice şi ştirile de piaţă pot cauza mişcări extreme de preţ.
   - Ex: Un raport financiar neaşteptat poate duce la o creştere/scădere bruscă a unei acţiuni.
   - Cum să te protejezi? Vezi calendarul economic şi evită să tranzacţionezi înainte de evenimente majore.
3. Decizii ale băncii centrale (ex: Fed, BCE)
   - O modificare a dobânzii de referinţă poate afecta brusc pieţele financiare.
   - *Traderii* pe termen ultrascurt trebuie să fie atenţi la declaraţiile oficialilor Fed şi să evite tranzacţiile în momentele critice.
4. Evenimente geopolitice neaşteptate
   - Războaie, sancţiuni economice, alegeri politice – toate pot avea un impact imprevizibil asupra pieţelor.
   - Cum să te protejezi? Diversificarea activelor şi gestionarea atentă a riscurilor pot ajuta la reducerea impactului.

Investiţiile ultrascurte sunt o oportunitate de a obţine profit rapid, dar vin cu riscuri ridicate. Este esenţial să înţelegi relaţia risc-recompensă, să alegi active lichide, să fii conştient de volatilitate şi să iei măsuri pentru a evita riscurile ascunse. Succesul în acest tip de investiţii depinde de o combinaţie de strategie, disciplină şi reacţie rapidă la schimbările pieţei.

Scanned with OKEN Scanner

1.3. STRATEGII DE INVESTIȚII PE TERMEN ULTRASCURT

Mai jos, vom defini cele mai importante tipuri de investiții pe termen ultrascurt: *scalping, intra-day trading, swing trading,* arbitraj și *event-driven trading.*

1.3.1 *SCALPING* (PROFITURI MICI, TRANZACȚII DESE)

Scalpingul este una dintre cele mai rapide și intense strategii de tranzacționare pe termen ultrascurt. *Traderii scalperi* profită de mișcări minore ale prețului, realizând zeci sau chiar sute de tranzacții pe zi. Această strategie necesită un timp de reacție rapid, execuție eficientă a ordinelor și o platformă de tranzacționare cu comisioane reduse.

Scalpingul este ideal pentru *traderii* care pot lua decizii rapide și au reflexe bune, sunt dispuși să monitorizeze piața intens timp de mai multe ore pe zi și utilizează strategii de risc bine definite și respectă o disciplină strictă.

Strategii de execuție rapidă *(market orders, limit orders)*

Pentru a avea succes în *scalping, traderii* folosesc diferite tipuri de ordine pentru a intra și ieși rapid din tranzacții.

1. *Market orders* (ordine de piață)
   - Sunt ordine care se execută imediat, la cel mai bun preț disponibil.
   - Avantaj: execuție instantanee, potrivite pentru *scalperii* care au nevoie de intrări rapide.
   - Dezavantaj: risc de *slippage* (executarea la un preț diferit de cel dorit), mai ales în pieţele volatile.
   - Utilizare: în situații unde fiecare secundă contează și este important să intri imediat în tranzacție.

Exemplu: Un *scalper* vede că prețul EUR/USD crește rapid și plasează un *market order* pentru a intra instantaneu în tranzacție.

2. *Limit orders* (ordine-limită)
   - Permit *traderilor* să stabilească un preț fix la care vor să cumpere sau să vândă.
   - Avantaj: executare exactă la prețul dorit.
   - Dezavantaj: nu există garanția că ordinul va fi executat, dacă prețul nu atinge nivelul stabilit.
   - Utilizare: pentru *traderii* care doresc să intre doar la un preț precis, reducând riscul de execuție la un preț nefavorabil.

Exemplu: Un *scalper* dorește să cumpere Bitcoin la 62.000 USD, dar prețul actual este 62.100 USD. Plasează un *limit order* la 62.000 USD și așteaptă să fie executat.

Scanned with OKEN Scanner

3. *Stop orders* (ordine *stop-loss & stop-limit)*

- *Stop-Loss Order* – închide automat o poziție dacă prețul atinge un anumit nivel, protejând capitalul.
- *Stop-Limit Order* – similar cu *stop-loss,* dar permite stabilirea unui preț minim sau maxim pentru execuție.
- Utilizare: esențial în *scalping* pentru a evita pierderile mari cauzate de mișcări rapide ale pieței.

Exemplu: Un *scalper* deschide o tranzacție *long* pe Tesla, la 180 USD, și setează un *stop-loss* la 178 USD, pentru a limita pierderile.

Scalpingul este una dintre cele mai solicitante și rapide strategii de tranzacționare ultrascurtă. Deși profitul per tranzacție este mic, succesul vine din volumul mare de tranzacții câștigătoare. *Traderii scalperi* trebuie să aibă reflexe rapide, o platformă performantă, *spreaduri* mici și costuri de tranzacționare reduse. Această strategie nu e potrivită pentru toți investitorii, dar pentru cei disciplinați și bine pregătiți poate deveni o metodă profitabilă de a genera venituri pe termen scurt.

Exemplu de tranzacție *scalping*

Scalpingul presupune execuții rapide, deseori în câteva minute sau chiar secunde. Este o strategie care necesită atenție, disciplină și reacție rapidă. Ca să înțelegi mai bine, hai să vedem un exemplu concret.

Context:

Este 17.05 ora României, piața americană este deja deschisă de 35 de minute. Te-ai uitat pe câteva acțiuni care au mișcări rapide în dimineața asta. Una dintre ele e Tesla (TSLA), bine cunoscutul producător de mașini electrice.

Acțiunea este în topul listei „Top Gainers" pe Finviz, are un volum de 4x mai mare decât media zilnică, iar *spreadul* între *bid* și *ask* e foarte mic, perfect pentru *scalping.*

Scanned with OKEN Scanner

***Setup* tehnic**

Te uiți la graficul pe 1 minut.

Prețul a avut un *spike* de la 339,50 la 354,50 USD în primele 10 minute.

Apoi a tras un *pullback* spre 350,50 USD, unde a găsit suport.

Se formează un mic triunghi simetric.

Volumul crește la spargerea nivelului de 352,80 USD.

Pregătești o tranzacție rapidă.

Intri în tranzacție.

Ora este 17.04. Intri *long* la 353,50 USD.

Scanned with OKEN Scanner

Nu e timp pentru ezitări şi ai deja în minte *stop-loss* la 351,50 USD (sub suportul din triunghi) şi target la 357.00 USD, unde este preţul-ţintă dat de înălţimea triunghiului.

Scalpingul nu înseamnă să aştepţi „să zboare" preţul, ci să iei o felie mică şi sigură din mişcare.

Ieşi din tranzacţie
După câteva minute, preţul urcă repejor la 357,00 USD.
În momentul în care atinge 357,00 USD, apar primele semne de respingere.
Preţul coboară la 355,00 USD, dar revine şi reîncearcă 357,00 USD.
Vinzi la 357,00 USD, exact cum ai plănuit.
Ai fost în tranzacţie mai puţin de 7 minute.

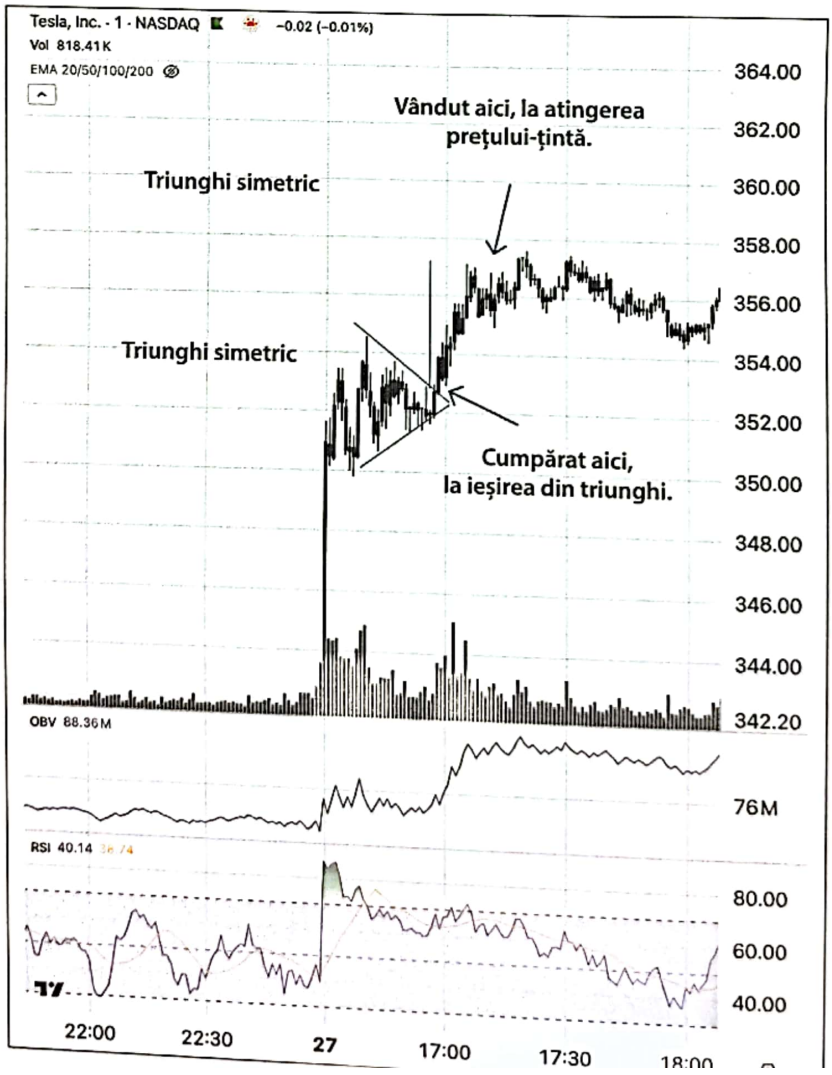

Scanned with OKEN Scanner

Rezultat tranzacție
Intrare: 353,70 USD
Ieșire: 357,00 USD
Profit: 3,30 USD/acțiune
Număr de acțiuni: 30
Profit total: 99 USD (fără comisioane)
Timp în tranzacție: 7 minute

Scalpingul nu e pentru toată lumea. Necesită reflexe rapide, un plan clar și o toleranță scăzută la ezitare. Nu urmărești mișcări mari, ci profituri mici și repetate, cu risc bine controlat. Acest exemplu arată cum, cu o singură mișcare rapidă, poți obține un câștig consistent, fără să stai ore întregi în piață.

1.3.2 *Intra-day Trading* (tranzacționare *intra-day)*

Intra-day tradingul este una dintre cele mai populare strategii pentru investițiile pe termen ultrascurt. Acesta presupune cumpărarea și vânzarea activelor financiare în aceeași zi de tranzacționare, fără a menține pozițiile peste noapte. Tranzacționarea *intra-day* necesită viteză de execuție, analiză tehnică precisă și un control strict al riscurilor.

Spre deosebire de *scalping,* tranzacționarea *intr-day* are o durată ceva mai lungă, de la minute spre ore.

Diferențe față de *scalping:*

Caracteristică	Scalping	Intra-day Trading
Durata unei tranzacții	Câteva secunde – câteva minute	Câteva minute – câteva ore
Număr de tranzacții pe zi	Zeci sau sute	Câteva – câteva zeci
Profit per tranzacție	Mic (câteva puncte procentuale)	Moderat (de obicei, câteva procente)
Expunere la riscuri macro	Foarte mică (pozițiile sunt extrem de scurte)	Mai mare (risc de volatilitate pe parcursul zilei)
Analiză folosită	Preponderent tehnică, pe intervale de timp mici	Tehnică + uneori fundamentală
Execuție ordine	Extrem de rapidă, adesea automată	Manuală sau semiautomată

Scanned with OKEN Scanner

Cum funcționează?

- Traderii urmăresc graficele și identifică oportunități de tranzacționare pe baza indicatorilor tehnici și a volumului.
- Scopul este de a profita de mișcările de preț pe termen scurt, indiferent dacă piața crește sau scade.
- De obicei, pozițiile sunt închise înainte de sfârșitul zilei, pentru a evita riscurile *overnight*, cum ar fi *gapurile* de preț cauzate de știri sau evenimente economice.

Caracteristici principale:

- Tranzacții rapide – ordinele sunt deschise și închise în câteva minute sau ore.
- Lichiditate ridicată – se tranzacționează active cu volume mari, pentru a evita problemele de execuție.
- Folosirea efectului de levier – mulți *day traderi* utilizează levierul pentru a maximiza câștigurile, dar acesta crește și riscul.
- Fără poziții *overnight* – evitarea riscurilor care apar în afara orelor de tranzacționare.

Tehnici și instrumente folosite în *intra-day trading*

Pentru a avea succes în *intra-day trading, traderii* folosesc o combinație de tehnici și instrumente care îi ajută să ia decizii rapide.

1. Analiză tehnică
   - Principala metodă folosită în *intra-day trading;*
   - Se bazează pe studiul graficelor, al modelelor de preț și al indicatorilor tehnici;
   - Ajută la identificarea punctelor optime de intrare și ieșire dintr-o tranzacție.
2. Volume și volatilitate
   - Volumele mari de tranzacționare confirmă mișcările de preț și indică interesul pieței pentru un activ.
   - Piețele volatile oferă oportunități mai mari de câștig, dar necesită o gestionare strictă a riscurilor.
3. *Trend Following* (urmărirea trendului)
   - *Traderii* urmăresc tendințele pieței și tranzacționează în direcția acestora.
   - Exemplu: Dacă o acțiune are un trend ascendent, *traderii* caută oportunități de cumpărare la corecții minore.
4. Suport și rezistență
   - Suportul reprezintă un nivel de preț la care cererea este suficient de puternică pentru a opri scăderea prețului.

Scanned with OKEN Scanner

- Rezistența este un nivel la care oferta depășește cererea, oprind creșterea prețului.
- *Day traderii* folosesc aceste niveluri pentru a plasa ordine de cumpărare și vânzare.

Exemple de indicatori utili în *intra-day trading*

Indicatorii tehnici sunt esențiali pentru a analiza direcția pieței și a lua decizii informate.

1. RSI (Relative Strength Index)
   - Măsoară impulsul pieței și identifică condițiile de supracumpărare (peste 70) sau supravânzare (sub 30).
   - Util în strategii de *reversal trading* (anticiparea inversării trendului).
2. MACD (Moving Average Convergence Divergence)
   - Indică schimbările în forță, direcția și durata unui trend.
   - *Crossoverurile* dintre linia MACD și semnal sunt puncte de intrare/ieșire.
3. VWAP (Volume Weighted Average Price)
   - Reprezintă prețul mediu ponderat în funcție de volum, utilizat de *traderi* pentru a identifica punctele de intrare și ieșire.
   - Dacă prețul este sub VWAP, activul e considerat ieftin, iar dacă este peste, e considerat scump.
4. OBV (On Balance Volume)
   - OBV este un indicator tehnic care corelează volumul tranzacționat cu direcția prețului, pentru a estima presiunea de cumpărare sau vânzare din piață. Dacă prețul închide mai sus decât în ziua precedentă, volumul zilei e adăugat la OBV; dacă închide mai jos, volumul este scăzut. Rezultatul e o linie care reflectă fluxul real de bani în piață.
   - Este folosit în special pentru a confirma trendurile sau pentru a detecta posibile divergențe între preț și volum.

Intra-day tradingul este o strategie atractivă pentru investitorii *intra-day,* dar necesită o combinație de cunoștințe tehnice, gestionare a riscului și o disciplină de fier. Tranzacționarea zilnică poate fi profitabilă, dar e și extrem de solicitantă emoțional și financiar. Succesul vine din aplicarea unor strategii testate, utilizarea indicatorilor potriviți și menținerea unei mentalități disciplinate.

Scanned with OKEN Scanner

Exemplu practic de tranzacție *intra-day*

Ca să înțelegi mai bine cum funcționează o tranzacție *intra-day,* hai să luăm un exemplu concret, pas cu pas, folosind un scenariu realist.

Este 16.30 ora României, tocmai s-au deschis bursele americane. Ai pe listă câteva acțiuni identificate cu ajutorul unui *stock screener.* Printre ele se află și acțiunea companiei Aurora Cannabis (ACB), o companie ce evoluează în zona canabisului medicinal și care tocmai a publicat dimineață un raport trimestrial peste așteptări. Prețul acțiunii a crescut deja cu 25% în *premarket.*

Pas 1: Aștepți să se deschidă bursa și decizi să analizezi mai atent graficul acțiunii ACB.

Intri pe TradingView și observi următoarele:

- În intervalul de timp de 15 minute, acțiunea are o rezistență la 4,80 USD și se observă o formațiune grafică de tip Right Angle Descending Broadening Wedge (formațiunile *broadening* au fost discutate pe larg în prima carte, *Bursa explicată simplu. Ce înseamnă și cum se câștigă la bursă*), ce are ca preț-țintă zona de 6,60 USD, în cazul în care prețul va sări de rezistența de la 4,80 USD.

Scanned with OKEN Scanner

- După deschidere, în intervale de 3 minute, volumul e mult peste medie în primele 10 minute, iar prețul sare de rezistența de la 4,80 USD, atinge 5,52 USD, după care coboară spre 5,07 USD.

- OBV-ul pe 3 minute are valori pozitive la acest *pullback*.

- RSI-ul pe 3 minute arată o coborâre de la valori aproape de 100 către valori de 75, dar rămâne în zona de *overbought*.

Pas 2: Intri în tranzacție

Ora e 17.03. Prețul acțiunii ACB e 5,07 USD. Considerăm că *pullbackul* este aproape de final și intrăm la cumpărare, 500 acțiuni la 5,07 USD. Stabilim un *stop-loss* sub minima precedentă, de la 4,95 USD, iar ca prim preț-țintă, îl avem pe cel dat de formațiunea Right Angle Broadening Wedge, de la 6,60 USD, iar un al doilea preț-țintă, ceva mai conservator, îl stabilim la un plus de 9–10%, în zona a 5,60 USD.

Pas 3: Ieși din tranzacție

La 17.40, prețul are o creștere de 10%, până la 5,60 USD. De aici, volumele scad, iar RSI coboară din zona de *overbought*, semn că presiunea la cumpărare scade și prețul se va corecta.

La 17.45, prețul urcă treptat până la 5,68 USD, dar apoi încetinește. Volumul scade, și RSI-ul pe 3 minute e aproape de 70. Nu vrei să riști o corecție bruscă.

Iei profitul la 5,55 USD, chiar dacă nu ai atins exact targetul. Mai bine iei un profit bun decât să te lași condus de speranțe.

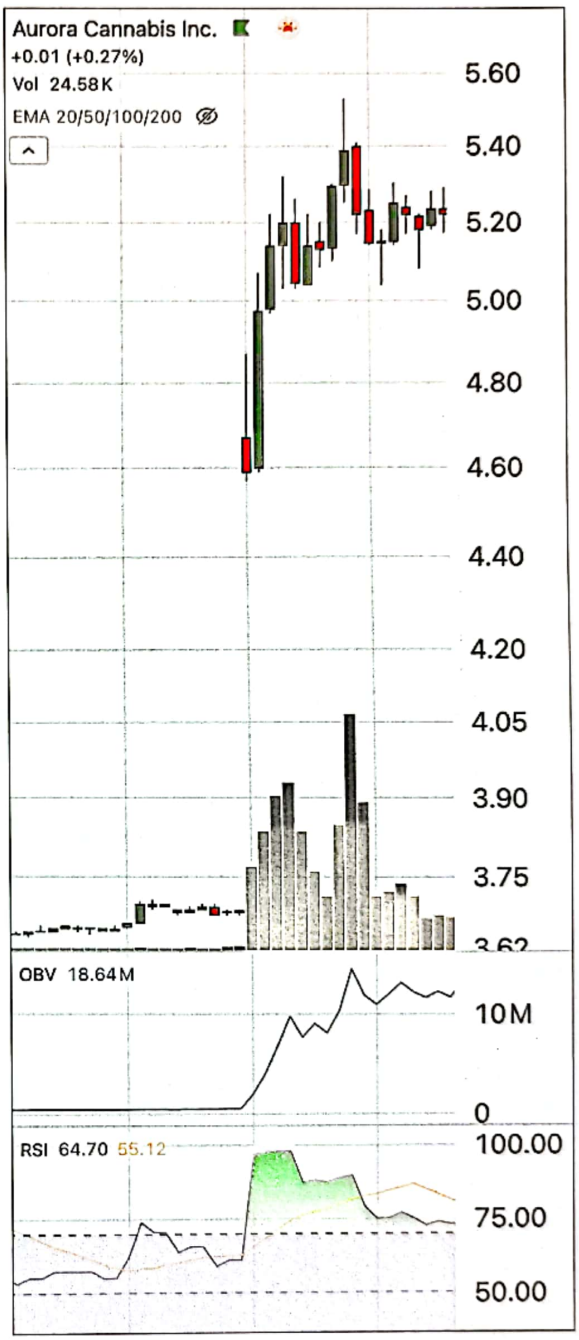

Toate semnalele arată bine pentru un posibil *momentum play*.

Scanned with OKEN Scanner

Rezultat tranzacție

Intrare: 5,07 USD

Ieșire: 5,55 USD

Profit: 0,48 USD/acțiune

Număr de acțiuni: 500

Profit total: 240 USD

Tranzacția a durat aproximativ 45 de minute.

Scanned with OKEN Scanner

Acest exemplu arată cum poți să combini știrile, analiza tehnică și disciplina pentru a face o tranzacție *intra-day* cu risc controlat. E important să nu te lași dus de val și să ai mereu un plan clar: intrare, *stop-loss*, target. Fără emoții, fără impulsivitate. Doar execuție.

Dacă am fi așteptat 2–3 zile, am fi observat că prețul ajunge la prețul-țintă dat de formațiunea Right Angle Broadening Wedge, în zona a 6,60 USD.

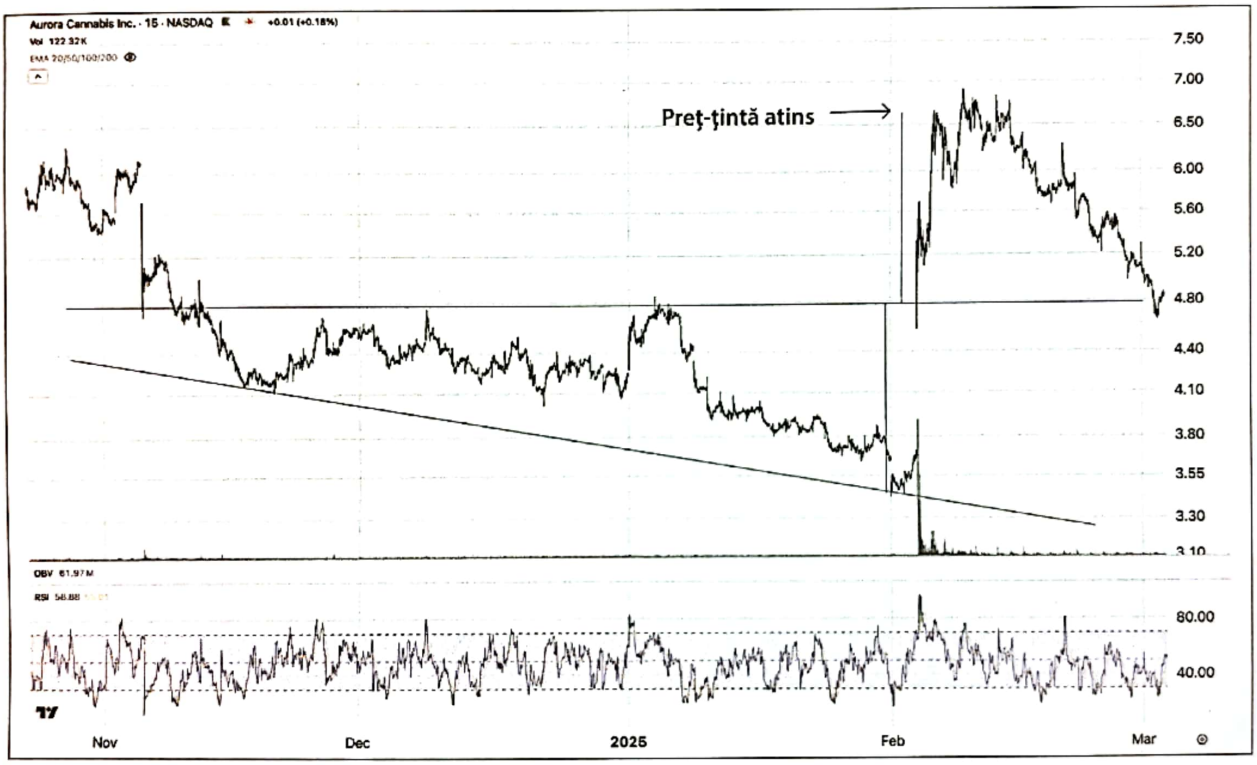

Dar pe noi ne interesează profituri *intra-day* rapide, așa că suntem mulțumiți cu ce am obținut. Nu avem stres cu poziții *overnight*, a doua zi putem porni din nou, cu mintea odihnită și fără vreun regret dat de pozițiile deținute. Oricând peste noapte, din partea companiei poate veni o decizie de majorare de capital (emitere de acțiuni), care să ducă la scăderi abrupte.

Tranzacționarea pe mai multe zile se numește *swing trading*, și haideți să vedem despre ce este vorba.

Scanned with OKEN Scanner

1.3.3 SWING TRADING (TRANZACȚIONARE PE CÂTEVA ZILE/ SĂPTĂMÂNI)

Swing tradingul este o strategie de investiții pe termen scurt, care implică menținerea pozițiilor deschise timp de câteva zile până la câteva săptămâni, cu scopul de a profita de mișcările de preț din cadrul unei tendințe ascendente. Spre deosebire de *intra-day trading,* unde tranzacțiile sunt închise în aceeași zi, *swing tradingul* le permite investitorilor să identifice oscilațiile pieței fără a fi nevoie să urmărească graficele în timp real în fiecare minut.

Identificarea tendințelor pe termen scurt

Un *swing trader* trebuie să identifice direcția pieței și să profite de mișcările prețurilor în cadrul unei tendințe stabilite.

Tendință ascendentă *(bullish trend)* – caracterizată de maxime și minime din ce în ce mai ridicate. Un *trader* va căuta oportunități de cumpărare la retrageri *(pullbacks)* spre suport.

Tendință descendentă *(bearish trend)* – caracterizată de maxime și minime din ce în ce mai scăzute. *Traderii* caută oportunități de vânzare la creșteri temporare *(rally* în trend descendent).

Tendință laterală *(range-bound market)* – piața oscilează între un nivel de suport și unul de rezistență, fără o direcție clară. *Swing traderii* pot cumpăra aproape de suport și vinde aproape de rezistență.

Instrumente utilizate pentru identificarea tendințelor:

- Moving Averages (media mobilă) – un activ aflat peste media sa mobilă de 50 sau 200 de zile este considerat într-un trend ascendent.
- ADX (Average Directional Index) – dacă ADX este peste 25, piața are o tendință clară; sub 25 indică o piață cu o mișcare laterală.
- Linia trendului – *swing traderii* trasează linii de trend pentru a vedea dacă piața menține o direcție constantă.

Utilizarea tiparelor de preț în *swing trading*

Tiparele de preț sunt formațiuni grafice care indică posibile puncte de inversare sau continuare a trendului. Cele mai populare tipare grafice utilizate în *swing trading* sunt:

1. Formațiuni grafice de top sau bottom (sau de terminare de trend)
   - *head & shoulders* și *inverse head & shoulders*

Scanned with OKEN Scanner

- *double top* și *double bottom*
- *multiple top* și *multiple bottom*
- *diamond top* și *diamond bottom*
- *broadening wedge top* și *broadening wedge bottom*
- *rounding top* și *rounding bottom*

2. Formațiuni grafice de continuare de trend:

- Triunghi (simetric, ascendent, descendent)
- *flag, pennants*
- *head & shoulders* și *inverse head & shoulders* ca niște continuări de trend

3. Alte formațiuni importante:

- *cup and handle*
- *island reversal*
- GAP-uri

Toate aceste formațiuni grafice sunt discutate pe larg în cartea *Bursa explicată simplu. Ce înseamnă și cum se câștigă la bursă?* și vă rog să o citiți pentru mai multe detalii.

Aceste formațiuni dau prețuri-țintă, astfel vom avea din start un preț-țintă și un *stop-loss* înainte de a intra în vreo tranzacție.

Pentru toate aceste tipare se așteaptă străpungerea rezistenței, ideal pe volum în creștere, și se deschid poziții în direcția străpungerii.

Importanța raportului risc/recompensă

Unele dintre cele mai importante principii în *swing trading* sunt gestionarea riscului și utilizarea unui raport favorabil între risc și recompensă.

Ce este raportul risc/recompensă (R/R)?

- Este raportul dintre suma pe care ești dispus să o riști într-o tranzacție și suma pe care speri să o câștigi.
- Un raport minim acceptabil este 1/2 (adică riști 1 dolar pentru a câștiga 2).

De ce este important?

- Te ajută să rămâi profitabil pe termen lung, chiar dacă nu toate tranzacțiile sunt câștigătoare.
- Un *trader* care câștigă doar 50% din tranzacții, dar folosește un raport 1/2, rămâne profitabil.

Scanned with OKEN Scanner

Cum să aplici raportul risc/recompensă?

1. Setează un *stop-loss* clar – determină suma maximă pe care ești dispus să o pierzi.
2. Stabilește un *take profit* realist – alege un obiectiv de preț bazat pe analiză tehnică.
3. Alege tranzacții cu risc controlat – evită să intri în poziții unde recompensa este mai mică decât riscul.

Exemplu practic:

- Intrare: Cumpărare la 100 USD
- *Stop-loss:* 95 USD (pierdere maximă de 5 USD)
- *Take profit:* 110 USD (profit de 10 USD)
- R/R = 1/2 → tranzacție favorabilă

Swing tradingul este o strategie flexibilă, care le permite investitorilor să profite de tendințele pe termen scurt fără a fi nevoiți să urmărească piața în fiecare minut. Succesul depinde de identificarea corectă a tendințelor, utilizarea modelelor de preț pentru a găsi puncte optime de intrare și respectarea unui raport risc/recompensă favorabil. Această strategie necesită răbdare, disciplină și o bună înțelegere a analizei tehnice, pentru a genera profituri consistente.

Exemplu de *swing trading*

Hai să vedem cum ar putea arăta o tranzacție *swing trading* reală, de la idee până la ieșirea din poziție. În acest exemplu, presupunem că urmărești o acțiune cu potențial de creștere pe termen scurt, într-un orizont de câteva zile până la câteva săptămâni.

Contextul: Este mijlocul lunii martie 2025. Piața în general e într-un trend descendent moderat, început de mai bine de o lună, și dă semne că ar atinge un final temporar al acestei scăderi. Pe lista ta de acțiuni se află SOFI Technologies, o companie din sectorul tehnologiei financiare (FinTech). Recent, a corectat puternic de la ultimele rezultate trimestriale, care nu au fost chiar rele.

Deschizi graficul acțiunii SOFI pe un interval de 4 ore și observi:

Scanned with OKEN Scanner

Prețul a avut o scădere sănătoasă de la 18 până la 11 USD.

Vedem o formațiune de top *head & shoulders* cu *neckline*-ul la 14 USD, care nu a fost retestat.

RSI-ul zilnic a ieșit din zona de supravânzare, semnal că e posibil ca vânzarea să se fi epuizat.

În ziua curentă, apare o respingere a prețului de la 12 spre 11,20 USD.

Pare o zonă bună pentru un punct de intrare cu un raport risc/recompensă favorabil.

Intrarea în tranzacție: Decizi să intri *long* la 11,50 USD, imediat după confirmarea revenirii prețului în ziua următoare.

Stop-loss: 10,60 USD (sub minimul recent de 11,00, oferă o marjă de siguranță).

Scanned with OKEN Scanner

Target de profit: Zona a 14,00 USD, aproape de rezistența precedentă, de unde prețul a dat înapoi.

Ești pregătit să menții poziția între 5–15 zile, în funcție de evoluția pieței.

Evoluția tranzacției în următoarele zile

Ziua 2: Prețul închide la 12,00 USD, un semn bun.

Ziua 4: Prețul atinge 12,50 USD. Decizi să aștepți.

Ziua 8: Prețul urcă la 13,00 USD. Totul e OK până acum.

Ziua 14: Prețul atinge 13,80 USD și coboară spre 13,50 USD.

Ca să nu lași profitul să dispară, vinzi la 13,50 USD, conform planului inițial.

Scanned with OKEN Scanner

Rezultat tranzacție
Intrare: 11,30 USD
Ieșire: 13,50 USD
Profit: 2,00 USD/acțiune
Număr de acțiuni: 300
Profit total: 600 USD (fără comisioane)
Tranzacția a durat 14 zile.

Swing tradingul îți oferă timp să analizezi, să intri calculat și să eviți volatilitatea de moment din *intra-day*. În acest exemplu, ai văzut cum se combină analiza tehnică, contextul de piață și disciplina de execuție pentru a obține un profit sănătos, fără stresul din minut în minut al *day tradingului*.

1.3.4 *EVENT-DRIVEN TRADING* (TRANZACȚII BAZATE PE ȘTIRI SEMNIFICATIVE)

Tranzacționarea bazată pe evenimente *(Event-Driven Trading)* este o strategie prin care investitorii își plasează pozițiile în funcție de evenimente economice, politice și financiare majore, care pot provoca mișcări semnificative ale pieței. Aceasta poate fi foarte profitabilă, dar și extrem de riscantă, deoarece volatilitatea crește semnificativ în jurul acestor momente-cheie.

Traderii care folosesc această strategie monitorizează constant fluxul de știri și își ajustează pozițiile în funcție de evenimente importante. Sunt două mari tipuri de tranzacționare *event-driven:*

1. Tranzacționarea pe baza raportărilor financiare ale companiilor.

Dacă anticipăm rezultate bune, putem cumpăra acțiuni înainte de rezultatele trimestriale.

- Companiile listate la bursă publică rezultatele trimestriale *(Earnings Reports)*, iar investitorii reacționează la datele privind veniturile, profitul pe acțiune (EPS) și previziunile de creștere.
- O raportare pozitivă poate duce la creșteri rapide ale prețului acțiunilor, în timp ce o raportare slabă poate provoca scăderi bruște.
- Exemplu: Dacă Apple raportează un EPS peste așteptările pieței, prețul acțiunilor sale ar putea crește rapid în timpul sesiunii de tranzacționare

Scanned with OKEN Scanner

Strategie:

Buy the rumor, sell the news – uneori, acțiunile cresc anticipat, înainte de raportare, și scad după publicarea rezultatelor, chiar dacă acestea sunt bune.

2. Tranzacționarea pe baza indicatorilor economici

- Indicatorii macroeconomici influențează întreaga piață și sunt monitorizați îndeaproape de *traderi* și investitori.
- Printre cei mai importanți indicatori economici care mișcă piața se numără:

Indicator	Impact asupra pieței
PIB (produs intern brut)	Creștere peste așteptări → acțiuni în creștere; scădere → risc de recesiune
Inflație (CPI, PCE Index)	Inflație ridicată → rate ale dobânzii mai mari → acțiuni în scădere
Decizii ale băncilor centrale (rata-le dobânzii Fed/BCE)	Rate mai mari → scădere acțiuni, creștere obligațiuni și valută
Șomaj (NFP – Non-Farm Payrolls, Jobless Claims)	Creșterea șomajului → risc economic, scădere acțiuni
Vânzări retail	Creștere → cerere economică puternică → benefic pentru acțiuni

Strategie:

- Tranzacționarea în timpul publicării datelor economice – se bazează pe reacția instantanee a pieței la noile informații.

- Evitarea „whipsaw" (oscilații bruște) – *traderii* plasează ordine strategice pentru a evita volatilitatea extremă de după anunțuri.

În anul 2025 a apărut un nou tip de *event-driven trading,* cel în care urmărim postările de pe Truth Social ale președintelui SUA și astfel tranzacționăm rapid în direcția arătată în aceste postări.

Scanned with OKEN Scanner

Reacția pieței la evenimente majore (ratele dobânzii, inflație, crize economice)

Piețele financiare sunt influențate semnificativ de evenimente macroeconomice, iar *traderii* trebuie să înțeleagă cum reacționează diferite active la aceste schimbări.

1. Deciziile băncilor centrale asupra ratelor dobânzii

Federal Reserve (Fed), BCE și alte bănci centrale influențează piețele prin modificarea ratelor dobânzii.

- Creșterea ratelor dobânzii → scădere acțiuni, creștere dolar, scădere aur
- Scăderea ratelor dobânzii → creștere acțiuni, depreciere valută, apreciere aur

Strategie:

- Tranzacționarea pe anunțurile de politică monetară – anticiparea deciziilor Fed/BCE poate genera profituri rapide.
- Tranzacționarea bondurilor și valutelor pe baza modificărilor dobânzii.

2. Inflația și impactul asupra pieței

Inflația ridicată determină creșterea ratelor dobânzii, afectând negativ acțiunile și piața imobiliară.

Inflația scăzută favorizează stimulii economici și creșterea piețelor de capital.

Strategie:

- Investiții defensive în aur și mărfuri în perioade de inflație ridicată.
- Evitarea sectorului tehnologic în timpul creșterii dobânzilor.

3. Crizele economice și impactul asupra piețelor

- Crizele economice globale (ex: criza financiară din 2008, pandemia de COVID-19) generează panică și vânzări masive.
- În astfel de momente, volatilitatea este extrem de ridicată, iar investitorii se refugiază în active sigure (aur, obligațiuni de stat, franc elvețian).

Strategie:

- *Short selling* (vânzare în lipsă) pe acțiuni supraevaluate.
- Investiții defensive în sectoare rezistente la criză (sănătate, utilități).

Strategii de protecție împotriva volatilității

Evenimentele majore aduc volatilitate ridicată, ceea ce poate fi profitabil, dar și riscant. Pentru a evita pierderile mari, *traderii* folosesc strategii de protecție.

1. Utilizarea *stop-lossurilor* dinamice

Scanned with OKEN Scanner

- Plasarea *stop-lossurilor* adaptive pentru a limita pierderile în condiții de volatilitate ridicată.

2. Tranzacționarea cu opțiuni (*hedging* cu opțiuni)

- Folosirea opțiunilor *put* pentru a proteja portofoliul împotriva scăderilor bruște.
- Strategii precum *straddle* și *strangle* le permit *traderilor* să profite de volatilitate fără a specula direcția prețului.

3. Diversificarea activelor

- Alocarea capitalului în active diferite (acțiuni, obligațiuni, aur, criptomonede) reduce riscul în momente de incertitudine.

Tranzacționarea bazată pe evenimente este o strategie profitabilă pentru *traderii* care înțeleg cum reacționează piețele la știrile economice și financiare. Deși poate genera câștiguri mari într-un timp scurt, necesită monitorizare constantă, execuție rapidă și strategii de protecție împotriva volatilității. Succesul în *event-driven trading* depinde de capacitatea de a anticipa reacția pieței și de a gestiona riscurile asociate.

Exemplu de tranzacție *event-driven trading*

Event-driven tradingul înseamnă că iei decizii de tranzacționare pe baza unui eveniment semnificativ care afectează prețul unei acțiuni: rezultate financiare, fuziuni, anunțuri de produse, modificări legislative, sau alte știri majore.

Hai să vedem cum arată o astfel de tranzacție în practică!

Contextul: Este sfârșitul lunii aprilie 2025. Compania Microsoft (MSFT), cunoscută pentru soluțiile de software, cloud computing, inteligență artificială, jocuri, urmează să publice rezultatele financiare pentru trimestrul întâi, după închiderea pieței.

Înainte de raport, majoritatea analiștilor se așteaptă la venituri în creștere ponderată, cu un EPS de 3,22 USD și venituri totale de aproximativ 68 mld. USD.

Acțiunea a avut o coborâre de la 450 la 350 USD în ultimele 4 luni, pe fondul noilor taxe vamale impuse de administrația Trump majorității partenerilor comerciali, ceea ce a dus la o scădere a piețelor bursiere în general.

Se observă o posibilă formațiune de terminare de trend *(inverse head & shoulders)*, care are *neckline*-ul la 398 USD și un preț-țintă dat de înălțimea formațiunii la 455 USD.

Nu intri în tranzacție înainte de raport, pentru că vrei să eviți marele risc al unui *gap* negativ. În schimb, ești pregătit să reacționezi rapid după anunț.

Brokerul Trading212 îți oferă acces la cotațiile din *pre-market* și *after-hours*, astfel că poți cumpăra și după ora 23.00 (ora României).

Scanned with OKEN Scanner

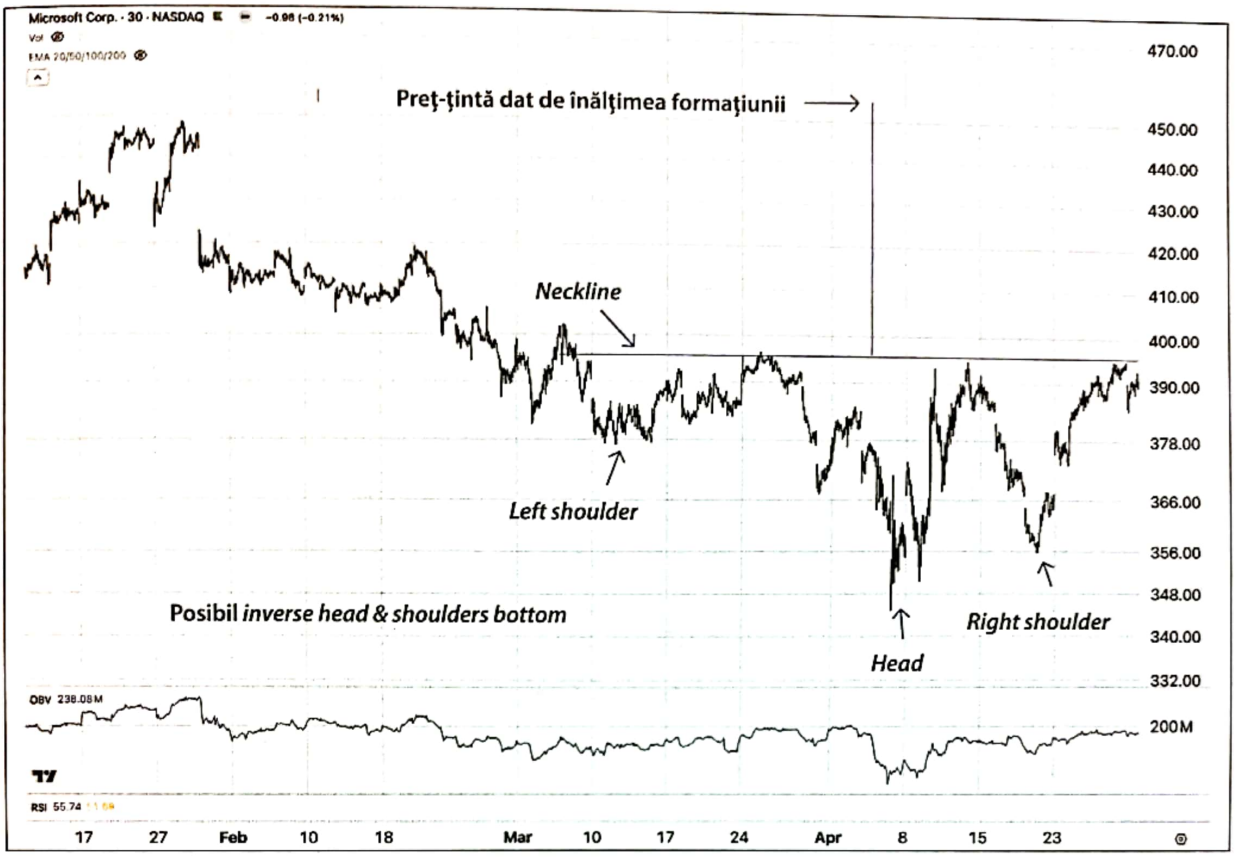

Evenimentul: publicarea rezultatelor

Ora 23.05. Microsoft publică raportul și… surpriză plăcută!

Venituri peste estimări, de 70 mld USD, un EPS de 3,,46 USD și previziuni optimiste pentru trimestrul următor. Per total, un raport foarte pozitiv.

În *after-hours,* prețul acțiunii urcă brusc de la 390 la 405 USD.

Planul pentru intrarea în tranzacție:

Cumperi 30 de acțiuni la 405 USD, cu un preț-țintă spre 450 USD, dat de înălțimea formațiunii *inverse head & shoulders* și cu un *stop-loss* sub *neckline,* la 384 USD.

După deschiderea oficială de a doua zi, prețul atinge 437 USD, apoi are un *pullback* și închide ziua la 424,00 USD.

Volumul la deschidere a fost foarte mare, așa că decizi să rămâi în continuare cu pozițiile pe Microsoft.

În următoarele zile, prețul se stabilizează în zona a 430 USD, iar după aproximativ două săptămâni, acesta atinge 450 USD, prețul-țintă stabilit la intrarea în tranzacție.

Scanned with OKEN Scanner

Ieşirea din tranzacţie:
Decizi să vinzi la 450 USD, conform planului iniţial.

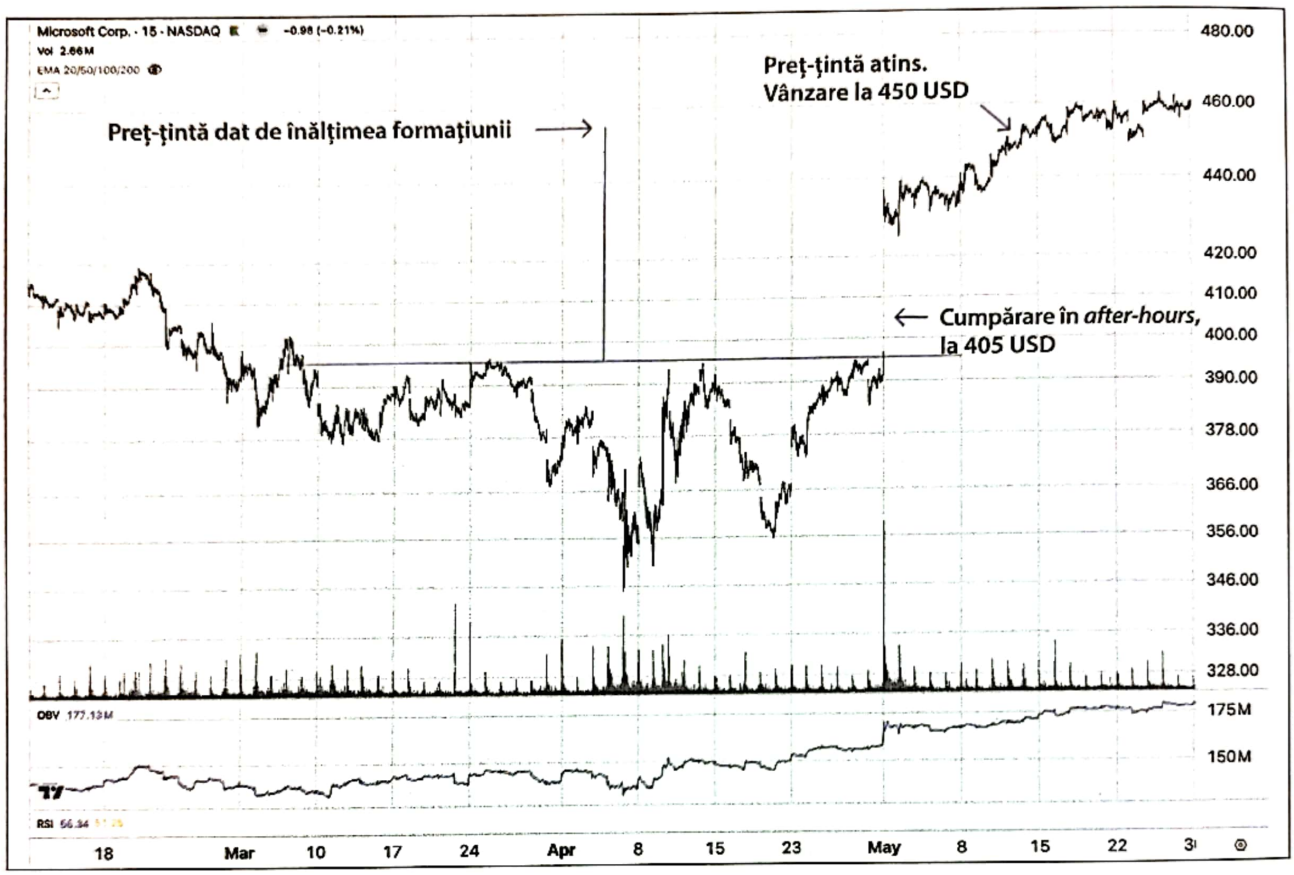

Rezultat tranzacţie
Intrare: 405 USD
Ieşire: 450 USD
Profit: 45 USD/acţiune
Număr de acţiuni: 30
Profit total: 1350 USD (fără comisioane)
Timp în tranzacţie: aproximativ două săptămâni

În *event-driven trading,* cheia este reacţia calculată la evenimente reale, nu speculaţia oarbă. Ai nevoie de un plan clar, răbdare şi capacitatea de a interpreta rapid semnalele post-eveniment. Acest exemplu arată cum un raport trimestrial poate genera o oportunitate profitabilă, dacă ştii cum să te poziţionezi.

Scanned with OKEN Scanner

1.4 FOLOSIREA UNUI *STOCK SCREENER* PENTRU TRANZACȚII ULTRASCURTE

Un *stock screener* este un instrument esențial pentru *traderii* care doresc să filtreze rapid acțiunile din piață pe baza unor criterii tehnice și fundamentale.

În primul volum al cărții *Succesul la bursă, ETF-uri, companii, unelte și sfaturi esențiale,* am detaliat *stock screenerul* de pe Finviz.com, astfel că vom continua să-l folosim pentru a identifica tranzacții pe termen ultrascurt. Finviz.com poate fi folosit pentru a descoperi acțiuni cu potențial de mișcare rapidă, profitabilă în câteva ore, zile sau săptămâni.

Setări utile pentru tranzacționare pe termen ultrascurt

Pentru o strategie eficientă de investiții pe un interval de 0–3 luni, trebuie să identifici acțiuni cu volatilitate ridicată, cu volume mari de tranzacționare (lichiditate), care arată semnale tehnice clare de trend sau *breakout.*

Secțiunea Descriptive

- Average Volume: Selectează Over 1M, pentru a te asigura că acțiunile au lichiditate.
- Relative Volume: Alege Over 1.5 pentru acțiuni care au volum mai mare decât media (interes crescut din partea pieței).
- Price: Selectează un interval de preț (Over $5 sau $10 to $50), pentru a evita acțiunile extrem de ieftine *(penny stocks).*
- Market Cap: Poți filtra după Mid ($2-10bln) sau Large ($10bln+), pentru stabilitate mai mare.

Secțiunea Technical

Aceasta este cea mai importantă pentru strategii pe termen scurt.

Change from Open: Alege Up pentru acțiuni care au crescut deja în ziua curentă *(momentum).*

Pattern: Alege tipare precum

- Channel Up – indică un trend ascendent;
- Triangle Ascending – poate semnala un *breakout bullish;*
- Double Bottom – semn de posibilă inversare pozitivă.

50-Day Simple Moving Average – Price above SMA50 → sugerează un trend ascendent pe termen scurt.

Scanned with OKEN Scanner

200-Day Simple Moving Average – Price above SMA200 → trend pozitiv pe termen mai lung.

RSI (14) – Oversold (30), pentru identificarea de *rebounduri,* sau Overbought (70), pentru potențiale pariuri *short.*

Secțiunea Fundamental

Pentru o filtrare mai avansată, poți exclude companiile neprofitabile.

- EPS growth next 5 years – Positive
- Return on Equity – Positive
- Debt/Equity – Under 1 (opțional, pentru companii mai solide financiar)

Exemple de filtre pentru strategii ultrascurte

Strategie: *Breakout* pe volum ridicat

- Price – Over $10
- Average Volume – Over 1M
- Relative Volume – Over 2
- Pattern – Triangle Ascending
- Change from Open – Up
- RSI(14) – Between 50–70

Rezultat: Acțiuni cu *momentum* puternic, aflate în pragul unei străpungeri tehnice *(breakout).*

Strategie: *Rebound* după corecție *(reversal trading)*

- Price: Over $5
- RSI(14): Oversold (30)
- Pattern: Double Bottom
- Change from Open: Up
- Average Volume: Over 1M

Rezultat: Acțiuni care ar putea avea o revenire după o scădere recentă – ideal pentru *swing trading.*

Strategie: *Scalping intra-day*

- Price: $5-50
- Change from Open: Up

Scanned with OKEN Scanner

- Relative Volume: Over 3
- Pattern: Channel Up/Horizontal S&R
- Technical: Price above SMA20

Rezultat: Acțiuni cu mișcare activă în ziua curentă, potrivite pentru tranzacții rapide.

Acestea sunt doar câteva exemple. Trebuie să rețineți că, pentru a identifica acele companii care se pretează pentru tranzacții pe termen scurt, trebuie să le căutați pe cele cu volatilitate ridicată, cu volume mari și care arată semnale tehnice clare de trend sau *breakout*.

1.5 FOLOSIREA GRAFICELOR DE PE TRADINGVIEW.COM PENTRU A IDENTIFICA TRANZACȚII PE TERMEN ULTRASCURT

TradingView.com este una dintre cele mai populare și puternice platforme de analiză tehnică din lume. Cu o interfață intuitivă și o gamă vastă de indicatori, *patternuri* și instrumente de desen, *TradingView* este excelent pentru investitorii care tranzacționează pe termen ultrascurt.

În acest subcapitol, îți arăt cum poți folosi eficient graficele și instrumentele oferite de *TradingView* pentru a identifica oportunități de tranzacționare rapidă și pentru a-ți îmbunătăți semnificativ deciziile de intrare și ieșire.

1. Alegerea tipului de grafic și *timeframe*-ului potrivit

Pentru investiții ultrascurte, *timeframe*-ul (intervalul de timp al graficului) este esențial. În funcție de strategia aleasă:

Strategie	*Timeframe* recomandat
Scalping	1 min., 3 min., 5 min.
Intra-day trading	5 min., 15 min., 1 h
Swing trading (zile/săptămâni)	1 h, 4 h, 1 zi

Graficul recomandat este *candlestick* (lumânări japoneze), deoarece oferă cea mai clară imagine asupra prețului și a psihologiei pieței. Dar, dacă doriți să vă focusați pe formațiunile grafice, graficul tip bară OHLC e mai potrivit.

2. Identificarea tendințelor și nivelurilor-cheie

Trasarea liniilor de trend

- Folosește Trend Line pentru a trasa direcția principală a pieței.
- O linie de trend validă conectează cel puțin două minime (pentru trend ascendent) sau două maxime (pentru trend descendent).

Scanned with OKEN Scanner

Suport şi rezistenţă

- Foloseşte Horizontal Line pentru a marca nivelurile unde preţul a reacţionat în trecut.
- Acestea devin puncte importante pentru intrare sau ieşire.

Exemplu: Dacă o acţiune testează de mai multe ori nivelul de 50 USD fără să-l depăşească, acel nivel este o rezistenţă clară. Dacă îl străpunge, poate urma un *breakout*.

Nvidia – linie de trend ascendent pe graficul la 5 minute

3. Folosirea indicatorilor tehnici pe *TradingView*

TradingView oferă sute de indicatori în secţiunea Indicators. Pentru un termen ultrascurt, iată câţiva dintre cei mai utili:

Moving Averages (EMA 9 & EMA 21)

- Foloseşte EMA-uri rapide pentru a identifica schimbări de direcţie.
- Semnal de cumpărare – EMA 9 urcă peste EMA 21.
- Semnal de vânzare – EMA 9 cade sub EMA 21.

RSI (Relative Strength Index)

- Sub 30 → posibil semnal de cumpărare (supravânzare)

Scanned with OKEN Scanner

- Peste 70 → posibil semnal de vânzare (supracumpărare)

MACD (Moving Average Convergence Divergence)

- *Crossoverul* liniilor MACD și semnal poate confirma schimbarea de trend.
- Histograma MACD arată puterea impulsului de preț.

Volume Profile/Volume Bars

- Analizează dacă mișcările de preț sunt susținute de volum.
- Volum mare la *breakout* = confirmare. Volum scăzut = risc de fals *breakout*

Scanned with OKEN Scanner

4. Folosirea alertelor automate

TradingView permite setarea de alerte automate, lucru extrem de util în tranzacționarea ultrascurtă, unde timpul de reacție este esențial.

Poți seta alerte pentru:

- Traversarea unui nivel de preț;
- *Crossover* între două medii mobile;
- RSI peste un anumit prag;
- Volum care depășește media.

Exemplu: Alertă când EMA 9 traversează EMA 21 pe un *timeframe* de 15 minute.

Alertele pot fi trimise prin e-mail, notificare pe mobil sau direct în browser.

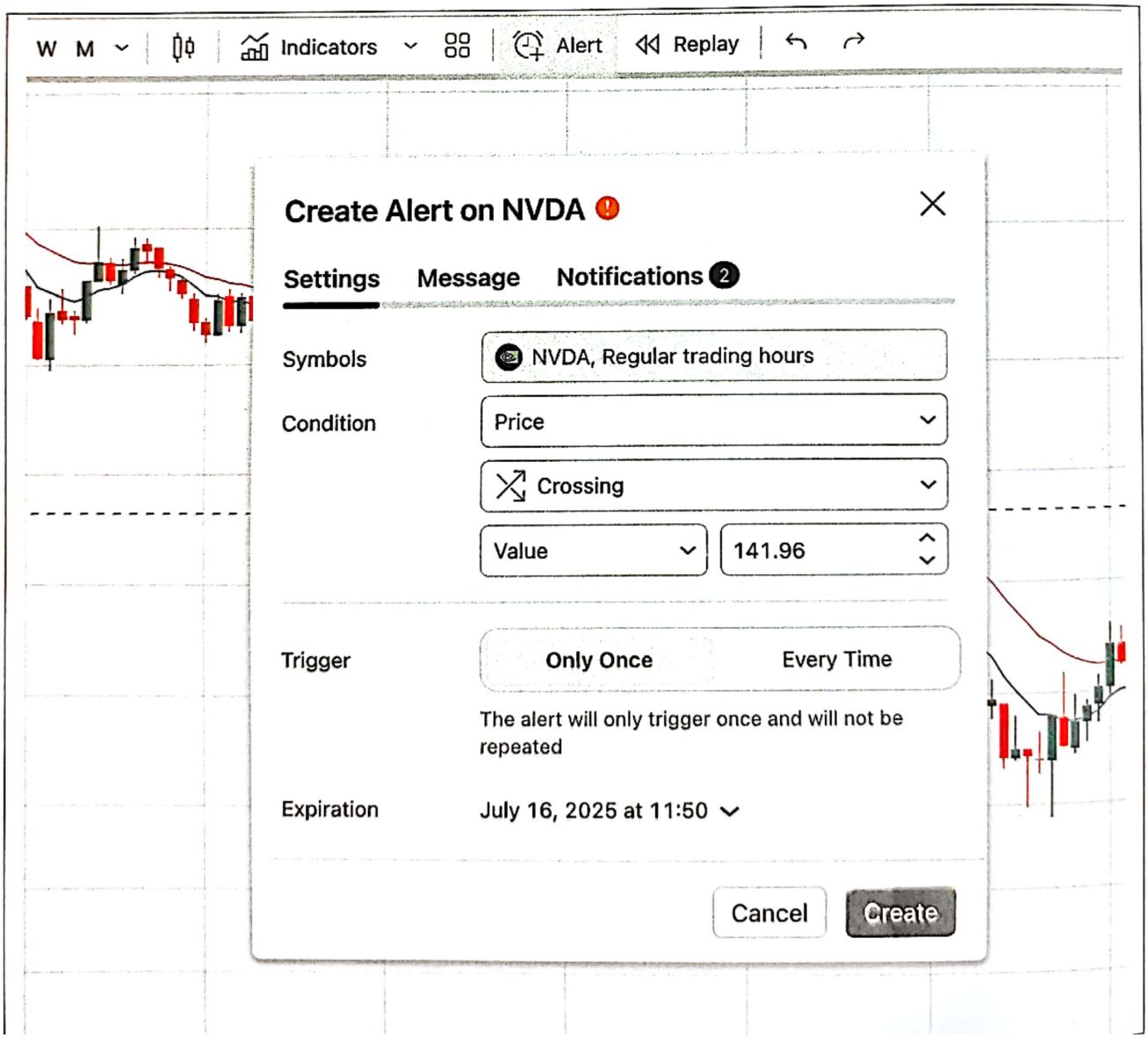

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

5. *Patternuri* tehnice vizuale și autodetectare

TradingView permite identificarea vizuală a *patternurilor* clasice: *double top/bottom, triangle (ascending, descending, symmetrical), head & shoulders, flags & pennants*

Platforma include și indicatori cu AI (scripturi comunitare) care detectează automat aceste *patternuri.*

Caută în Indicators → Chart Pattern Recognition sau Auto Chart Patterns

6. Exemple practice de utilizare

Scenariu 1: Tranzacție *intraday* pe bază de *breakout*

- *Timeframe:* 15 minute
- Acțiune aflată în consolidare sub o rezistență clară
- Volume în creștere + EMA 9 peste EMA 21 = semnal de intrare
- Setezi alertă la străpungerea nivelului.
- *Take profit:* următorul nivel de rezistență istoric
- *Stop-loss:* sub suportul consolidării

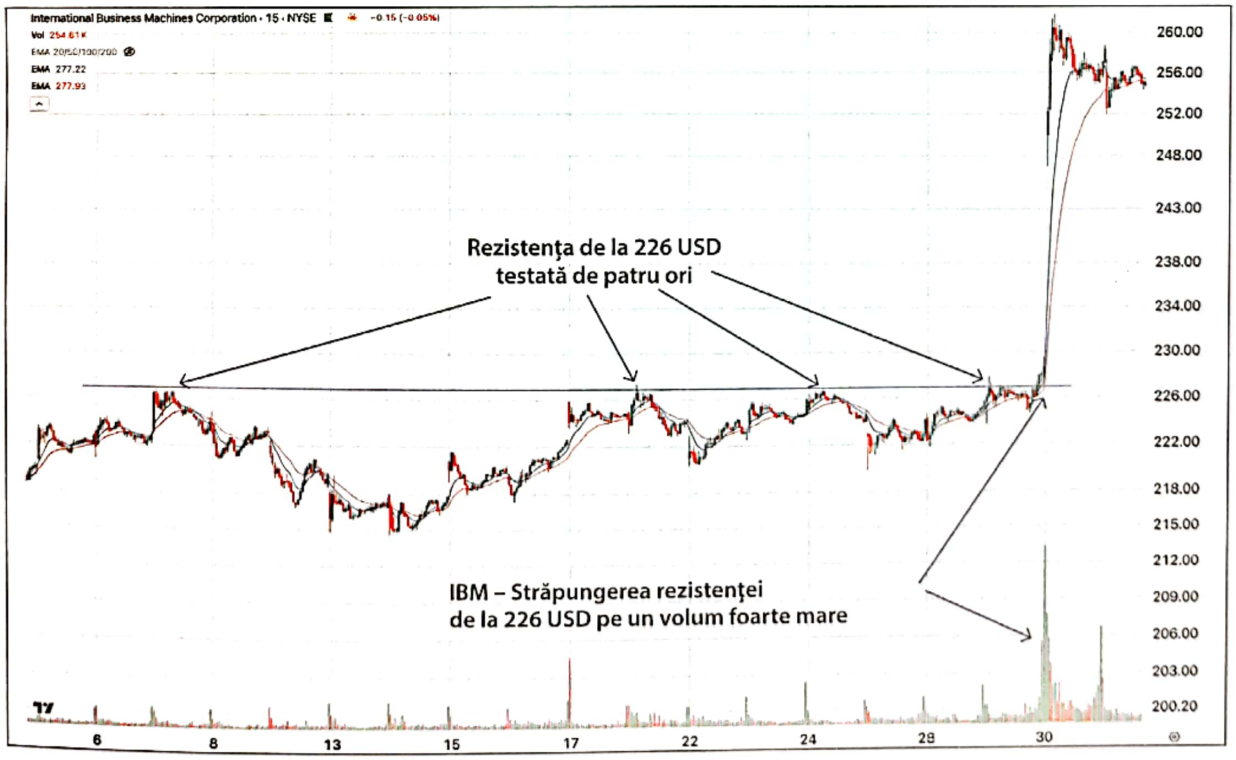

Scenariu 2: *Reversal* după RSI extrem

- *Timeframe:* 1 oră
- RSI sub 30, urmat de o lumânare *bullish* mare
- Confirmare prin *crossover* MACD
- Volumul susține mișcarea → tranzacție *swing* pe 2–3 zile.

Scanned with OKEN Scanner

TradingView este o unealtă indispensabilă pentru *traderii* pe termen ultrascurt. Cu ajutorul său, poți analiza graficele în profunzime, seta alerte inteligente și identifica *patternuri* relevante.

În tranzacțiile ultrascurte contează foarte mult momentul exact de intrare și ieșire, iar *TradingView* îți oferă uneltele necesare pentru a lua aceste decizii.

1.6 FOLOSIREA ANALIZEI FUNDAMENTALE PENTRU A IDENTIFICA TRANZACȚII PE TERMEN ULTRASCURT

Deși analiza tehnică este unealta principală a *traderilor* pe termen scurt, analiza fundamentală rămâne esențială pentru identificarea catalizatorilor care pot mișca prețul rapid. Într-o strategie ultrascurtă, nu este nevoie să analizezi în detaliu perspectivele pe 5 ani ale unei companii, ci să identifici evenimente fundamentale care pot influența prețul într-o perioadă de câteva ore, zile sau săptămâni.

1. Ce înseamnă analiza fundamentală în contextul ultrascurt?

În tranzacționarea pe termen scurt (0–3 luni), analiza fundamentală nu se concentrează asupra evaluării pe termen lung a unei companii, ci pe evenimente fundamentale cu impact imediat asupra prețului, surprize în raportările financiare, schimbări de perspectivă din partea analiștilor sau instituțiilor financiare și factori macroeconomici care pot crea oportunități de moment

Aceasta este o abordare evenimențială și contextuală, care urmărește „de ce se poate mișca brusc prețul", și nu „dacă o companie e subevaluată sau nu pe termen lung".

2. Indicatori fundamentali cu impact rapid asupra prețului acțiunilor

Earnings Reports (raportările financiare trimestriale)

- Publicarea cifrelor de venituri, profit (EPS), marje, dar mai ales a *guidance*-ului (previziuni pentru trimestrul/anul următor) poate duce la mișcări de 5–20% într-o singură zi.
- Surprizele pozitive *(beat)* față de așteptări atrag cumpărători, reprezentând un potențial pentru *day/swing trade.*
- Dezamăgirile *(miss)* duc la vânzări agresive, fiind o oportunitate de *short* pe termen scurt.

Exemplu: Apple anunță EPS peste așteptări și o creștere de 15% YoY → *breakout* pe grafic, oportunitate *swing* de 2–3 zile.

Scanned with OKEN Scanner

Recomandări și ratinguri din partea analiștilor

- *Upgrade*-uri sau *downgrade*-uri din partea marilor bănci (Goldman Sachs, Morgan Stanley) pot genera mișcări de preț semnificative, mai ales pe acțiuni cu volum mare.
- Vezi aceste informații pe site-uri precum *MarketWatch, Finviz* (secțiunea News) sau *SeekingAlpha*.

Date macroeconomice

- Inflația, șomajul, deciziile băncilor centrale, PMI-ul sau GDP-ul pot afecta piețele în ansamblu sau sectoare specifice.
- Ex: O scădere neașteptată a inflației crește probabilitatea de reducere a dobânzilor, iar acțiunile din tehnologie pot urca brusc.

Evenimente corporative

- Anunțurile de *buybackuri* sau dividende speciale sunt un semn de încredere din partea managementului.
- Fuziunile, achizițiile (M&A) sau *spin-offurile* creează volatilitate și oportunități de tranzacționare.
- Schimbările în conducerea companiei (CEO/CFO) pot schimba percepția pieței pe termen scurt.

3. Identificarea rapidă a catalizatorilor fundamentali

Finviz.com – News: Oferă o imagine de ansamblu asupra știrilor recente, *upgrade*-urilor, *downgrade*-urilor și companiilor care raportează în zilele următoare.

TradingView – News & Economic Calendar: Permite urmărirea în timp real a evenimentelor macro și a știrilor relevante pentru acțiunea pe care o analizezi.

EarningsWhispers, Zacks, Investing.com: Platforme utile pentru a vedea care companii urmează să raporteze și care sunt așteptările analiștilor.

4. Strategii fundamentale pentru tranzacționare ultrascurtă

Strategia Pre-Earnings Run-Up

- Cumpărarea acțiunii cu câteva zile înainte de raportul financiar, pe baza așteptărilor pozitive.
- Vânzarea chiar înainte de publicarea rezultatelor (pentru a evita riscul unei surprize negative).

Scanned with OKEN Scanner

Exemplu: Nvidia urmează să raporteze, sentimentul e pozitiv, iar volumul crește. Poți intra cu 2–3 zile înainte, pentru un *earnings pop.*

Strategia Post-Earnings Momentum

- Intrare imediat după publicarea unor rezultate peste așteptări (dacă și prețul, și volumul confirmă).
- Se caută confirmarea pe grafic *(breakout* peste o rezistență, volum ridicat).

Exemplu: Meta raportează rezultate excelente, prețul sparge un nivel de rezistență important → intrare *swing* cu *stop-loss* sub *breakout.*

Tranzacționarea pe știri (News-based trading)

Când apare o știre cu impact clar (de exemplu, compania lansează un nou produs, obține un contract mare, primește finanțare), acțiunea poate avea o reacție imediată. Se poate intra imediat după apariția știrii, dar doar dacă este susținută de volum și de confirmare tehnică.

5. Combinarea analizei fundamentale cu cea tehnică

Analiza fundamentală poate să identifice catalizatorul, dar analiza tehnică oferă momentul de intrare/ieșire.

Exemplu de combinație eficientă

- Catalizator: Microsoft anunță un parteneriat major în AI.
- Confirmare tehnică: Prețul rupe o rezistență veche, susținut de volum ridicat, și RSI crește peste 50.
- Intrare: Imediat după *breakout.*
- Ieșire: Dacă prețul revine sub rezistență (acum, suport), invalidarea *patternului.*

Analiza fundamentală nu este rezervată doar investitorilor pe termen lung. Pentru *traderii* pe termen ultrascurt, ea oferă contextul necesar pentru a înțelege de ce un activ ar putea avea o mișcare bruscă de preț.

Combinând știrile relevante, raportările financiare și datele macroeconomice cu analiza tehnică, poți identifica tranzacții de calitate superioară, bine susținute atât de contextul pieței, cât și de semnale vizuale.

Regulă de aur: Folosește analiza fundamentală, ca să înțelegi de ce se mișcă piața, și analiza tehnică, pentru a ști când să intri și când să ieși.

Scanned with OKEN Scanner

1.7 GREȘELI FRECVENTE ȘI CUM SĂ LE EVIȚI

Tranzacționarea ultrascurtă oferă oportunități rapide de profit, dar vine și cu riscuri semnificative. Mulți *traderi* începători fac greșeli comune, care le afectează randamentele și duc la pierderi mari. În această secțiune, vom analiza cele mai frecvente erori în investițiile pe termen ultrascurt și vom vedea care sunt metodele eficiente pentru a le evita.

1.7.1 IGNORAREA *STOP-LOSSULUI*

Ce este *stop-lossul* și de ce este esențial? Un *stop-loss* e un ordin de vânzare automat, care limitează pierderile dacă prețul unui activ scade sub un anumit nivel. Ignorarea *stop-lossului* este una dintre cele mai costisitoare greșeli pe care un *trader* le poate face.

De ce ignoră *traderii stop-lossul?* Deoarece cred că piața se va întoarce în favoarea lor, nu doresc să accepte pierderi și speră într-o revenire sau supraestimează corectitudinea analizei lor și subestimează riscul pieței.

Cum eviți această greșeală? Folosește întotdeauna un *stop-loss* automat, pe care îl setezi în momentul în care deschizi o tranzacție. Nu schimba *stop-lossul* pentru a „evita" pierderi, fiindcă, dacă piața atinge acel nivel, înseamnă că scenariul inițial nu s-a confirmat. Ajustează *stop-lossul* dinamic *(trailing stop),* pentru a proteja profitul atunci când prețul se mișcă în direcția dorită.

Exemplu de utilizare corectă a *stop-lossului:*

- Intrare: Cumpărare EUR/USD la 1,1000;
- *Stop-loss:* 1,0970 (-30 *pips);*
- *Take profit:* 1,1060 (+60 *pips);*
- Raport risc/recompensă: 1:2 (ideal pentru tranzacționare).

1.7.2 LIPSA UNUI PLAN CLAR DE IEȘIRE

Problema: Mulți *traderi* deschid tranzacții fără să știe când vor ieși din ele, fie în profit, fie în pierdere. Aceasta duce la:

- Ieșirea prematură, de frică, dintr-o tranzacție profitabilă;
- Menținerea unei tranzacții pierzătoare în speranța că piața își va reveni;
- Lipsa unei strategii obiective de gestionare a riscului.

Cum să eviți această greșeală? Setează din start un *take profit* (TP), care îți va arăta nivelul clar unde la care vei încasa profitul. Respectă raportul risc/recompensă minim, 1:2, deci nu intra în tranzacții unde potențialul câștig este mai mic decât riscul asumat. Folosește *trailing stop-loss,* iar dacă piața se mișcă în favoarea ta, ajustează *stop-lossul* pentru a proteja profitul.

Scanned with OKEN Scanner

Exemplu de plan de ieșire:

- Strategie *swing trading* – Intrare la 100 USD, *stop-loss* la 95 USD, *take profit* la 110 USD.
- Strategie *scalping* – Închidere manuală când prețul atinge un punct de rezistență sau dacă semnalele tehnice indică o inversare.

1.7.3 SUPRAÎNCREDEREA ȘI EFECTUL LEVIERULUI EXCESIV

Ce este levierul și de ce poate fi periculos? Levierul îți permite să tranzacționezi sume mai mari decât capitalul propriu, amplificând atât câștigurile, cât și pierderile. Mulți traderi își supraestimează abilitățile și folosesc un levier ridicat, ceea ce poate duce rapid la lichidarea contului.

Greșelile legate de supraîncredere și levier:

- După câteva tranzacții câștigătoare, unii *traderi* își măresc nejustificat pozițiile.
- Ignoră riscurile și cred că „nu pot pierde".
- Folosesc levier 1:50 sau 1:100, ceea ce înseamnă că o mișcare de doar 1% poate șterge contul.

Cum să eviți această greșeală? Folosește un levier moderat (1:5, 1:10 maxim) – chiar dacă brokerii oferă levier 1:100, asta nu înseamnă că trebuie să-l folosești. Nu risca mai mult de 1–2% din cont per tranzacție, fiindcă astfel nici chiar o serie de pierderi nu îți va distruge capitalul. Nu crește dimensiunea pozițiilor după câteva câștiguri, ci analizează obiectiv performanța și respectă strategia inițială.

Exemplu: Un *trader* cu un cont de 10.000 USD folosește un levier 1:10 și deschide o poziție de 100.000 USD. Dacă piața se mișcă împotriva lui cu 1%, pierderea este de 1000 USD, adică 10% din cont.

1.7.4 SUBESTIMAREA IMPACTULUI ȘTIRILOR ȘI EVENIMENTELOR GLOBALE

Problema: Pieţele financiare sunt puternic influențate de anunțuri economice, decizii ale băncilor centrale, crize geopolitice și alte evenimente globale. Mulți *traderi* nu iau în calcul acest factor și sunt surprinși de mișcările extreme ale pieței.

Greșeli comune

- Tranzacționarea fără verificarea calendarului economic (ex: Non-Farm Payrolls, deciziile Fed);
- Păstrarea pozițiilor deschise în timpul anunțurilor majore;

Scanned with OKEN Scanner

- Ignorarea riscului de *gapuri* de preț (mai ales la deschiderea piețelor).

Cum să eviți greșelile?

- Monitorizează calendarul economic – site-uri precum ForexFactory, Investing.com, Bloomberg oferă date esențiale.
- Evită tranzacționarea în momente de volatilitate extremă – anunțurile privind ratele dobânzii, inflația și PIB-ul pot provoca mișcări imprevizibile.
- Nu menține poziții *overnight* dacă sunt evenimente importante – risc de *gapuri* de preț la deschiderea piețelor.

Exemple de evenimente care pot afecta piața:

- Decizia Fed privind dobânda – impact mare asupra acțiunilor, Forex, aur;
- Raport Non-Farm Payrolls (NFP) – mișcare puternică pe USD și indicii bursieri;
- Crize geopolitice – pot duce la volatilitate extremă și incertitudine.

Evitarea greșelilor comune este esențială pentru succesul în investițiile ultrascurte. Ignorarea *stop-lossului,* lipsa unui plan de ieșire, supraîncrederea și levierul excesiv, precum și subestimarea impactului evenimentelor globale pot transforma rapid o strategie profitabilă într-o serie de pierderi. Cel mai bun mod de a te proteja este să respecți un plan de tranzacționare bine definit, să gestionezi riscul și să rămâi disciplinat.

Concluzie investiții pe termen ultrascurt

Investițiile pe termen ultrascurt pot părea atractive prin promisiunea unor câștiguri rapide, dar implică un nivel ridicat de risc, disciplină și reacție rapidă la mișcările pieței. De la *scalping* la *swing trading,* fiecare strategie are propriile caracteristici, avantaje și capcane. Utilizarea inteligentă a uneltelor precum *stock screenerele* și graficele de pe TradingView, dublată de o minimă înțelegere a contextului fundamental, pot face diferența dintre o tranzacție inspirată și una mai puțin reușită.

Fără o gestionare atentă a riscurilor și fără evitarea greșelilor clasice – cum ar fi ignorarea *stop-lossului* sau lipsa unui plan clar de ieșire –, succesul pe termen lung rămâne improbabil. Acest tip de investiții nu este pentru toată lumea, dar pentru cei care își cunosc bine profilul de risc și sunt dispuși să învețe constant poate reprezenta o componentă profitabilă a portofoliului.

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

2

STRATEGII DE INVESTIȚII PE TERMEN SCURT (0–3 ANI)

2.1 DE CE (ȘI CÂND) INVESTIM PE TERMEN SCURT LA BURSĂ?

În mod tradițional, investițiile la bursă sunt asociate cu obiective pe termen lung: creșterea capitalului, economisirea pentru pensie sau diversificarea patrimoniului. Cu toate acestea, există situații în care un investitor alege sau este nevoit să adopte o abordare pe termen scurt, cu un orizont de până la 3 ani. Deși mai puțin stabil și mai riscant, termenul scurt poate fi valorificat strategic dacă este înțeles și gestionat corect.

Există mai multe motive legitime pentru care un investitor ar putea alege să își plaseze banii în acțiuni sau ETF-uri pentru o perioadă relativ scurtă:

- Protejarea capitalului împotriva inflației – În perioade cu inflație crescută, menținerea banilor în conturi bancare poate duce la pierderea puterii de cumpărare. Un portofoliu diversificat în ETF-uri stabile poate oferi o protecție superioară.
- Generarea rapidă de randament – Investitorii activi sau cei cu un apetit de risc moderat pot încerca să valorifice perioadele de optimism din piață sau oportunitățile create de scăderi temporare.
- Oportunități punctuale – Unele evenimente din piață, cum ar fi rezultatele financiare, lansările de produse sau schimbările legislative, pot crea ferestre scurte de timp în care prețurile acțiunilor reacționează semnificativ. Acestea pot fi exploatate cu succes de investitori experimentați.
- Nevoi financiare viitoare clar definite – Unii investitori știu că vor avea nevoie de bani în 1–3 ani (ex: avans pentru locuință, studii, achiziții importante) și aleg să-i investească temporar, cu obiectivul de a obține un randament mai bun decât cel din instrumentele bancare.

Diferențele esențiale între investițiile pe termen scurt și cele pe termen lung

Caracteristică	Termen scurt (0–3 ani)	Termen lung (peste 3 ani)
Obiectiv principal	Lichiditate, randament rapid	Creștere sustenabilă a capitalului
Toleranță la volatilitate	Scăzută	Ridicată
Instrumente preferate	ETF-uri lichide, acțiuni stabile	ETF-uri diversificate, acțiuni de creștere
Risc acceptat	Minim spre moderat	Moderat spre ridicat
Reacție la corecții	Necesită reacție rapidă	Poate fi ignorată sau folosită strategic

Investițiile pe termen scurt presupun o monitorizare mai atentă a pieței și o capacitate crescută de reacție. Spre deosebire de termenul lung, unde scăderile pot fi „digerate" de timp și reinvestiri, investitorul pe termen scurt nu are luxul de a aștepta recuperarea.

Limitările și riscurile specifice orizontului scurt de timp

Investițiile bursiere pe termen scurt vin la pachet cu o serie de provocări:

- Volatilitate crescută – Piața acțiunilor poate fi imprevizibilă pe intervale scurte. Evenimente neașteptate (politice, economice, geopolitice) pot influența prețurile în mod brutal.
- Lipsa timpului pentru „corecție" – Dacă investitorul cumpără la un moment nepotrivit, iar prețul scade, este posibil să nu aibă suficient timp pentru ca piața să își revină.
- Decizii emoționale – Pe termen scurt, investitorii sunt mai tentați să reacționeze impulsiv, fie din frică, fie din lăcomie, ceea ce poate duce la pierderi sau la ratări de oportunități.
- Impozitare mai agresivă – În multe jurisdicții (inclusiv România), câștigurile realizate pe termen scurt sunt impozitate la fel precum cele pe termen lung, dar frecvența tranzacțiilor poate duce la costuri mai mari.
- Costuri de tranzacționare – Comisioanele și diferențele *bid-ask* pot „mânca" rapid din profitul vizat, mai ales dacă tranzacțiile sunt frecvente.

Investițiile pe termen scurt pot fi o unealtă eficientă într-o strategie financiară mai amplă, cu condiția să fie abordate cu realism și pregătire. Nu sunt potrivite pentru toți investitorii și nu reprezintă un substitut pentru investițiile pe termen lung, dar pot aduce valoare într-un portofoliu bine gândit, mai ales în contextul unor obiective clare și a unei gestiuni riguroase a riscului.

Scanned with OKEN Scanner

2.2 RISCURILE INVESTIȚIILOR BURSIERE PE TERMEN SCURT

Investițiile pe termen scurt la bursă pot părea atractive datorită promisiunii unor câștiguri rapide sau a valorificării unor „ferestre de oportunitate". Însă tocmai orizontul limitat de timp face ca riscurile asociate să cântărească mai greu decât în cazul unei strategii pe termen lung. Toleranța la pierderi este mai mică, iar marja de manevră, semnificativ redusă. Acest subcapitol explorează cele mai relevante riscuri pentru investitorul pe termen scurt.

Volatilitatea piețelor și impactul pe termen scurt

Volatilitatea reprezintă amplitudinea variațiilor de preț într-un interval de timp scurt. La bursă, volatilitatea este o constantă, însă impactul acesteia e perceput diferit în funcție de orizontul investițional.

Pe termen lung, un investitor poate traversa mai ușor perioadele de corecție, având timp să recupereze pierderile prin răbdare și prin acumulare continuă. Pe termen scurt însă, aceleași fluctuații pot produce pierderi reale care nu mai pot fi „digerate" de timp.

De exemplu, o scădere de 7–10% a unui ETF sau a unei acțiuni în câteva zile poate fi relativ normală într-un context de volatilitate crescută, dar pentru un investitor care are nevoie de bani peste 3 luni o astfel de mișcare poate compromite complet obiectivul investiției.

Mai mult, mișcările bruște ale pieței sunt adesea greu de anticipat, iar reacțiile emoționale (vânzare din panică, cumpărare impulsivă) tind să apară mai frecvent în rândul investitorilor pe termen scurt.

Lipsa de timp pentru „recuperare" în caz de scăderi

Una dintre cele mai mari vulnerabilități ale investițiilor pe termen scurt este absența timpului necesar pentru ca o investiție proastă să fie corectată de piață. Investitorii pe termen lung pot aplica strategii precum „buy and hold" sau reinvestirea dividendelor pentru a traversa perioadele negative. Cei pe termen scurt nu dispun de acest avantaj.

O corecție de piață poate dura câteva săptămâni sau câteva luni – uneori, mai mult. Dacă orizontul de timp este limitat la un an sau mai puțin, există riscul ca banii să fie retrași într-un moment nefavorabil, generând pierderi.

Un exemplu concret: Un investitor cumpără un ETF pe S&P 500 la începutul unei corecții de 10%. Dacă are nevoie de bani într-un interval de 2–3 luni, este posibil ca piața să nu fi recuperat suficient în acest timp, iar investitorul să fie forțat să vândă în pierdere.

De aceea, gestionarea riscului devine esențială, setarea unor *stop-lossuri,* diversificarea, păstrarea unui procent de cash și evaluarea realistă a riscului asumat fiind pași esențiali pentru a compensa lipsa de timp.

Scanned with OKEN Scanner

Factorii externi care pot afecta negativ randamentul

Pe termen scurt, pieţele sunt influenţate într-un mod disproporţionat de factori externi – adesea, imprevizibili şi greu de controlat. Investitorii cu orizont scurt de timp trebuie să fie conştienţi că anumite evenimente pot anula complet calculele logice ale unei investiţii fundamentate.

Ce tipuri de factori externi pot afecta randamentul?

- Evenimente geopolitice: conflicte armate, atacuri teroriste, tensiuni internaţionale. Exemple recente includ invazia Ucrainei şi escaladările din Orientul Mijlociu.
- Decizii de politică monetară: modificările rapide ale dobânzilor de către băncile centrale pot provoca reacţii violente la bursă, mai ales în sectoarele sensibile (tehnologie, imobiliare).
- Date macroeconomice negative: inflaţie peste aşteptări, şomaj în creştere, recesiune tehnică – toate pot declanşa scăderi rapide.
- Rapoarte financiare trimestriale: în cazul acţiunilor individuale, un rezultat financiar sub aşteptări poate duce la corecţii de 10–20% în câteva minute.
- Reglementări bruşte: modificări legislative sau fiscale care afectează sectoare întregi (ex: reglementări privind energia, tehnologia, taxele pe profit).

Pe termen lung, aceste evenimente tind să se estompeze şi să fie absorbite de evoluţia pieţei. Pe termen scurt însă, pot produce pierderi greu de recuperat în intervalul disponibil.

Investiţiile pe termen scurt la bursă nu trebuie tratate cu uşurinţă. Deşi pot părea o cale rapidă spre profit, riscurile specifice acestui orizont de timp pot transforma o strategie superficială într-o experienţă frustrantă şi costisitoare. Conştientizarea volatilităţii, a lipsei timpului pentru recuperare şi a impactului factorilor externi este esenţială pentru orice investitor care ia în calcul o astfel de abordare.

Scanned with OKEN Scanner

2.3 PROFILUL INVESTITORULUI PE TERMEN SCURT

Investițiile pe termen scurt la bursă – în ETF-uri sau acțiuni individuale – presupun o dinamică diferită față de strategiile clasice de tip „buy and hold". Pentru a avea șanse reale de succes într-un orizont de 0–3 ani, investitorul trebuie să aibă anumite caracteristici specifice și să fie conștient de propriile limitări emoționale și cognitive. În lipsa acestora, investiția pe termen scurt poate deveni rapid un joc de noroc mascat.

Cine ar trebui să adopte o strategie pe 0–3 ani?

O strategie investițională pe termen scurt nu este potrivită pentru oricine. Ea se adresează, în principal, următoarelor categorii de investitori:

- Investitori cu obiective financiare clare și apropiate. De exemplu, achiziția unui autoturism, un avans pentru un imobil, finanțarea unor studii sau a unei relocări. Acești investitori caută o formă de plasament mai eficientă decât contul bancar, dar cu un risc controlat.
- Investitori cu experiență care vor să fructifice oportunități punctuale. Dețin deja un portofoliu pe termen lung, dar alocă un procent mai mic pentru tranzacții scurte, în funcție de contextul pieței.
- Persoane cu toleranță moderată la risc și cu timp disponibil pentru monitorizarea pieței. Termenul scurt necesită o implicare mai activă, fie direct, fie prin intermediul unor alerte sau analize recurente.
- Investitori cu capital limitat care testează piața. În faza de început, unii investitori preferă să încerce strategii pe termen scurt, cu sume mici, ca metodă de învățare. Important este ca această abordare să fie susținută de educație, nu de impuls.

Comportamente tipice și capcane psihologice

Investițiile pe termen scurt nu presupun doar riscuri tehnice, ci mai ales riscuri emoționale. Psihologia joacă un rol central în succesul (sau eșecul) unei strategii de scurtă durată.

Cele mai frecvente comportamente distructive:

- Impulsivitatea. Investitorii reacționează la titluri din presă, la postări virale pe rețele sociale sau la zvonuri, fără o analiză riguroasă. Cumpără „ce se mișcă" și vând la primul semn de scădere.
- FOMO (Fear of Missing Out). Teama de a pierde o oportunitate duce adesea la intrări târzii, pe vârf de val, exact când activele încep să corecteze. Este un

Scanned with OKEN Scanner

comportament comun în perioade de euforie (ex: IPO-uri, acțiuni în trend, ETF-uri tematice).

- Urmărirea trendurilor fără înțelegere. Investitorii urmează mișcările pieței fără a înțelege contextul economic sau fundamental. Sunt afectați de efectul de turmă, ceea ce duce adesea la decizii neinspirate.
- Supraîncrederea *(overconfidence)*. Un câștig rapid poate induce o falsă senzație de control. Urmează supradimensionarea pozițiilor sau asumarea unor riscuri disproporționate.
- Pierderea disciplinei. În lipsa unui plan clar, investitorul poate deveni prizonierul emoțiilor de moment – ezită să închidă o pierdere sau devine prea avid de profituri rapide.

Importanța disciplinei și a unui plan clar de ieșire

Succesul pe termen scurt nu vine din intuiție sau noroc, ci din planificare, disciplină și execuție controlată. Înainte de a iniția o investiție, orice investitor pe termen scurt ar trebui să răspundă sincer la următoarele întrebări:

- Care este obiectivul investiției? (ex: obținerea unui randament de 10% în 6 luni)
- Când voi vinde, indiferent de ce face piața? (ex: la +15% profit sau la -8% pierdere)
- Ce fac dacă apare o scădere bruscă a pieței?
- Cât sunt dispus să pierd din capitalul investit fără să intru în panică?
- Cât din portofoliu este alocat acestei strategii pe termen scurt?

Fără un plan clar de ieșire, investitorul riscă să devină captiv în piață, fie blocat într-o poziție pierzătoare, fie prins în spirala emoțională a câștigurilor nerealizate.

Disciplinarea procesului decizional presupune:

- stabilirea unor praguri obiective *(take profit, stop-loss);*
- respectarea alocării de capital inițiale;
- revizuirea periodică a strategiei în funcție de realitatea pieței.

Profilul investitorului pe termen scurt este diferit de cel al investitorului clasic. El trebuie să fie mai atent, mai rațional și mai disciplinat. Nu e neapărat vorba de „curaj" sau „intuiție", ci de autocontrol, planificare și realism. În lipsa acestor calități, investițiile pe termen scurt tind să devină pierderi pe termen lung.

Scanned with OKEN Scanner

2.4 INSTRUMENTE BURSIERE POTRIVITE PENTRU TERMEN SCURT

a) ETF-uri

Pentru investitorii pe termen scurt, alegerea instrumentelor potrivite este esențială. Când orizontul de timp este de doar câteva luni sau până la maximum 3 ani, investițiile trebuie să fie atât eficiente, cât și ușor de administrat. Din această perspectivă, ETF-urile (Exchange-Traded Funds) reprezintă o soluție excelentă, mai ales dacă sunt alese în mod inteligent, cu accent pe lichiditate, diversificare și stabilitate.

ETF-uri pe indici mari (ex: S&P 500, Euro Stoxx 50, MSCI World)

ETF-urile care replică indici bursieri majori sunt printre cele mai potrivite instrumente pentru investitorii pe termen scurt care caută expunere largă, dar controlabilă, la piețele financiare.

Exemple:

- S&P 500 (ex: iShares Core S&P 500 ETF). Reprezintă cele mai mari 500 de companii din SUA. Este unul dintre cele mai lichide ETF-uri din lume și o referință pentru dinamica pieței americane.
- Euro Stoxx 50 (ex: iShares Euro Stoxx 50 ETF). Include cele mai importante companii din zona euro. Poate fi o opțiune bună pentru expunerea la Europa, mai ales când SUA par supraevaluate.
- MSCI World (ex: Amundi MSCI World ETF). Oferă expunere globală, incluzând companii din peste 20 de țări dezvoltate. Este o variantă de diversificare extinsă pentru investitorii care vor să reducă riscurile regionale.

De ce sunt potrivite pe termen scurt?

- Lichiditate foarte mare, ceea ce permite intrarea și ieșirea rapidă din poziție, cu *spreaduri* mici.
- Diversificare implicită, ceea ce reduce riscul asociat cu acțiunile individuale.
- Transparență și simplitate: investitorul știe exact ce cumpără, iar informațiile sunt ușor accesibile.

ETF-uri defensive (ex: sectoare stabile – *healthcare, consumer staples)*

Pentru perioade de incertitudine sau pentru investitorii mai prudenți, ETF-urile sectoriale defensive pot oferi un echilibru între randament și protecție a capitalului.

Scanned with OKEN Scanner

Exemple:

- Healthcare (ex: iShares S&P 500 Health Care Sector ETF). Sectoarele din domeniul sănătății tind să fie mai rezistente în perioadele de recesiune, având cerere constantă indiferent de contextul economic.
- Consumer Staples (ex: iShares MSCI World Consumer Staples Sector ETF). Include companii care produc bunuri de consum de bază (alimente, produse de igienă, băuturi). Cererea pentru aceste produse rămâne relativ constantă.

Avantaje:

- Rezistență în perioade de volatilitate – aceste sectoare tind să aibă scăderi mai mici în corecțiile generale de piață.
- Stabilitate a veniturilor companiilor – multe dintre aceste firme au modele de business previzibile și profituri stabile.
- Dividende constante, care pot aduce un plus de randament chiar și într-o perioadă de mișcare laterală a pieței.

Avantaje generale ale ETF-urilor în strategii pe termen scurt

- Diversificare instantanee. Printr-un singur instrument, investitorul obține expunere la zeci sau sute de companii, reducând riscul specific.
- Lichiditate ridicată. ETF-urile tranzacționate pe burse majore (ex: Xetra, Euronext, London Stock Exchange) pot fi cumpărate și vândute rapid, în timpul orelor de tranzacționare, cu *spreaduri* reduse.
- Costuri scăzute. Comisioanele de administrare sunt, în general, mici (0,05–0,30% pe an), iar comisioanele de tranzacționare sunt comparabile cu ale acțiunilor.
- Transparență. Componența ETF-ului este publică, iar prețul urmează fidel indicele de referință, fără gestiune activă riscantă.
- Accesibilitate. ETF-urile pot fi cumpărate în orice cont de brokeraj, iar unele platforme oferă chiar tranzacționare fără comision pentru anumite ETF-uri.

ETF-urile lichide și diversificate sunt coloana vertebrală a unei strategii pe termen scurt echilibrate. Ele oferă combinația ideală între acces rapid, risc controlat și transparență, fără a necesita o expertiză avansată în analiza companiilor. Atunci când sunt alese corect, pot asigura atât stabilitatea dorită de un investitor prudent, cât și flexibilitatea necesară într-un orizont scurt de timp.

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

b. Acțiuni individuale

Investițiile în acțiuni individuale pe termen scurt presupun un nivel mai ridicat de risc și complexitate comparativ cu ETF-urile, dar pot oferi și oportunități superioare de randament atunci când sunt alese cu discernământ. Într-un orizont de 0–3 ani, accentul trebuie pus pe companii solide, cu factori pozitivi declanșatori, aflate într-un moment favorabil din punctul de vedere al percepției pieței și al rezultatelor financiare.

Criterii pentru alegerea acțiunilor pe termen scurt

Spre deosebire de o strategie pe termen lung, unde fundamentele stabile ale companiei sunt suficiente pentru o investiție, într-o strategie pe termen scurt contează momentul, percepția investitorilor și evenimentele apropiate care pot mișca prețul acțiunii. Iată câteva criterii esențiale:

Momentum (trend ascendent susținut)

Acțiunile care se află într-un trend pozitiv, susținut de volum ridicat și interes din partea pieței, au șanse mai mari să continue creșterea pe termen scurt. Acest concept este cunoscut ca *momentum*, iar investitorii de termen scurt îl folosesc frecvent pentru a identifica oportunități.

- Se pot utiliza instrumente tehnice simple, precum media mobilă pe 20 sau 50 de zile, indicele RSI sau analiza volumului de tranzacționare pentru a evalua consistența trendului.
- Evită companiile aflate în „bounce-uri" tehnice fără suport fundamental – acestea pot părea atractive, dar nu oferă stabilitate în mișcare.

În exemplul de mai jos, puteți observa evoluția zilnică a companiei BigBear.AI (BBAI), în care vedem în ultimele două luni volume în creștere, prețul situându-se peste mediile mobile de 20 și 50 de perioade, indicatorul OBV (On Balance Volume) în creștere și indicatorul RSI în zona de supracumpărare, toate arătând un moment foarte *bullish* pentru această acțiune.

Raportări financiare pozitive

Rezultatele trimestriale sau anuale sunt momente-cheie care pot produce mișcări semnificative ale prețului acțiunilor. Companiile care livrează rezultate peste așteptări, își ating obiectivele de profit și dau perspective optimiste (*guidance* pozitiv) pot înregistra creșteri rapide de 5–15% în câteva zile.

- Investitorii pe termen scurt pot specula post-raportări pozitive sau pot intra anticipat, dacă au convingerea că rezultatele vor fi bune (cu un risc bine gestionat).
- În general, se caută companii care depășesc constant estimările analiștilor și au o traiectorie predictibilă.

În exemplul de mai jos, observăm acțiunea Nike (NKE) și cum a evoluat aceasta în urma unor rezultate sub așteptări și a rezultatelor peste așteptări. Observăm și traiectoria descendentă a prețului din ultimii 3 ani, coborând de la 180 USD până aproape de 50 USD.

Scanned with OKEN Scanner

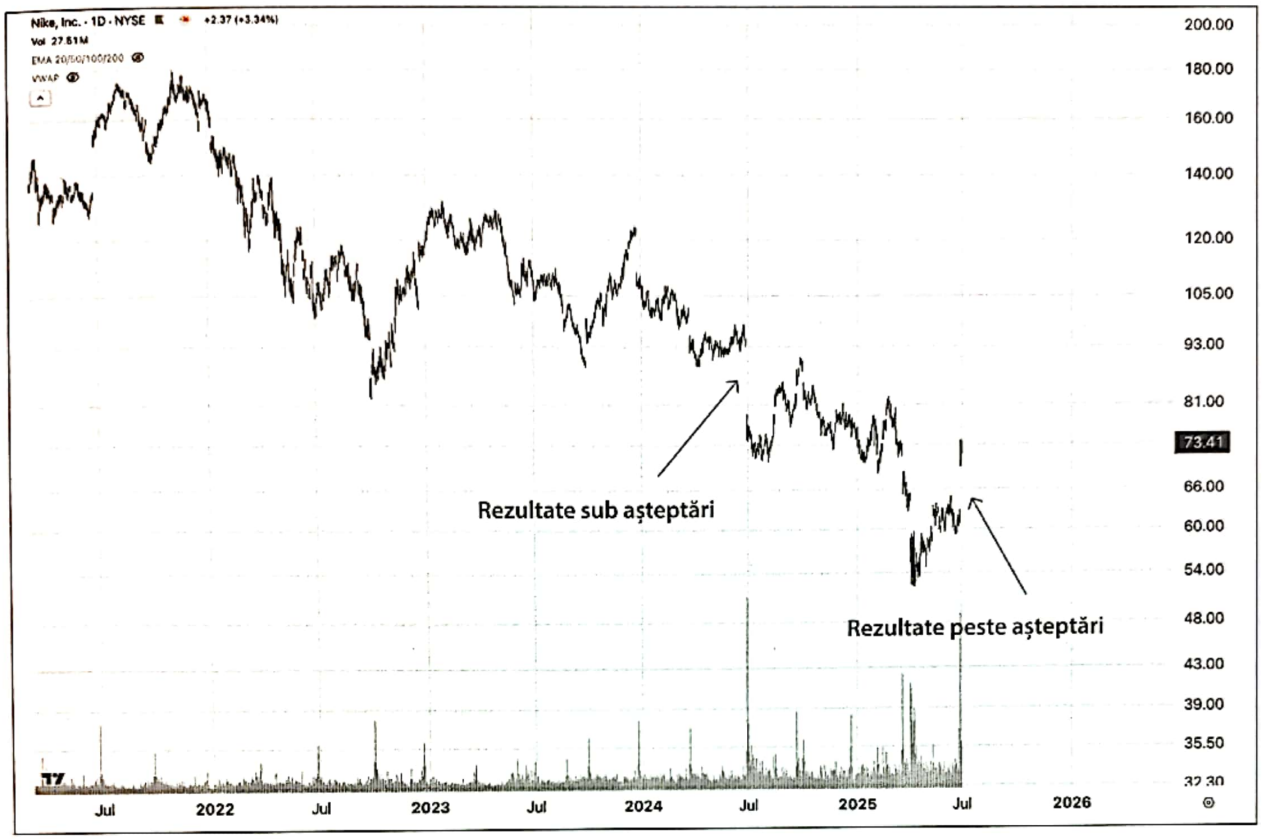

Catalizatori previzibili

Un „catalizator" este orice eveniment care are potențialul de a influența brusc prețul acțiunii. Pe termen scurt, catalizatorii pot fi decisivi pentru direcția pieței și sunt frecvent urmăriți de investitorii activi.

Câteva exemple de catalizatori pozitivi:

- Lansări de produse majore (ex: noi modele de iPhone, platforme software, vehicule electrice etc.);
- Anunțuri de dividende speciale sau creșteri de dividend;
- Lansarea unui program consistent de răscumpărare de acțiuni;
- Aprobări legislative sau reglementări favorabile;
- Fuziuni și achiziții;
- Revenirea pe profit a unei companii după o perioadă negativă;
- Includerea într-un indice bursier important (ex: S&P 500).

Este important ca evenimentul să fie plauzibil, apropiat în timp și cu impact real asupra afacerii companiei. Speculațiile vagi sau zvonurile nu sunt un fundament solid pentru o investiție pe termen scurt.

Scanned with OKEN Scanner

Excluderea companiilor nelichide, volatile sau fără perspective clare

Pe termen scurt, gestionarea riscului este mai importantă decât potențialul de câștig teoretic. De aceea, anumite tipuri de acțiuni ar trebui evitate complet:

- Companii nelichide – acțiunile cu volum redus de tranzacționare pot avea *spreaduri* mari și dificultăți la ieșirea din poziție. Pe termen scurt, lichiditatea este esențială.
- Companii cu istoric volatil fără justificare fundamentală – prețurile acestora pot fluctua haotic, fără corelare cu rezultatele sau contextul pieței. Exemple includ multe acțiuni speculative, *meme stocks* sau *penny stocks.*
- Companii fără model de afaceri clar sau fără vizibilitate în privința rezultatelor viitoare. Lipsa unei traiectorii financiare coerente face imposibilă anticiparea comportamentului pe termen scurt.

Un principiu simplu: Dacă nu poți spune într-un minut de ce acea companie ar putea crește în următoarele 3 luni, probabil că nu este potrivită pentru o strategie pe termen scurt.

Investițiile în acțiuni individuale pe termen scurt pot aduce randamente superioare mediei pieței, dar necesită selectivitate, disciplină și un ochi format pentru contextul actual. Se caută companii în mișcare, sprijinite de rezultate solide și catalizatori previzibili – și se evită haosul, publicitatea exagerată și promisiunile fără fundament.

Acțiunile nu trebuie alese doar pentru că sunt populare sau ieftine, ci pentru că există un motiv clar, apropiat în timp, pentru care prețul ar putea evolua favorabil. Cu o selecție atentă și o strategie bine gândită, acțiunile individuale pot fi un element valoros într-un portofoliu pe termen scurt.

c. Obligațiuni de stat pe termen scurt

Chiar dacă nu sunt instrumente bursiere în sensul clasic, obligațiunile de stat – în special cele emise pentru populație, precum titlurile Fidelis – pot avea un rol strategic important într-un portofoliu pe termen scurt, mai ales în perioade de incertitudine. Ele oferă siguranță, predictibilitate și o alternativă viabilă la păstrarea banilor în cash, fără a-i scoate complet din zona investițională.

Rolul obligațiunilor de stat ca alternativă de parcare a capitalului în perioade instabile

Investitorii pe termen scurt sunt expuși unui risc crescut în momentele în care piețele devin volatile sau imprevizibile – de exemplu, în contextul unor corecții bursiere, alegeri

Scanned with OKEN Scanner

politice importante, crize geopolitice sau incertitudini economice. În astfel de situații, mulți aleg să renunțe temporar la acțiuni sau ETF-uri, dar nu doresc să lase banii inactivi.

Aici intervin obligațiunile de stat, care pot funcționa ca zonă-tampon între expunerea riscantă la piață și neutilizarea capitalului:

- Titlurile Fidelis, emise periodic de Ministerul Finanțelor, sunt denominate în lei sau euro, au scadențe de 1–3 ani și sunt listate la Bursa de Valori București, oferind astfel o minimă lichiditate.
- Oferă dobânzi fixe atractive (în unele emisiuni, 7%–8% în lei sau 3%–5% în euro), fără risc de neplată.
- Sunt garantate de stat, ceea ce le conferă un grad foarte ridicat de siguranță.
- Veniturile sunt neimpozabile, spre deosebire de câștigurile din acțiuni sau ETF-uri.

Astfel, obligațiunile de stat devin o opțiune defensivă excelentă pentru perioadele în care investitorul preferă să fie precaut, dar dorește totuși un randament minim.

Comparativ cu cash sau ETF-uri de obligațiuni

Caracteristică	Cash (cont bancar)	ETF-uri de obligațiuni	Titluri de stat (ex: Fidelis)
Randament	0%–2% (în general scăzut)	2%–5%, dar variabil	4%–8%, fix (în funcție de emisiune)
Siguranță	Ridicată (dar cu pierdere prin inflație)	Depinde de compoziție (risc de piață)	Foarte ridicată (garantate de stat)
Lichiditate	Totală	Mare, dacă e vorba de ETF-uri lichide	Moderată (tranzacționabile la bursă, dar cu *spreaduri* mari)
Impozitare	Nu se aplică	Câștigurile sunt impozabile	Neimpozabile
Volatilitate	Zero	Poate varia în funcție de dobânzi	Aproape zero (dacă sunt păstrate până la maturitate)

Câteva observații:

- Cashul pierde putere de cumpărare, în special în perioade cu inflație ridicată. Este sigur, dar ineficient.
- ETF-urile de obligațiuni pot avea variații negative în preț dacă dobânzile cresc. Pe termen scurt, acest lucru poate fi problematic, mai ales dacă investitorul nu are timp să aștepte redresarea.
- Obligațiunile Fidelis, păstrate până la scadență, oferă un randament fix, fără riscuri de piață, și pot fi un loc bun pentru a ține capitalul „parcat" între investiții mai dinamice.

Scanned with OKEN Scanner

Obligaţiunile de stat – în special cele din programele guvernamentale dedicate populaţiei – sunt un instrument de protecţie şi echilibru într-o strategie pe termen scurt. Nu oferă câştiguri spectaculoase, dar compensează prin siguranţă, predictibilitate şi scutire de impozit, ceea ce le face extrem de utile în perioade de pauză, retragere temporară din bursă sau în apropierea unor obiective financiare. Pentru investitorii care vor să fie prudenţi fără a-şi ţine banii în cont, obligaţiunile de stat sunt adesea cea mai rezonabilă soluţie de tranziţie.

Exemplu: Ce înseamnă să „parchezi" capitalul în titluri Fidelis, în loc de cash

Să presupunem că un investitor deţine 10.000 de lei pe care nu doreşte să îi rişte în acţiuni sau ETF-uri pentru următoarele 12 luni, dar nici nu vrea să-i lase în cont bancar, unde randamentul este simbolic.

Varianta 1: Cash în cont bancar clasic

- Dobândă anuală: 1% brut (dobândă uzuală la cont de economii)
- Câştig după 12 luni: 10.000 lei × 1% = 100 lei brut, impozitat cu 10% Rezultat final: 90 lei net

Varianta 2: Investiţie în titluri de stat Fidelis, scadenţă 1 an

- Dobândă anuală: 6,30% (valoare reală pentru unele emisiuni recente)
- Câştig după 12 luni: 10.000 lei × 6,30% = 630 lei
- Neimpozabil, deci rezultat final: 630 lei net

Diferenţă: 630 lei (Fidelis) vs 90 lei (cash) → +540 lei în favoarea obligaţiunilor de stat

În plus:

- Banii sunt protejaţi de inflaţie mai eficient.
- Nu există risc de piaţă, dacă obligaţiunile sunt păstrate până la maturitate.
- Nu e nevoie de efort administrativ sau analiză constantă – o soluţie complet pasivă.

Concluzie

Pentru investitorii pe termen scurt care aşteaptă oportunităţi mai bune în piaţă sau care vor să-şi păstreze capitalul într-un mod sigur şi productiv, titlurile de stat Fidelis sunt o soluţie pragmatică, cu randament rezonabil şi risc minim. Comparativ cu păstrarea banilor cash, diferenţele pot deveni semnificative în doar 12 luni.

Scanned with OKEN Scanner

2.5 STRATEGII PENTRU INVESTIȚIA PE TERMEN SCURT

a. Strategia *buy and watch*

Pentru investitorii pe termen scurt care nu doresc să urmărească zilnic piața sau să se implice în decizii complexe de tranzacționare, strategia *buy and watch* reprezintă un echilibru eficient între simplitate, control al riscului și obiective clare. Este o abordare semipasivă, în care investitorul cumpără ETF-uri sau acțiuni individuale selectate și le monitorizează periodic, având de la început un plan clar de ieșire predefinită – fie pe baza unui prag de profit, fie pe baza unui interval de timp.

Principiul de bază: investește, urmărește, închide poziția când ai atins obiectivul.

Strategia presupune:

1. Achiziția unor instrumente bursiere atent selectate (de regulă ETF-uri lichide sau acțiuni cu *momentum* pozitiv și fundamente solide).
2. Stabilirea prealabilă a unui obiectiv clar de ieșire, de tip:
   - Target de profit (ex: „ies din poziție când am +10%")
   - Termen calendaristic fix (ex: „țin poziția maximum 3 luni")
   - Sau o combinație a celor două („oricare dintre cele două se întâmplă prima")
3. Monitorizarea periodică (nu zilnică) a pozițiilor, pentru a decide menținerea, închiderea sau reechilibrarea.

Reechilibrare lunară sau trimestrială: menținerea structurii și a disciplinei

Un alt element important al strategiei este reechilibrarea portofoliului, adică ajustarea ponderilor între instrumente pentru a menține alocarea dorită. Pe termen scurt, piața poate aduce dezechilibre rapide (de exemplu, o acțiune poate ajunge să reprezinte 70% din portofoliu după o creștere accelerată), iar acest lucru poate afecta diversificarea și riscul total.

Reechilibrarea presupune:

- Vânzarea parțială a pozițiilor care au crescut prea mult față de alocarea inițială;
- Reinvestirea sumelor în poziții mai slabe sau în noi oportunități;
- Posibila înlocuire a instrumentelor care nu mai corespund criteriilor de selecție.

Reechilibrarea se face:

- Lunar, în cazul unei strategii mai active;
- Trimestrial, dacă obiectivul este stabilitate și control minim.

Această ajustare periodică păstrează strategia în parametrii inițiali și reduce riscul de a deveni pasiv într-un moment greșit.

Scanned with OKEN Scanner

Exemplu de strategie *buy and watch* pe termen scurt (6 luni)

Un investitor decide să aloce 20.000 lei pe 6 luni şi aplică următoarea abordare:

- Alocare portofoliu
  - 60% în ETF-uri lichide (ex: S&P 500, MSCI World);
  - 40% în acţiuni individuale cu rezultate financiare bune şi *momentum* pozitiv IBM (IBM), Oracle (ORCL), Meta (META).
- Reguli de ieşire:
  - Se vinde orice poziţie care atinge +12% profit;
  - Se taie pierderile dacă scăderea ajunge la -7%;
  - La finalul celor 6 luni, se lichidează întreg portofoliul, indiferent de evoluţii.
- Monitorizare:
  - Portofoliul este revizuit lunar, pentru a ajusta expunerile sau a înlocui poziţiile ieşite.

Această strategie permite controlul riscului şi evitarea emoţiilor, fiind ghidată de reguli predefinite, nu de impulsuri.

Avantajele strategiei *buy and watch*

- Uşor de implementat, fără a necesita analiză zilnică;
- Permite disciplină şi control emoţional prin reguli clare;
- Reduce riscul de supratranzacţionare;
- Poate fi automatizată parţial (prin alerte sau ordine condiţionate la broker).

Limitări şi riscuri

- Necesită un plan bine definit încă de la început;
- Nu protejează împotriva scăderilor bruşte dacă nu sunt setate *stop-lossuri;*
- Poate rata creşteri mari dacă ieşirea este prematură (ex: vânzarea la +10% când acţiunea urcă +30%).

Concluzie

Strategia *buy and watch* este ideală pentru investitorii pe termen scurt care doresc o abordare structurată, dar fără efort operaţional excesiv. E o strategie bazată pe praguri clare, disciplină şi planificare, care permite participarea la evoluţiile pieţei fără a transforma investiţia într-o activitate de zi cu zi. Folosită corect, poate oferi randamente rezonabile şi o bună protecţie împotriva greşelilor de *timing* şi emoţie.

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

b. Strategia *swing trading light*

Pentru investitorii care au disponibilitate de timp moderată și un apetit mai crescut pentru profituri rapide, dar nu doresc să devină *traderi full-time,* strategia *swing trading light* poate fi o soluție echilibrată. Este o variantă simplificată a *swing tradingului* clasic, care presupune țintirea unor mișcări de preț pe termen scurt (de regulă, între 5% și 15%), fără a intra în complexitatea analizei tehnice avansate sau a tranzacționării zilnice.

Obiectivul: profituri mici spre medii, realizate pe baza unor mișcări direcționale scurte

Strategia presupune identificarea unor momente de intrare cu potențial de creștere într-un orizont scurt (zile, săptămâni), urmate de o ieșire rapidă la atingerea unui target de profit sau semnal contrar. Acest tip de strategie este ideal pentru:

- ETF-uri tematice sau sectoriale aflate într-o perioadă de acumulare/catalizator (ex: energie, tehnologie, sănătate);
- Acțiuni individuale cu trend pozitiv și date tehnice favorabile;
- Evenimente punctuale de piață (raportări financiare, anunțuri macroeconomice).

Țintirea mișcărilor de 5–15% în acțiuni sau ETF-uri

Spre deosebire de strategiile de tip *buy and hold,* unde se așteaptă creșteri semnificative pe termen lung, *swing tradingul* se concentrează pe captarea unor secvențe scurte de mișcare ascendentă.

Exemplu:

- Un investitor identifică un ETF pe sectorul tehnologic (ex: Invesco Nasdaq100 EQQQ) care a avut o corecție recentă, dar pare să revină în trend ascendent.
- Cumpără ETF-ul cu obiectivul de a vinde la un plus de 8–10% în următoarele 2–3 săptămâni.
- Dacă ETF-ul începe să scadă din nou, stabilește un *stop-loss* la -5% pentru a limita pierderile.

Această strategie presupune mai multe tranzacții pe an, fiecare cu un scop clar și orizont scurt. Profiturile se adună treptat, prin consistență și disciplină.

Utilizarea unor indicatori tehnici de bază

Pentru a maximiza șansele de succes, investitorii care aplică această strategie se bazează pe indicatori simpli de analiză tehnică, ușor de înțeles și aplicat chiar și fără experiență avansată:

Media mobilă (MA – Moving Average)

- Se foloseşte media ultimelor 20, 50 sau 200 de zile pentru a identifica trendul general.
- Când preţul este peste medie, este un semn de forţă. Când e sub, indică slăbiciune.
- Un semnal comun: *crossoverul* (ex: când MA20 urcă peste MA50 sau MA50 urcă peste MA200 → potenţial *bullish).*

RSI (Relative Strength Index)

- Măsoară nivelul de supracumpărare sau supravânzare (pe o scară de la 0 la 100).
- Valori sub 30 indică o zonă de supravânzare → posibil moment bun de intrare.
- Valori peste 70 pot semnala o zonă de supracumpărare → posibil moment de ieşire.

Volumele de tranzacţionare

- O creştere susţinută însoţită de volum ridicat este un semn de validare a mişcării.
- Un *breakout* tehnic este mai credibil dacă vine cu volum peste media ultimei săptămâni.

Scanned with OKEN Scanner

Timp investit: moderat spre activ

Swing tradingul nu necesită supraveghere zilnică intensă, dar nici nu este o strategie complet pasivă. Necesită:

- Căutarea oportunităților: 1–2 sesiuni de analiză pe săptămână;
- Monitorizare periodică: 10–20 de minute/zi pentru verificarea evoluției pozițiilor;
- Respectarea riguroasă a regulilor de intrare și ieșire.

Aceasta este o strategie ideală pentru investitorii activi *part-time,* care vor să se implice, dar nu să trăiască „lipiți" de ecranul bursei.

Avantajele strategiei *swing trading light*

- Posibilitate de randamente peste medie într-un timp scurt;
- Flexibilitate: nu ești blocat pe termen lung în piață;
- Nu necesită instrumente derivate, *leverage* sau tranzacții complexe;
- Poți lucra doar cu ETF-uri sau acțiuni clasice, ușor accesibile.

Limitări și riscuri

- Reacțiile bruște ale pieței pot invalida rapid o poziție deschisă;
- Fără disciplină strictă, riscul de pierderi crește exponențial;
- Necesită o minimă experiență cu analiza tehnică;
- Costuri de tranzacționare și impozit pe câștig – mai frecvente, deci mai vizibile.

Concluzia secțiunii

Swing trading light este o strategie pragmatică, care combină analiza tehnică de bază cu un comportament rațional și controlat. Este potrivită pentru investitorii care vor expunere activă pe termen scurt, dar nu sunt dispuși să rișteze capitalul în mod hazardat. Cu reguli clare, obiective modeste și gestionarea riscului, această abordare poate aduce randamente interesante într-un portofoliu dinamic.

Exemplu 1: *Swing trading light* pe acțiunea NVIDIA (NVDA)

Context:

- Data analizei: să zicem 8 mai 2025
- Prețul acțiunii NVDA: 116 USD
- Acțiunea se află într-un trend ascendent de câteva săptămâni, după corecția de la finalul anului 2024.

Scanned with OKEN Scanner

Analiză tehnică de bază:

Medie mobilă (MA)

- MA20: 113 USD
- MA50: 100 USD
- MA200: 115 USD

Prețul actual (116 USD) este peste toate trei medii mobile, sugerând *momentum* pozitiv și trend susținut.

RSI (14 zile)

- Valoare RSI: 67 → Aflat în zona neutră-superioară, nu e supracumpărat, dar arată forță. Loc ideal pentru intrare, fără semnal de extenuare a trendului.

Volum

- Volumul zilnic este peste media ultimelor 10 zile, semn că interesul investitorilor e în creștere.

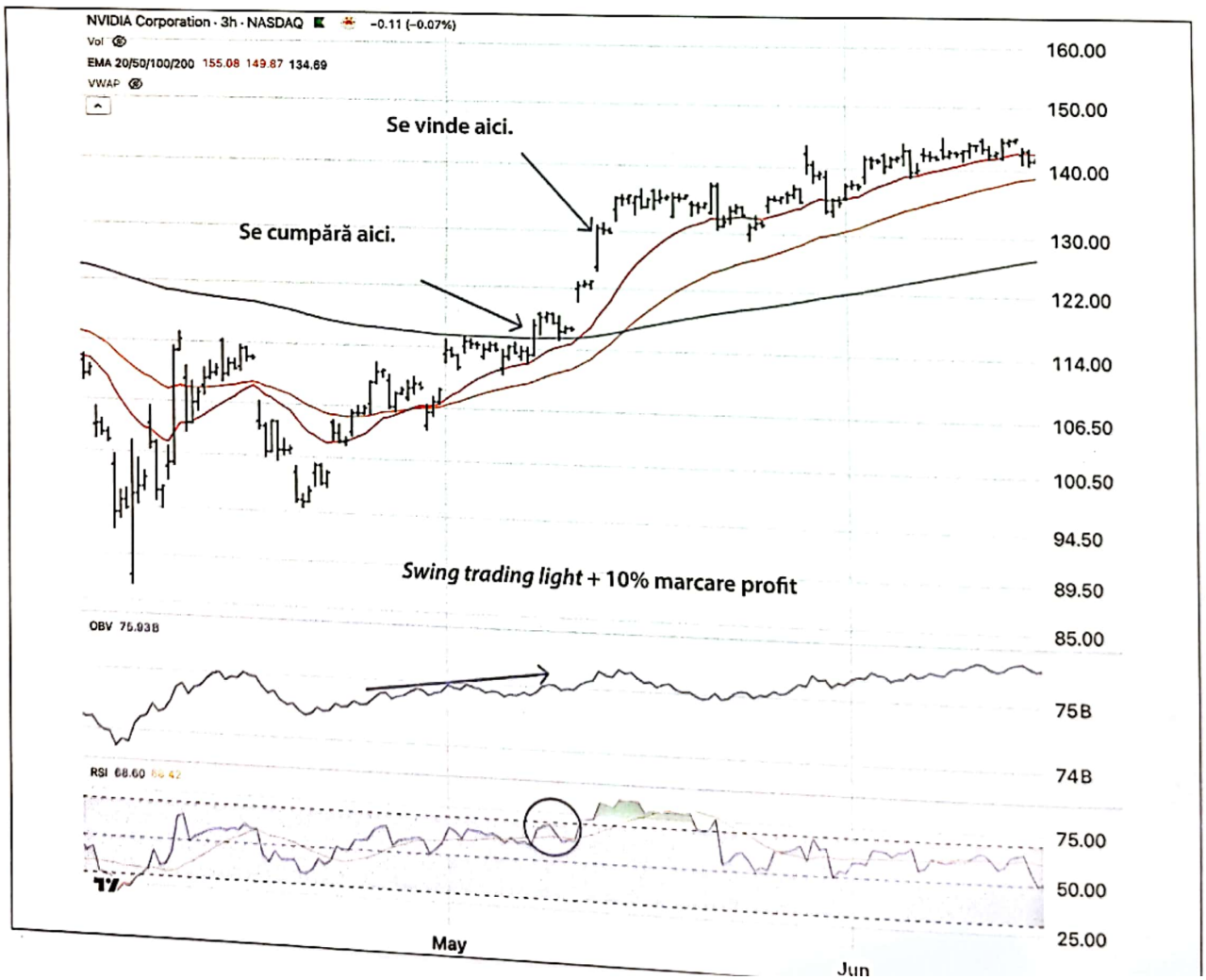

Scanned with OKEN Scanner

Setarea tranzacției (plan concret)

- Intrare: la 116 USD
- Țintă de profit *(take profit):* +10% → 127–128 USD
- *Stop-loss:* -5% → 110 USD
- Orizont de timp estimat: 5–14 zile lucrătoare

Scenariu 1: evoluție pozitivă

- După 5 zile, acțiunea ajunge la 127 USD pe fondul revenirii optimismului în piețele bursiere.
- Se iese din poziție cu profit de +10%.

Rezultat:

- Investiție inițială: 5800 USD (50 acțiuni);
- Profit: 550 USD;
- Timp în piață: 5 zile;
- Randament anualizat: excelent (dar importantă e respectarea planului, nu maximizarea cu orice preț).

Scenariu 2: evoluție negativă

- Piața corectează brusc din cauza unei știri macro (ex: creștere neașteptată a dobânzilor).
- Acțiunea scade la 110 USD în 5 zile → se activează *stop-lossul* și se iese din poziție.

Rezultat:

- Pierdere controlată: -300 USD;
- Evitarea unei scăderi mai mari;
- Lecție importantă: managementul riscului salvează capitalul.

Ce a făcut ca această strategie să funcționeze?

- Alegerea unei acțiuni lichide, populare, într-un trend pozitiv;
- Folosirea unor indicatori simpli, dar relevanți;
- Un plan clar de intrare-ieșire, fără ezitare;
- Respectarea *stop-lossului,* fără „speranță irațională";
- Timp alocat: 10 minute pe zi pentru monitorizare.

Scanned with OKEN Scanner

c. Strategia defensivă

Nu toți investitorii pe termen scurt caută randamente spectaculoase. Pentru mulți, prioritatea este protejarea capitalului, mai ales dacă investiția are ca scop un obiectiv concret, apropiat în timp, cum ar fi un avans pentru o locuință, o achiziție importantă, plata unei vacanțe sau economii pentru studii. În astfel de cazuri, se impune o strategie defensivă, construită în jurul ideii de stabilitate, diversificare și risc controlat.

Structura portofoliului defensiv (0–3 ani)

Această strategie presupune o alocare conservatoare, în care majoritatea capitalului este investit în instrumente stabile și doar o parte redusă e direcționată către acțiuni cu potențial de creștere.

Exemplu de alocare:

Tip de instrument	Pondere aproximativă	Scop principal
ETF-uri stabile (ex: MSCI World, S&P 500 Low Volatility, Euro Stoxx 50)	50–60%	Creștere moderată, diversificare
Titluri de stat (ex: Fidelis)	20–30%	Protejarea capitalului, venit fix
Acțiuni cu potențial de creștere	20–30%	Oportunitate de randament mai ridicat
Cash/rezerve lichide	0–10%	Flexibilitate, oportunități rapide

Această combinație permite participarea moderată la piață, în același timp păstrând un grad ridicat de siguranță.

ETF-uri stabile în strategia defensivă

Se preferă ETF-uri cu volatilitate redusă, diversificate geografic sau sectorial:

- iShares MSCI World UCITS ETF (SWDA) – expunere globală, companii mari și stabile;
- SPDR S&P 500 Low Volatility ETF (SPLV) – include cele mai puțin volatile acțiuni din S&P 500;
- iShares Euro Stoxx 50 ETF (ES50) – companii mari din Europa, lichide și cu istoric solid.

Aceste ETF-uri nu sunt complet lipsite de risc, dar oferă stabilitate și comportament previzibil comparativ cu ETF-urile tematice sau acțiunile speculative.

Scanned with OKEN Scanner

Titlurile de stat, componenta de siguranță absolută

În special titlurile Fidelis, emise de statul român, pot oferi o ancoră de stabilitate în portofoliu:

- Dobânzi atractive (ex: 6–8% în lei, 3–5% în euro);
- Neimpozabile;
- Fără riscuri de piață dacă sunt păstrate până la scadență;
- Pot funcționa ca „zonă de refugiu" în perioade de volatilitate bursieră.

Alocarea de 20–30% în aceste instrumente ajută la echilibrarea emoțională a investitorului, reducând presiunea psihologică.

Acțiuni cu potențial de creștere, doza controlată de randament

Pentru a nu transforma întreaga strategie într-una pur conservatoare, portofoliul poate avea 20–30% în acțiuni solide, dar cu potențial de creștere pe termen scurt:

- Companii cu rezultate financiare bune și trend ascendent;
- Sectoare relativ stabile *(healthcare,* IT, energie regenerabilă) ;
- Posibil catalizator apropiat (raportări, dividende, produse noi).

Este important ca aceste acțiuni să fie selectate cu grijă și să aibă o logică clară, nu să fie alese pe baza publicității exagerate sau speculațiilor.

Pentru cine este potrivită strategia defensivă?

- Investitori cu orizont sub 3 ani;
- Persoane care doresc să nu piardă bani mai degrabă decât să câștige spectaculos;
- Cei care au obiective financiare fixe (ex: economii pentru copii, schimb de mașină, mutare);
- Investitori cu aversiune față de risc, care dorm mai bine știind că banii sunt bine protejați.

Avantajele strategiei defensive

- Protejează capitalul în perioade de scădere a pieței;
- Reduce stresul și presiunea deciziilor rapide;
- Include totuși o componentă de creștere moderată;
- Ușor de înțeles și gestionat, ideală pentru investitori pasivi.

Scanned with OKEN Scanner

Limitări şi riscuri

- Randamentul general este mai scăzut comparativ cu al strategiilor mai agresive;
- Dacă acţiunile cresc puternic, portofoliul defensiv nu beneficiază de întreaga apreciere;
- Necesită disciplină – tentaţia de a „muta tot" în acţiuni la prima creştere poate submina strategia.

Concluzie

Strategia defensivă presupune calm, echilibru şi conservarea capitalului într-un mod inteligent. Nu exclude complet randamentul, dar îl urmăreşte cu prudenţă şi răbdare. Este ideală pentru investitorii care au un scop precis şi un orizont de timp limitat, dar care doresc totuşi să valorifice potenţialul pieţelor bursiere într-un mod responsabil.

Exemplu 1: Portofoliu defensiv – orizont 12 luni

Profil investitor:

- Vârstă: 45 ani
- Obiectiv: achiziţie auto în următorul an
- Capital disponibil: 50.000 lei
- Prioritate: siguranţa capitalului
- Dorinţă secundară: obţinerea unui randament peste inflaţie, cu risc controlat

Structura portofoliului:

Componentă	Alocare	Instrumente specifice	Scop principal
Titluri de stat Fidelis	15.000 lei (30%)	Fidelis (leu) – scadenţă 1 an, dobândă 6,30%	Siguranţă şi venit fix
ETF global stabil	20.000 lei (40%)	iShares MSCI World UCITS ETF (SWDA)	Diversificare globală
ETF sectorial defensiv	5000 lei (10%)	iShares MSCI World Healthcare (WHCA)	Stabilitate, creştere moderată
Acţiuni individuale (selectiv)	8000 lei (16%)	Ex: Johnson & Johnson (JNJ), Microsoft (MSFT), Orange (ORA)	Randament potenţial crescut
Cash/cont de economii	2000 lei (4%)	Cont la bancă, acces imediat	Flexibilitate, oportunităţi

Scanned with OKEN Scanner

Randament estimativ (scenariu realist):

Componentă	Randament estimat	Câștig estimat
Titluri Fidelis	6,30%	≈945 lei
ETF global (SWDA)	7%	≈1400 lei
ETF *healthcare*	5%	≈250 lei
Acțiuni individuale	10%	≈800 lei
Cash	1%	≈20 lei
Total estimativ	–	≈3415 lei (+6,83%)

Observații

- Portofoliul este diversificat pe regiuni și sectoare, cu risc redus.
- Expunerea directă la acțiuni individuale e limitată la 16%, ceea ce reduce impactul negativ al unei eventuale corecții.
- Lichiditatea este păstrată în cash și ETF-uri listate, ceea ce permite ajustări rapide dacă apar oportunități sau riscuri neașteptate.

Avantajul real al acestui portofoliu este că, dacă pieţele merg bine, randamentul poate depăși 7% fără stres sau tranzacții frecvente. Dacă pieţele scad, majoritatea capitalului rămâne protejat prin obligațiuni și ETF-uri stabile.

Exemplu 2: Portofoliu defensiv-dinamic – orizont 12 luni

Profil investitor:

- Vârstă: 35 ani
- Situație: fără obligații financiare majore în următoarele 12 luni
- Obiectiv: creșterea moderată a capitalului, cu un risc acceptabil
- Timp alocat pieței: 2–3 ore pe săptămână
- Capital disponibil: 40.000 lei

Scanned with OKEN Scanner

Structura portofoliului:

Componentă	Alocare	Instrumente specifice	Scop principal
ETF global diversificat	18.000 lei (45%)	iShares MSCI World UCITS ETF (SWDA)	Bază stabilă, diversificare globală
ETF sectorial oportunist	6000 lei (15%)	iShares Global Clean Energy (NRG)	Expunere tematică, randament potențial
Acțiuni individuale dinamice	10.000 lei (25%)	Ex: AMD, ASML, Alphabet (GOOGL)	Creștere accelerată, pe termen scurt
Titluri de stat Fidelis	4000 lei (10%)	Fidelis în lei – scadență 1 an, dobândă 6,3%	Protecție parțială, conservare
Cash/cont economii	2000 lei (5%)	Rezerve rapide pentru oportunități	Lichiditate imediată

Randament estimativ (scenariu realist):

Componentă	Randament estimat	Câștig estimat
ETF global (SWDA)	7%	≈1260 lei
ETF *clean energy*	10%	≈600 lei
Acțiuni individuale	12%	≈1200 lei
Titluri Fidelis	6,30%	≈252 lei
Cash	1%	≈20 lei
Total estimativ	–	≈3332 lei (+8,3%)

Strategie de gestionare:

- Reechilibrare trimestrială: se ajustează expunerea în funcție de evoluția pieței (ex: reducerea expunerii pe tehnologie dacă apar corecții).
- Monitorizare săptămânală: se urmăresc rapoartele companiilor și datele macroeconomice.
- Plan de ieșire flexibil: dacă o acțiune individuală atinge +15–20% în câteva săptămâni, se poate marca profitul și repoziționa capitalul.

Profil de risc și avantaj competitiv

- Portofoliul menține o componentă de protecție (Fidelis + cash = 15%), dar e mai dinamic decât cel conservator.
- Expunerea mai mare la acțiuni și ETF-uri tematice permite beneficierea de trenduri pozitive ale pieței.

Scanned with OKEN Scanner

- Ideal pentru investitorii care doresc un mix între randament și protejarea parțială a capitalului.

Exemplu 3: Portofoliu „agresiv, dar controlat" – orizont 6–12 luni
Profil investitor:

- Vârstă: 38 ani
- Experiență: 4–5 ani la bursă, familiarizat cu ETF-uri, analiza tehnică de bază și managementul riscului
- Obiectiv: randament superior mediei pieței, 10–15% în maximum 1 an
- Toleranță la volatilitate: moderat spre ridicat
- Capital disponibil: 50.000 lei
- Timp dedicat: 3–5 ore/săptămână

Structura portofoliului:

Componentă	Alocare	Instrumente specifice	Scop principal
ETF-uri tematice *(growth)*	15.000 lei (30%)	ARK Innovation ETF (ARKK), iShares Electric Vehicles & Driving Technology ETF (ECAR)	Expunere pe inovație, tehnologie, AI
ETF-uri sectoriale dinamice	10.000 lei (20%)	iShares MSCI Semiconductor ETF (SEMI), Invesco Nasdaq100 ETF (EQQQ)	Tehnologie și semicond. – trend ascendent
Acțiuni individuale *high momentum*	15.000 lei (30%)	Nvidia (NVDA), CrowdStrike (CRWD), Palantir (PLTR), Tesla (TSLA)	Posibilitate de +15–30% în 3–6 luni
ETF global stabil	5.000 lei (10%)	iShares MSCI World (SWDA)	Diversificare și echilibrare
Cash & rezerve defensive	5.000 lei (10%)	Disponibil pentru oportunități/ reechilibrare	Flexibilitate și *buffer* psihologic

Strategia de abordare

- Intrări etapizate: nu investește toată suma din prima, ci așteaptă confirmări tehnice (ex: *breakouturi* peste rezistențe).
- Setare de ieșire clară:
  - Acțiuni/ETF-uri: *take profit* la +15%, *stop-loss* la -8%;
  - Reechilibrare la fiecare 2 luni.

Scanned with OKEN Scanner

- Monitorizare săptămânală: se urmăresc rezultatele trimestriale, indicatorii macroeconomici, RSI + volume.

Randament estimativ (scenariu optimist, dar realist):

Componentă	Randament estimat	Câștig estimat
ETF-uri tematice (ARKK etc.)	15%	2250 lei
ETF-uri sectoriale (EQQQ, SEMI)	12%	1200 lei
Acțiuni individuale	18%	2700 lei
ETF global (MSCI World)	7%	350 lei
Cash	1%	50 lei
Total estimativ	–	6550 lei (+13,1%)

Avantajele strategiei „agresiv, dar controlat"

- Permite randamente peste medie fără a deveni speculativ sau haotic;
- Include un *buffer* de cash și o componentă defensivă (10% în ETF stabil);
- Aplică reguli stricte de ieșire, nu se „ține cu dinții" de poziții pierzătoare;
- Este activ, dar nu obositor, 3–5 ore pe săptămână fiind suficiente.

Riscuri și limitări

- Poate avea volatilitate săptămânală ridicată, mai ales pe acțiuni individuale;
- Necesită autocontrol emoțional și respectarea planului;
- Dacă piața intră într-un ciclu descendent, poate fi nevoie de repoziționări rapide.

Concluzie

Portofoliul "agresiv, dar controlat" este ideal pentru investitorii experimentați, care își cunosc toleranța la risc și au deja o rutină solidă de analiză și decizie. Randamentele pot fi semnificative, dar nu vin cu prețul hazardului, ci al disciplinei, adaptabilității și selecției atente a instrumentelor.

2.6 GREȘELI FRECVENTE ÎN STRATEGIILE PE TERMEN SCURT

Investițiile pe termen scurt pot părea simple: cumperi, aștepți o creștere rapidă și vinzi cu profit. În realitate, majoritatea investitorilor care eșuează în acest interval de timp nu pierd bani pentru că piața a scăzut, ci pentru că au comis erori de strategie, comportament sau planificare.

Scanned with OKEN Scanner

În acest capitol explorăm cele mai frecvente greșeli comise de investitorii pe termen scurt și oferim sugestii pentru a le evita.

a) Supratranzacționarea (*overtrading*)

Este una dintre cele mai răspândite și costisitoare greșeli. Investitorul ajunge să cumpere și să vândă prea des, fie din dorința de „a face ceva", fie din impuls sau teamă de a nu pierde o oportunitate.

Efecte negative:

- Costuri de tranzacționare crescute, care reduc profitul;
- Stres și oboseală mentală, mai ales în lipsa unui sistem clar;
- Decizii luate emoțional, fără analiză riguroasă.

Soluție:

- Stabilește o regulă clară privind frecvența tranzacțiilor: de exemplu, maximum două-trei decizii de tranzacționare pe lună;
- Monitorizează dacă intri într-o poziție din convingere sau impuls.

b) Lipsa unui plan de ieșire

Mulți investitori știu când să intre, dar nu știu când (sau cum) să iasă. Fără un plan clar de ieșire, apar două comportamente distructive:

- Vânzarea prematură din teamă („mai bine iau 3% acum decât să pierd tot");
- Așteptarea nerealistă a unor câștiguri mai mari („ajunge sigur la +30%") până când poziția intră în pierdere.

Greșeala tipică:

Cumperi o acțiune la 100 de lei. Se duce la 110 lei, dar aștepți 120. Coboară la 95. Refuzi să vinzi pe minus. Apoi, cade la 85, și vinzi panicat, în pierdere.

Soluție:

- Stabilește targeturi clare: ex. „vând la +12% sau ies dacă scade la -7%";
- Poți folosi alerte sau ordine automate *(take profit/stop loss)*.

c) Subestimarea comisioanelor și a impozitului pe câștig

Pe termen scurt, unde profitul vizat este mai mic (5–15%), orice cost devine semnificativ. Comisioanele de tranzacționare și impozitul pe câștig pot transforma o investiție aparent câștigătoare într-una marginală sau chiar pierzătoare.

Scanned with OKEN Scanner

Exemple:

- Câştig brut: 300 lei
- Comisioane tur-retur: 50 lei
- Impozit pe câştig (10%): 30 lei
- Profit net: 220 lei, adică cu 27% mai puţin decât credeai

Soluţie:

- Calculează anticipat profitul net, nu doar brut;
- Grupează investiţiile pentru a evita tranzacţii fragmentate;
- Caută brokeri cu comisioane reduse sau chiar zero, dar fără a face compromisuri la calitatea platformei.

d) Confuzia dintre „investiţie" şi „speculaţie"

Aceasta este o greşeală conceptuală, dar cu impact major asupra rezultatelor. Mulţi investitori pe termen scurt cred că „investesc", când, în realitate, se comportă ca nişte speculatori fără strategie.

Diferenţa-cheie:

- Investitorul are o analiză, un plan, o strategie de ieşire şi o logică economică în spatele poziţiei.
- Speculatorul cumpără pentru că „a auzit", „toată lumea cumpără" sau „preţul sigur mai urcă".

Rezultat:

Speculaţia fără reguli este periculoasă. Când piaţa scade, nu există argumente pentru a menţine poziţia. Apare panica.

Soluţie:

- Notează înainte de a cumpăra ceva: „De ce cumpăr? Care e obiectivul meu? Când vând?"
- Dacă nu poţi răspunde clar, probabil nu-i o investiţie, e o speculaţie

Concluzie

Strategiile pe termen scurt nu eşuează din cauza pieţei, ci din cauza comportamentelor greşite ale investitorului. Supratranzacţionarea, lipsa unui plan de ieşire, neglijarea costurilor şi confundarea speculaţiei cu investiţia sunt erori frecvente, dar perfect evitabile.

Cu un plan clar, disciplină şi educaţie continuă, chiar şi un investitor pe termen scurt poate obţine randamente decente, cu risc controlat şi fără stres inutil.

Scanned with OKEN Scanner

2.7 FOLOSIREA *STOCK SCREENERULUI* DE PE FINVIZ.COM PENTRU A GĂSI POSIBILE INVESTIȚII PENTRU UN TERMEN SCURT, DE 0–3 ANI

Filtre utile pentru strategii pe termen scurt (0–3 ani)

Descriptive (caracteristici generale)

- Market Cap: Mid (2-10B), Large (10–200B) – evită companiile prea mici
- Average Volume: Over 1M – lichiditate bună pentru intrare/ieșire ușoară
- Price: Over $5 – evită *penny stocks* riscante
- Country: USA

Technical (analiză tehnică de bază)

- 50-Day Simple Moving Average (SMA): Price above SMA50 → semnal de trend pozitiv
- Relative Strength Index (RSI): RSI under 70 → evită acțiunile supracumpărate
- Pattern: Channel Up, Horizontal S/R → semnale de consolidare sau *breakout* potențial

Fundamental (opțional, pentru selecție mai calitativă)

- EPS growth next 5 years > 10% – companii cu perspectivă
- Debt/Equity < 1 – stabilitate financiară
- ROE > 10% – profitabilitate bună

Exemple de filtre pentru două stiluri:

A. Stil „Momentum ușor" *(swing trading* pe 2–4 săptămâni)

- Price > $10
- Average Volume > 1M
- Price above SMA50
- RSI 40–70
- Pattern: Channel Up
- Sector: Technology / Healthcare

Obiectiv: acțiuni aflate în creștere lentă, dar susținută

B. Stil „defensiv cu potențial" *(buy & watch* cu ieșire predefinită)

- Price > $5
- Market Cap: Large

Scanned with OKEN Scanner

- Dividend yield > 2%
- EPS growth next 5 years > 5%
- ROE > 10%
- Debt/Equity < 0.5
- Sector: Consumer Defensive / Utilities

Obiectiv: companii stabile, potrivite pentru portofolii conservatoare pe 6–12 luni

Cum interpretezi lista rezultată?

După aplicarea filtrelor, Finviz îți oferă o listă de acțiuni care corespund criteriilor. Pentru fiecare acțiune poți vedea:

- Grafic tehnic simplu (în tabul Charts)
- Date fundamentale cheie (PE, ROE, Debt/Equity, etc.)
- Știri recente și *insider trading* (pentru context suplimentar)

Este recomandat ca lista scurtă (3–10 acțiuni) să fie analizată individual:

- verifică graficul (breakout sau consolidare);
- consultă ultimul raport trimestrial (la seekingalpha.com sau finance.yahoo.com sau direct pe site-ul companiei, la secțiunea Investor Relations);
- eventual urmărește sentimentul general de la știri sau de pe rețele sociale (fără a te baza exclusiv pe publicitatea exagerată).

Cu câteva filtre bine alese, poți transforma o piață de mii de acțiuni într-o listă gestionabilă, aliniată cu strategia ta. Nu înlocuiește analiza personală, dar te duce cu 80% mai aproape de o alegere bună.

2.8 FOLOSIREA GRAFICELOR DE PE TRADINGVIEW.COM PENTRU A IDENTIFICA POSIBILE INVESTIȚII PENTRU UN TERMEN SCURT, DE 0–3 ANI

În strategiile bursiere pe termen scurt, momentul intrării și ieșirii dintr-o tranzacție este esențial. Chiar dacă investitorul are o selecție solidă de companii sau ETF-uri, fără o sincronizare decentă cu mișcările pieței randamentul poate fi diminuat sau chiar inversat.

TradingView.com este una dintre cele mai populare platforme online pentru analiza grafică, cu interfață prietenoasă, instrumente tehnice puternice și o comunitate activă de investitori.

Scanned with OKEN Scanner

a) Indicatori tehnici de bază pentru termen scurt

Pentru un investitor pe 0–3 ani, nu este nevoie de o analiză tehnică avansată. În schimb, câțiva indicatori simpli pot oferi semnale valoroase de intrare și ieșire:

Media mobilă simplă (SMA) – 20/50 zile

- Afișează trendul de bază al prețului.
- Semnal *bullish:* prețul este peste SMA50.
- Semnal de avertizare: prețul scade sub SMA50 cu volum crescut.

RSI (Relative Strength Index)

- Indică zonele de supracumpărare (>70) sau supravânzare (<30).
- Intrări posibile: RSI se apropie de 30, dar începe să urce → semnal de revenire.

Volum

- Un *breakout* (spargerea unei rezistențe) este valid doar dacă este însoțit de volum peste medie.
- Poți adăuga Volume ca indicator de bază din meniul Indicators
- Indicatorul OBV ne arată unde sunt mai mari volumele de tranzacționare. Când indicatorul crește, volumele sunt mai mari atunci când prețul crește și invers, dacă indicatorul scade, volumele de tranzacționare pe scădere sunt mai mari. Divergențele preț/indicator, adică prețul crește, iar indicatorul scade, arată din timp o foarte posibilă întoarcere a prețului acțiunii. Totodată, dorim să vedem dacă indicatorul OBV confirmă traiectoria ascendentă a prețului

Suporturi și rezistențe

- Folosește funcția Line sau Horizontal line pentru a marca vizual nivelurile unde prețul a reacționat în trecut.
- Acestea pot deveni puncte strategice pentru cumpărare (suport) sau vânzare (rezistență).

b) *Setup* grafic tipic pentru un investitor pe termen scurt

Un *setup* simplu, dar eficient pentru analiza unei acțiuni sau ETF:

- Timeframe: 1D (daily) – fiecare lumânare reprezintă o zi
- Indicatori:
  - SMA20 și SMA50
  - RSI (14)
  - Volume
- Element grafic: trasare manuală a nivelurilor de suport și rezistență
- Posibil: adăugarea unui canal de trend (dacă există mișcare susținută)

Scanned with OKEN Scanner

Mai jos, puteți vedea evoluția acțiunii Lemonade (LMND), companie activă în zona asigurărilor, iar în acest grafic, observăm cum rezistența de la 24,30 USD devine suport, iar un al doilea element *bullish* este acela că SMA20 trece peste SMA50, arătând un puternic moment pozitiv pentru acțiunea Lemonade.

c) Exemplu: Analiză TradingView pe ETF-ul EQQQ (tech)

- Prețul este peste SMA20 și SMA50 → trend ascendent.
- RSI = 63 → nu este supracumpărat, dar are *momentum*.
- Indicatorul OBV e în creștere → volumul pe creștere este mai mare decât pe scădere.

Scanned with OKEN Scanner

În investițiile pe termen scurt, momentul contează, iar analiza tehnică prin medii mobile, volum și indicatori de moment te ajută cel mai bine pentru a investi calculat, nu impulsiv.

2.9 FOLOSIREA ANALIZEI FUNDAMENTALE PENTRU A IDENTIFICA INVESTIȚII PENTRU TERMEN SCURT, DE 0–3 ANI

Deși analiza fundamentală este asociată în general cu investițiile pe termen lung, ea poate fi extrem de valoroasă și în strategiile pe termen scurt, dacă este adaptată corespunzător. Pe orizonturi de 0–3 ani, cifrele-cheie, tendințele financiare și catalizatorii fundamentali pot indica acțiuni care urmează să aibă performanțe peste medie – mai ales în combinație cu analiza tehnică și un bun *timing* de piață.

Scanned with OKEN Scanner

2.9.1 ABORDAREA ANALIZEI FUNDAMENTALE

În această abordare, nu căutăm companii „ieftine" pe multipli clasici (ex: P/E mic), ci:

- Companii care livrează creștere accelerată;
- Catalizatori fundamentali apropiați;
- O direcție financiară pozitivă în ultimele trimestre.

Analiza fundamentală devine astfel un filtru de validare: investitorul caută acțiuni care nu doar „arată bine" pe grafic, ci care au motive reale să crească.

Indicatori fundamentali relevanți pentru termen scurt:

EPS (Earnings Per Share) – creștere trimestrială sau anuală

- Se caută companii care își cresc profitul constant;
- Mai important: au depășit estimările (EPS surprise pozitiv).

Guidance (previziuni ale managementului)

- Dacă firma oferă un *guidance* pozitiv, acțiunea are șanse mai mari să atragă investitori pe termen scurt;
- Este un catalizator fundamental extrem de puternic.

Revenirea pe profit/accelerarea vânzărilor

- Companiile care trec de la pierdere la profit devin adesea ținte pentru speculatori și fonduri de investiții;
- Creșterea veniturilor > 10% YoY (anual) poate fi un semnal.

Marje în creștere

- Marja operațională și netă în creștere = eficiență îmbunătățită, atractiv pentru piață.

Raportări trimestriale recente

- Tranzacțiile pe termen scurt se pot baza pe rezultate proaspete;
- Caută firme care au depășit „earnings expectations" și au avut o reacție pozitivă a pieței,

Putem vedea evoluția indicatorilor financiari pe site-ul macrotrends.net.

În cazul Aurora Cannabis (ACB) se remarcă o îmbunătățire a profiturilor, veniturilor și a marjei brute în ultimii 5 ani.

Scanned with OKEN Scanner

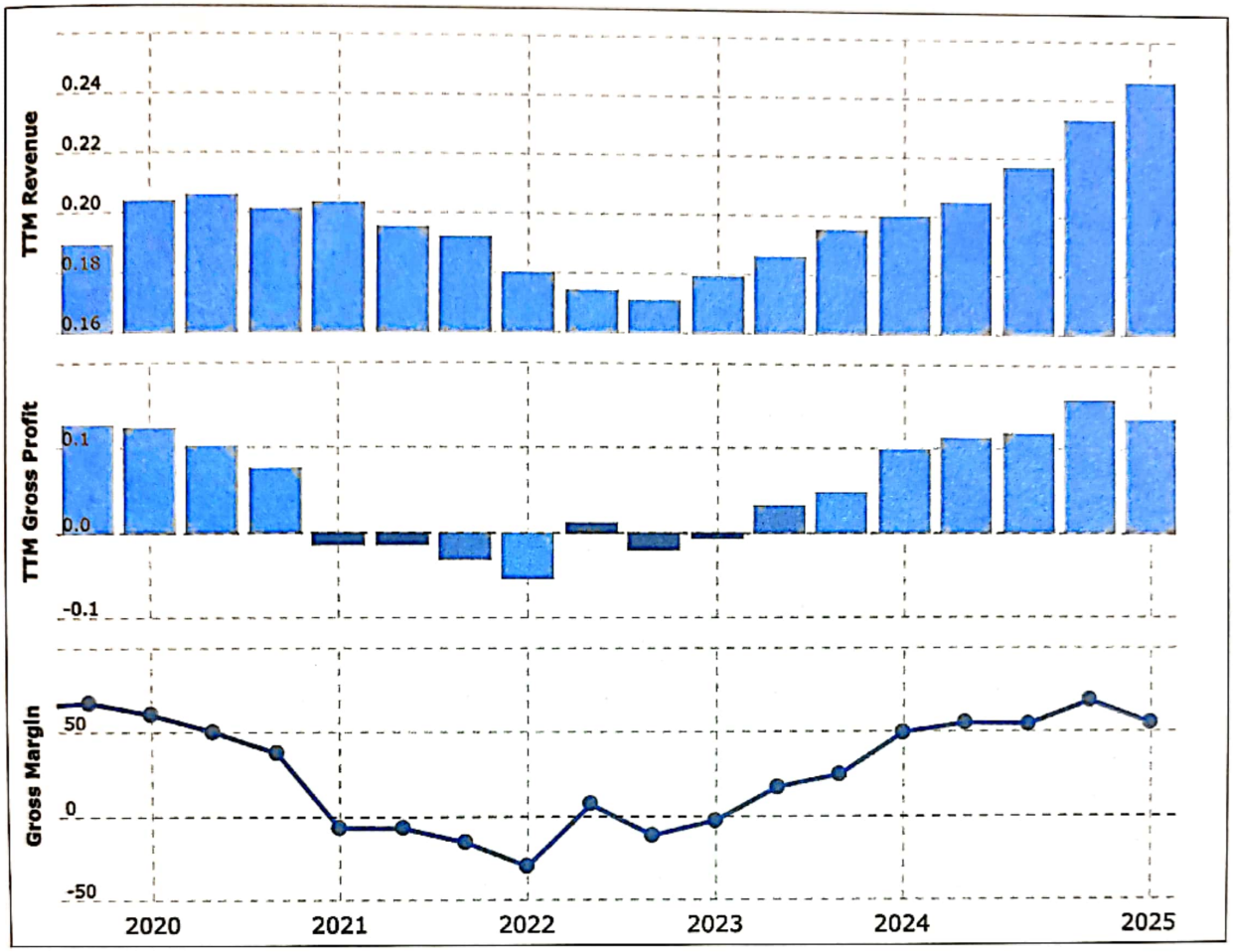

Surse utile pentru analiza fundamentală simplificată:

- Macrotrends.net – căutați după *tickerul* companiei
- Yahoo Finance – în Financials și Analysis
- Finviz.com – coloană EPS next 5Y, Sales growth, ROE, Insider ownership
- SeekingAlpha.com – analize detaliate și reacții post-raportări

2.9.2 STRATEGIA PAS CU PAS PENTRU FOLOSIREA ANALIZEI FUNDAMENTALE PE TERMEN SCURT

Pas 1: Identifică acțiuni cu potențial (folosind un *screener* sau recomandări)

Pas 2: Verifică:

- Creșterea EPS
- Depășirea estimărilor *(earnings surprise)*
- Previziuni optimiste *(guidance pozitiv)*
- Creștere solidă a vânzărilor și marjelor

Scanned with OKEN Scanner

Pas 3: Confirmă cu analiza tehnică (dacă graficul susține intrarea)

Pas 4: Monitorizează calendarul raportărilor și al știrilor (ex: lansări de produse, dividende)

Exemple de catalizatori fundamentali relevanți

- Rezultate trimestriale peste așteptări (ex:„EPS +30% YoY")
- Creșteri spectaculoase ale veniturilor în două-trei trimestre consecutive
- Achiziții sau fuziuni cu impact pozitiv
- Contracte importante câștigate (în sectoarele tehnologie, apărare, sănătate)
- Perspective îmbunătățite din partea analiștilor *(upgrade*-uri primite de la diferite case de investiții)

Limitările analizei fundamentale în tranzacțiile pe termen scurt:

- Datele financiare sunt retrospective – piața reacționează deja la ele;
- Necesită corelare cu analiza tehnică pentru un *timing* eficient;
- Poate da semnale întârziate dacă investitorul nu urmărește știrile curente.

Concluzie

Analiza fundamentală rămâne un pilon esențial în selecția inteligentă a acțiunilor pe termen scurt. Nu înlocuiește analiza tehnică, dar o completează, ajutând la filtrarea companiilor solide, cu traiectorii clare și catalizatori puternici. Pe un orizont de 0–3 ani, combinația dintre datele financiare bune și *momentumul* de piață poate face diferența dintre o tranzacție mediocră și una de succes.

Exemplu: Alegerea unei acțiuni pe termen scurt folosind analiza fundamentală

Profil investitor:

- Orizont de timp: 3–6 luni;
- Obiectiv: obținerea unui randament de 10–20%;
- Capital disponibil: 5000 €;
- Timp alocat: 2 ore pe săptămână pentru monitorizare.

Pasul 1: Identificare inițială – idee din *stock screener*

Pe Finviz.com, investitorul aplică următoarele filtre:

- Market Cap: Large
- EPS growth next 5 years > 10%

Scanned with OKEN Scanner

- Sales growth quarter over quarter > 10%
- Price > $10
- Sector: Technology

Rezultat: Dintre mai multe companii, selectăm, spre exemplu, CrowdStrike Holdings (CRWD).

Pasul 2: Verificare date fundamentale

Pe Yahoo Finance sau Seeking Alpha, investitorul vede pentru CrowdStrike (CRWD):

Indicator	Valoare	Interpretare
EPS Q4 FY2024	$0,95 (vs $0,82 așteptat)	*Earnings surprise* pozitiv
Revenue YoY	+32%	Creștere accelerată a veniturilor
EPS growth next 5Y (estimat)	+24%/an	Companie cu perspective solide
Profit net în creștere	Da	Îmbunătățire financiară reală
Marja operațională	19% și în urcare	Eficiență în creștere
Debt/Equity	0,42	Nivel rezonabil de îndatorare

În plus:

- *Guidance* pozitiv pentru următorul trimestru
- Acoperire mediatică favorabilă (analiștii JP Morgan au făcut un *upgrade* recent)

Scanned with OKEN Scanner

Observați mai jos evoluția grafică a acțiunii CrowdStrike (CRWD).

Scanned with OKEN Scanner

Pasul 3: Confirmare tehnică (pe TradingView)

- Prețul revine peste SMA50 → trend ascendent
- RSI = 50 → în zona neutră-superioară *(momentum* sănătos)
- Volume în descreștere pe scăderile din ultimele zile
- Se apropie de rezistență dată de SMA20 de la 490 USD.

Semnal: Dacă depășește 491 USD cu volum mare, poate urma o mișcare de +10–15% spre noi maxime.

Pasul 4: Decizie și management al poziției

- Intrare: la 491 USD
- Țintă de profit: +12% → 550 USD
- *Stop-loss:* -6% → 461 USD, sub minimul ultimelor zile
- Orizont estimat: 4–8 săptămâni

Rezultat posibil (scenariu pozitiv):

- Poziție: 10 acțiuni × 491 USD = 4910 USD
- Vânzare la 550 USD → +590 USD profit brut
- Profit net: ≈590 USD în 2 luni, dacă nu avem alte comisioane și taxe de plată

De ce a fost aleasă acțiunea CRWD?

- Date financiare excelente și trend susținut
- Catalizator recent *(earnings surprise* + *guidance* pozitiv)
- Confirmare tehnică pentru *timing* eficient

Ce a contat?

- Combinarea analizei fundamentale (pentru selecție) cu analiza tehnică (pentru momentul intrării)

2.9.3 EXEMPLU: SUPER MICRO COMPUTER (SMCI) – INVESTIȚIE PE TERMEN DE 2–3 ANI

Profil investitor:

- Vârstă: 35–50 ani
- Obiectiv: randament peste medie (30–70%) într-un interval de 24–36 luni
- Apetit la volatilitate: moderat spre ridicat
- Stil: *growth* pe termen mediu, cu reechilibrare anuală
- Capital disponibil: 7000 €

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

1. Context general – de ce Super Micro Computer?

Super Micro Computer este unul dintre liderii mondiali în producția de servere optimizate pentru aplicații AI, cu clienți majori precum Nvidia, Meta și alții. Compania a cunoscut o creștere exponențială pe fondul exploziei cererii pentru centre de date AI, iar trendul rămâne solid:

- Beneficiar direct al valului de investiții în infrastructură AI;
- Are parteneriate strânse cu Nvidia și oferă soluții la cheie pentru training AI și cloud computing;
- Creștere accelerată a veniturilor și profiturilor din 2023 încoace;
- Concurență relativ redusă pe nișa sa – producție de servere „custom AI-optimized".

2. Date fundamentale cheie (iulie 2025)

Indicator	Valoare	Interpretare
EPS FY2024	22,30 USD	În creștere de 3x față de 2023
EPS estimat FY2025	28,00 USD (+25%)	Creștere susținută
EPS growth next 5Y	+30%/an	Ritm ridicat – companie în creștere
Marjă brută	≈35%	Foarte bună pentru sectorul hardware
Datorii	Reduse	Companie solidă financiar
Guidance 2025–2026	Pozitiv, susținut de comenzile în AI	Catalizator puternic

3. Catalizatori fundamentali pe 2–3 ani

- Extindere accelerată a centrelor de date AI la nivel global
- Alianțe strategice cu giganți precum Nvidia, AMD, Intel
- Posibile listări pe alte piețe sau *upgrade*-uri în indici bursieri (ex: S&P 500)
- Lansarea de noi produse ultraperformante pentru AI training și inferență
- Trend global de digitalizare și automatizare în toate sectoarele

4. Analiză tehnică – TradingView *(timeframe: weekly,* iulie 2025)

- Preț actual: ≈51 USD
- Maximul istoric: 124 USD (martie 2025)
- Trend principal: ascendent puternic (din octombrie 2020)
- SMA50: suport dinamic, confirmat de mai multe ori
- SMA200: testat și observat ca suport
- Preț peste mediile mobile SMA50 și SMA200.

- RSI(14): ≈59 – *momentum* pozitiv, dar nu supracumpărat
- OBV în creștere în ultimele luni, confirmând revenirea pe creștere a prețului
- Suport major: 27–30 USD
- Rezistență-cheie: 120-124 USD

Puteți observa mai jos graficul acțiunii Super Micro Computer.

Scanned with OKEN Scanner

5. Plan de investiție *(buy & hold* cu reechilibrare anuală)

Element	Detalii
Sumă investită	7100 €
Preț de intrare	≈51 USD/acțiune
Țintă de profit	+70–120% în 2–3 ani (preț-țintă: 110–120 USD)
Stop-loss	Tehnic, la scăderea sub 29 USD
Acțiuni cumpărate	≈140 acțiuni SMCI
Reevaluare	Anuală sau la atingerea unor niveluri critice

6. Scenariu realist-optimist (vânzare la 1500 USD în 30 de luni):

- Preț vânzare: 110 USD
- Randament brut: +115%
- Profit: ≈8300 €

7. Riscuri și observații

Risc	Comentariu
Volatilitate ridicată	Creșterea exponențială atrage oscilații mari.
Dependență de AI	Dacă promovarea AI scade, SMCI poate fi afectată.
Lipsă de diversificare	Mare parte din venituri vin din servere AI.
Preț ridicat	Acțiunea pare scumpă pe termen scurt, dar justificat.

Super Micro Computer este o companie în plină expansiune, poziționată strategic în cel mai fierbinte sector al deceniului, AI. Cu fundamente solide și perspective excelente pe termen mediu, SMCI poate oferi randamente foarte atractive pentru investitorii cu apetit pentru creștere.

2.9.4 EXEMPLU: CATERPILLAR INC. (CAT) – INVESTIȚIE PE TERMEN DE 2–3 ANI

Profil investitor:

- Vârstă: 40–65 ani
- Obiectiv: randament peste medie (25–40%) cu volatilitate moderată
- Apetit pentru volatilitate: moderat
- Stil: ciclic + dividende – investiție în infrastructură și industrie grea
- Capital disponibil: 7000 €

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

1. Context general – de ce Caterpillar?

Caterpillar este cel mai mare producător mondial de utilaje grele pentru construcții, minerit și infrastructură. Compania beneficiază de:

- Cerere globală crescută pentru echipamente de construcții, în special în SUA, India și țările emergente;
- Investițiile masive în infrastructură publică (ex: legea Infrastructure Bill din SUA)
- Poziție dominantă în piață, brand emblematic și rețea globală de distribuție și service
- Tranziția spre echipamente electrice și conectate – tehnologie implementată în produse actuale

2. Date fundamentale cheie (iulie 2025)

Indicator	Valoare	Interpretare
EPS FY2024	21,70 USD	În creștere față de 2023
EPS estimat FY2025	24,50 USD (+13%)	Creștere sănătoasă și constantă
EPS growth next 5Y	≈10%/an	Ritm sustenabil, în linie cu industria
Marjă operațională	≈19%	Solidă pentru sectorul industrial
Datorii	Moderate	*Cashflow* mare, bine gestionat
Dividend	≈1,6% randament	În creștere continuă (dividend aristocrat)

3. Catalizatori fundamentali pe 2–3 ani

- Programe publice masive de infrastructură în SUA și alte regiuni
- Creșterea cererii de cupru, litiu și alte metale necesare tranziției energetice → cerere pentru utilaje de minerit
- Înlocuirea flotelor vechi cu echipamente moderne, mai eficiente energetic
- Dezvoltarea segmentului de echipamente electrice și hibride
- Expansiunea în pieţele emergente (Asia, Africa)

4. Analiză tehnică – Trading View *(timeframe: weekly,* iulie 2025)

- Preț actual: ≈417 USD
- Maxim istoric: ≈417 USD (atingere recentă)
- Trend principal: ascendent puternic din 2020
- SMA50 și SMA200: trenduri clare de suport, în trend ascendent
- RSI(14): ≈69 – *momentum* pozitiv, aproape de supracumpărare

- *Pattern:* trend ascendent
- Volum: indicatorul OBV confirmă maximele.
- Suport major: 330–370 USD
- Rezistență: nu există – *the sky is the limit.*

Găsiți mai jos graficul săptămânal al acțiunii Caterpillar (CAT).

Scanned with OKEN Scanner

5. Plan de investiție *(buy & hold* cu reechilibrare anuală)

Element	Detalii
Sumă investită	8300 €
Preț de intrare	≈417 USD/acțiune
Țintă de profit	+30–40% în 2–3 ani (preț-țintă: 550–570 USD)
Stop-loss	Sub 330 USD
Acțiuni cumpărate	≈20 acțiuni CAT
Reevaluare	Anuală sau dacă apar schimbări macro majore

6. Scenariu realist optimist (vânzare la 480 USD în 30 de luni)

- Preț vânzare: 563 USD
- Randament brut: +35%
- Profit: ≈2900 €
- Dividende estimate: ≈200 €
- Profit net estimat: ≈3100 € (randament net total: ≈36%)
-

7. Riscuri și observații

Risc	Comentariu
Ciclicitate economică	Profiturile CAT pot fi afectate în recesiune globală.
Costuri de producție	Depind de prețurile materiilor prime și lanțurile de aprovizionare.
Competitori internaționali	Există, dar Caterpillar are un avantaj global clar.
Reglementări	În special legate de emisii, dar și oportunități (inovații „verzi")

Caterpillar este o alegere strategică pentru investitorii care vor expunere pe ciclul economic și investiții guvernamentale în infrastructură. În același timp, oferă stabilitate, dividende și un brand industrial greu de replicat.

Concluzie

Investițiile pe termen scurt necesită un echilibru între asumarea riscurilor și identificarea oportunităților cu potențial ridicat de creștere într-un interval relativ scurt. Acest orizont de timp este potrivit pentru investitorii activi, care sunt dispuși să analizeze periodic portofoliul și să ia decizii rapide în funcție de evoluția pieței. Alegerea companiilor aflate în trend ascendent, folosirea unor unelte precum *stock screenerul* de pe Finviz și graficele de pe TradingView, precum și înțelegerea contextului macroeconomic sunt esențiale pentru

Scanned with OKEN Scanner

succes. Deşi volatilitatea e mai ridicată decât în cazul investiţiilor pe termen lung, cu o selecţie atentă şi o strategie clară acest tip de investiţie poate aduce randamente consistente într-un timp scurt.

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

3

STRATEGII DE INVESTIȚII PE TERMEN MEDIU, DE 3–7 ANI

3.1 DE CE 3–7 ANI?

Investițiile pe termen mediu, definite în general ca având un orizont de 3 până la 7 ani, ocupă un loc aparte printre strategiile pe termen scurt (0–3 ani) și cele pe termen lung (de peste 7 ani). Alegerea unui orizont temporal potrivit este esențială în construcția unui portofoliu echilibrat și în stabilirea unor așteptări realiste privind randamentele și riscurile implicate.

Diferența dintre termenele scurt, mediu și lung

- Investițiile pe termen scurt (0–3 ani) presupun, de regulă, obiective clare și apropiate în timp. Accentul cade pe lichiditate și conservarea capitalului. Instrumentele frecvent utilizate sunt conturile de economii, depozitele bancare, titlurile de stat scurte și, uneori, tranzacțiile speculative (pentru cei mai activi).
- Investițiile pe termen lung (7–20+ ani) urmăresc acumularea de avere în timp, beneficiind de efectul compunerii (dobânda care se acumulează în timp) și de amortizarea volatilității piețelor. Acestea pot include acțiuni individuale, ETF-uri globale, fonduri de pensii sau imobiliare.
- Investițiile pe termen mediu (3–7 ani) sunt o combinație între cele două: au nevoie de o strategie care să asigure un echilibru între creșterea capitalului și protejarea sa împotriva riscurilor majore. Acesta este intervalul în care mulți investitori au obiective personale sau profesionale importante.

Caracteristicile investițiilor pe termen mediu: echilibru între randament și volatilitate

Investițiile pe termen mediu trebuie să fie suficient de dinamice pentru a genera randament peste inflație, dar și suficient de prudente pentru a nu expune portofoliul unor pierderi majore, care nu mai pot fi recuperate la timp.

- Este un interval prea lung pentru a lăsa banii inactivi sau doar în depozite bancare.
- Dar este și un interval prea scurt pentru a accepta riscuri extreme, ca în cazul acțiunilor speculative sau al criptomonedelor volatile.
- În acest context, ETF-urile bine alese și companiile solide devin instrumente excelente de lucru, iar o componentă moderată de obligațiuni poate stabiliza portofoliul în perioade tensionate.

Obiective potrivite: economii pentru educația copiilor, avans pentru o locuință, schimbare de carieră etc.

Un portofoliu pe termen mediu este ideal pentru obiective concrete și planificate în avans.

- Economii pentru educația copiilor, mai ales dacă ne aflăm la începutul ciclului școlar și avem între 5 și 7 ani până la universitate.
- Avans pentru achiziția unei locuințe, când ne dorim să profităm de un orizont de câțiva ani pentru a crește suma economisită.
- Schimbare de carieră sau antreprenoriat, când acumularea unui capital de siguranță sau investițional este necesară pentru tranziție.
- Pensionare anticipată sau o perioadă sabatică – în special pentru cei care vor mai multă flexibilitate în viață.

3.2 DE CE ETF-URI PENTRU TERMEN MEDIU?

ETF-urile (Exchange Traded Funds) reprezintă una dintre cele mai eficiente metode de a investi pe termen mediu (3–7 ani), oferind o combinație echilibrată între diversificare, flexibilitate și costuri reduse. Pentru investitorii care nu doresc să urmărească zilnic piețele, dar nici să blocheze capitalul timp de zeci de ani, ETF-urile sunt o soluție elegantă și pragmatică.

Diversificare rapidă și eficientă

Unul dintre cele mai mari avantaje ale ETF-urilor este posibilitatea de a obține expunere diversificată cu o singură tranzacție.

- Un ETF pe S&P 500 oferă instantaneu acces la 500 dintre cele mai mari companii americane din sectoare diferite, ceea ce reduce riscul specific al unei singure companii sau industrii.
- ETF-urile permit o diversificare geografică și tematică fără a fi nevoie să cumperi individual zeci sau sute de acțiuni.

Scanned with OKEN Scanner

- Pentru orizontul 3–7 ani, această diversificare ajută la atenuarea impactului negativ al fluctuațiilor pe termen scurt dintr-un sector sau o regiune.

Comisioane reduse și lichiditate bună

Comparativ cu fondurile mutuale tradiționale sau cu un portofoliu de acțiuni construit manual, ETF-urile au:

- Comisioane de administrare foarte mici (de multe ori sub 0,2% anual pentru ETF-urile mari pe indici)
- Lichiditate excelentă: pot fi tranzacționate pe bursă în timp real, la fel ca o acțiune obișnuită
- Transparență: componența ETF-ului este publică și ușor de urmărit, la fel și performanțele istorice

Toate aceste avantaje le fac potrivite pentru investitorii care vor să economisească pe termen mediu fără să fie „mâncați" de comisioane.

Nu toate ETF-urile sunt create la fel, iar pentru orizontul 3–7 ani, alegerea potrivită poate face diferența între stagnare și creștere reală a capitalului. Iată trei categorii utile:

a) ETF-uri pe indici generali, pentru expunere largă și echilibru

- Exemple: S&P 500 (CSPX, SPY5, VUSA, XSPX), MSCI World (IWDA, XDWD, CW8, HMWO), Stoxx Europe 600 (EXSA, S600);
- Acestea oferă expunere la piețele mature și au o istorie solidă de randamente pozitive pe termen mediu;
- Pot fi coloana vertebrală a unui portofoliu, fiind stabile, diversificate și eficiente.

b) ETF-uri sectoriale, pentru tematici de creștere

- Exemple: DGTL, DTEC, XDWT, WTEC (tehnologie), INRG, RENW, NRJ, HDRO (energie verde), XDW0, IUCD (consum discreționar), IH20, XDWH, IUHC (sănătate) ;
- Potențial de creștere mai mare, dar și volatilitate mai ridicată;
- Se potrivesc în strategia pe termen mediu dacă sunt integrate cu o pondere moderată (ex: 10–30% din portofoliu);
- Ideal pentru investitorii care urmăresc trenduri macroeconomice sau transformări tehnologice.

c) ETF-uri dividend, pentru stabilitate și randament constant

- Exemple: GBDV (Global Dividend Growth), VHYL (High Dividend), IDVY (Euro Dividend);
- Aceste ETF-uri urmăresc companii care plătesc dividende constante, uneori în creștere;

Scanned with OKEN Scanner

- Sunt utile pentru:
  - amortizarea volatilității în piețe mai agitate;
  - obținerea unui venit pasiv regulat;
  - reinvestirea dividendelor pentru creștere compusă.

Concluzie

ETF-urile oferă o platformă solidă pentru construcția unui portofoliu echilibrat pe termen mediu. Combinând eficiența costurilor cu diversificarea și flexibilitatea, ele pot fi folosite atât pentru strategii defensive, cât și pentru poziționări mai dinamice. În capitolele următoare, vom vedea cum aceste ETF-uri pot fi combinate cu acțiuni individuale sau obligațiuni, pentru a forma portofolii coerente și adaptate nevoilor investitorului.

3.3 COMPANII PENTRU TERMEN MEDIU: CUM ALEGI?

3.3.1 CRITERII FUNDAMENTALE

Investițiile în acțiuni individuale pe termen mediu presupun un proces de selecție atent, bazat pe analiza unor indicatori fundamentali care să reflecte sănătatea financiară, stabilitatea și potențialul de creștere al unei companii. Scopul nu este să „ghicim" următoarea companie care explodează, ci să identificăm afaceri solide, cu o direcție clară de creștere și riscuri bine gestionate.

a) Creștere stabilă a veniturilor și profiturilor

Un semn clar al unei companii bine gestionate este evoluția constantă a cifrei de afaceri și a profitului net de-a lungul mai multor ani. Nu căutăm neapărat creșteri spectaculoase, ci consistență și predictibilitate.

- Analizează ultimii 3–5 ani: există un trend ascendent sau fluctuații mari de la an la an?
- Cifrele trebuie să confirme că modelul de afacere funcționează și că există cerere reală pentru produsele sau serviciile oferite.
- O companie care își crește veniturile și profitul în mod susținut va fi, în general, recompensată și de investitori printr-o evaluare mai bună pe bursă.

b) Avantaje competitive clare

Într-un orizont de 3–7 ani, o companie are nevoie de un avantaj competitiv real care să-i permită să-și mențină sau să-și crească cota de piață. Acest avantaj poate lua mai multe forme:

Scanned with OKEN Scanner

- Brand puternic (ex: Apple, Coca-Cola);
- Tehnologie unică sau brevetată;
- Costuri mai mici decât concurența (eficiență operațională);
- Acces exclusiv la resurse sau rețele de distribuție;
- Ecosistem de produse și servicii greu de replicat.

Warren Buffett numește acest lucru „moat", șanțul de apărare economic care protejează castelul afacerii. În investițiile pe termen mediu, aceste companii tind să reziste mai bine la crize sau concurență agresivă.

c) Datorii gestionabile

Un alt aspect esențial este structura datoriilor companiei. În special într-un orizont mediu, în care pot apărea fluctuații macroeconomice (inflație, dobânzi mari, recesiuni moderate), este important ca firma să nu fie copleșită de datorii.

- Un nivel de îndatorare rezonabil oferă flexibilitate în perioade dificile și reduce riscul de insolvență sau restructurare.
- Urmărește indicatori precum Debt-to-Equity (D/E), Interest Coverage Ratio sau Free Cash Flow – toți ar trebui să reflecte capacitatea companiei de a-și susține activitatea fără presiuni financiare excesive.
- Companiile cu datorii mici sau bine structurate pot profita mai repede de oportunități (achiziții, extindere, inovație) și pot distribui dividende sau face răscumpărări de acțiuni.

Pe termen mediu, nu este nevoie să alergăm după „next big thing", ci să alegem companii cu o fundație solidă: creștere sănătoasă, avantaj competitiv și o poziție financiară sustenabilă. Acestea sunt pietrele de temelie pentru un portofoliu de acțiuni care poate naviga cu succes prin ciclurile economice ale următorilor 3–7 ani.

3.3.2 CRITERII TEHNICE

Pe lângă analiza fundamentală, investitorii pe termen mediu (3–7 ani) pot folosi și analiza tehnică pentru a îmbunătăți momentul intrării într-o acțiune sau pentru a evita perioadele de corecții profunde. Nu este nevoie de un stil activ de tip *trader,* ci doar de câteva repere vizuale și logice care pot oferi context suplimentar deciziei de investiție.

a) Zone de suport/rezistență relevante pe termen mediu

Pe TradingView sau orice platformă de analiză grafică, putem identifica ușor niveluri-cheie la care prețul unei acțiuni a mai reacționat în trecut:

Scanned with OKEN Scanner

- Suport = zona în care prețul tinde să se stabilizeze sau să revină în creștere după scăderi repetate. Este o zonă bună pentru acumulare, mai ales când coincide cu niveluri fundamentale atractive.
- Rezistență = zona în care prețul a fost respins de mai multe ori. De regulă, nu este ideal să cumperi direct într-o rezistență majoră.

Pentru termenul mediu, ne interesează nivelurile identificate pe grafice săptămânale sau lunare, nu cele pentru intervale de timp mai mici.

- Intrările pot fi optimizate dacă acțiunea se află aproape de o zonă de suport confirmată.
- Evităm intrările impulsive în acțiuni aflate în apropierea unui maxim istoric sau într-o zonă de rezistență fără confirmare a străpungerii.

b) Trend ascendent susținut

Un principiu simplu, dar eficient în analiza tehnică este: „Trendul e prietenul tău". Pe termen mediu, este preferabil să investim în companii aflate într-un trend ascendent bine conturat.

- Trendul ascendent e definit prin minime și maxime din ce în ce mai ridicate.
- Poate fi vizualizat cu ușurință pe un grafic săptămânal *(weekly chart)* pe TradingView.
- Pentru validare suplimentară, pot fi folosite instrumente simple:
  - Media mobilă (Moving Average) de 50 sau 200 de zile – dacă prețul se află peste aceste medii și media are pantă pozitivă, e un semnal bun.
  - Canale ascendente, *trendlines* și indicatori de *momentum* (ex: RSI peste 50, dar nu în zona de supracumpărare).

Investițiile pe termen mediu nu necesită sincronizare perfectă, dar evitarea trendurilor descendente puternice poate reduce semnificativ riscul de *drawdown* în primii ani ai investiției. Un trend pozitiv oferă confort psihologic și susține încrederea în decizia luată.

Criteriile tehnice pot completa analiza fundamentală în mod elegant. Nu e nevoie să devenim *traderi* pentru a recunoaște un trend sănătos sau o zonă de suport importantă. Integrarea acestor repere vizuale în procesul de selecție a companiilor ne poate ajuta să evităm intrările neinspirate și să investim cu mai multă încredere.

3.3.3 Categorii potrivite de companii pentru termen mediu

Pentru un orizont investițional de 3–7 ani, este important să alegem companii care oferă un compromis sănătos între potențialul de creștere și controlul riscului. Două categorii

Scanned with OKEN Scanner

se evidențiază în mod deosebit: companiile de tip *growth* moderat, care pot oferi randamente atractive, și *blue chips* cu dividende, care oferă stabilitate și un venit constant.

a) Companii de tip *growth* moderat

Acestea sunt companii care cresc mai rapid decât media pieței, dar fără a intra în zona de *growth* agresiv sau speculativ. Sunt afaceri care și-au dovedit modelul economic, generează venituri în creștere, dar nu sunt (încă) complet mature.

Caracteristici tipice:

- Creșteri anuale ale veniturilor între 10% și 25%;
- Margini de profitabilitate în îmbunătățire;
- Investiții susținute în extindere, dar cu o disciplină financiară vizibilă;
- De obicei, nu plătesc dividende sau au un randament al dividendului foarte mic – reinvestesc majoritatea câștigurilor pentru a accelera dezvoltarea.

Exemple (pentru context, nu ca recomandare):

- Adobe (ADBE), ASML (ASML), Nvidia (NVDA) în perioada lor de creștere controlată;
- Companii din sectorul tehnologic, sănătate sau industrial care nu mai sunt start-upuri, dar nici nu s-au maturizat complet.

Avantaje pe termen mediu:

- Potențial de apreciere a prețului acțiunii într-un orizont de 3–7 ani;
- Favorabile în perioade economice de expansiune sau relansare;
- Atrag interesul investitorilor instituționali, ceea ce susține lichiditatea și evaluarea.

Riscuri:

- Evaluări mai ridicate (P/E, P/S), ceea ce poate duce la corecții temporare;
- Pot fi afectate mai mult în perioade de incertitudine economică sau creștere a dobânzilor,

b) *Blue chips* cu dividende

Blue chips sunt companii mari, bine stabilite, cu istoric lung pe bursă, recunoscute pentru soliditatea lor financiară și managementul eficient. Cele care oferă dividende constante și sustenabile sunt excelente pentru investitorii care caută stabilitate și un flux de venituri, fără sacrificarea completă a potențialului de creștere.

Caracteristici tipice:

- Prezență internațională și cotă de piață semnificativă;
- Dividende constante, uneori în creștere *(dividend aristocrats);*

Scanned with OKEN Scanner

- Bilanțuri solide, cu îndatorare moderată și *cashflow* pozitiv;
- Volatilitate mai scăzută decât media pieței.

Exemple: Johnson & Johnson (JNJ), Procter & Gamble (PG), Coca-Cola (KO), PepsiCo (PEP), Unilever (UL)

Avantaje pe termen mediu:

- Protecție în perioade de scădere a pieței – investitorii caută stabilitate și dividende;
- Reinvestirea dividendelor poate aduce un efect compus semnificativ în 5–7 ani;
- Pot susține portofoliul în perioade de stagnare economică.

Riscuri:

- Ritm de creștere mai lent, în special în perioade de exuberanță pe piețe;
- Uneori supraevaluate tocmai pentru stabilitatea lor – investitorii plătesc o „primă" pentru siguranță.

O combinație între companii de tip *growth* moderat și *blue chips* cu dividende poate crea un portofoliu bine echilibrat pentru termenul mediu. Primele aduc dinamism și potențial de randament ridicat, iar cele din urmă oferă stabilitate și protecție în perioadele de volatilitate. Alegerea ponderilor potrivite între aceste categorii se va face în funcție de profilul de risc al investitorului și de contextul economic actual.

3.4 REPARTIZAREA PORTOFOLIULUI PE TERMEN MEDIU

3.4.1 EX: 60–80% ACȚIUNI (ETF-URI + COMPANII), 20–40% ACTIVE DEFENSIVE

Atunci când construim un portofoliu pentru un orizont de 3–7 ani, scopul nu este maximizarea randamentului cu orice preț, ci optimizarea raportului risc/randament în funcție de toleranța la risc a investitorului și de obiectivul final al investiției. O alocare echilibrată între activele dinamice (acțiuni) și cele defensive (obligațiuni, cash, titluri de stat) permite traversarea mai calmă a ciclurilor economice și a corecțiilor de piață.

a) Componenta de acțiuni: 60–80%

Aceasta este partea „activă" a portofoliului și motorul principal al randamentului.

- ETF-uri (30–60% din totalul portofoliului):
  - ETF-uri pe indici globali (ex: S&P 500, MSCI World) pentru stabilitate și diversificare

Scanned with OKEN Scanner

- ETF-uri sectoriale (ex: tehnologie, sănătate, energie verde) pentru potențial de creștere
- ETF-uri cu dividende, pentru un echilibru între venit pasiv și creștere moderată

- Acțiuni individuale (20–50% din totalul portofoliului):
  - Companii de tip *growth* moderat, alese pe criterii fundamentale și tehnice (vezi capitolul anterior);
  - *Blue chips* cu dividende constante, care pot tempera volatilitatea și aduce stabilitate.

Această componentă va fi cea mai expusă la volatilitate, dar și cea care poate genera randamente anuale medii între 6% și 12%, în funcție de contextul pieței și calitatea selecției.

b) Componenta defensivă: 20–40%

Această parte a portofoliului are rolul de stabilizator, de „airbag" în perioadele de corecții sau crize, dar și de sursă de lichiditate pentru oportunități ulterioare.

- Obligațiuni de stat sau ETF-uri cu obligațiuni:
  - Preferabil cu scadențe scurte sau medii, pentru a limita impactul variației dobânzilor;
  - Pot include titluri de stat românești sau internaționale, în funcție de acces și preferințe.
- Cash sau echivalente de cash:
  - Conturi de economii cu dobândă, depozite bancare flexibile;
  - ETF-uri de tip *money market* (PRAB, IB01);
  - Ideal pentru a profita de corecții și a avea flexibilitate în reechilibrare.

Această componentă nu va aduce randamente spectaculoase, dar va oferi siguranță, lichiditate și control al riscului. În funcție de temperamentul investitorului, proporția poate fi ajustată:

- Investitor mai conservator: 60% acțiuni / 40% defensiv;
- Investitor echilibrat: 70% acțiuni / 30% defensiv;
- Investitor cu toleranță mai mare la risc: 80% acțiuni / 20% defensiv.

Repartizarea inteligentă a portofoliului este cheia succesului pe termen mediu. Nu e suficient să alegem instrumente bune, ci trebuie să știm și cum le combinăm, pentru ca portofoliul să reziste în timp și să-și atingă obiectivul final. Flexibilitatea acestei structuri permite ajustări ușoare în funcție de piață, vârstă, obiectiv și profil de risc.

Scanned with OKEN Scanner

3.4.2 ROLUL OBLIGAȚIUNILOR DE STAT ÎN PORTOFOLIUL PE TERMEN MEDIU

Obligațiunile de stat joacă un rol esențial în construcția unui portofoliu echilibrat, chiar și în orizonturi medii de timp. Deși randamentele lor sunt în general mai modeste comparativ cu acțiunile, contribuția lor la stabilitatea generală a portofoliului este semnificativă, mai ales în perioade economice tensionate sau de incertitudine.

a) Scut contra volatilității

În perioade de turbulențe bursiere, investitorii tind să se refugieze în active considerate sigure. Printre cele mai sigure se numără obligațiunile de stat, în special cele emise de guverne stabile și cu rating bun (ex: SUA, Germania, România – la nivel local). Obligațiunile tind să aibă o corelație negativă sau foarte scăzută cu acțiunile. Asta înseamnă că, atunci când piețele de acțiuni scad, obligațiunile pot rămâne stabile sau chiar crește ușor în valoare. Acest efect de „tampon" ajută la reducerea pierderilor totale din portofoliu în momente critice. Într-un portofoliu de termen mediu, chiar și o alocare de 20–30% în obligațiuni poate reduce semnificativ volatilitatea totală.

b) Reechilibrare în perioade tensionate

Un alt rol important al obligațiunilor este acela de instrument de reechilibrare. Atunci când piețele de acțiuni scad, iar ponderea acestora în portofoliu scade sub nivelul dorit, obligațiunile pot fi vândute (parțial) pentru a cumpăra acțiuni la prețuri mai mici. Acest proces se numește reechilibrare contraciclică și ajută la cumpărarea activelor riscante la prețuri atractive. În mod similar, când acțiunile cresc prea mult și domină portofoliul, o parte poate fi vândută și transferată în obligațiuni, consolidând astfel câștigurile. Obligațiunile devin astfel o rezervă strategică de capital ce poate fi mobilizată rapid și eficient.

c) Pot fi folosite ca „parcare temporară" în perioade incerte.

În anumite momente, piețele devin greu de anticipat: inflație ridicată, instabilitate geopolitică, schimbări în politica monetară. În astfel de contexte, investitorii ezită să ia decizii majore sau să achiziționeze acțiuni cu riscuri ridicate. Obligațiunile de stat scurte pot fi folosite ca soluție de tranziție – o formă de „parcare temporară" a capitalului până la clarificarea situației. Ele permit conservarea valorii capitalului, fără a-l lăsa complet inactiv (așa cum ar fi în conturi bancare fără dobândă). De asemenea, oferă flexibilitate – capitalul poate fi mobilizat rapid atunci când apar oportunități mai bune pe piața acțiunilor.

Scanned with OKEN Scanner

Chiar dacă randamentele obligațiunilor de stat sunt modeste, valoarea lor strategică într-un portofoliu pe termen mediu este greu de ignorat. Ele oferă stabilitate, lichiditate și flexibilitate într-un context în care piețele de acțiuni pot fi volatile sau incerte. Utilizate corect, obligațiunile nu sunt un „balast", ci o unealtă activă de control al riscului și de poziționare inteligentă în ciclurile pieței.

3.5 RISCURI ȘI MANAGEMENTUL LOR

Nicio strategie investițională nu este completă fără o componentă solidă de gestionare a riscului. Chiar dacă portofoliile pe termen mediu nu urmăresc randamente speculative, ele sunt totuși expuse la fluctuațiile naturale ale piețelor. În acest capitol discutăm cele mai frecvente riscuri care pot apărea într-un orizont de 3–7 ani și cum pot fi acestea gestionate inteligent.

Volatilitatea pieței – cum influențează strategiile pe termen mediu

Volatilitatea este o parte firească a oricărei piețe financiare. Pe un interval de câțiva ani sunt aproape inevitabile corecțiile, perioadele de stagnare sau chiar scăderile abrupte cauzate de factori geopolitici, economici sau psihologici.

Investitorii pe termen mediu trebuie să accepte că portofoliul lor va avea variații de la un an la altul. Diferența dintre succes și eșec nu este dată de lipsa riscului, ci de modul în care reacționezi la el. Reziliența emoțională și păstrarea unei perspective pe termen mediu sunt esențiale: o scădere de 10–15% într-un an nu anulează o strategie solidă construită pe 5–7 ani. În mod ironic, cele mai bune oportunități de investiție apar adesea în momentele de maxim pesimism, iar cei care înțeleg natura ciclică a pieței pot beneficia pe termen mediu.

Reechilibrarea anuală sau semestrială

O metodă simplă și eficientă de control al riscului este reechilibrarea periodică a portofoliului. Scopul este să readuci alocarea activelor la proporțiile stabilite inițial, fără a face speculații despre direcția pieței.

Exemplu: Dacă ai stabilit o alocare de 70% acțiuni și 30% obligațiuni, iar după un an, acțiunile au crescut și reprezintă acum 80% din portofoliu, atunci reechilibrarea presupune vânzarea parțială a acțiunilor și reinvestirea în active defensive.

Reechilibrarea anuală este suficientă pentru majoritatea investitorilor, dar în perioade de volatilitate ridicată se poate face și semestrial.

Scanned with OKEN Scanner

Avantaje:

- Controlează riscul, nu lăsa o categorie de active să domine portofoliul.
- Fii disciplinat, cumpără ieftin și vinde scump, fără a te baza pe impulsuri sau emoții.
- Evită devierea strategică de la profilul tău inițial de risc.

Evitarea *overtradingului* – investițiile pe 3–7 ani cer răbdare, nu reacții impulsive

Una dintre cele mai frecvente și costisitoare greșeli este tranzacționarea excesivă *(overtrading)*. Chiar și investitorii care își propun o strategie de termen mediu pot fi tentați să reacționeze impulsiv la fiecare știre, fluctuație sau sfat primit de pe internet.

Overtradingul consumă randamentul, fiecare tranzacție venind cu comisioane, taxe și potențialul de a greși momentul pieței. În plus, implică o povară emoțională, frica, lăcomia, regretul și FOMO *(fear of missing out)* putând distorsiona deciziile raționale.

Investițiile pe 3–7 ani funcționează cel mai bine atunci când lași timpul să lucreze în favoarea ta. Asta presupune:

- să nu vinzi doar pentru că o acțiune a scăzut temporar;
- să nu cumperi doar pentru că toată lumea vorbește despre o oportunitate;
- să nu schimbi portofoliul de fiecare dată când apare o nouă „criză" în titlurile din presă.

Gestionarea riscurilor nu înseamnă evitarea lor completă, ci conștientizarea, controlul și disciplinarea reacțiilor. Pe termen mediu, investițiile de succes nu sunt neapărat cele mai spectaculoase, ci cele coerente, echilibrate și susținute de o strategie clară. Reechilibrarea periodică, înțelegerea naturii volatile a piețelor și evitarea reacțiilor impulsive sunt cei trei piloni care te pot ține pe drumul cel bun.

3.6 EXEMPLE DE PORTOFOLII PE TERMEN MEDIU

3.6.1 PORTOFOLIU CONSERVATOR: 60% ETF-URI MARI, 20% *BLUE CHIPS DIVIDEND*, 20% OBLIGAȚIUNI

Acest tip de portofoliu este potrivit pentru investitorii care au o toleranță scăzută la risc, dar care doresc totuși să obțină randamente superioare față de cele oferite de depozitele bancare sau conturile de economii. Este o alegere bună pentru persoane care vizează obiective importante, dar nu urgente, precum un avans pentru locuință, un fond de tranziție profesională sau o investiție educațională în următorii 4–6 ani.

Scanned with OKEN Scanner

a) 60% ETF-uri mari

Aceasta este coloana vertebrală a portofoliului și oferă diversificare geografică și sectorială, cu risc moderat și expunere la piețele globale.

- Exemple de ETF-uri incluse:
  - iShares Core MSCI World (IWDA) – expunere globală pe economii dezvoltate;
  - Vanguard S&P 500 (CSPX) – companii mari din SUA;
  - Xtrackers Stoxx Europe 600 (XSX6) – diversificare în Europa.
- Avantaje:
  - Costuri reduse, lichiditate mare, randament mediu anual în jur de 6–8% pe termen mediu;
  - Reduc riscul specific al companiilor individuale.

b) 20% *blue chips* cu dividende

Această componentă adaugă stabilitate și un flux constant de venituri prin dividende. Companiile mari, bine stabilite, tind să aibă performanțe bune chiar și în perioade mai dificile, compensând eventualele scăderi din restul portofoliului.

- Exemple de acțiuni incluse:
  - McDonald's (MCD), IBM (IBM), Chevron (CVX), Walmart (WMT);
  - ETF-uri axate pe dividende (ex: Vanguard All-World High Dividend Yield – VHYG).
- Dividendele pot fi:
  - Reinvestite automat pentru creștere compusă;
  - Păstrate ca rezervă de lichiditate în portofoliu.

c) 20% obligațiuni

Aceasta este partea defensivă a portofoliului, cu rol de stabilizare și protecție în perioade de volatilitate ridicată.

- Exemple de instrumente:
  - Titluri de stat românești sau internaționale (ROBOR+marjă fixă, Euribor+);
  - ETF-uri de obligațiuni guvernamentale (ex: iShares Euro Government Bond 1-3Y - CE31).
- Avantaje:
  - Lichiditate rapidă;
  - Siguranță ridicată a capitalului;
  - Poate fi folosită pentru reechilibrare dacă acțiunile scad.

Scanned with OKEN Scanner

Rezumat

Portofoliul conservator este bine echilibrat și potrivit pentru investitorii care caută stabilitate, diversificare și protecție împotriva pierderilor majore, dar care totuși doresc să participe la creșterea piețelor de capital. Nu este un portofoliu „pasiv" complet, dar nici unul agresiv, ci este o opțiune ideală pentru perioada de 3–7 ani, în care păstrarea capitalului este la fel de importantă ca randamentul.

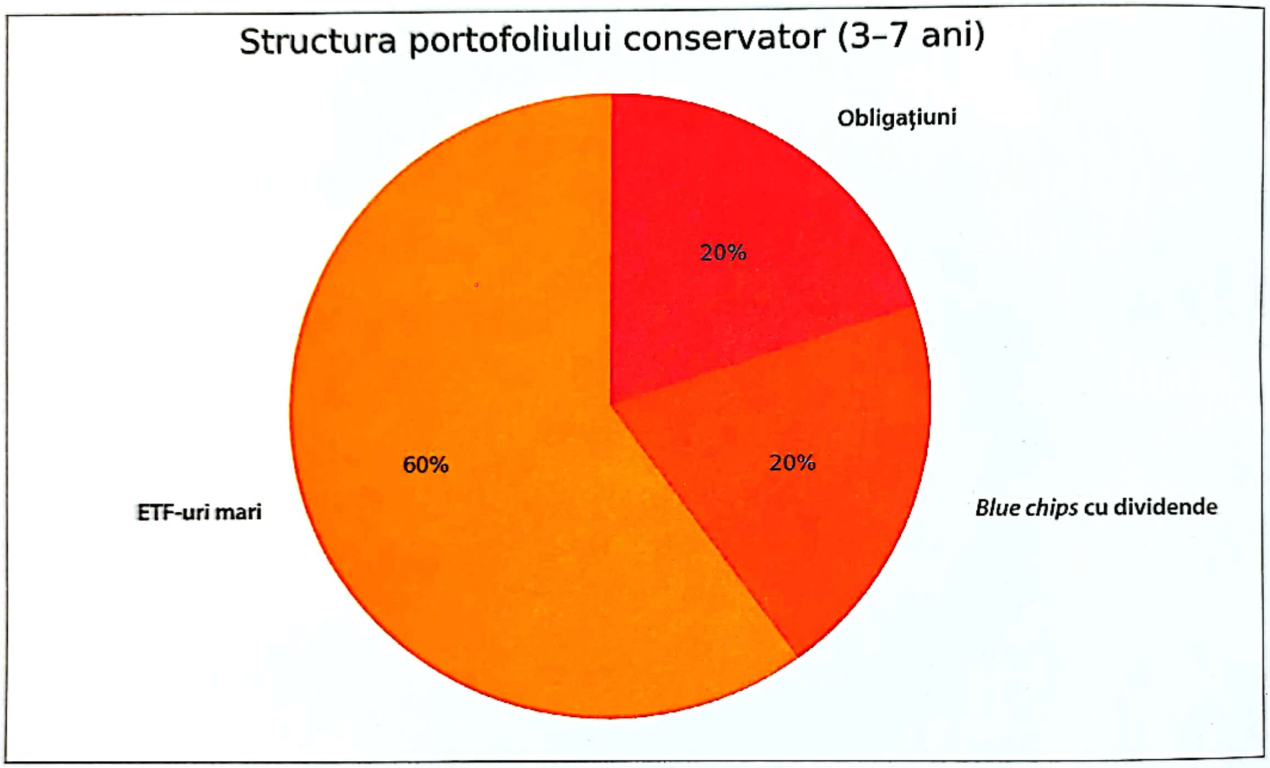

Iată un exemplu grafic al structurii portofoliului conservator pe termen mediu (3–7 ani). Această reprezentare vizuală evidențiază alocarea echilibrată între ETF-uri mari (60%), acțiuni *blue chips* cu dividende (20%) și obligațiuni (20%).

3.6.2 Portofoliu moderat: 50% ETF-uri (inclusiv sectoriale), 40% companii individuale, 10% obligațiuni sau cash

Acest portofoliu este destinat investitorilor cu un apetit moderat pentru risc, care doresc randamente mai mari decât cele oferite de un portofoliu conservator, dar fără a-și asuma volatilitatea unui portofoliu agresiv. Este o alegere populară pentru orizonturi de 5–7 ani, mai ales pentru cei care urmăresc acumularea de capital pentru independență financiară, investiții antreprenoriale viitoare sau o posibilă pensionare anticipată.

Scanned with OKEN Scanner

a) 50% ETF-uri (inclusiv sectoriale)

Această componentă aduce diversificare și echilibru, dar și potențial de creștere prin includerea unor sectoare dinamice.

- ETF-uri mari (30–35%)
  - Ex: S&P 500, MSCI World, FTSE All-World
  - Ancore stabile, eficiente și diversificate
- ETF-uri sectoriale (15–20%)
  - Ex: tehnologie, sănătate, energie regenerabilă, robotică (ROBO, RBOT), inteligență artificială (XAIX, BOTZ, GOAI), semiconductori (SMH, SEMG, SEMI);
  - Adaugă dinamică și expunere tematică la trenduri de viitor;
  - Pot fi mai volatile, dar oferă oportunități de creștere pe 3–7 ani.

b) 40% companii individuale

Această componentă oferă un control mai detaliat asupra investițiilor și potențial superior de randament față de ETF-uri, în schimbul unei implicări mai active în selecție și monitorizare.

- Companii de tip *growth* moderat (25–30%)
  - Ex: ASML (ASML), Adobe (ADBE), Linde (LIN), Microsoft (MSFT), Visa (V);
  - Selecție bazată pe criterii fundamentale și tehnice (vezi capitolele anterioare);
  - Accent pe stabilitate și creștere previzibilă.
- *Blue chips* cu dividende (10–15%)
  - Ex: Coca-Cola (KO), Procter & Gamble (PG), Unilever (UL);
  - Mențin echilibrul portofoliului și oferă un flux constant de venituri.

Această alocare permite investitorului să profite de companiile care depășesc randamentele medii ale pieței, păstrând totuși o bună diversificare.

c) 10% obligațiuni sau cash

Componenta defensivă este mai redusă decât în portofoliul conservator, dar joacă în continuare un rol strategic.

- Obligațiuni guvernamentale sau ETF-uri cu obligațiuni scurte;
- Cash în conturi cu dobândă sau ETF-uri de tip *money market;*
- Roluri:
  - tampon în perioade volatile;
  - rezervă pentru reechilibrare;
  - flexibilitate pentru a profita de oportunități.

Scanned with OKEN Scanner

Rezumat

Portofoliul moderat este o alegere excelentă pentru investitorii care vor să obțină un randament atractiv pe termen mediu, dar fără a-și asuma riscuri extreme. E mai activ decât un portofoliu conservator, dar menține o structură echilibrată între stabilitate și creștere. Necesită un minim de implicare în selecția companiilor, dar recompensele pot fi semnificative dacă sunt aplicate criterii solide.

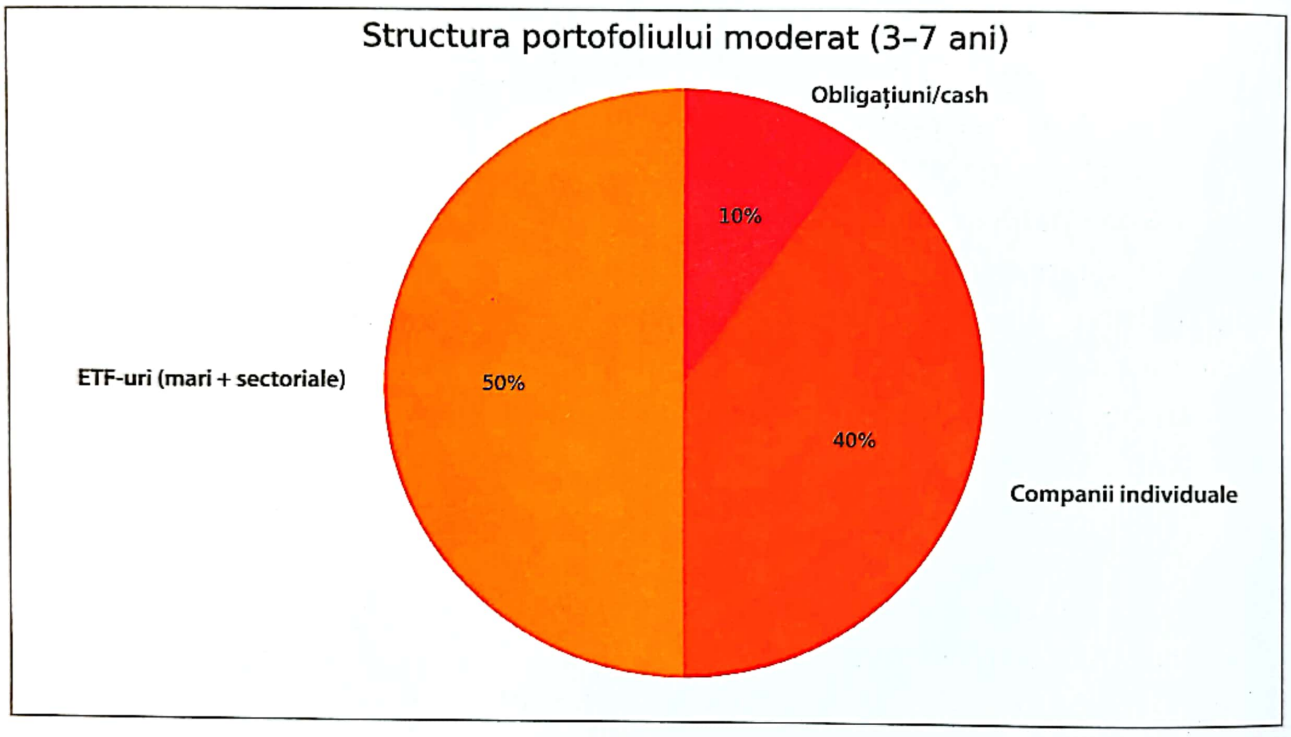

Acesta este graficul de tip *pie chart* pentru portofoliul moderat pe termen mediu (3–7 ani), evidențiind:

- 50% ETF-uri (inclusiv sectoriale);
- 40% companii individuale;
- 10% obligațiuni sau cash.

3.6.3 PORTOFOLIU DINAMIC: 40% ETF-URI, 50% COMPANII *GROWTH*, 10% CASH SAU OBLIGAȚIUNI PE TERMEN SCURT

Acest portofoliu este construit pentru investitorii care au o toleranță mai ridicată la volatilitate și urmăresc să obțină un randament superior mediei pieței în următorii 3–7 ani. E potrivit pentru persoane cu experiență minimă sau moderată în investiții, care

Scanned with OKEN Scanner

urmăresc capitalizare accelerată pentru obiective ambițioase: independență financiară, investiții antreprenoriale, acumulare de capital în perioada de vârf a carierei etc.

a) 40% ETF-uri

Deși portofoliul este orientat spre creștere, ETF-urile rămân esențiale pentru asigurarea unei baze solide și diversificate. Acestea amortizează parțial riscul asociat cu expunerea mare la companii individuale.

- ETF-uri pe indici mari (ex: S&P 500, MSCI World, ACWI)
- ETF-uri sectoriale sau tematice (ex: AI, energie verde, tehnologie, robotizare)
- ETF-uri emergente, pentru expunere la piețe în creștere

Rolul ETF-urilor este de a asigura un minimum de echilibru și diversificare, permițând totodată expunerea la trenduri mari de piață, fără a depinde exclusiv de alegeri individuale.

b) 50% companii *growth*

Aceasta este componenta „agresivă" a portofoliului, unde investitorul urmărește companii cu potențial mare de creștere, chiar dacă însoțite de un grad mai mare de risc și volatilitate.

- Criterii de selecție:
  - Creșteri susținute ale veniturilor (>20% anual)
  - Inovație tehnologică sau modele de afaceri scalabile
  - Avantaje competitive puternice (rețele, ecosisteme, proprietate intelectuală)
- Exemple:
  - Nvidia (NVDA), ASML (ASML), CrowdStrike (CRWD), Shopify (SHOP), MercadoLibre (MELI), Tesla (TSLA)
  - Companii din domenii precum inteligență artificială, cloud computing, biotehnologie, *fintech*

Această componentă necesită monitorizare mai atentă, dar poate oferi randamente excepționale în anii favorabili.

c) 10% cash sau obligațiuni pe termen scurt

În ciuda orientării spre creștere, portofoliul include o componentă lichidă/defensivă, esențială pentru:

- flexibilitate în fața oportunităților (corecții de piață, IPO-uri interesante etc.);
- echilibru emoțional – investitorul știe că are o rezervă și nu trebuie să vândă în pierdere;

Scanned with OKEN Scanner

- reechilibrare rapidă în perioade volatile.

Active recomandate:

- Titluri de stat pe termen scurt
- ETF-uri de tip *money market*
- Cash în conturi remunerate

Rezumat

Portofoliul dinamic este destinat investitorilor care doresc performanță superioară pe termen mediu, acceptând o volatilitate mai mare și un grad mai mare de implicare. Cu o bază de ETF-uri diversificate și o componentă majoritară în companii *growth* atent alese, acest portofoliu poate aduce rezultate excelente în piețe favorabile, dar necesită disciplină, informare și capacitatea de a rezista psihologic în perioadele de corecție.

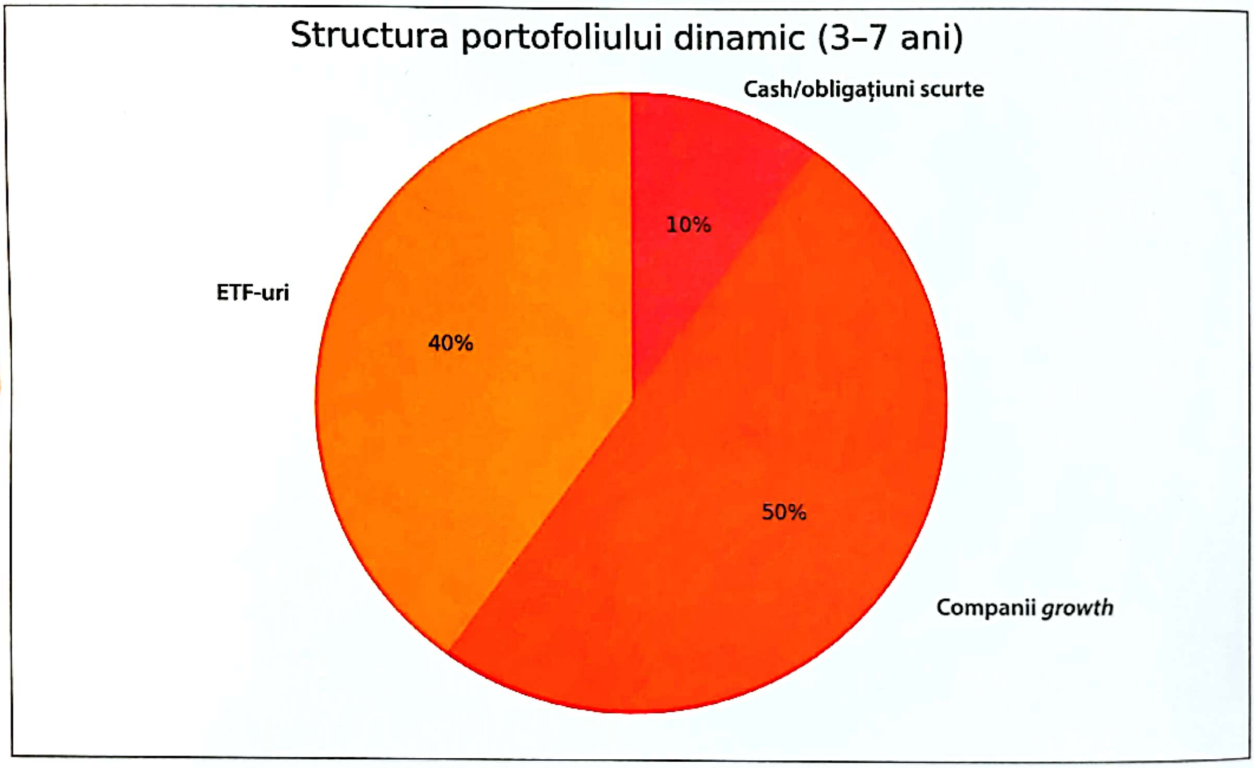

Iată graficul de tip *pie chart* pentru portofoliul dinamic pe termen mediu (3–7 ani), cu următoarea structură:

- 50% companii *growth;*
- 40% ETF-uri (pentru diversificare și stabilitate relativă);
- 10% cash sau obligațiuni scurte (pentru lichiditate și reechilibrare).

Scanned with OKEN Scanner

Tabel comparativ care evidențiază structura celor trei portofolii pe termen mediu (3–7 ani):

Componentă	Portofoliu conservator	Portofoliu moderat	Portofoliu dinamic
ETF-uri	60%	50%	40%
Companii individuale	20%	40%	50%
Obligațiuni/cash	20%	10%	10%

Vizualizarea de tip *heatmap* de mai sus ajută la înțelegerea rapidă a ponderilor și la identificarea diferențelor de strategie dintre cele trei abordări.

3.7. Folosirea *stock screenerului* de pe Finviz.com pentru investiții pe termen mediu, de 3–7 ani

Accesează stock screenerul. Intră pe www.finviz.com/screener.ashx și selectează tabul All, pentru a vedea toate criteriile disponibile.

Criterii fundamentale utile:

Criteriu	Recomandare	Motiv
Market Cap	Mid ($2B+) sau Large	Evită companiile mici și volatile.
EPS growth past 5 years	Positive	Creștere dovedită în trecut
EPS growth next 5 years	>10%	Potențial bun de creștere viitoare
Return on Equity (ROE)	>10%	Eficiență a capitalului investit
Debt/Equity	sub 0.5 sau 1	Companie cu datorii gestionabile
Current Ratio	>1.5	Lichiditate sănătoasă

Criterii tehnice (opțional):

Criteriu	Recomandare	Motiv
Price above SMA200	Yes	Acțiunea este într-un trend ascendent.
Performance YTD	Up sau Positive	Evită acțiunile în scădere accelerată.

Alte filtre, opțional:

- Sector: poți alege sectoare preferate (tech, healthcare etc.);
- Dividend Yield: >1% dacă vrei venit pasiv;
- Country: SUA, dar poți selecta și Foreign, pentru listări internaționale.

Scanned with OKEN Scanner

Strategii de selecție: exemple practice

a) Pentru portofolii conservatoare sau moderate:

- Market Cap: Large
- Dividend Yield: >2%
- Debt/Equity: <0.5
- EPS growth next 5Y: >8%
- Price above SMA200: Yes

Acestea vor returna companii mari, stabile, cu potențial de creștere și randament de dividend, potrivite pentru un portofoliu echilibrat.

b) Pentru portofolii dinamice (growth moderat):

- Market Cap: Mid sau Large
- EPS growth past 5Y: >15%
- EPS growth next 5Y: >20%
- ROE: >15%
- Volatility: Medium
- Price above SMA200: Yes

Acestea vor returna companii de tip *growth* sănătos, aflate în expansiune, dar nu excesiv de speculative.

3.8 Folosirea de graficelor de pe TradingView.com pentru a identifica investiții pe termen mediu, de 3–7 ani

TradingView este extrem de util și pentru investitorii pe termen mediu, care vor să optimizeze momentele de intrare sau să confirme trendul unei acțiuni înainte de a o include în portofoliu.

De ce să folosești graficele chiar și pentru investiții pe termen mediu?

- Confirmi trendul unei acțiuni înainte de cumpărare;
- Identifici zone bune de intrare (suport) sau zone riscante (rezistență);
- Eviți cumpărarea în perioade de scădere accentuată sau de supracumpărare;
- Poți evalua forța unui trend ascendent și stabilitatea prețului în timp.

Ce interval de timp să folosești?

Pentru investițiile pe termen mediu (3–7 ani), cele mai relevante sunt:

- Graficul săptămânal (1W) – oferă o imagine de ansamblu curată, fără „zgomotul" zilnic;

Scanned with OKEN Scanner

- Graficul lunar (1M) – util pentru a înțelege trendul pe mai mulți ani;
- Graficul zilnic poate fi consultat doar pentru detalii fine înaintea unei intrări.

Ce elemente să urmărești pe grafic?

a) Trendul general al prețului

- Se consideră trend ascendent dacă acțiunea are minime și maxime din ce în ce mai ridicate;
- Pe graficul săptămânal, o mișcare susținută în sus este un semn bun pentru un termen mediu.

b) Media mobilă simplă (SMA)

- SMA 50 și SMA 200 sunt două medii relevante:
  - Dacă prețul este peste SMA 200, e un semn că acțiunea se află într-un trend pe termen lung pozitiv;
  - Dacă SMA 50 este peste SMA 200, trendul este confirmat ca fiind sănătos (Golden Cross);

c) Zone de suport și rezistență

- Trasează manual sau folosește unelte automate pentru a identifica:
  - Zone de suport (unde prețul a „sărit" de mai multe ori);
  - Zone de rezistență (unde prețul a fost respins repetat).
- Intrările în apropierea unui suport confirmat sunt mai sigure pe termen mediu.

d) Indicatori simpli, dar eficienți

- RSI (Relative Strength Index):
  - Sub 30: posibilă supravânzare (potențial bun de intrare);
  - Peste 70: posibilă supracumpărare (atenție la intrări în acest moment).
- MACD:
  - Confirmă *momentumul* și direcția trendului.

Exemplu de checklist tehnic înainte de achiziție:

- Prețul este peste SMA 200;
- Trendul e ascendent (pe graficul săptămânal);
- RSI este între 40 și 65 (zonă neutră, dar favorabilă);
- Se apropie de o zonă de suport validată anterior;
- MACD arată un *crossover* pozitiv sau creștere de *momentum*.

Dacă aceste condiții sunt îndeplinite, șansele ca acțiunea să aibă o evoluție bună în următorii 3–7 ani cresc considerabil.

Scanned with OKEN Scanner

Concluzie

TradingView nu este o platformă doar pentru *traderi* activi. Folosit corect, e un aliat excelent pentru investitorii pe termen mediu care doresc să intre pe acțiuni aflate în trenduri sănătoase, la momente oportune. Nu trebuie să devii expert în analiză tehnică, e suficient să înțelegi câteva concepte de bază și să le folosești pentru a reduce riscul și a crește calitatea deciziilor de investiție.

Exemplu: Apple (AAPL)

Ca să exemplificăm modul în care poți utiliza TradingView.com pentru a analiza o acțiune în vederea unei investiții pe termen mediu (3–7 ani), vom parcurge pașii esențiali folosind Apple Inc. (AAPL) ca studiu de caz.

1. Accesarea graficului Apple Inc. pe TradingView

- Du-te pe: www.tradingview.com.
- Caută simbolul: În bara de căutare, introdu AAPL și selectează Apple Inc. din lista afișată.
- Selectează intervalul de timp: Alege graficul săptămânal (1W), pentru a observa trendurile pe termen mediu.

2. Analiza trendului general

- Observă mișcarea prețului: Identifică dacă prețul acțiunii prezintă minime și maxime în creștere, indicând un trend ascendent.
- Confirmare: Dacă prețul se menține deasupra mediilor mobile pe termen lung (ex: SMA 200), acest lucru sugerează un trend pozitiv.

3. Utilizarea mediilor mobile (SMA)

- Adaugă indicatorul: În secțiunea Indicators, caută și adaugă Simple Moving Average.
- Setează perioadele: În setările indicatorului, la Inputs/Length adaugă:
  - SMA 50, pentru a observa trendul pe termen mediu.
  - SMA 200,, pentru a observa trendul pe termen lung.
- Interpretare: Un Golden Cross (SMA 50 trece peste SMA 200) indică un potențial semnal de cumpărare.

4. Identificarea zonelor de suport și rezistență

- Suport: Niveluri la care prețul a avut dificultăți în a scădea mai jos în trecut. Zona lui 170 USD,
- Rezistență: Niveluri la care prețul a avut dificultăți în a crește mai sus. 258 USD reprezintă maximele.

Scanned with OKEN Scanner

- Strategie: Cumpărarea în apropierea zonelor de suport poate oferi un raport risc/recompensă favorabil.

5. Analiza indicatorilor tehnici suplimentari

- RSI (Relative Strength Index): La nivelul de 51 arată că nu este supracumpărat.
- MACD (Moving Average Convergence Divergence): *Crossoverul* pozitiv e un semnal de cumpărare.

6. Evaluarea volumului tranzacțiilor

- Volum scăzut în scăderi de preț indică o corecție sănătoasă în cadrul unui trend ascendent.

Concluzie

Prin utilizarea instrumentelor oferite de TradingView, poți analiza acțiuni precum Apple Inc. (AAPL), pentru a determina momentele optime de intrare în piață, aliniate cu obiectivele tale de investiții pe termen mediu. Este esențial să combini analiza tehnică cu cea fundamentală, pentru a lua decizii informate și a gestiona eficient riscurile asociate investițiilor.

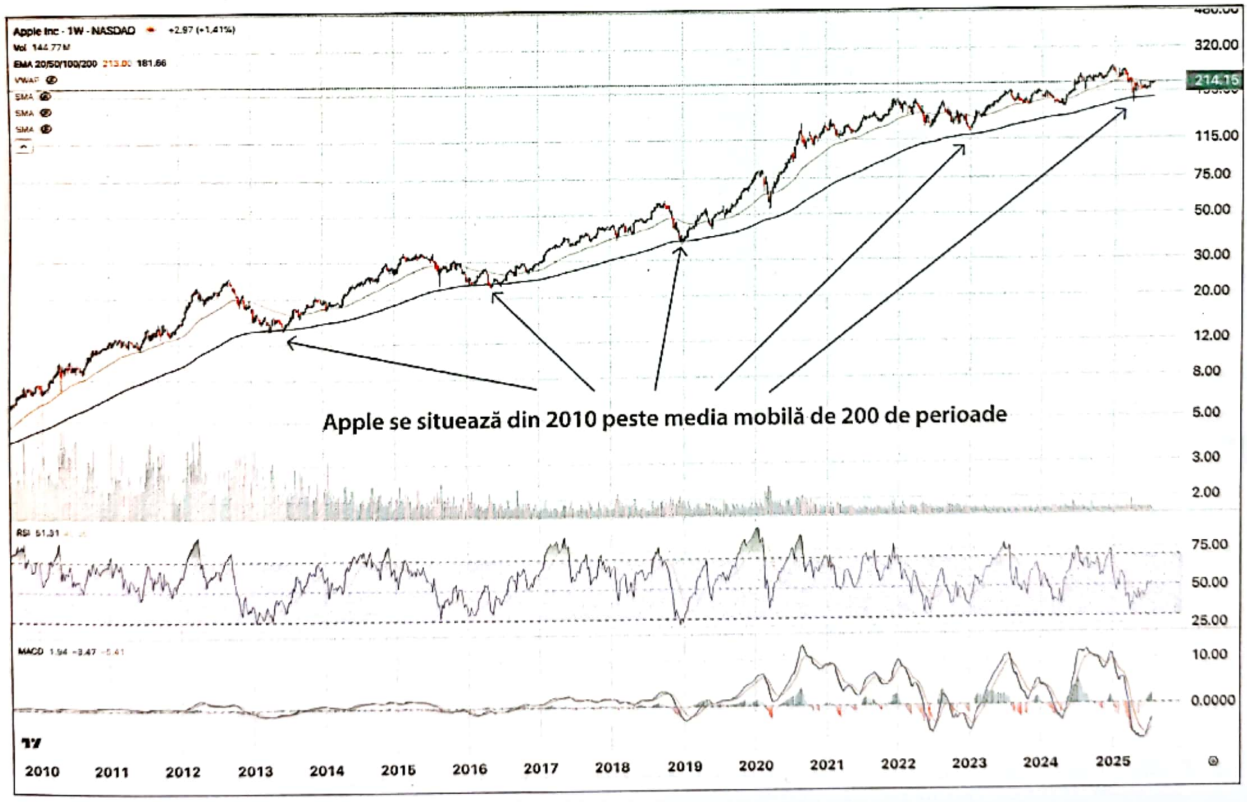

Scanned with OKEN Scanner

Exemplu: Alphabet (GOOGL)

Ca şi în cazul Apple de mai sus, vom urma paşii pentru a analiza acţiunea Alphabet (GOOGL) în platforma TradingView

1. Accesarea graficului Alphabet Inc. pe TradingView

- Du-te pe: www.tradingview.com.
- Caută simbolul: În bara de căutare, introdu GOOGL şi selectează Alphabet Inc. din lista afişată.
- Selectează intervalul de timp: Alege graficul săptămânal (1W), pentru a observa trendurile pe termen mediu.

2. Analiza trendului general

- Observă mişcarea preţului: Identifică dacă preţul acţiunii prezintă minime şi maxime în creştere, indicând un trend ascendent.
- Confirmare: Dacă preţul se menţine deasupra mediilor mobile pe termen lung (ex: SMA 200), acest lucru sugerează un trend pozitiv.

3. Utilizarea mediilor mobile (SMA)

- Adaugă indicatorul: În secţiunea Indicators, caută şi adaugă Simple Moving Average.
- Setează perioadele: În setările indicatorului, la Inputs/Length adaugă:
  - SMA 50: pentru a observa trendul pe termen mediu.
  - SMA 200: pentru a observa trendul pe termen lung.
- Interpretare: Un Golden Cross (SMA 50 trece peste SMA 200) indică un potenţial semnal de cumpărare.

4. Identificarea zonelor de suport şi rezistenţă

- Suport: Niveluri la care preţul a avut dificultăţi în a scădea mai jos în trecut. Zona lui 140 USD.
- Rezistenţă: Niveluri la care preţul a avut dificultăţi în a creşte mai sus. 210 USD reprezintă maxima precedentă.
- Strategie: Cumpărarea în apropierea zonelor de suport poate oferi un raport risc/recompensă favorabil, sau cumpărarea când preţul trece şi de SMA50

5. Analiza indicatorilor tehnici suplimentari

- RSI (Relative Strength Index): La nivelul de 61 arată că nu este supracumpărat.
- MACD (Moving Average Convergence Divergence): Crossoverul pozitiv e un semnal de cumpărare.

Scanned with OKEN Scanner

6. Evaluarea volumului tranzacțiilor

- Volum scăzut în scăderi de preț indică o corecție sănătoasă în cadrul unui trend ascendent.
- Volum în creștere în ultimele luni confirmă ascensiunea prețului.

Concluzie

Prin utilizarea instrumentelor oferite de TradingView, poți analiza acțiuni precum Apple Inc. (AAPL), pentru a determina momentele optime de intrare în piață, aliniate cu obiectivele tale de investiții pe termen mediu. Este esențial să combini analiza tehnică cu cea fundamentală, pentru a lua decizii informate și a gestiona eficient riscurile asociate investițiilor.

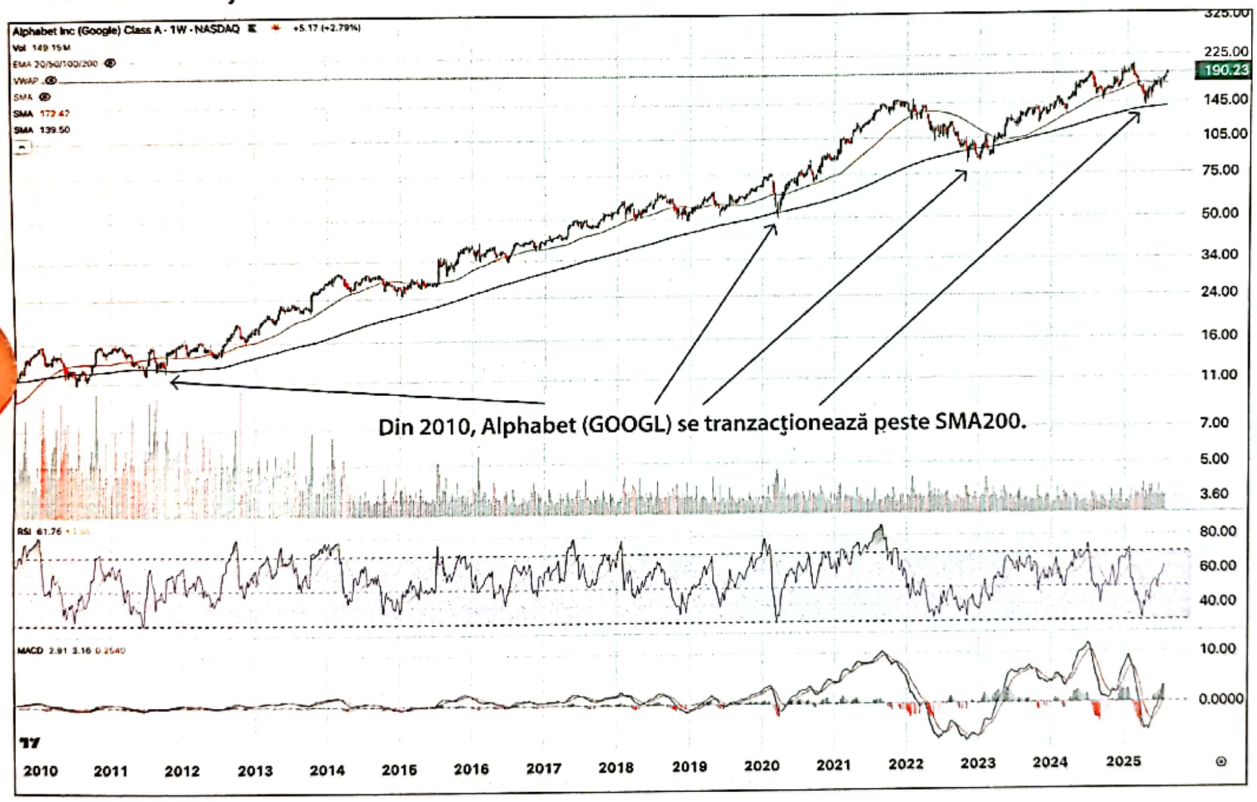

Scanned with OKEN Scanner

3.9 FOLOSIREA ANALIZEI FUNDAMENTALE PENTRU A IDENTIFICA INVESTIȚII PE TERMEN MEDIU, DE 3–7 ANI

Analiza fundamentală este pilonul central în procesul de selecție a companiilor solide, sustenabile și profitabile. Pentru investitorii cu un orizont de 3–7 ani, această abordare oferă o bază logică și documentată pentru a alege companii care au șanse reale de a-și crește valoarea în timp, fără a se baza pe speculații sau pe trenduri trecătoare.

Ce indicatori fundamentali sunt relevanți pentru 3–7 ani?

a) Cifra de afaceri (*revenue*) și creșterea veniturilor

- Căutăm companii cu trend de creștere constantă a veniturilor în ultimii 3–5 ani.
- Evităm companiile cu variații mari sau scăderi constante, care pot semnala instabilitate.

b) Profitul net *(net income)*

- O companie care generează profit stabil este mai puțin expusă riscurilor de faliment.
- Este important ca profitul să crească proporțional cu veniturile (nu doar prin tăieri de costuri).

c) Marjele de profit (*gross/operating/net profit margin*)

- Marjele ridicate și stabile semnalează eficiență operațională.
- Comparația între marje și media sectorului poate oferi o perspectivă valoroasă.

d) Return on Equity (ROE)

- Arată cât de eficient folosește compania capitalul acționarilor.
- Pentru termen mediu, un ROE >10–15% este considerat sănătos.

e) Debt/Equity (D/E)

- Un raport D/E sub 1 (ideal sub 0,5) este preferabil – compania nu depinde excesiv de împrumuturi.
- Evităm companiile cu datorii mari, care ar putea deveni vulnerabile la creșterea dobânzilor.

f) Free Cash Flow (FCF)

- Reprezintă banii rămași după toate cheltuielile operaționale și investiționale.
- Un FCF pozitiv și în creștere este un semn de sănătate financiară și autonomie.

Puteți vedea mai jos evoluția veniturilor și a EPS în ultimii 5 ani, în cazul companiei SOFI Technologies (SOFI), în care se observă îmbunătățirea constantă a veniturilor, precum și trecerea de la o companie care generează pierderi la una ce generează profit:

Scanned with OKEN Scanner

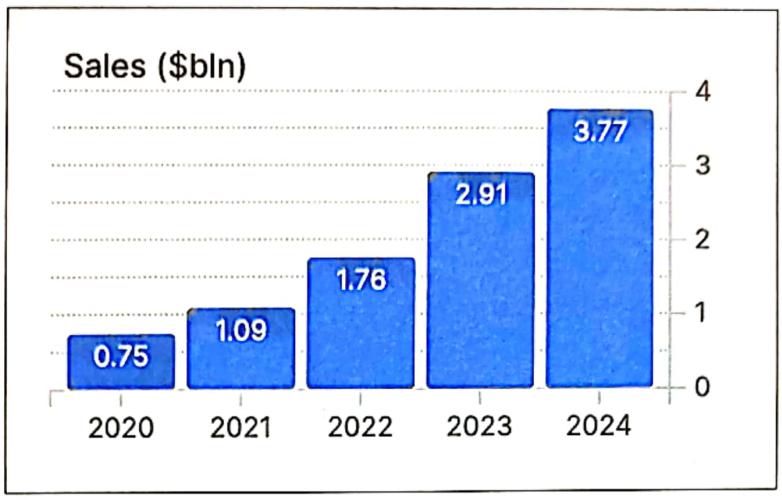

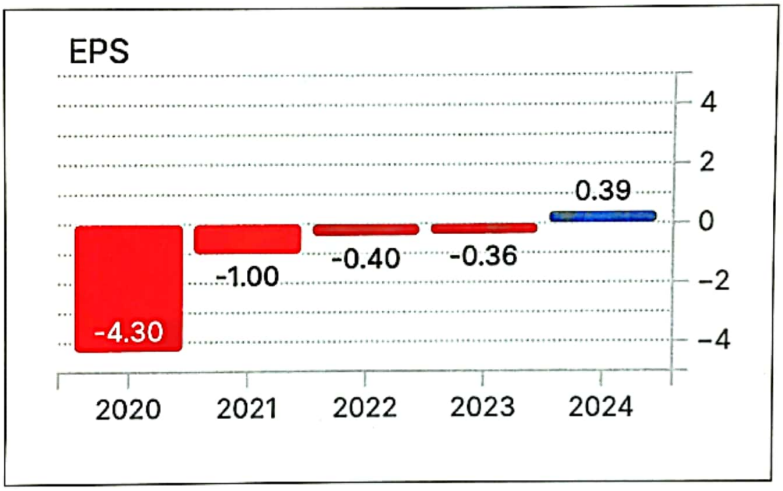

Evaluarea prețului acțiunii: e scumpă sau subevaluată?

a) P/E (Price-to-Earnings) Ratio

Comparăm cu media sectorului. Un P/E prea mare poate semnala așteptări nerealiste, unul prea mic poate ascunde probleme.

b) PEG Ratio (Price/Earnings to Growth)

Combină P/E cu ritmul de creștere estimat al companiei. PEG sub 1 poate indica subevaluare raportată la creștere.

c) P/B (Price-to-Book) și P/S (Price-to-Sales)

Sunt utile pentru companii mature sau din sectoare capital intensiv (ex: industrie, utilități)

Putem găsi toate aceste date fundamentale pe diferite site-uri financiare ca seekingalpha.com, finance.yahoo.com, vizualstocks.com, finviz.com, macrotrends.net.

Scanned with OKEN Scanner

Calitatea managementului și avantajele competitive

Pe termen mediu, calitatea echipei de conducere și *moat*-ul (șanțul de apărare competitiv) contează enorm:

- Leadership cu istoric pozitiv de alocare eficientă a capitalului;
- Inovație, brand, rețele de distribuție, patente, ecosisteme de produse – toate pot susține creșterea sustenabilă,

Tesla (TSLA) este o companie care se distinge prin inovație, patente și leadershipul incontestabil a lui Elon Musk. Chiar dacă vânzările și profiturile din ultimii ani au cam dezamăgit, din cauza faptului ca Tesla investește în dezvoltarea de robotaxiuri, Full Self Drive (autopilot) și roboții Optimus, reprezintă o companie care poate fi aleasă pentru investiții pe termen mediu.

Sectoare cu potențial în orizontul 3–7 ani

Deși analiza se face la nivel de companie, este bine să fii atent și la macrotendințe:

- Tehnologie (cloud, AI, semiconductori);
- Energie (regenerabilă, nucleară);
- *Healthcare* (biotehnologie, îmbătrânirea populației);
- *Fintech,* robotică, educație digitală.

Concluzie

Analiza fundamentală este esențială pentru selecția acțiunilor pe termen mediu, oferind o imagine clară asupra sustenabilității unei afaceri. În combinație cu analiza tehnică (pentru *timing)* și o strategie coerentă de alocare, îți permite să construiești un portofoliu cu potențial real de apreciere, dar și cu protecție împotriva capcanelor de piață.

Exemplu: Apple (AAPL)

Ca să exemplificăm modul în care analiza fundamentală poate fi utilizată pentru a identifica investiții pe termen mediu (3–7 ani), vom analiza Apple Inc. (AAPL), una dintre cele mai mari și mai cunoscute companii tehnologice la nivel global.

1. Prezentarea generală a companiei

Apple Inc. este o corporație multinațională americană specializată în proiectarea și comercializarea de electronice de consum, software și servicii online. Printre produsele

Scanned with OKEN Scanner

sale emblematice se numără iPhone, iPad, Mac, Apple Watch și servicii precum Apple Music și Apple TV+.

2. Analiza indicatorilor financiari cheie

a) Venituri și profitabilitate

- Venituri totale: În anul fiscal 2024, Apple a raportat venituri de 391 miliarde USD, cu o ușoară creștere față de anul precedent.
- Profit net: Pentru aceeași perioadă a fost de aproximativ 93,7 miliarde USD, menținând o marjă de profit net de 24%, ceea ce reflectă o profitabilitate solidă.

b) Marje de profit

- Marja brută: Apple a menținut o marjă brută stabilă, indicând eficiență în gestionarea costurilor de producție.
- Marja operațională: În primul trimestru al anului fiscal 2024, marja operațională a crescut la 34,46%, de la 31,17% în trimestrul anterior, sugerând o eficiență operațională îmbunătățită.

c) Return on Equity (ROE)

- ROE: Apple are un ROE ridicat, ceea ce indică o utilizare eficientă a capitalului acționarilor și o rentabilitate solidă.

d) Datorii și lichiditate

- Raportul datorii/capitaluri proprii: Apple menține un nivel gestionabil al datoriilor, reflectând o structură de capital sănătoasă.
- Flux de numerar liber *(free cash flow):* Compania generează un flux de numerar liber pozitiv, permițând investiții în inovație și returnarea capitalului către acționari.

Scanned with OKEN Scanner

Puteți vedea mai jos evoluția veniturilor, profiturilor și a marjei brute pentru Apple în ultimii 8 ani:

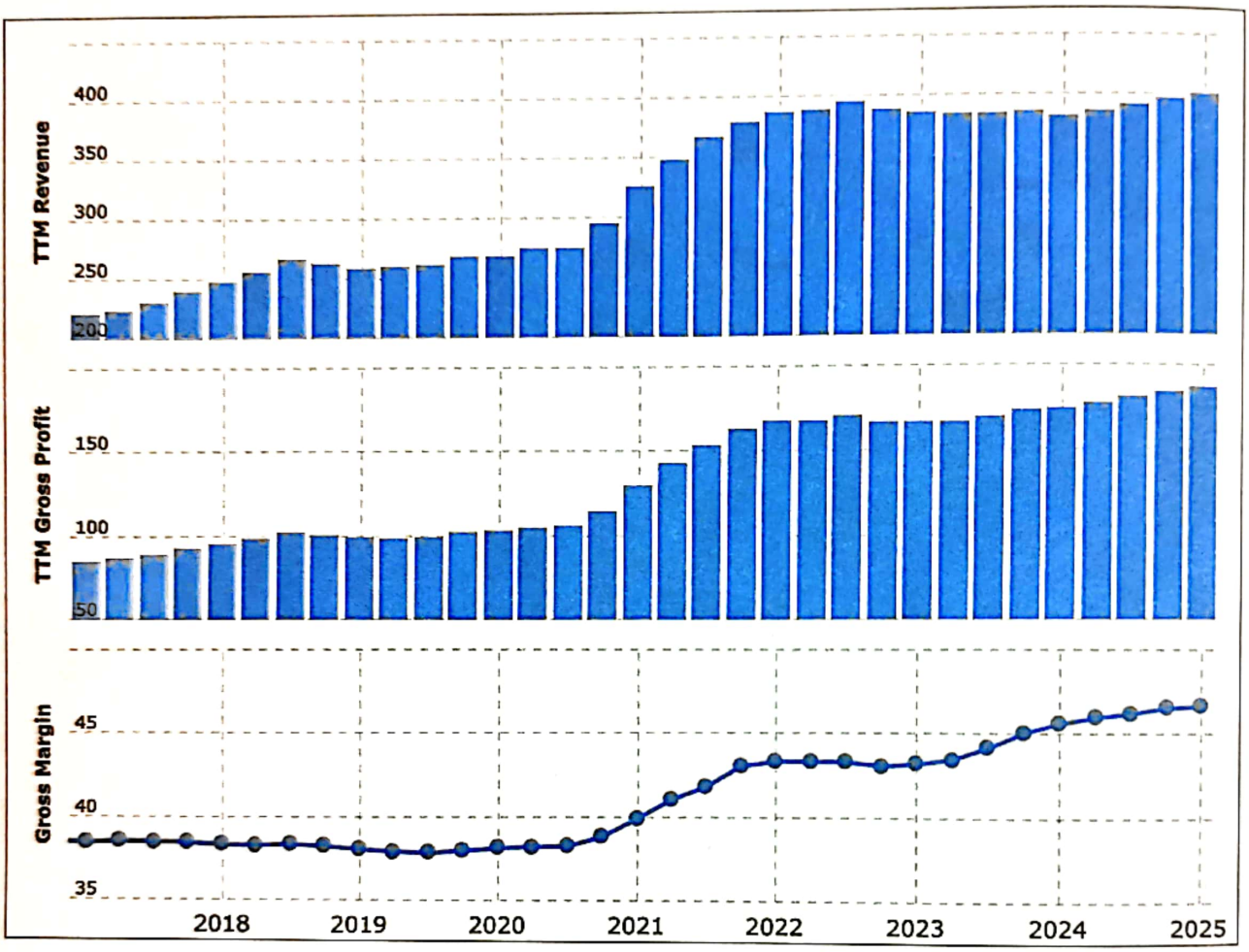

3. Evaluarea valorii acțiunii

a) Raportul (P/E)

Apple are un raport P/E de 33, care reflectă așteptările pieței privind creșterea viitoare. Este important de comparat acest indicator cu media industriei, pentru a evalua atractivitatea investiției.

b) Valoarea intrinsecă

Conform unei analize publicate de site-ul alphaspread.com, valoarea intrinsecă a acțiunii Apple este estimată la 157,91 USD, ceea ce sugerează că, la prețul actual de 218,27 USD, acțiunea ar putea fi supraevaluată cu aproximativ 28%. Valoarea calculată de acest website este bazată pe sănătatea finanțelor companiei, precum și pe performanța sa economică.

Scanned with OKEN Scanner

4. Avantaje competitive și poziționare pe piață

- Ecosistem integrat: Apple beneficiază de un ecosistem unic de produse și servicii, ceea ce creează loialitatea clienților și bariere de intrare pentru competitori.
- Inovație continuă: Compania investește constant în cercetare și dezvoltare, menținându-și poziția de lider în industrie.
- Brand puternic: Apple este recunoscut la nivel global pentru calitatea și designul produselor sale, ceea ce îi conferă un avantaj competitiv semnificativ.

5. Considerații pentru investiții pe termen mediu

- Diversificarea veniturilor: Deși iPhone-ul reprezintă o parte semnificativă a veniturilor, Apple și-a diversificat portofoliul prin servicii și alte produse, reducând dependența de un singur segment.
- Provocări pe piața chineză: Vânzările în China au scăzut cu 11% în ultimul trimestru al anului 2024, ceea ce poate reprezenta un risc pentru creșterea viitoare.
- Evaluare actuală: Investitorii ar trebui să fie atenți la evaluarea actuală a acțiunii și să se gândească dacă prețul reflectă în mod corect perspectivele de creștere pe termen mediu.

Analiza fundamentală a Apple Inc. arată o companie cu fundamente solide, profitabilitate ridicată și un avantaj competitiv puternic. Cu toate acestea, investitorii pe termen mediu ar trebui să ia în considerare evaluarea actuală a acțiunii și potențialele provocări pe piețele internaționale. O abordare prudentă ar implica monitorizarea continuă a performanței financiare și a evoluțiilor pieței pentru a asigura o decizie de investiție informată

Concluzie finală

Investițiile pe termen mediu oferă o cale de mijloc inteligentă între pasivitatea totală și agitația *tradingului.* Este o strategie scalabilă, educativă și realistă, potrivită pentru investitorii care doresc rezultate solide și control asupra deciziilor lor, fără să devină dependenți de piețe. Cu o abordare structurată, disciplinată și adaptabilă, investițiile pe termen mediu pot deveni un instrument excelent pentru atingerea obiectivelor financiare personale.

Scanned with OKEN Scanner

4. Avantaje competitive și poziționare pe piață

- Ecosistem integrat: Apple beneficiază de un ecosistem unic de produse și servicii, ceea ce creează loialitatea clienților și bariere de intrare pentru competitori.
- Inovație continuă: Compania investește constant în cercetare și dezvoltare, menținându-și poziția de lider în industrie.
- Brand puternic: Apple este recunoscut la nivel global pentru calitatea și designul produselor sale, ceea ce îi conferă un avantaj competitiv semnificativ.

5. Considerații pentru investiții pe termen mediu

- Diversificarea veniturilor: Deși iPhone-ul reprezintă o parte semnificativă a veniturilor, Apple și-a diversificat portofoliul prin servicii și alte produse, reducând dependența de un singur segment.
- Provocări pe piața chineză: Vânzările în China au scăzut cu 11% în ultimul trimestru al anului 2024, ceea ce poate reprezenta un risc pentru creșterea viitoare.
- Evaluare actuală: Investitorii ar trebui să fie atenți la evaluarea actuală a acțiunii și să se gândească dacă prețul reflectă în mod corect perspectivele de creștere pe termen mediu.

Analiza fundamentală a Apple Inc. arată o companie cu fundamente solide, profitabilitate ridicată și un avantaj competitiv puternic. Cu toate acestea, investitorii pe termen mediu ar trebui să ia în considerare evaluarea actuală a acțiunii și potențialele provocări pe piețele internaționale. O abordare prudentă ar implica monitorizarea continuă a performanței financiare și a evoluțiilor pieței pentru a asigura o decizie de investiție informată

Concluzie finală

Investițiile pe termen mediu oferă o cale de mijloc inteligentă între pasivitatea totală și agitația *tradingului.* Este o strategie scalabilă, educativă și realistă, potrivită pentru investitorii care doresc rezultate solide și control asupra deciziilor lor, fără să devină dependenți de piețe. Cu o abordare structurată, disciplinată și adaptabilă, investițiile pe termen mediu pot deveni un instrument excelent pentru atingerea obiectivelor financiare personale.

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

4

STRATEGII DE INVESTIȚII PE TERMEN LUNG (7–30 ANI)

4.1 INVESTIȚIILE PE TERMEN LUNG

Investițiile pe termen lung presupun alocarea capitalului în active financiare cu intenția de a le păstra o perioadă îndelungată, de regulă între 7 și 30 de ani. Această abordare diferă fundamental de strategiile pe termen scurt, care urmăresc profituri rapide prin exploatarea mișcărilor de preț pe intervale de zile, săptămâni sau luni.

Diferența dintre investițiile pe termen lung și cele pe termen scurt este că investițiile pe termen scurt urmăresc valorificarea unor oportunități de piață într-un interval redus de timp. De cele mai multe ori, acestea necesită:

- o monitorizare constantă a pieței,
- un control emoțional foarte bun,
- o înțelegere tehnică solidă (analiză grafică, indicatori),
- un apetit mai ridicat pentru risc.

În schimb, investițiile pe termen lung au în vedere potențialul de creștere al companiilor sau al economiei în ansamblu, urmărind acumularea de valoare în timp. Ele presupun o selecție riguroasă a activelor, menținerea pozițiilor indiferent de volatilitatea temporară și, poate cel mai important, răbdare.

Principalul motiv pentru care investițiile pe termen lung sunt eficiente este efectul dobânzii compuse. Warren Buffett spunea că „miracolul compunerii" e una dintre cele mai puternice forțe din univers. Pe măsură ce investițiile generează randament, iar acel randament este reinvestit se creează un efect de bulgăre de zăpadă: capitalul crește nu doar prin aporturi noi, ci și prin câștigurile generate de câștiguri.

Exemplu simplu: O investiție inițială de 10.000 USD, cu un randament mediu anual de 8%, valorează ≈21.589 USD după 10 ani, ≈46.610 USD după 20 de ani, ≈100.627 USD după 30 de ani. Aceasta e puterea compunerii în acțiune, iar timpul este ingredientul esențial.

În plus, randamentele istorice ale pieței sprijină strategia pe termen lung. De pildă, indicele S&P 500 a generat un randament mediu anualizat de aproximativ 9–10% pe parcursul ultimului secol, în ciuda recesiunilor, crizelor, pandemiei și altor evenimente negative.

Timpul este aliatul investitorului pe termen lung. Piețele sunt adesea imprevizibile pe termen scurt, afectate de știri, emoții și factori exogeni. Însă, pe termen lung, tendința generală a economiei e de creștere, impulsionată de inovație, productivitate și expansiune economică.

Într-un interval de un an, investitorul are șanse relativ mari să vadă fluctuații majore (pozitive sau negative). În 5 ani, volatilitatea scade. În 10 sau 20 de ani, riscul de a pierde bani tinde spre zero, cu condiția ca portofoliul să fie bine construit și diversificat.

Pe scurt, cu cât orizontul investițional este mai lung: cu atât riscul relativ scade, cu atât dobânda compusă are mai mult timp să lucreze și cu atât mai puțin contează fluctuațiile zilnice sau anuale.

4.2 MENTALITATEA INVESTITORULUI PE TERMEN LUNG

Succesul investițiilor pe termen lung nu depinde doar de alegerea celor mai bune instrumente financiare, ci în mare măsură de mentalitatea investitorului. Aceasta este fundația pe care se construiește un portofoliu solid, capabil să reziste testului timpului, al pieței și al propriei psihologii.

Răbdare, disciplină, consistență

Investițiile pe termen lung necesită o răbdare activă, nu pasivă. Asta înseamnă să știi de ce aștepți și la ce te aștepți. Creșterea capitalului nu se întâmplă peste noapte, ci în timp, prin acumulare și compunere.

Disciplină înseamnă să rămâi fidel strategiei alese, chiar și atunci când piețele sunt volatile sau când „toată lumea" pare să facă altceva. Este ușor să investești când totul crește. Provocarea reală apare în perioadele de scădere – atunci se vede clar cine are o strategie și cine doar urmează valul.

Consistența presupune să investești regulat, lună de lună sau trimestru de trimestru, chiar dacă sumele sunt mici. Această abordare, cunoscută și ca Dollar-Cost Averaging, reduce riscul de a investi o sumă mare într-un moment prost și formează obiceiul sănătos de a economisi și investi pe termen lung.

Scanned with OKEN Scanner

Gestionarea emoțiilor: frica și lăcomia

Piața este un teren fertil pentru reacții emoționale. Frica apare în timpul corecțiilor și crizelor, când investitorii sunt tentați să vândă la minim pentru „a-și proteja banii". Lăcomia, pe de altă parte, se manifestă în perioadele de euforie, când oamenii cumpără impulsiv, de teamă că vor rata următorul val de creștere.

Un investitor pe termen lung trebuie să înțeleagă că:

- scăderile fac parte din joc (și pot fi chiar oportunități de cumpărare);
- piața nu urcă în linie dreaptă, ci în valuri;
- deciziile emoționale sunt adesea cele mai costisitoare.

Un truc simplu, dar eficient: în momentul în care investești, notează-ți motivele pentru care ai ales acel activ. În momentele dificile, revino la acea notiță – te va ajuta să vezi imaginea de ansamblu și să nu acționezi impulsiv.

Focus pe obiective: pensie, independență financiară, educația copiilor, moștenire

A avea un scop clar este unul dintre cei mai puternici factori de motivare. Investițiile nu ar trebui să fie un scop în sine, ci un mijloc de a atinge obiective importante din viața personală și familială. Printre cele mai frecvente obiective pe termen lung se numără:

- Pensionarea confortabilă – să nu depinzi de stat sau de alții, ci să-ți menții stilul de viață.
- Independența financiară – să ajungi la un punct în care veniturile pasive îți acoperă cheltuielile curente.
- Educația copiilor – să poți susține studiile superioare fără credite sau stres financiar.
- Lăsarea unei moșteniri – construirea unui portofoliu care să dăinuie peste generații.

Când obiectivul este clar, devine mult mai ușor să ignori zgomotul de fundal al pieței. În loc să reacționezi la fiecare mișcare, te poți concentra asupra a ceea ce contează cu adevărat: direcția, nu vibrațiile zilnice.

4.3 ALEGEREA ACTIVELOR POTRIVITE

4.3.1 ACȚIUNI INDIVIDUALE – COMPANII *BLUE CHIP*, LIDERI ÎN INDUSTRIE, DIVIDENDE CONSTANTE

Investițiile în acțiuni individuale sunt una dintre cele mai directe metode de a beneficia de creșterea economică pe termen lung. Alegerea atentă a companiilor în care investești poate duce la randamente superioare pieței, dar implică și un grad mai mare de analiză și responsabilitate.

Scanned with OKEN Scanner

De ce să investeşti în acţiuni individuale?

- Poţi selecta companii de calitate superioară, despre care crezi că vor performa mai bine decât indicele general.
- Ai control total asupra portofoliului: ştii exact în ce investeşti şi de ce.
- Ai posibilitatea de a construi un portofoliu personalizat în funcţie de preferinţe, valori sau industrii de interes (tehnologie, energie verde, sănătate etc).

Ce tipuri de companii merită luate în considerare pe termen lung?

1. **Companii *blue chip***
    - Sunt firme mari, stabile, recunoscute la nivel internaţional, cu un istoric solid de performanţă.
    - Exemple: Apple (AAPL), Microsoft (MSFT), Johnson & Johnson (JNJ), Coca-Cola (KO).
    - Sunt considerate „stâlpi ai economiei" şi oferă o combinaţie de creştere stabilă şi dividende.
    - În perioade de criză, au o capacitate mai mare de rezistenţă decât firmele mici sau speculative.
2. **Lideri în industrie**
    - Companii care domină sectoarele lor şi au avantaj competitiv durabil (tehnologie, infrastructură, energie, bunuri de larg consum).
    - Caracteristici comune:
        - cotă de piaţă semnificativă
        - brand puternic
        - management competent
        - capacitate de inovare şi adaptare
    - Exemple: ASML Holding (ASML), LVMH (LVMH), Visa (V), Union Pacific Corporation (UNP)
    - Astfel de firme pot profita de expansiunea globală şi de trenduri de durată.
3. **Companii cu dividende constante**
    - Plătesc dividende regulat, ceea ce le face atractive pentru investitorii care caută venituri pasive.
    - De obicei, sunt firme mature, cu cashflow stabil.
    - Exemple: Procter & Gamble (PG), McDonald's (MCD), PepsiCo (PEP).
    - Unele fac parte din categoria „dividend aristocrats", companii care au crescut dividendele an de an, timp de cel puţin 25 de ani.
    - Reinvestirea dividendelor este una dintre cele mai puternice metode de accelerare a creşterii pe termen lung.

Scanned with OKEN Scanner

Ce trebuie să ai în vedere când alegi acțiuni individuale?

- Analiza fundamentală: veniturile, profitabilitatea, datoriile, perspectivele de creștere.
- Evaluarea prețului: evită să plătești prea mult chiar și pentru companii bune.
- Riscul specific: o companie poate eșua chiar dacă piața merge bine în general.
- Diversificarea: nu pune toate ouăle în același coș, ci investește în mai multe companii din sectoare diferite.

Recomandare practică: Dacă alegi să investești direct în acțiuni individuale, începe cu un „nucleu" de companii solide, bine cunoscute, apoi extinde portofoliul treptat, pe măsură ce cunoștințele tale evoluează.

În continuare, aveți un exemplu concret de portofoliu de acțiuni individuale pentru un investitor pe termen lung, cu orizont de 20–30 de ani, care caută creștere stabilă și dividende constante.

Exemplu de portofoliu pe termen lung – șapte companii solide

Să presupunem că vrei să investești 10.000 USD și să creezi un portofoliu echilibrat cu acțiuni individuale din diverse sectoare. Alegem companii blue chip, lideri de piață, cu istoric bun de dividende și reziliență economică.

Simbol	Companie	Sector	Motiv alegere	Alocare (%)	Sumă (USD)
AAPL	Apple Inc.	Tehnologie	Inovație constantă, ecosistem puternic, *cashflow* solid	15%	1500
MSFT	Microsoft Corp.	Tehnologie	Diversificare (cloud, software, AI), dividende regulate	15%	1500
JNJ	Johnson & Johnson	Sănătate	Dividend Aristocrat, stabilitate, expunere globală	15%	1500
PG	Procter & Gamble	Bunuri de consum	Produse esențiale, dividende crescute 60+ ani la rând	15%	1500
KO	Coca-Cola Co.	Alimentar	Brand iconic, consum constant, dividend solid	10%	1000
XOM	ExxonMobil	Energie	Reprezentant tradițional al sectorului, dividend ridicat	15%	1500
V	Visa Inc.	Financiar/ tehn.	Poziție dominantă în plăți digitale, creștere pe termen lung	15%	1500
TOTAL				**100%**	**10.000**

Scanned with OKEN Scanner

Observații:

- Toate companiile sunt listate în indicele S&P 500.
- Fiecare firmă are un istoric de minim 10 ani de creștere sau plată constantă a dividendelor.
- Portofoliul e diversificat pe șase sectoare, reducând riscul specific.
- Se poate construi treptat prin investiții lunare (ex. 500 USD/lună), aplicând Dollar-Cost Averaging.

Ce s-ar putea întâmpla peste 20 de ani?

Dacă randamentul mediu anualizat este de 8%, cei 10.000 USD ar putea deveni:

- ≈46.600 USD (fără contribuții suplimentare),
- sau peste 200.000 USD dacă mai adaugi 200 USD/lună.

4.3.2 ETF-URI – DIVERSIFICARE AUTOMATĂ, COSTURI REDUSE, PERFORMANȚĂ PREDICTIBILĂ

Pentru investitorii pe termen lung care doresc simplitate, diversificare și eficiență, ETF-urile (Exchange-Traded Funds) reprezintă unele dintre cele mai potrivite instrumente de investiții. Acestea oferă o soluție accesibilă pentru a investi în sute sau mii de companii printr-un singur produs financiar și oferă expunere pasivă la un coș larg de acțiuni sau obligațiuni, fără a încerca să „bată piața", ci să o replice.

Unul dintre cele mai mari avantaje este diversificarea integrată. Printr-un singur ETF, poți obține expunere la:

- 500+ companii din SUA (ex: S&P 500);
- peste 8000 de acțiuni globale (ex: Vanguard FTSE All-World - VWCE);
- sectoare tematice (ex: energie verde, tehnologie, sănătate);
- sau chiar piețe emergente și obligațiuni guvernamentale sau corporative.

Această diversificare reduce riscul specific (adică riscul asociat cu o singură companie sau industrie) și face portofoliul mai stabil în fața volatilității.

ETF-urile și fondurile de indici au printre cele mai mici comisioane de administrare de pe piață. Spre deosebire de fondurile mutuale active (care pot percepe comisioane de 1–2% anual), multe ETF-uri au comisioane sub 0,1%. Pe termen lung, aceste costuri mici se traduc în câștiguri nete mai mari pentru investitor.

ETF-urile pasive urmăresc un indice cunoscut. Asta înseamnă că nu promit miracole, dar nici nu dezamăgesc, livrând randamente apropiate de performanța generală a pieței.

Scanned with OKEN Scanner

De exemplu:

- S&P 500 a oferit, în medie, 9–10% randament anualizat în ultimii 50–100 de ani.
- Un ETF care replică acest indice îți oferă același rezultat minus un comision infim.

Această transparență și predictibilitate fac din ETF-uri o alegere ideală pentru investitorii care nu vor să urmărească zilnic piața și preferă o strategie de tip *buy & hold.*

ETF-urile și fondurile de indici sunt potrivite pentru:

- Investitori începători care vor expunere la piață fără bătăi de cap;
- Investitori experimentați care vor o parte „stabilă" a portofoliului;
- Investitor pe termen lung care vor să profite fără stres de dobânda compusă.

Sfaturi practice:

- Alege ETF-uri cu volum ridicat și costuri mici;
- Reechilibrează anual, dacă ai mai multe ETF-uri cu alocări diferite;
- Investește constant (ex: lunar) indiferent de prețul pieței, pentru a beneficia de medierea costurilor (Dollar-Cost Averaging).

În continuare, aveți un exemplu concret de portofoliu pe termen lung construit exclusiv din ETF-uri, gândit pentru diversificare, simplitate și creștere constantă pe un orizont de 20–30 de ani.

Exemplu de portofoliu ETF – „3 fonduri pentru toată viața"

Presupunem același buget inițial, de 10.000 USD. Alegem ETF-uri lichide, cu comisioane mici, listate în SUA, care acoperă pieţele globale, acțiuni și obligațiuni.

Simbol ETF	Nume complet	Tip activ	Motiv includere	Alocare (%)	Sumă (USD)
VUAG	Vanguard S&P 500	Acțiuni SUA	Expunere completă la piața americană	50%	5000
ACWI	SPDR MSCI All Country World	Acțiuni globale, non-SUA	Diversificare internațională (Europa, Asia, piețe emergente)	30%	3000
SAGG	iShares Core Global Aggregate Bond	Obligațiuni	Stabilitate și protecție la scăderi, randament fix	20%	2000
TOTAL				**100%**	**10.000**

Scanned with OKEN Scanner

Explicații

- VUAG acoperă piață bursieră americană: ≈500 de companii.
- ACWI adaugă expunere la companii din afara SUA – vital pentru diversificare geografică.
- SAGG aduce echilibru în portofoliu, reducând volatilitatea generală și oferind un venit stabil.

Avantajele acestei abordări:

- Simplitate maximă: trei ETF-uri acoperă întreaga lume;
- Costuri foarte mici: toate cele trei fonduri au comisioane de administrare < 0,1% pe an;
- Ușor de reechilibrat anual (ex: păstrezi proporțiile 50/30/20);
- Potrivit pentru strategia *buy & hold* + investire lunară.

Alternativă pentru investitorul mai agresiv

Dacă ești tânăr și urmărești o creștere maximă, poți renunța temporar la obligațiuni și construi un portofoliu 100% în acțiuni.

ETF	Descriere	Alocare (%)
VUAG	Acțiuni SUA	60%
ACWI	Acțiuni internaționale	40%

D

upă 40–50 de ani, poți adăuga obligațiuni (ex: BND), pentru protecție în apropierea pensionării.

Extra: ETF-uri pentru dividende (opțional)

- VHYL – Vanguard FTSE All-World High Dividend Yield

4.3.3 REIT-URI – EXPUNERE LA IMOBILIARE FĂRĂ SĂ DEȚII PROPRIETĂȚI FIZICE

Investițiile în REIT-uri oferă o modalitate eficientă, diversificată și pasivă de a participa la piața imobiliară fără a cumpăra efectiv un apartament, o casă sau un spațiu comercial. Pentru investitorii pe termen lung, REIT-urile pot adăuga stabilitate, venit pasiv și protecție contra inflației în portofoliu.

Scanned with OKEN Scanner

Ce sunt REIT-urile?

REIT vine de la Real Estate Investment Trust, o companie care deține, administrează sau finanțează proprietăți imobiliare generatoare de venit. REIT-urile sunt listate la bursă și pot fi cumpărate la fel de ușor ca o acțiune.

Tipuri de REIT-uri:

- Equity REITs – dețin efectiv proprietăți (birouri, centre comerciale, locuințe, spitale, hoteluri);
- Mortgage REITs (mREITs) – investesc în ipoteci și titluri garantate cu active imobiliare;
- Hybrid REITs – combinație între cele două.

Pentru investitorul obișnuit, cele mai comune sunt *equity* REIT-urile, care oferă expunere directă la închirierea de spații și la creșterea valorii imobiliare.

De ce să investești în REIT-uri?

1. Diversificare în afara pieței de acțiuni

REIT-urile nu se mișcă întotdeauna în tandem cu acțiunile tradiționale. Asta înseamnă că pot ajuta la echilibrarea portofoliului în perioade de volatilitate.

2. Venit pasiv constant

Prin lege, REIT-urile sunt obligate să distribuie cel puțin 90% din profitul impozabil sub formă de dividende. Acest lucru le face atractive pentru investitorii care caută fluxuri de numerar regulate.

Exemplu: un REIT cu randament al dividendului de 4–6% pe an poate oferi o sursă stabilă de venit, reinvestibil sau utilizabil.

3. Acces ușor la sectorul imobiliar

Fără grija chiriașilor, a întreținerii sau a renovărilor. Poți avea expunere la zeci sau sute de proprietăți comerciale, rezidențiale sau industriale, cu un singur click.

4. Protecție contra inflației

În general, veniturile din chirii cresc în timp, ceea ce înseamnă că REIT-urile pot ajusta veniturile și dividendele în funcție de inflație.

Exemple de REIT-uri cunoscute (SUA și Europa)

Simbol	Nume complet	Specializare
O	Realty Income Corp.	Spații comerciale cu chiriași stabili
SREEEX	iShares STOXX Europe 600 Real Estate ETF	ETF diversificat cu REIT-uri multiple
PLD	Prologis Inc.	Depozite și logistică (e-commerce)
DLR	Digital Realty Trust	Centre de date (cloud/data center)

Scanned with OKEN Scanner

Investitorii europeni sau români pot cumpăra REIT-uri listate pe bursele internaționale prin intermediul unui broker cu acces la piețele globale, ca Trading212.

Riscuri de luat în calcul

- Sensibilitate la dobânzi: REIT-urile pot fi afectate negativ când dobânzile cresc, deoarece costurile de finanțare se majorează;
- Volatilitate pe termen scurt: chiar dacă sunt bazate pe imobiliare, fiind listate la bursă, pot avea fluctuații de preț ca orice acțiune;
- Impozitare diferită: în unele jurisdicții, dividendele REIT-urilor pot fi taxate mai mult decât cele obișnuite.

Cum să incluzi REIT-uri într-un portofoliu pe termen lung? Poți aloca 5–15% din portofoliu în REIT-uri, în funcție de apetitul tău pentru venit pasiv și diversificare imobiliară.

Iată un exemplu concret de portofoliu pe termen lung care include și REIT-uri, gândit pentru diversificare globală, stabilitate și venit pasiv. Presupunem un buget inițial de 10.000 USD și un orizont investițional de 20–30 de ani.

Portofoliu pe termen lung cu REIT-uri – „diversificat și echilibrat"

Componentă	Simbol / ETF	Tip activ	Alocare (%)	Sumă (USD)	Observații
Acțiuni SUA	VUAG (Vanguard S&P 500)	ETF – acțiuni SUA	40%	4000	Expunere la piață americană
Acțiuni internaționale	ACWI (SPDR MSCI All Country World)	ETF – acțiuni globale	25%	2500	Diversificare globală, excluzând SUA
REIT-uri	SREEEX (iShares STOXX Europe 600 Real Estate ETF)	ETF – imobiliare Europa	15%	1500	Expunere imobiliară diversificată (birouri, logistică, retail)
Obligațiuni	SAGG (iShares Core Global Aggregate Bond)	ETF – obligațiuni	15%	1500	Stabilitate și protecție în perioade de scăderi
Cash/lichidități	–	Rezerve (opțional)	5%	500	Pentru oportunități sau cheltuieli neprevăzute

Scanned with OKEN Scanner

Rezumat:

- 60% acțiuni globale (SUA + internaționale), pentru creștere pe termen lung;
- 15% REIT-uri, pentru venit pasiv și diversificare imobiliară;
- 15% obligațiuni, pentru echilibru și reducerea riscului;
- 5% lichidități, pentru flexibilitate.

De ce funcționează acest portofoliu pe termen lung?

1. Diversificare extinsă: mii de companii din toată lumea + expunere imobiliară + obligațiuni.
2. Venituri constante: atât din dividendele acțiunilor, cât și din dividendele REIT-urilor și din cupoanele obligațiunilor.
3. Reechilibrare ușoară: poți ajusta anual portofoliul pentru a menține proporțiile dorite (ex: când acțiunile cresc, vinzi puțin și redistribui în REIT-uri sau obligațiuni).
4. Potrivit pentru investitorii care nu au timp să analizeze constant companii individuale – totul e pasiv și eficient.

Cum ar putea arăta peste 20 de ani?

Dacă investești 10.000 USD și obții un randament mediu anual de ≈7% (conservator pentru acest mix), portofoliul ar putea ajunge la ≈38.700 USD fără contribuții suplimentare.

4.3.4 OBLIGAȚIUNI – ROLUL LOR ÎN DIVERSIFICARE ȘI PROTECȚIE LA SCĂDERI

Într-un portofoliu de investiții pe termen lung, obligațiunile joacă un rol esențial în echilibrarea riscului. Nu oferă randamente spectaculoase, dar compensează prin stabilitate, predictibilitate și protecție în perioade de corecții bursiere.

Ce sunt obligațiunile?

Obligațiunea este un instrument de datorie. Când cumperi o obligațiune, practic împrumuți bani unui emitent (guvern, companie, bancă), care se angajează să-ți returneze suma împrumutată (principalul) la o anumită dată în viitor, plus dobândă periodică (cupon).

Tipuri uzuale de obligațiuni:

- Obligațiuni guvernamentale (ex: SUA – Treasury, Germania – Bunds, România – Fidelis);

Scanned with OKEN Scanner

- Obligațiuni municipale (emise de administrații locale);
- Obligațiuni corporative (emise de companii);
- Obligațiuni internaționale sau în valută (ex: denominate în EUR sau USD).

De ce sunt importante în portofoliu?

1. Diversificare față de acțiuni

De obicei, obligațiunile și acțiunile nu se mișcă în același sens. Când acțiunile scad (ex: crize, recesiuni), obligațiunile pot crește ca valoare – mai ales cele guvernamentale. Asta reduce volatilitatea generală a portofoliului.

2. Stabilitate și venit fix

Obligațiunile oferă plăți periodice fixe, ceea ce le face atractive pentru investitorii care vor un flux constant de venit sau mai puțină incertitudine. Ele acționează ca o ancoră de stabilitate, mai ales în fazele de retragere sau apropiere de pensionare.

3. Protecție în perioade de criză

În perioade de incertitudine economică, investitorii caută „refugii". Obligațiunile guvernamentale (în special ale țărilor dezvoltate) sunt considerate cu risc scăzut și pot chiar crește ca valoare în astfel de momente.

4. Adaptabilitate în funcție de vârstă

Pe măsură ce te apropii de obiectivul financiar (ex: pensionare), proporția de obligațiuni din portofoliu poate crește, pentru a reduce riscul general. Este o strategie folosită frecvent în portofolii de tip „glide path", unde alocarea se ajustează automat cu trecerea timpului.

Exemple de ETF-uri cu obligațiuni populare (SUA)

Simbol	Nume complet	Tip obligațiuni
VAGS	Vanguard Global Aggregate Bond	Obligațiuni globale
IGTM	iShares USD Treaury Bond 7-10 Year	Obligațiuni SUA
LQGH	iShares USD Corporate Bond	Obligațiuni corporative
IDTP	iShares USD TIPS Bond	Protejate de inflație

Ce riscuri implică obligațiunile?

- Riscul de dobândă: când dobânzile cresc, prețul obligațiunilor existente scade (și invers).
- Riscul de credit: mai ales la obligațiunile corporative – dacă emitentul nu poate plăti, pierzi bani.

Scanned with OKEN Scanner

- Inflația: dacă dobânda este fixă și inflația crește, randamentul real scade.

De aceea, obligațiunile trebuie privite ca un complement la acțiuni, nu ca o sursă principală de câștig.

Recomandări practice:

- Într-un portofoliu pe termen lung, poți aloca între 10% și 40% în obligațiuni, în funcție de vârstă, toleranță la risc și obiective;
- Dacă ai sub 40 de ani și un apetit mai mare pentru risc, poți avea o alocare mai mică (sau zero) în obligațiuni;
- Dacă ești mai aproape de pensionare sau vrei mai multă stabilitate, crește treptat expunerea.

În continuare, aveți un exemplu concret de portofoliu pe termen lung pentru un investitor conservator, cu o pondere semnificativă în obligațiuni, ideal pentru cineva cu toleranță redusă la risc sau aflat mai aproape de pensionare (peste 50 ani). Presupunem un buget de 10.000 USD.

Portofoliu conservator – protecție & venit stabil

Componentă	Simbol/ETF	Tip activ	Alocare (%)	Sumă (USD)	Observații
Obligațiuni totale SUA	IUAE – iShares US Aggregate Bond	Obligațiuni diversificate (SUA)	40%	4000	Acoperă obligațiuni guvernamentale + corporative
Obligațiuni guvernamentale 7–10 ani	IGTM – iShares USD Treasury Bond 7-10 Yr	Obligațiuni guvernamentale	20%	2000	Stabilitate în perioade de incertitudine
Acțiuni SUA	VUAG – Vanguard S&P500	Acțiuni americane diversificate	25%	2500	Expunere la creșterea economiei americane
REIT-uri (imobiliare)	IUSP – iShares US Property Yield	Imobiliare comerciale & rezidențiale	10%	1000	Venit pasiv, protecție la inflație
Lichidități (opțional)	-	Cash/cont de economii	5%	500	Flexibilitate, urgențe, oportunități

Scanned with OKEN Scanner

Structură generală:

- 60% în obligaţiuni, pentru stabilitate, venit previzibil şi protecţie;
- 35% în acţiuni + REIT-uri, pentru creştere pe termen lung şi diversificare;
- 5% cash, pentru rezerve sau ajustări rapide.

De ce funcţionează acest portofoliu pentru profilul conservator?

- În cazul unei crize majore pe bursă, pierderile sunt atenuate de obligaţiuni.
- Veniturile din dobânzi şi dividende (REIT-uri + BND + IEF) pot fi reinvestite sau folosite ca sursă de venit.
- Are un echilibru rezonabil între protecţie şi creştere moderată.

Randament estimativ (istoric):

- Randament mediu anual: ≈4–5% (conservator);
- La un orizont de 20 de ani, 10.000 USD pot deveni ≈26.500 USD fără contribuţii suplimentare;
- Cu investiţii lunare de 200 USD, totalul poate depăşi ≈100.000 USD.

4.3.5 AUR ŞI ALTE ACTIVE DEFENSIVE – PENTRU PROTECŢIE ÎN PERIOADE DE INFLAŢIE SAU CRIZE

Pe termen lung, portofoliile solide nu urmăresc doar creşterea capitalului, ci şi protecţia acestuia în faţa evenimentelor imprevizibile: inflaţie ridicată, recesiuni, crize geopolitice sau prăbuşiri bursiere. Pentru astfel de momente, investitorii se pot baza pe active defensive, iar cel mai cunoscut dintre acestea este aurul.

Aurul, „refugiul" tradiţional

Aurul are o istorie de peste 5000 de ani ca formă de păstrare a valorii, fiind folosit ca monedă, rezervă de stat şi activ preferat în vremuri de instabilitate.

De ce să incluzi aur în portofoliu?

1. Protecţie împotriva inflaţiei
    - Când valoarea monedei scade, aurul tinde să îşi menţină (sau chiar să îşi crească) valoarea.
    - De-a lungul timpului, aurul a fost perceput ca un activ „real", în contrast cu banii *fiat* care pot fi tipăriţi.
2. *Hedge* împotriva instabilităţii

Scanned with OKEN Scanner

- În perioade de criză economică, aurul este adesea căutat de investitori, ceea ce îi susține prețul.
- De exemplu, în criza din 2008 și în timpul pandemiei de COVID-19, aurul a avut performanțe bune comparativ cu acțiunile.

3. Corelație redusă cu acțiunile și obligațiunile
   - Aurul se mișcă adesea în direcție opusă pieței de capital, ceea ce îl face un excelent activ de diversificare.

Cum poți investi în aur?

Metodă	Avantaje	Observații
Aur fizic (lingouri, monede)	Tangibil, fără risc contrapartidă	Costuri de depozitare, lichiditate mai mică
ETF-uri pe aur (ex: SGLN, PHGP)	Ușor de tranzacționat, lichiditate mare	Nu deții aurul fizic direct.
Aur prin fonduri mutuale sau ETC-uri europene	Accesibil din conturi de broker local	Verifică dacă sunt acoperite fizic.
Acțiuni din sectorul minier	Potențial de randament mai mare	Mai volatile decât aurul în sine

Alte active defensive, în completarea aurului

1. Argint
   - Similar cu aurul, dar mai volatil.
   - Are și utilizare industrială, deci are un comportament mixt (defensiv și ciclic).
2. Francul elvețian (CHF)
   - Monedă considerată „de refugiu" în perioade de instabilitate monetară sau geopolitică.
3. Obligațiuni protejate contra inflației (TIPS în SUA)
   - Ajustează principalul în funcție de inflație, păstrându-ți puterea de cumpărare.
4. Cash/numerar strategic
   - Deși nu e un activ productiv, cash-ul îți oferă flexibilitate și poate fi „regele" în momente de criză.
5. ETF-uri defensive (ex: sănătate, utilități, bunuri de consum de bază)
   - Acestea tind să scadă mai puțin în piețele *bear* și oferă dividende constante.

Scanned with OKEN Scanner

Recomandări practice:

- Alocă între 5–10% din portofoliu în aur sau alte active defensive.
- Aurul nu oferă randamente spectaculoase pe termen lung, dar scade riscul total al portofoliului şi îţi oferă linişte în vremuri tulburi.
- Dacă foloseşti ETF-uri, optează pentru cele acoperite fizic, nu doar pe bază de contracte derivate.

Exemplu simplu de integrare în portofoliu

Componentă	Alocare (%)
Acţiuni	65%
Obligaţiuni	25%
Aur (SGLN/PHGP/aur fizic)	7%
Cash/alte active defensive	3%

4.4 STRATEGII POPULARE ŞI EFICIENTE

4.4.1 *BUY & HOLD* – INVESTIŢII CONSTANTE ÎN ACTIVE DE CALITATE

Strategia *buy & hold* este considerată coloana vertebrală a investiţiilor pe termen lung. Este o abordare simplă, dar extrem de puternică, prin care un investitor cumpără active solide şi le păstrează pentru o perioadă îndelungată, indiferent de fluctuaţiile pe termen scurt ale pieţei.

Ce înseamnă, de fapt, *buy & hold?*

- Alegi acţiuni individuale sau ETF-uri cu potenţial de creştere ori venituri pasive constante (dividende).
- Cumpărarea se face o dată sau în mai multe tranşe, în mod regulat.
- Nu vinzi la primul semn de scădere, panică sau corecţie.
- Laşi timpul şi randamentele compuse să îşi facă treaba.

„Timpul petrecut în piaţă e mai important decât sincronizarea pieţei" este un principiu de bază în *buy & hold.*

Scanned with OKEN Scanner

De ce funcționează *buy & hold* pe termen lung?

- Profită de creșterea naturală a economiei. Pieţele financiare în ansamblu au o tendință istorică ascendentă. Indicii majori (ex: S&P 500, MSCI World) au livrat randamente medii de 7–10% anualizat pe perioade de 20–30 de ani.
- Evită greșelile emoționale. Prin menținerea investiției, eviți vânzarea de panică și cumpărarea de euforie, cele mai frecvente și costisitoare erori ale investitorilor.
- Reduce costurile și impozitele. Cu cât tranzacționezi mai puțin, cu atât plătești mai puține comisioane și impozite pe câștiguri de capital.
- Permite capitalului să se compună. Reinvestirea dividendelor și randamentele anuale duce la efectul bulgărelui de zăpadă, cu creștere exponențială în timp.

Exemplu concret: Să presupunem că ai investit 10.000 USD în S&P 500 în anul 2000 și ai urmat strategia *buy & hold,* fără să mai adaugi nimic. La finalul anului 2023, valoarea investiției ar fi fost de peste 65.000 USD, în ciuda crizei dot-com, crizei financiare din 2008, pandemiei și altor evenimente majore. Dacă ai fi intrat și ieșit de mai multe ori din piață în încercarea de a „prinde" momentele bune, cel mai probabil ai fi ratat cele mai bune 10–20 de zile de creștere, ceea ce ți-ar fi redus drastic câștigul final.

Ce presupune *buy & hold* în practică?

- Selectează active de calitate: companii *blue chip,* ETF-uri diversificate.
- Stabilește un ritm regulat de investiții (ex: lunar, trimestrial).
- Ignoră știrile de zi cu zi și volatilitatea temporară.
- Revizuiește portofoliul o dată pe an, dar nu-l modifica drastic.
- Ai răbdare: *buy & hold* nu înseamnă *buy & forget,* ci *buy & stay calm.*

Când poate să nu funcționeze *buy & hold?*

- Dacă alegi companii proaste sau supraevaluate.
- Dacă nu ești pregătit emoțional pentru perioade lungi de stagnare sau pierderi temporare.
- Dacă ai un orizont scurt (1–3 ani) – *buy & hold* e pentru 7–30 ani, nu pentru 12 luni.

Concluzie: *Buy & hold* este strategia preferată de investitori legendari, precum Warren Buffett. Nu e spectaculoasă, dar este disciplinată, eficientă și bazată pe logică matematică și istorică. Într-o lume în care mulți caută „următorul mare pariu", *buy & hold* oferă un drum clar și liniștit către acumularea de avere reală.

Scanned with OKEN Scanner

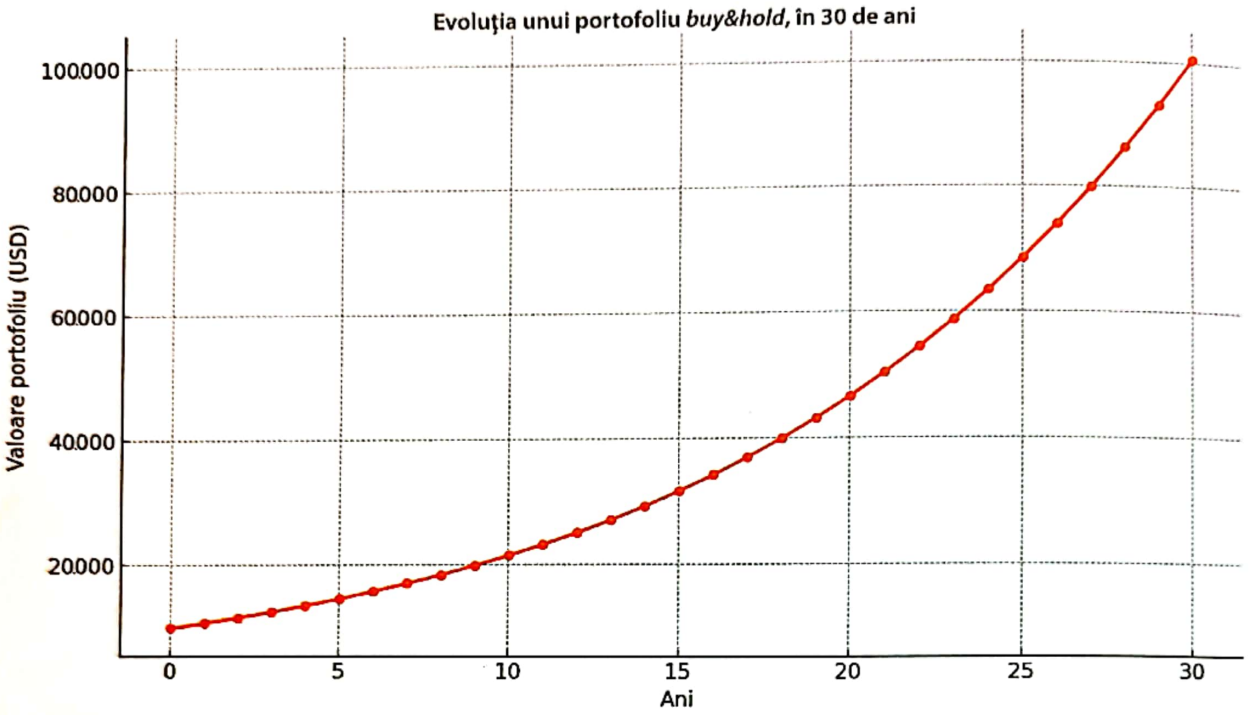

Acesta e un grafic care arată cum evoluează un portofoliu de 10.000 USD investit o singură dată într-o strategie *buy & hold,* cu un randament mediu anual de 8%, pe o perioadă de 30 de ani.

- După 10 ani → ≈21.589 USD
- După 20 de ani → ≈46.610 USD
- După 30 de ani → ≈100.627 USD

Acesta este efectul compunerii în acțiune: timpul devine cel mai puternic aliat al investitorului răbdător.

4.4.2 DOLLAR-COST AVERAGING (DCA) – INVESTIREA REGULATĂ, INDIFERENT DE PREȚUL PIEȚEI

Dollar-Cost Averaging este o strategie de investiții pe termen lung care presupune investirea aceleiași sume de bani la intervale regulate (ex: lunar, trimestrial), indiferent dacă piața e sus sau jos. Este una dintre cele mai eficiente metode de a reduce riscul de a cumpăra la momentul „greșit" și de a construi disciplinat un portofoliu solid.

Cum funcționează DCA?

Să presupunem că investești 200 USD în fiecare lună într-un ETF precum S&P 500. În unele luni, prețul unității ETF-ului este mai mic, în altele, mai mare. Cu aceeași sumă,

Scanned with OKEN Scanner

cumperi mai multe unități când piața e jos și mai puține când este sus, ceea ce duce, în timp, la un preț mediu de achiziție mai bun.

Avantajele strategiei DCA

1. Reducerea riscului de *timing*
   - Nu trebuie să „ghicești" momentul ideal pentru a investi o sumă mare.
   - Evită situația în care investești totul exact înaintea unei corecții.
2. Disciplină financiară
   - Creează un obicei sănătos de economisire și investiție.
   - Seamănă cu plata unei facturi lunare, doar că e o „factură pentru viitorul tău".
3. Control emoțional mai bun
   - În loc să fii stresat de fluctuații zilnice, te concentrezi asupra constanței.
   - Devii investitor pe termen lung, nu speculator de moment.
4. Portofoliu construit treptat
   - Poți începe cu sume mici, iar în timp portofoliul tău va crește natural, prin compunere și randamente reinvestite.

Exemplu concret: DCA vs investiție unică

Să presupunem o investiție lunară de 200 USD timp de 20 de ani (total 48.000 USD), cu un randament mediu anual de 8%. Cu DCA, ai investit treptat 48.000 USD, iar portofoliul final ar putea ajunge la ≈98.000–100.000 USD, în funcție de evoluția pieței.

Comparativ, dacă ai fi investit 48.000 USD din prima zi, portofoliul ar fi fost mai mare (≈225.000 USD după 20 de ani). Dar... doar dacă ai fi nimerit un moment bun! DCA te protejează de ghinionul inițial.

DCA poate fi mai puțin eficient dacă piața este constant în urcare, atunci oferind un randament mai mic decât o investiție unică. Este o strategie mai conservatoare, dar excelentă pentru majoritatea investitorilor obișnuiți.

Aplicarea DCA în practică

- Stabilește o sumă lunară fixă (ex: 100, 200 sau 500 USD).
- Alege unul sau câteva instrumente (ex: ETF-uri globale, acțiuni *blue chip*).
- Programează investiția automată în platforma ta de broker.
- Ignoră fluctuațiile zilnice și gândește pe termen de 10–30 de ani.

Scanned with OKEN Scanner

Concluzie

Dollar-Cost Averaging este ideal pentru investitorii constanți, disciplinați și ocupați, care nu vor să urmărească mereu pieţele. Funcţionează excelent în combinație cu strategia *buy & hold*, pentru a construi avere treptat, cu risc redus și stres minim.

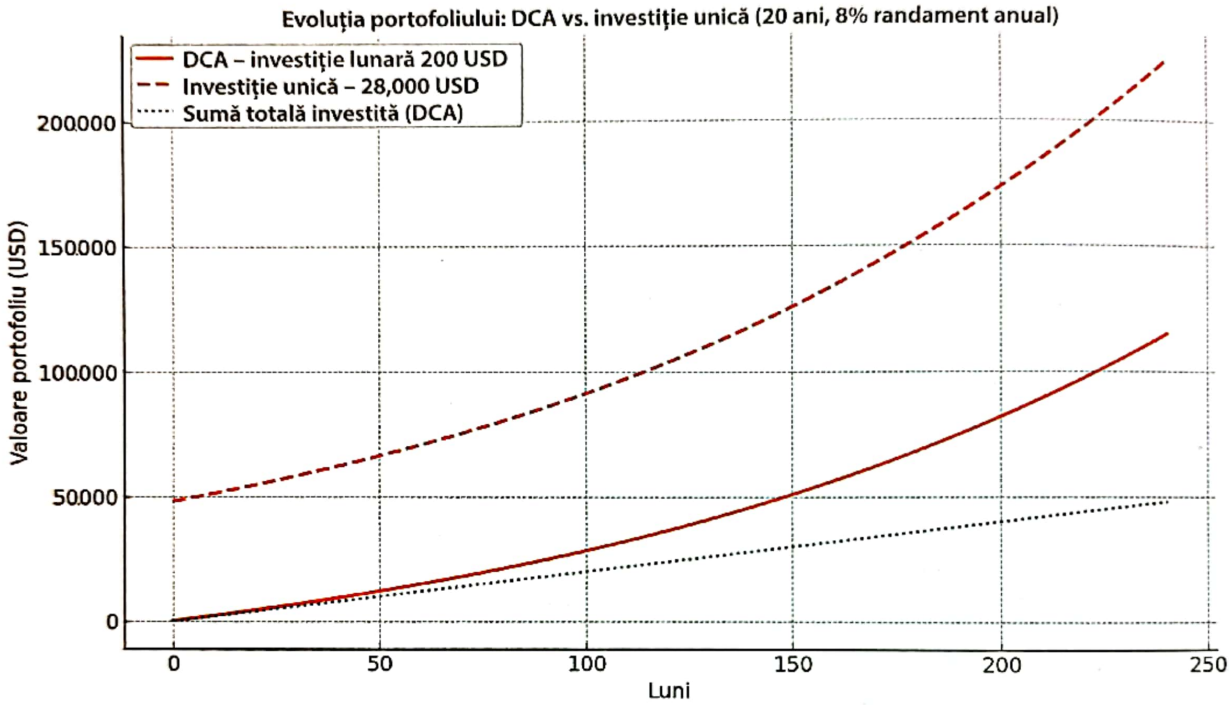

Acesta este graficul comparativ care arată diferenţele dintre:

1. Dollar-Cost Averaging (DCA) – investești 200 USD lunar timp de 20 de ani;
2. Investiţie unică – investeşti toţi cei 48.000 USD din prima zi;
3. Linia gri – suma totală investită prin DCA (pentru referinţă vizuală).

Rezultate la finalul celor 20 de ani:

- DCA (investiţie lunară): ≈98.000 USD
- Investiţie unică: ≈225.000 USD
- Total investit prin DCA: 48.000 USD

Ce învățăm?

- Investiția unică oferă randament mai mare, dar numai dacă e făcută într-un moment bun.
- DCA oferă mai multă siguranță emoțională și disciplină, fiind ideală pentru majoritatea investitorilor obișnuiți.

Scanned with OKEN Scanner

4.4.3 INVESTIȚII ÎN DIVIDENDE – REINVESTIREA DIVIDENDELOR PENTRU A ACCELERA CREȘTEREA PORTOFOLIULUI

Investițiile în companii care plătesc dividende regulate reprezintă una dintre cele mai populare și stabile strategii pentru investitorii pe termen lung. Mai ales când dividendele sunt reinvestite, această strategie capătă un caracter compus, cu potențial de creștere exponențială a portofoliului.

Dividendele reprezintă o parte din profitul companiei distribuit acționarilor. Unele companii, în special cele mature și stabile, aleg să distribuie în mod regulat o parte din câștigurile lor sub formă de dividende – trimestrial, semestrial sau anual.

Avantajele investițiilor în companii cu dividende:

1. Venit pasiv constant
   - Primești bani indiferent dacă piața crește sau scade.
   - Ideale pentru cei care doresc să trăiască din investiții la pensie (dividende =„salariu din portofoliu").
2. Reinvestirea dividendelor accelerează creșterea
   - Când reinvestești dividendele, cumperi mai multe acțiuni, care, la rândul lor, generează mai multe dividende.
   - Acest ciclu creează efectul compus: profit din profit, în mod automat.
3. Stabilitate în perioade de volatilitate
   - Companiile care plătesc dividende constante tind să fie mai solide, bine gestionate și mai puțin volatile.
   - De asemenea, dividendele pot amortiza scăderile de preț temporare.

Exemplu simplu: cum ajută reinvestirea dividendelor

Să presupunem o investiție inițială de 10.000 USD într-un ETF de dividende (ex: VHYL – Vanguard FTSE All-World High Dividend Yield). Randamentul mediu al dividendelor este 2%. Randamentul total mediu anual (cu dividende reinvestite) e 8%

După 30 de ani, fără reinvestirea dividendelor, rezultă ≈76.000 USD. Cu reinvestire, ≈100.000+ USD. Diferența de ≈25% este generată doar de reinvestirea automată a dividendelor!

Cum reinvestești dividendele?

1. Automat, prin platforma de brokeraj – Majoritatea brokerilor (din SUA și UE) oferă opțiunea de DRIP (Dividend Reinvestment Plan), dividendele fiind automat folosite pentru a cumpăra fracții din același instrument.

Scanned with OKEN Scanner

2. Manual – Primești dividende în cont și alegi tu în ce să le reinvestești (poate chiar în altă companie sau ETF).

Ce companii sau ETF-uri sunt populare pentru dividende?

Simbol	Nume	Tip	Randament tipic
JNJ	Johnson & Johnson	Acțiune	2,5–3%
KO	Coca-Cola	Acțiune	3–3,5%
PG	Procter & Gamble	Acțiune	2,5%
VHYL	Vanguard FTSE All-World High Dividend Yield ETF	ETF	5–6%
IUKD	iShares UK Dividend ETF	ETF	5,2–5,4%

Caută companii din categoria Dividend Aristocrats, cele care și-au crescut dividendul anual, fără întrerupere, timp de peste 25 de ani.

Atenție la:

- Sustenabilitatea dividendelor – Nu te uita doar la randament, ci și la stabilitatea profitului.
- Impozitare – Dividendele pot fi taxate diferit față de câștigurile de capital, în funcție de țară și tipul de cont.
- Evită „capcanele randamentului" – Un dividend prea mare (>6–8%) poate semnala probleme în companie.

Concluzie

Investițiile în companii solide, cu dividende constante, oferă un echilibru rar: venit pasiv + creștere compusă. Cu răbdare și disciplină, reinvestirea dividendelor poate transforma un portofoliu obișnuit într-o adevărată mașină de generat avere pe termen lung.

4.4.4 REECHILIBRAREA PORTOFOLIULUI – AJUSTAREA PERIODICĂ A PROPORȚIILOR ÎNTRE ACTIVE

Reechilibrarea portofoliului este o strategie esențială pentru investitorii pe termen lung care urmăresc să-și mențină echilibrul dintre risc și randament. Pe măsură ce unele active cresc mai mult decât altele, portofoliul devine dezechilibrat și iese din profilul tău de risc inițial. Reechilibrarea înseamnă a ajusta periodic proporțiile între clasele de active, astfel încât să rămână aliniate cu obiectivele tale.

Ce înseamnă, concret, reechilibrarea? Să presupunem că ai un portofoliu inițial format din:

Scanned with OKEN Scanner

- 70% acțiuni
- 30% obligațiuni

După un an, datorită creșterii puternice a acțiunilor, structura arată așa:

- 80% acțiuni
- 20% obligațiuni

Acum, portofoliul este mai riscant decât intenționai. Reechilibrarea presupune:

- Vânzarea unei părți din acțiuni (10%)
- Cumpărarea de obligațiuni cu suma rezultată

Astfel, revii la proporția 70/30 dorită inițial.

De ce este importantă reechilibrarea?

1. Controlezi riscul
   - Menții profilul de risc stabil (ex: nu devii prea expus pe acțiuni într-o piață euforică).
   - Reduci volatilitatea și protejezi capitalul în perioade de scădere.
2. Vinzi sus, cumperi jos
   - Reechilibrarea înseamnă să vinzi active care au crescut mult (la preț mare) și să cumperi altele care au scăzut sau rămas în urmă (la preț mai mic).
   - Practici o formă de „buy low, sell high" în mod disciplinat.
3. Menții alinierea cu obiectivele tale
   - Pe măsură ce te apropii de un obiectiv (ex: pensionare), poți reechilibra treptat spre active mai conservatoare.

Când și cum se face reechilibrarea?

Tip reechilibrare	Frecvență	Avantaje
Calendaristică	O dată pe an (ex: decembrie)	Simplitate, rutină anuală
Pe bază de deviație	Când o clasă de active depășește un prag (ex: ±5%)	Mai eficientă în controlul riscului
Automatizată	Prin robo-advisors / platforme	Zero efort, strategie pasivă

Exemplu simplu:

Portofoliu inițial (10.000 USD):

- 7000 USD în acțiuni
- 3000 USD în obligațiuni

Scanned with OKEN Scanner

După 2 ani:

- Acțiuni = 9000 USD
- Obligațiuni = 2800 USD

  Noua proporție: 76% acțiuni/24% obligațiuni

Dacă vrei să revii la 70/30:

- Vinzi ≈600 USD din acțiuni;
- Cumperi obligațiuni cu suma respectivă.

La ce să fii atent când rebalansezi

- Costuri de tranzacționare: la brokerii clasici, fiecare operațiune poate genera comisioane.
- Impozite pe câștiguri de capital: dacă vinzi cu profit, e posibil să plătești impozit (în funcție de jurisdicție).
- Nu exagera cu frecvența: de multe ori, o reechilibrare anuală e suficientă.

Alternative la vânzare pentru reechilibrare:

- Redirecționează noile contribuții: în loc să vinzi, investește sumele noi acolo unde e nevoie (ex: doar în obligațiuni, până revii la proporția dorită).
- Reechilibrare în conturi cu impozitare favorabilă: conturi de pensie, conturi ISA/Roth în UK/US, unde nu se plătește impozit la reechilibrare.

Concluzie

Reechilibrarea este o strategie foarte simplă, dar extrem de eficientă pentru a-ți proteja portofoliul în timp. Nu trebuie făcută des, dar trebuie făcută consecvent, pentru a te asigura că portofoliul tău rămâne pe direcția stabilită indiferent ce face piața.

Scanned with OKEN Scanner

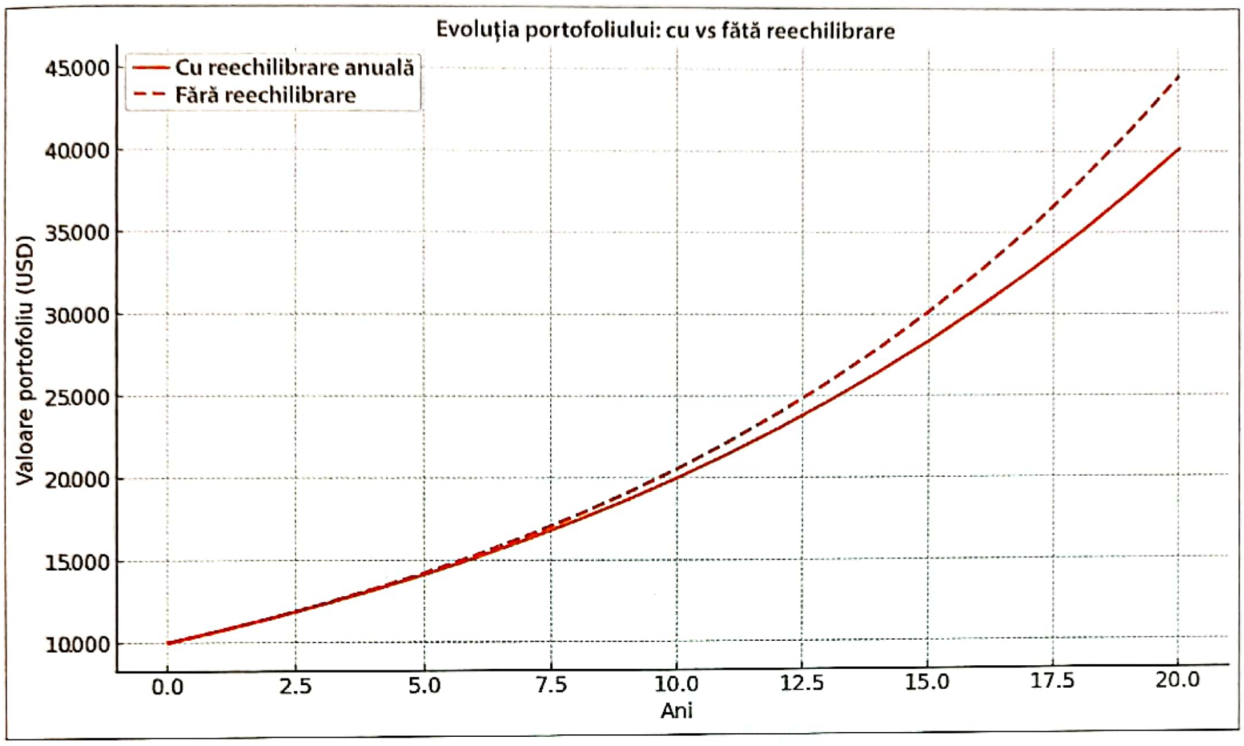

Iată o simulare care compară un portofoliu pe 20 de ani cu:

- Reechilibrare anuală (menții constant 70% acțiuni / 30% obligațiuni),
- Fără reechilibrare (lași portofoliul să evolueze liber, fără ajustări).

Rezultate după 20 de ani (investiție inițială de 10.000 USD):

- Cu reechilibrare anuală: ≈53.000 USD
- Fără reechilibrare: ≈57.000 USD

Interpretare:

- Fără reechilibrare, portofoliul ajunge puțin mai mare, dar devine mai riscant, pentru că expunerea pe acțiuni crește în timp.
- Cu reechilibrare, portofoliul crește mai lent, dar riscul este controlat și proporțiile rămân aliniate cu profilul investitorului.

Reechilibrarea nu are scopul de a maximiza randamentul, ci de a controla riscul și volatilitatea. În realitate, diferențele de performanță pot fi mult mai mari în ani de criză sau volatilitate.

Scanned with OKEN Scanner

4.4.5 DIVERSIFICARE INTELIGENTĂ

a) Diversificare pe industrii şi sectoare

Un portofoliu sănătos şi rezistent în timp se bazează nu doar pe alegerea activelor potrivite, ci şi pe modul în care acestea sunt distribuite. Diversificarea între industrii şi sectoare este o metodă esenţială pentru a reduce riscul specific şi a asigura o expunere echilibrată la diferitele motoare ale economiei.

Ce înseamnă diversificarea pe sectoare? În cadrul bursei, companiile sunt clasificate în funcţie de sectorul economic în care activează. Cele mai utilizate clasificări sunt date de standardul GICS (Global Industry Classification Standard), care împarte economia în 11 sectoare majore, precum:

Nr.	Sector	Exemple de companii reprezentative
1	Tehnologie	Apple, Microsoft, Nvidia
2	Sănătate	Johnson & Johnson, Pfizer, AbbVie
3	Financiar	JPMorgan, Visa, Berkshire Hathaway
4	Energie	ExxonMobil, Chevron, Shell
5	Bunuri de consum de bază	Procter & Gamble, Coca-Cola, Nestlé
6	Bunuri de consum discretionar	Amazon, Nike, Starbucks
7	Industrial	3M, Caterpillar, Siemens
8	Utilităţi	Duke Energy, Enel, NextEra Energy
9	Comunicaţii	Meta, Alphabet (Google), Verizon
10	Imobiliare (REIT-uri)	Realty Income, Prologis
11	Materiale de bază	Rio Tinto, BASF, BHP

De ce este importantă diversificarea pe sectoare?

1. Reducerea riscului specific
    - Dacă portofoliul tău e compus doar din companii din tehnologie şi apare o corecţie în acest sector, impactul poate fi sever.
    - Dacă ai expunere pe mai multe sectoare, scăderea unuia poate fi compensată de stabilitatea sau creşterea altuia.
2. Performanţă echilibrată în ciclurile economice
    - În perioade de boom economic, creşte cererea pentru bunuri discreţionare şi industrie.
    - În recesiuni, consumul de bază, sănătatea şi utilităţile tind să rămână stabile.
    - Tehnologia poate performa excepţional în anumite valuri de inovaţie, dar

Scanned with OKEN Scanner

și foarte prost în crize (ex: bula dot-com, 2022).

3. Expunere la diferite tendințe globale
   - *Green energy* (energie + industrie + materiale),
   - Digitalizare (tehnologie + comunicații),
   - Îmbătrânirea populației (sănătate + farmacii + REIT-uri medicale).

Exemplu de portofoliu diversificat pe sectoare (acțiuni sau ETF-uri)

Sector	Alocare estimativă (%)
Tehnologie	20%
Sănătate	15%
Financiar	10%
Energie	10%
Consum de bază	10%
Consum discreționar	10%
Imobiliare (REIT-uri)	10%
Industrial	5%
Utilități	5%
Comunicații & altele	5%

Poți investi fie în acțiuni individuale, fie prin ETF-uri sectoriale, cum ar fi: DGTL (tehnologie), HEAL (sănătate), IESU (energie), UIFS (financiar), XDWU (utilități).

Cum alegi sectoarele potrivite pentru tine?

- În funcție de ciclul economic, unele sectoare performează mai bine în expansiune, altele în recesiune.
- În funcție de convingerile tale personale, dacă crezi în energia verde sau AI, te poți expune mai mult pe acele industrii.
- În funcție de stilul tău de investiție, defensiv (sănătate, utilități, consum de bază) sau agresiv (tehnologie, comunicații, industrie).

Concluzie

Diversificarea pe sectoare este o metodă simplă, dar puternică de a construi un portofoliu rezistent, flexibil și adaptabil. Nu e nevoie să ai expunere egală peste tot, dar este înțelept să nu fii dependent de un singur motor economic.

Scanned with OKEN Scanner

b) Diversificare geografică (SUA, Europa, pieţe emergente)

Diversificarea geografică înseamnă alocarea investiţiilor în pieţe din diferite regiuni ale lumii, nu doar în ţara ta sau într-o singură economie (de obicei, SUA). Această strategie reduce riscul legat de o zonă specifică, permite accesul la oportunităţi globale şi contribuie la stabilitatea şi creşterea portofoliului pe termen lung.

De ce este importantă diversificarea geografică?

1. Reducerea riscului specific unei economii
   - Chiar şi economii solide, precum cea americană, pot trece prin crize, recesiuni sau stagnări prelungite.
   - Prin expunerea la mai multe regiuni, echilibrezi impactul negativ al problemelor locale.
2. Participi la creşterea globală
   - În timp ce SUA sunt lideri în inovaţie, Europa oferă stabilitate şi dividende, iar pieţele emergente oferă potenţial de creştere accelerată (ex: India, Brazilia, Vietnam).
   - Fiecare regiune are propriile cicluri economice, ceea ce înseamnă că nu toate pieţele se mişcă în acelaşi ritm, un avantaj pentru diversificare.
3. Expunere la monede şi politici diferite
   - Într-un portofoliu global, te expui şi la valute precum euro, franc elveţian, yen japonez, yuan chinezesc etc., ceea ce poate adăuga un strat suplimentar de protecţie sau randament.
   - Politicile fiscale, dobânzile şi inflaţia diferă de la o ţară la alta – diversificarea geografică reduce impactul acestor diferenţe asupra portofoliului total.

Regiunile majore în diversificarea geografică

Regiune	Caracteristici principale
SUA	Inovaţie, tehnologie, lideri globali, creştere solidă
Europa	Stabilitate, dividende mai mari, companii mature
Asia dezvoltată	Tehnologie, industrie (Japonia, Coreea de Sud)
Pieţe emergente	Demografie tânără, creştere economică rapidă, volatilitate mai mare (ex: India, Brazilia, Vietnam, Africa de Sud)

Scanned with OKEN Scanner

Exemplu de alocare geografică într-un portofoliu diversificat

Regiune	Alocare recomandată (%)
SUA	50–60%
Europa (inclusiv UK)	20–25%
Asia dezvoltată	10%
Piețe emergente	5–15%

Această structură poate fi ajustată în funcție de toleranța la risc și încrederea personală în anumite regiuni.

Cum poți investi geografic (simplu):

1. ETF-uri globale diversificate
    - VWRP (Vanguard FTSE All-World) – ≈65% SUA, ≈35% restul lumii
    - IWDA (iShares Core MSCI World – listat în Europa)
    - EMIM (iShares Core MSCI Emerging Markets – piețe emergente)
2. ETF-uri regionale/specifice
    - VUAG – doar SUA (S&P 500)
    - VERG – Europa fără UK
    - VJPB – Japonia
    - VFEG – piețe emergente
3. Acțiuni individuale internaționale
    - Nestlé (Elveția), SAP (Germania), Toyota (Japonia), Samsung (Coreea), Alibaba (China), Infosys (India)

Ce trebuie să ai în vedere:

- Volatilitate mai mare în piețele emergente – dar și potențial de randament superior.
- Risc valutar – în funcție de moneda în care investești (poți alege ETF-uri *hedged* sau *unhedged).*
- Riscuri politice și fiscale – mai ales în țări cu instabilitate sau reglementări imprevizibile.

Concluzie

Un portofoliu bine diversificat geografic nu înseamnă să pariezi pe o singură țară, ci să investești în economia globală. Astfel, îți crești șansele de a profita de oportunitățile din întreaga lume și de a reduce riscul asociat unei regiuni izolate.

Scanned with OKEN Scanner

4.5 GREȘELI FRECVENTE DE EVITAT

Investițiile pe termen lung oferă oportunități excelente de creștere a averii, dar și riscul de a face greșeli care pot compromite ani de efort și disciplină. Acest capitol îți arată cele mai comune erori pe care le fac investitorii și cum le poți evita cu ușurință, dacă le înțelegi din timp.

a) Vânzarea în panică la prima corecție

Una dintre cele mai frecvente și costisitoare greșeli este reacția emoțională exagerată la scăderile pieței. Mulți investitori intră în piață cu entuziasm, dar ies în pierdere la prima corecție sau criză, speriați că „totul se prăbușește".

De ce este periculoasă această greșeală?

- Piața are corecții naturale de 5–10% în mod regulat și crize majore o dată la câțiva ani.
- Cei care vând în panică își blochează pierderile și ratează revenirea.
- Cele mai bune zile ale pieței apar adesea imediat după cele mai proaste.

Exemplu: Dacă ai ratat cele mai bune 10 zile din piața S&P 500 în ultimii 20 de ani, randamentul tău total scade dramatic.

Ce poți face în schimb?

- Revizuiește-ți obiectivele și orizontul de timp.
- Dacă portofoliul e bine construit, nu trebuie ajustat în funcție de emoții temporare.
- Folosește corecțiile ca oportunitate de a cumpăra mai ieftin, nu de a fugi.

b) Supraexpunerea pe un singur sector sau companie

Mulți investitori sunt tentați să „parieze" pe companii sau sectoare populare (ex: tehnologie în 2021, imobiliare în 2007, cripto în 2021), uitând de diversificare.

De ce este periculoasă?

- Chiar și cele mai solide companii pot trece prin perioade grele (ex: Nokia, General Electric, Credit Suisse).
- Sectoarele în vogă pot suferi scăderi abrupte când ciclul economic se întoarce.

Exemplu: Un portofoliu 100% tehnologie în 2000 a avut nevoie de 15 ani pentru a reveni la nivelul anterior crizei dot-com.

Soluția:

- Investește în mai multe sectoare, regiuni și tipuri de active.
- Nu aloca mai mult de 10–15% din portofoliu într-o singură companie.
- Încearcă să menții un portofoliu echilibrat și rezistent la șocuri.

Scanned with OKEN Scanner

c) Ignorarea taxelor și a inflației în calculele de randament

Investitorii se concentrează adesea doar pe randamentul brut, uitând de doi factori care pot eroda câștigurile reale: impozitarea și inflația.

De ce este important?

- Un randament de 8% brut poate deveni 5–6% net după taxe și inflație.
- Dacă inflația este ridicată (ex: 7–10% pe an), un portofoliu care nu oferă randament real pozitiv pierde putere de cumpărare.
- Impozitul pe câștigurile de capital, pe dividende sau pe dobândă diferă de la țară la țară și trebuie inclus în strategia de investiție.

Ce poți face?

- Investește prin conturi cu avantaje fiscale, dacă sunt disponibile (ex: conturi de pensie, conturi „cu impozit amânat").
- Alege instrumente cu eficiență fiscală (ex: ETF-uri acumulate, în loc de distribuitoare).
- Calculează întotdeauna randamentul real net de inflație și taxe.

d) Schimbarea frecventă a strategiei

Mulți investitori sar de la o strategie la alta: într-un an investesc în acțiuni cu dividend, apoi trec la *growth*, apoi la cripto, apoi la ETF-uri, în funcție de ce e „la modă".

De ce este o problemă?

- Fiecare strategie are nevoie de timp pentru a funcționa.
- Schimbarea constantă duce la:
  - comisioane mai mari;
  - mai multe impozite;
  - performanță sub medie.
- Creează haos în portofoliu și lipsă de claritate în obiective.

„Strategia perfectă nu există. Cea mai bună strategie este cea pe care o poți urma constant, cu disciplină."

Ce poți face?

- Alege o strategie care se potrivește profilului tău *(buy & hold,* DCA, dividende, ETF global etc.)
- Testeaz-o pe o sumă mică înainte de a o implementa complet.
- Revizuiește strategia o dată pe an, nu în funcție de emoții sau trenduri temporare.

Scanned with OKEN Scanner

Concluzie generală

Evitarea acestor greşeli comune nu te va face un investitor perfect, dar te poate salva de la pierderi semnificative şi decizii regretabile. Investiţiile de succes nu înseamnă a „nimeri" cele mai bune acţiuni, ci consistenţă, disciplină şi evitare a erorilor majore.

4.6 FOLOSIREA STOCK SCREENERULUI DE PE FINVIZ.COM PENTRU INVESTIŢII PE TERMEN LUNG DE 7–30 ANI

Acest capitol îţi arată pas cu pas cum să foloseşti *stock screenerul* Finviz pentru a găsi companii de calitate, solide financiar şi potrivite pentru investiţii de 7 până la 30 de ani.

Setări recomandate pentru investitorii pe termen lung

Descriptive:

Criteriu	Valoare sugerată	Motivare
Country	USA / Worldwide	Poţi filtra doar acţiuni americane sau globale.
Market Cap	Mid ($2–10B) / Large / Mega	Companii stabile, dar cu potenţial de creştere
Dividend Yield	+1% sau +2%	Opţional – pentru investitori orientaţi spre dividende
Index	S&P 500 / All	Dacă vrei companii validate de indexuri mari.

Fundamental:

Criteriu	Valoare sugerată	Explicaţie
P/E (Price/Earnings)	Under 25	Valori rezonabile pentru investiţii pe termen lung
EPS growth past 5Y	Positive (>5%)	Companii cu creştere reală a profitului
Return on Equity (ROE)	Over 10%	Eficienţă financiară bună
Debt/Equity	Under 1	Nivel de îndatorare sănătos
Current Ratio	Over 1.2	Compania îşi poate acoperi datoriile curente.
Gross Margin	Over 30% (opţional)	Marjă bună – indicator de calitate şi profitabilitate

Ce urmăreşti la o companie pentru termen lung?

- Creştere susţinută a veniturilor şi profitului
- Avantaje competitive durabile (ex: brand puternic, reţea largă, brevet tehnologic)
- Istoric de profitabilitate şi dividende constante
- Management eficient şi alocare bună a capitalului
- Risc scăzut (datorii mici, stabilitate operaţională)

Nu te lăsa impresionat doar de un „preţ mic", ci caută valoare şi calitate pe termen lung.

Scanned with OKEN Scanner

Exemple de filtre complete pentru termen lung

Filtru #1 – Companii de calitate pentru *buy & hold:*

- Market Cap: Large (peste $10B)
- Dividend Yield: +1%
- EPS growth past 5Y: Positive
- Debt/Equity: Under 1
- ROE: Over 15%
- P/E: Under 25

Rezultate: companii precum Conoco Phillips, Procter & Gamble, Williams-Sonoma, Merck

Filtru #2 – Companii în creștere sănătoasă (Growth & Quality):

- Market Cap: Mid or Large
- EPS growth past 5Y: Over 10%
- ROE: Over 20%
- Current Ratio: Over 1.5
- No dividend filter (pentru companii în reinvestire)

Rezultate posibile: Nvidia, Applied Materials, American Express, Alphabet

Ce faci după ce obții lista de companii?

1. Studiază fiecare companie individual
    - Deschide fișa companiei pe Finviz;
    - Verifică graficul pe termen lung;
    - Citește despre modelul de afaceri.
2. Verifică istoricul de dividende și randamente
    - Poți folosi și site-uri precum Yahoo Finance, Seeking Alpha sau MarketWatch.com.
3. Compară cu portofoliul tău
    - Se potrivește cu alocarea ta actuală?
    - Ai deja expunere în acel sector?
4. Adaugă în *watchlist* / investește treptat
    - Poți crea o listă de urmărire în Excel sau într-un cont demo;
    - Aplică strategia DCA dacă vrei să eviți riscul de *timing* greșit.

Finviz este un instrument excelent pentru selecția fundamentală a companiilor potrivite pentru investiții pe termen lung. Cu filtrele potrivite și o analiză rațională, poți găsi acțiuni solide, stabile și cu potențial de creștere, fără să fii expert în analiză financiară.

Scanned with OKEN Scanner

4.7 FOLOSIREA GRAFICELOR DE PE TRADINGVIEW.COM PENTRU A IDENTIFICA INVESTIȚII PE TERMEN LUNG, DE 7-30 ANI

Acest subcapitol îți arată cum să folosești eficient graficul prețului și câțiva indicatori simpli pentru a decide dacă o companie merită să facă parte dintr-un portofoliu pe termen lung.

Ce interval de timp să alegi pentru investiții pe termen lung?

- Selectează 1W (grafic săptămânal) sau 1M (grafic lunar) – acestea îți arată tendința pe ani întregi.
- Evită graficul zilnic sau pe 1 oră – este prea volatil și irelevant pentru orizonturi de 7–30 de ani.

Caută tendințe clare, de durată. O companie bună ar trebui să aibă un grafic ascendent pe termen lung, chiar dacă apar corecții intermediare.

Ce anume urmărești pe grafic (vizual)?

Tendință pe termen lung (trend):

- O linie de preț care urcă constant în ultimii 5–10 ani este un semn bun.
- Creșteri susținute, fără volatilitate extremă sau prăbușiri dese.

Zone de suport și rezistență:

- Suport = nivel la care prețul a „reacționat" pozitiv de mai multe ori.
- Rezistență = nivel la care a fost respins frecvent.
- Acestea pot indica puncte bune de acumulare (buy the dip).

Stabilitate în crize:

- Uită-te cum a evoluat în 2008, 2020 sau în alte corecții: A scăzut mai puțin decât media? A recuperat rapid?

Indicatori simpli pe care îi poți adăuga:

Moving Averages (MA):

- MA200 sau MA350 (media mobilă pe 200 sau 350 de perioade) – linia care arată trendul general.
- Dacă prețul rămâne deasupra MA200 pe termen lung, compania este într-un trend sănătos.

Volume:

- Volumele mari în perioadele de creștere indică încredere din partea investitorilor instituționali.

Scanned with OKEN Scanner

RSI (Relative Strength Index):

- Folosește-l ocazional: Dacă RSI pe termen lung (ex: 14 săptămâni) este sub 30, poate fi un moment bun de cumpărare.
- Nu este esențial pentru *buy & hold,* dar poate ajuta în decizii tactice.

Criterii vizuale pentru investiție pe termen lung

Criteriu	Ce cauți în grafic?
Trend pe termen lung	Ascendent, susținut, nu volatil
MA200	Preț deasupra MA200
Zone de suport clare	Reacții pozitive repetate
Corecții moderate în crize	Scăderi mai mici decât media pieței
Volume susținute în creșteri	Confirmare a trendului

Un exemplu excelent este compania Apple (AAPL), unde putem observa pe graficul săptămânal cum prețul acestei acțiuni găsește de fiecare dată suport la EMA200.

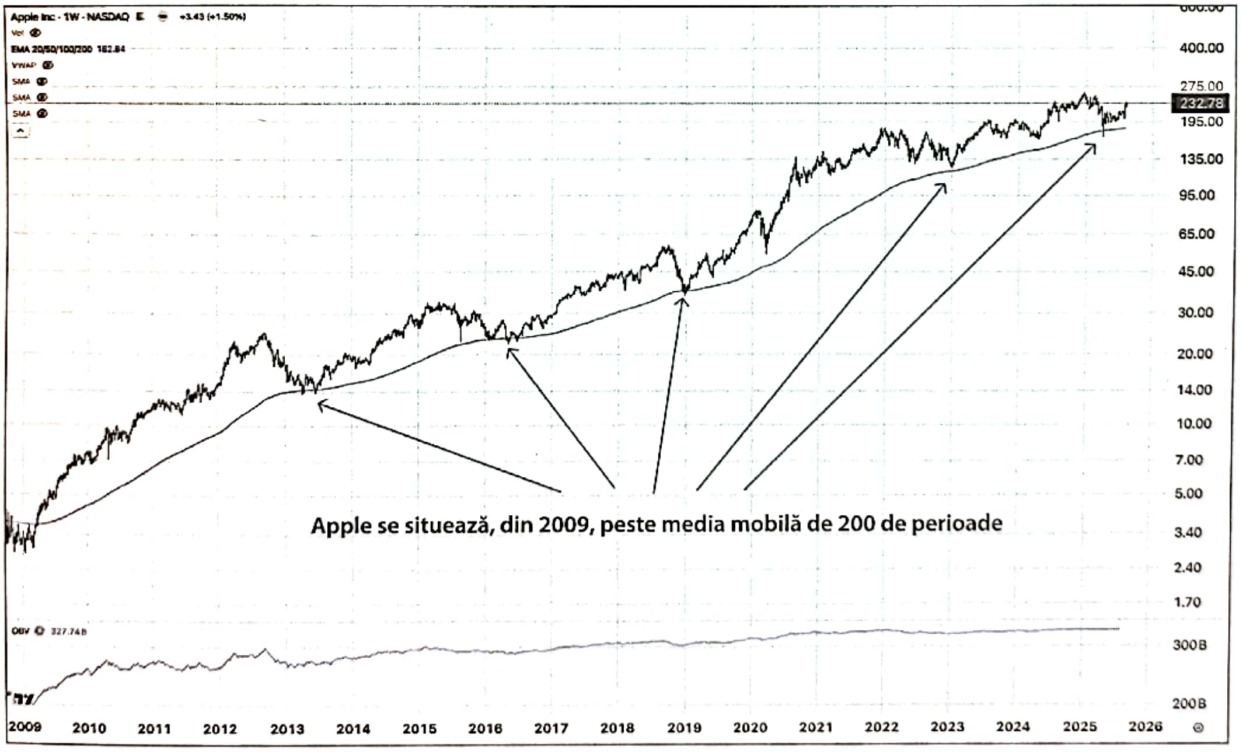

Scanned with OKEN Scanner

Un alt exemplu ce ne arată un trend ascendent multianual îl putem observa la Microsoft (MSFT).

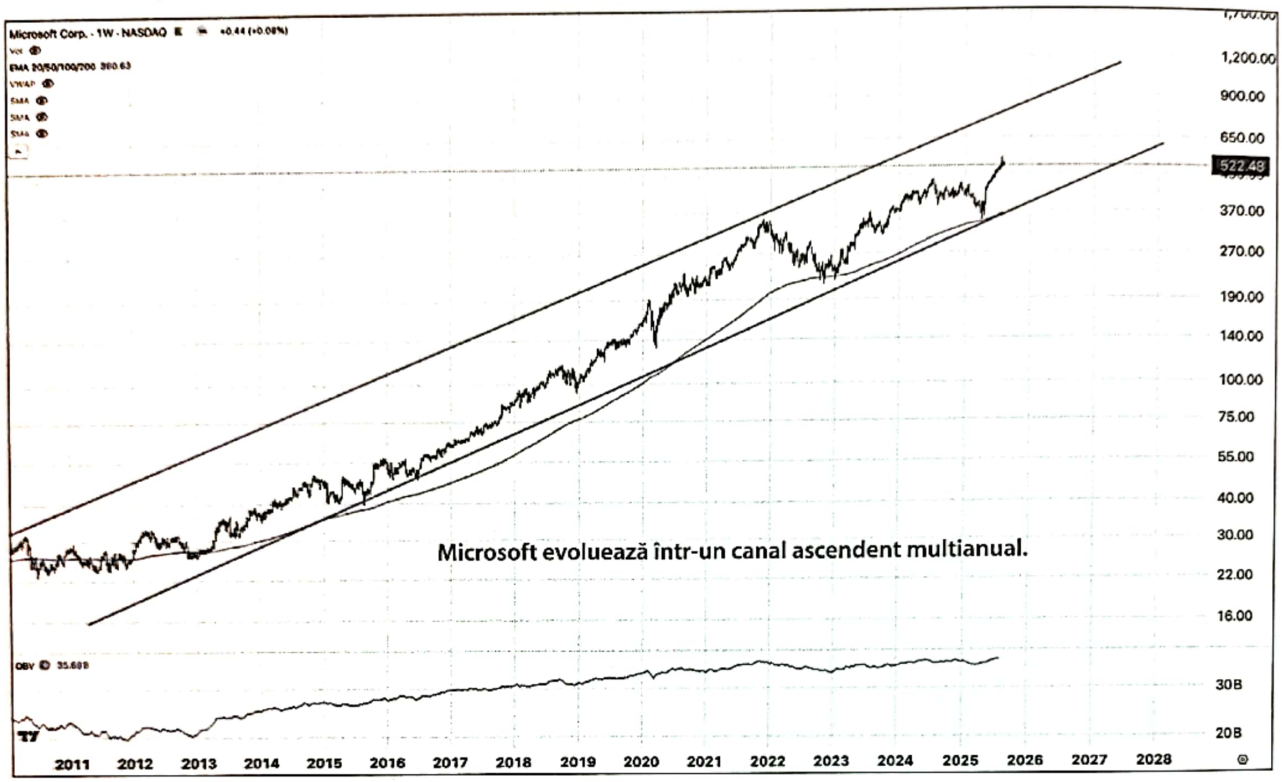

Microsoft evoluează într-un canal ascendent multianual.

Un al treilea exemplu ne este oferit de Applied Material (AMAT), companie care proiectează și furnizează echipamente, servicii și software de inginerie a materialelor folosite de fabricile de semiconductoare și de afișaje pentru a produce cipuri și ecrane avansate. Pe graficul săptămânal al acesteia, observăm cum EMA350 și linia de trend ascendent oferă suport ori de câte ori prețul coboară în zona lor.

Scanned with OKEN Scanner

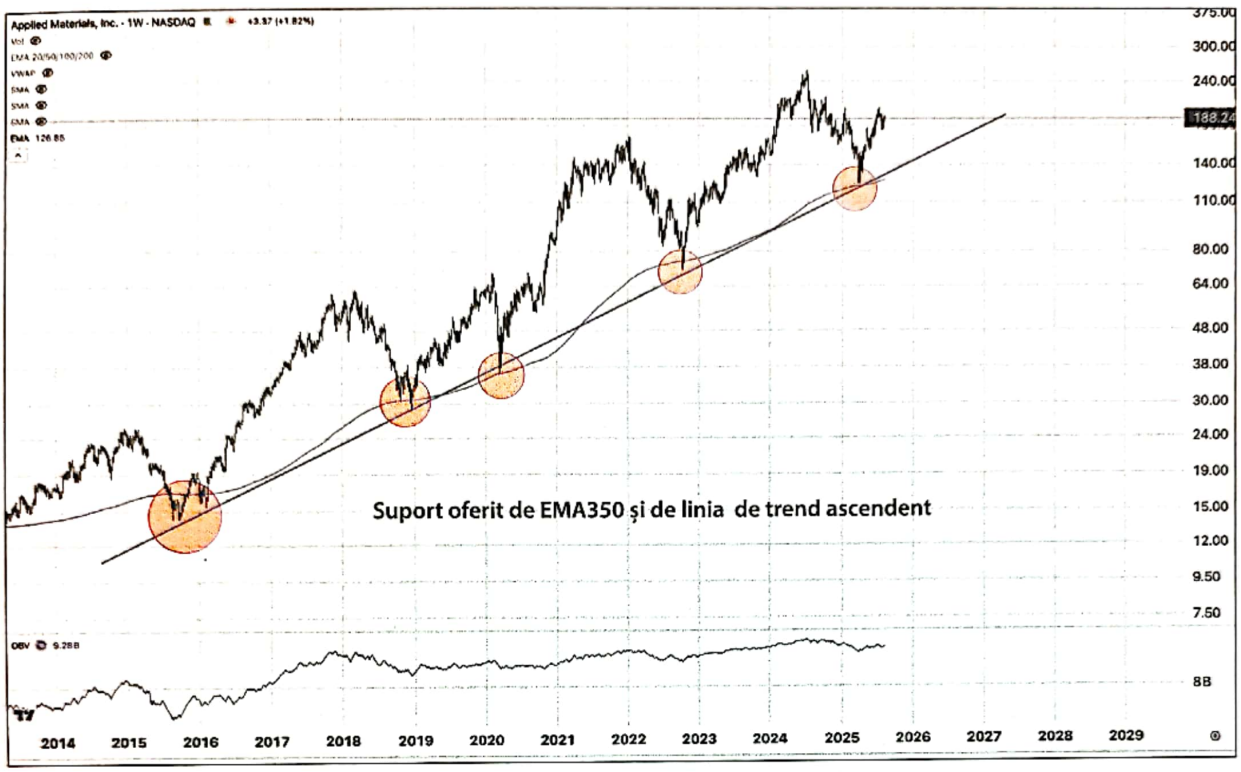

Concluzie

TradingView îți oferă o imagine clară a comportamentului unei acțiuni în timp. Pentru investitorii pe termen lung, analiza grafică nu înlocuiește analiza fundamentală, dar o completează excelent. Cu câteva instrumente simple și un ochi pe trendurile mari, poți evita capcanele investițiilor speculative și te poți concentra pe active cu potențial real, validat de piață.

4.8 FOLOSIREA ANALIZEI FUNDAMENTALE PENTRU A IDENTIFICA INVESTIȚII PE TERMEN LUNG, DE 7–30 DE ANI

Analiza fundamentală este metoda prin care evaluezi valoarea reală a unei companii pe baza performanțelor sale financiare, a stabilității modelului de afaceri și a potențialului de creștere pe termen lung. Este un instrument esențial pentru investitorii de tip *buy & hold,* care vor să evite speculațiile și să construiască un portofoliu solid și profitabil.

Scopul final este de a găsi companii subevaluate sau de calitate excepțională, care pot performa bine timp de decenii.

Ce indicatori financiari contează pentru termen lung?

Scanned with OKEN Scanner

Indicator	Ce arată?	Valori sănătoase (orientative)
Revenue Growth	Creşterea veniturilor anuale	+5% pe an, susţinut
EPS (Earnings per Share)	Profitul per acţiune	Creştere constantă = companie profitabilă
ROE (Return on Equity)	Rentabilitatea capitalului propriu	> 10–15%
Debt/Equity Ratio	Nivelul de îndatorare	< 1 (mai puţin e mai sigur)
Current Ratio	Capacitatea de a acoperi datoriile curente	> 1,2
P/E Ratio	Valoarea de piaţă vs profit	10–25 (în funcţie de sector)
Free Cash Flow	Bani rămaşi după investiţii şi cheltuieli	Pozitiv şi în creştere

Aceşti indicatori pot fi găsiţi pe site-uri precum Finviz.com, Yahoo Finance, MarketWatch.

Paşi simpli pentru a face o analiză fundamentală eficientă

Pas 1: Studiază modelul de afaceri

- Ce produce compania?
- Are o piaţă stabilă sau în creştere?
- Este uşor de înlocuit de către competitori?

Exemplu: Apple are ecosistem propriu şi loialitate puternică → avantaj competitiv.

Pas 2: Analizează datele financiare de bază (ultimii 5–10 ani)

- Caută trenduri pozitive şi stabile la venituri, profit şi marje.
- Evită companiile cu câştiguri instabile, pierderi constante sau datorii excesive.

Pas 3: Compară cu alte companii din acelaşi sector

- O companie poate părea scumpă (P/E 25), dar, dacă toţi competitorii au P/E 40, este posibil să fie subevaluată.
- Verifică şi ROE, marje, datorii – în contextul industriei.

Pas 4: Verifică factorii calitativi

- Leadership: conducere competentă, stabilă;
- Istoric de dividende şi de creştere;
- Reputaţia companiei şi ratingul de încredere.

Ce companii caută investitorii pe termen lung?

- *Blue chip:* companii mature, solide, cu istoric îndelungat (ex: Johnson & Johnson (JNJ), Microsoft (MSFT))

Scanned with OKEN Scanner

- Dividend Aristocrats: companii care și-au crescut dividendele an de an timp de peste 25 de ani.
- Companii în creștere constantă: profitabilitate + inovație ex: ASML (ASML), Visa (V), LVMH
- Modele de afaceri „antifragile": rezistă în crize ex: Procter & Gamble (PG), Coca-Cola (KO).

Exemple de selecție pe termen lung (simulare)
Exemplu 1 – Companie stabilă, cu dividende:

- Johnson & Johnson (JNJ)
  - ROE: 25%
  - Payout ratio: 45%
  - Dividend: ≈2,7%
  - P/E: 16

    Ideală pentru portofolii pe 20–30 ani

Exemplu 2 – Companie cu creștere accelerată:

- ASML
  - EPS growth: +20%/an
  - Marjă brută: 50%+
  - *Moat* tehnologic uriaș (litografie EUV)

    Potențial uriaș, chiar dacă prețul e mai ridicat.

Moat înseamnă șanț de apărare (adesea plin cu apă) în jurul unui castel/fort; în business, „economic moat" = avantaj competitiv durabil care protejează o firmă (ex.: efecte de rețea, costuri de schimbare, mărci/patente, avantaj de cost, *efficient scale).*

Concluzie

Analiza fundamentală este baza deciziilor inteligente pe termen lung. Nu e nevoie să fii analist financiar, ci doar să înțelegi ce înseamnă cifrele importante, cum le interpretezi și să alegi companii cu adevărat valoroase, nu doar populare. Pe termen de 7–30 de ani, aceste alegeri vor face diferența dintre speculație și bogăție.

Indiferent de orizontul de timp ales – fie că vorbim despre tranzacții ultrascurte, cu orizont de câteva ore sau zile, investiții scurte de 0–3 ani, planuri medii de 3–7 ani ori construcția de portofolii pe termen lung de peste un deceniu –, esența rămâne aceeași: fiecare strategie trebuie adaptată la contextul pieței, la obiectivele personale și la

Scanned with OKEN Scanner

toleranța la risc a fiecărui investitor. Înțelegerea diferențelor dintre aceste abordări ne ajută să alegem instrumentele potrivite și să ne calibrăm așteptările.

Totuși, indiferent cât de bine este construită o strategie, investitorul se va confrunta inevitabil cu perioade dificile, în care pieţele nu cresc, ci scad. Aceste faze de *bear market* pun la încercare răbdarea, disciplina și structura portofoliului, dar pot aduce și oportunități remarcabile pentru cei care știu să le valorifice. De aceea, după ce am clarificat strategiile pe orizonturi diferite de timp, următorul pas firesc este să înțelegem cum să navigăm pieţele de tip *bear* și ce rol pot juca investițiile alternative în protejarea și diversificarea portofoliului.

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

5

PIEȚELE *BEAR* & INVESTIȚIILE ALTERNATIVE (INVESTIȚII ÎN TIMPUL UNUI *BEAR MARKET*)

5.1 CE ESTE UN *BEAR MARKET* (PIAȚA *BEAR*)?

Definiție: scădere de peste 20% față de maximele anterioare

O piață *bear* (sau *bear market)* este o perioadă prelungită în care prețurile acțiunilor sau ale unui indice bursier major (precum S&P 500, Nasdaq sau BET) scad cu cel puțin 20% față de maximele recente. Termenul este opusul unei piețe *bull,* care desemnează o tendință ascendentă susținută.

Această scădere nu este întâmplătoare sau izolată, e o schimbare profundă de sentiment în rândul investitorilor, adesea alimentată de factori economici negativi precum: recesiuni, creșterea dobânzilor, instabilitate geopolitică sau prăbușirea unor sectoare-cheie.

Numele „bear" vine din analogia cu modul în care atacă ursul: de sus în jos, la fel ca tendința prețurilor în astfel de perioade.

Durata medie a unui *bear market* (statistici istorice)

Istoric vorbind, *bear marketurile* au fost mai scurte decât pieţele bull, dar mai intense în termeni de pierderi procentuale.

Conform datelor despre piața americană (S&P 500):

- Durata medie a unui *bear market* este de aproximativ 9–14 luni.
- Scăderea medie este de 33–35% de la vârf la minim.
- În comparație, pieţele *bull* durează, în medie, mai mult de 2.5 ani, cu creşteri de peste 100%.

Exemple istorice:

- 2000–2002 (dot-com): scădere de ≈49% în 30 luni
- 2008–2009 (criză financiară): scădere de ≈57% în 17 luni
- 2020 (COVID-19): scădere de ≈34% în doar 1 lună, una dintre cele mai rapide prăbușiri

Este important de menționat că, deși *bear marketurile* sunt inevitabile, ele sunt și finite. Piețele și economia se recuperează, iar investitorii care rămân disciplinați sunt cei care beneficiază cel mai mult.

Psihologia investitorilor în timpul unui *bear market*

Perioadele de scădere profundă și prelungită provoacă reacții emoționale intense în rândul investitorilor, inclusiv: frică (de pierderi suplimentare), panică (vânzări impulsive), regret (pentru deciziile trecute) și, în cele din urmă, resemnare.

Mulți investitori se întreabă dacă „de data asta e diferit" și se tem că piața nu-și va reveni. Acest tip de gândire duce adesea la vânzarea la minime, adică exact în cel mai prost moment posibil.

Un investitor de retail riscă să fie prins într-un cerc vicios:

1. cumpără în entuziasmul unei piețe bull,
2. ține în speranța că prețurile își vor reveni,
3. vinde în pierdere când panica atinge vârful.

De aceea, un plan bine definit și respectarea lui sunt esențiale în *bear market*. Investitorii experimentați văd aceste perioade drept oportunități de acumulare, și nu momente de „evadare".

Diferența dintre *bear market* și corecție

Este important să nu confundăm un *bear market* cu o corecție,

Caracteristică	Corecție	Bear market
Scădere	10–20%	Peste 20%
Durată	Câteva săptămâni/luni	Mai multe luni sau ani
Frecvență	Relativ frecventă	Mai rar
Psihologia pieței	Temporar pesimistă	Predominant negativă
Rădăcini economice	Uneori doar tehnice	De obicei, fundamentale

O corecție poate apărea chiar și într-un trend ascendent sănătos și este adesea considerată benefică pentru „răcirea" pieței. În schimb, un *bear market* este un semnal al unei schimbări majore de sentiment și poate reflecta probleme sistemice sau economice mai adânci.

Scanned with OKEN Scanner

5.2 CUM RECUNOȘTI UN *BEAR MARKET*?

Semnale tehnice și fundamentale

Identificarea unui *bear market* în fazele sale incipiente este dificilă, dar nu imposibilă. De obicei, el este precedat și confirmat de o combinație de semnale tehnice și fundamentale.

Semnale tehnice:

- Divergențe între preț și indicatori de moment și de volum;
- Scăderea accelerată a prețurilor – o serie de maxime și minime în scădere, pe o perioadă de câteva săptămâni sau luni;
- Străpungerea unor niveluri de suport importante – dacă un indice sau o acțiune sparge un suport puternic (ex: suportul pe termen lung), poate semnala începutul unei tendințe *bear;*
- Volume crescute la vânzare – creșterea volumului în timpul scăderilor indică panică și ieșire masivă din piață.

Semnale fundamentale:

- Indicatori macroeconomici în deteriorare – creșterea șomajului, scăderea PIB-ului, creșterea dobânzilor, scăderea încrederii consumatorilor;
- Scăderi semnificative ale profiturilor companiilor – semnalează probleme sistemice sau încetinire economică;
- Tensiuni geopolitice sau crize financiare – factori externi care declanșează retragerea investitorilor din activele riscante.

Bear marketul devine vizibil retrospectiv în multe cazuri, adică știm sigur că am fost într-unul abia după ce scăderea de 20% a fost confirmată.

Indicatori utili: media mobilă 200, RSI, VIX etc.

Investitorii și *traderii* folosesc o serie de indicatori tehnici pentru a detecta începutul sau prelungirea unui *bear market:*

- Media mobilă de 200 zile (SMA200) – dacă prețul unui indice sau al unei acțiuni se menține sub media mobilă de 200 zile o perioadă extinsă este un semnal puternic de trend descendent. Mai mult, dacă media mobilă pe 50 zile (SMA50) străpunge în jos SMA200 (așa-numitul *death cross),* este considerat un semnal *bearish.*
- RSI (Relative Strength Index) – dacă RSI-ul scade sub 30 și rămâne acolo, indică o piață supravândută, dar într-un *bear market* acest nivel poate persista sau poate semnala doar un „bear rally" temporar, nu o revenire solidă.

Scanned with OKEN Scanner

- VIX (Volatility Index) – cunoscut și ca „indicele fricii", VIX-ul crește semnificativ în perioadele de incertitudine. Un VIX peste 30 este adesea asociat cu o piață tensionată și poate semnala începutul sau prezența unui *bear market.*
- MACD (Moving Average Convergence Divergence) – când linia MACD traversează în jos linia de semnal, mai ales într-un context de trend descendent, confirmă presiunea de vânzare.

Acești indicatori trebuie interpretați în context și în combinație, niciodată izolat.

Rolul sentimentului de piață

Sentimentul pieței este o componentă esențială și adesea subestimată în identificarea unui *bear market.* De multe ori, piața scade nu doar din cauza datelor reale, ci din cauza anticipărilor negative ale investitorilor.

Semnale legate de sentiment:

- Titluri de presă alarmiste și pesimiste – când mass-media devine dominant negativă, reflectă (sau alimentează) un sentiment *bearish.*
- Scăderea încrederii investitorilor – sondajele precum AAII Sentiment Survey arată adesea o creștere a pesimiștilor în pragul sau în timpul unui *bear market.*
- Flow-uri de capital – investitorii mută masiv capitalul din acțiuni în obligațiuni, aur sau cash.
- Indicele Fear & Greed (frica și lăcomia) – când acest indicator se află în zona de frică extremă, poate semnala fie începutul unei perioade *bear,* fie un moment aproape de capitulare.

În esență, un *bear market* nu este determinat de cifre, ci de emoții colective. Odată ce încrederea generală dispare, comportamentul investitorilor accelerează scăderile, creând un cerc vicios.

5.3 COMPORTAMENTUL TIPIC AL INVESTITORILOR VS COMPORTAMENTUL RECOMANDAT

Bear marketurile scot la suprafață emoțiile cele mai intense ale investitorilor. Cei mai mulți reacționează impulsiv, în timp ce investitorii disciplinați urmează o strategie rațională, pregătită din timp. Diferența dintre cele două tipuri de comportament poate avea un impact uriaș asupra rezultatelor pe termen lung.

Erori frecvente: *panic selling, market timing*

Scanned with OKEN Scanner

1. *Panic selling* (vânzarea din panică)

Este reacția emoțională clasică în fața pierderilor. Pe măsură ce portofoliul scade, investitorul se simte tot mai nesigur, iar frica de a pierde „totul" îl determină să vândă în pierdere, adesea exact în apropierea minimelor.

Această greșeală are două consecințe majore:

- Transformă pierderile temporare în pierderi definitive.
- Îl face pe investitor să rateze revenirea pieței, care, de obicei, se produce rapid și brusc, când nimeni nu o mai așteaptă.

2. *Market timing* (încercarea de a prinde fundul și vârful pieței)

Este o tentație aproape irezistibilă să vinzi „la timp" și să reintri „mai jos". Din păcate, această abordare are șanse mici de succes:

- Nimeni nu știe cu adevărat unde este minimul sau maximul.
- Deciziile sunt influențate de emoții și de știri, nu de fapte.
- Statistica arată că lipsa doar câtorva dintre cele mai bune zile de pe bursă (care apar, ironic, în timpul *bear marketurilor)* reduce semnificativ randamentul anualizat.

Exemplu: Dacă ai ratat doar cele mai bune 10 zile de creștere ale pieței într-un deceniu, randamentul tău total ar fi putut fi înjumătățit.

Strategii defensive: „stay invested", DCA (Dollar-Cost Averaging), realocare sectorială

Pentru a evita capcanele emoționale, investitorii experimentați aplică strategii defensive și automate, care reduc stresul și cresc șansele de succes pe termen lung.

1. *Stay invested* (rămâi în piață):

Aceasta este una dintre cele mai simple și eficiente strategii. Deși contraintuitiv, a nu face nimic poate fi cea mai bună mișcare într-un *bear market.* Istoric, piețele și-au revenit mereu, iar cei care și-au păstrat investițiile au beneficiat de recuperări rapide. Rămânând în piață:

- Beneficiezi de randamentele post-criză.
- Eviți greșelile generate de reacții impulsive.
- Menții mentalitatea de investitor pe termen lung.

2. DCA – Dollar-Cost Averaging (investiție recurentă cu sume egale):

În loc să încerci să „ghicești" momentul perfect, investești o sumă fixă la intervale regulate (ex: lunar), indiferent de prețul pieței.

Scanned with OKEN Scanner

Avantaje:

- Cumpără mai multe unități când prețul este jos.
- Reduce impactul volatilității.
- Creează un cadru disciplinat și predictibil.

Această strategie este excelentă în *bear market*, pentru că transformă scăderile de piață din motive de panică în oportunități de acumulare.

3. Realocare sectorială (*sector rotation*):

În *bear market*, nu toate sectoarele suferă la fel. Unele acțiuni – mai ales din domenii defensive – rezistă mai bine:

- Sănătate *(healthcare)*
- Utilități *(utilities)*
- Bunuri de consum de bază *(consumer staples)*

Prin realocarea unei părți din portofoliu către aceste sectoare, poți reduce volatilitatea generală și proteja capitalul. De asemenea, dacă urmează o fază de revenire, aceste sectoare sunt adesea printre primele care își revin.

Notă importantă: Realocarea nu înseamnă să vinzi tot și să cumperi altceva, ci să ajustezi ponderile din portofoliu în mod treptat, în funcție de contextul economic și de rezistența fiecărui sector.

În concluzie, diferența dintre comportamentul tipic și cel recomandat este dată de educație, planificare și disciplină. *Bear marketul* nu este doar o perioadă de pierderi, ci o oportunitate de testare a caracterului investitorului.

5.4 STRATEGII DE INVESTIȚII ÎN TIMPUL UNUI *BEAR MARKET*

Investitorii bine pregătiți nu privesc *bear marketurile* ca pe o amenințare, ci ca pe o ocazie de a construi poziții solide la prețuri reduse. În această secțiune, explorăm cinci strategii utile pentru a naviga cu încredere perioadele de scădere accentuată.

a) Acumularea treptată: investirea în tranșe

În loc să investești o sumă mare „dintr-odată" (ceea ce crește riscul de a prinde un moment prost), poți să divizezi capitalul în tranșe egale și să le investești la intervale regulate sau la praguri predefinite.

Avantajele acestei abordări:

- Reduce riscul de *timing* prost.
- Îți permite să profiți de scăderile succesive ale pieței.

Scanned with OKEN Scanner

- Elimină presiunea psihologică de a „ghici" fundul pieței.

Exemplu: Ai 10.000 de euro de investit. În loc să-i plasezi toți odată, îi împarți în cinci tranșe a câte 2000 de euro și investești câte una la fiecare 5–10% scădere suplimentară a indicelui principal (sau o dată pe lună, în funcție de strategie).

b) Focus pe acțiuni *blue chips* sau defensive (utilități, sănătate)

În perioade de incertitudine, companiile solide și profitabile, cu istoric de rezistență în crize, devin nuclee de stabilitate pentru portofoliu.

Acțiuni defensive, sau *blue chips,* sunt:

- companii mari, bine capitalizate, cu istoric de profitabilitate;
- mai puțin sensibile la ciclurile economice;
- deseori plătitoare de dividende constante.

Sectoarele preferate:

- Consum de bază *(consumer staples):* produse alimentare, igienă, băuturi (ex: Procter & Gamble, Nestlé).
- Utilități *(utilities):* electricitate, gaze, apă (ex: Enel, Iberdrola).
- Sănătate *(healthcare):* medicamente, echipamente medicale, spitale private (ex: Johnson & Johnson, Roche, MedLife).

Aceste companii oferă o mai mare protecție la scăderi și pot genera randamente mai stabile în *bear market.*

c) *Dividend investing*: cashflow pasiv în perioade volatile

Investițiile orientate spre acțiuni care plătesc dividende consistente sunt o strategie excelentă în piețele *bear,* deoarece oferă:

- cashflow constant chiar și când prețurile scad;
- posibilitatea de a reinvesti dividendele în acțiuni aflate la discount;
- un stimulent psihologic – chiar dacă valoarea portofoliului scade temporar, venitul generat continuă să vină.

Caută companii:

- cu istoric lung de plată a dividendelor (minimum 5–10 ani);
- cu rata de distribuire sustenabilă *(payout ratio* sub 70%);
- din sectoare defensive.

Strategia poate fi dublată de un DRIP (Dividend Reinvestment Plan) – reinvestirea automată a dividendelor în acțiuni suplimentare.

Scanned with OKEN Scanner

d) *Sector rotation*: sectoare care pot performa mai bine în *bear market*

Nu toate sectoarele suferă la fel în *bear market*. Unele chiar pot performa relativ mai bine (chiar dacă în scădere absolută) și pot proteja capitalul investitorului.

Sectoare defensive recomandate:

- *Healthcare*
- *Utilities*
- *Consumer Staples*

Sectoare ciclice de evitat (în faza descendentă a pieței):

- Tehnologie
- Finanțe
- Bunuri discreționare (ex: auto, modă, electronice)

În *bear market*, este util să realoci o parte din expunerea către sectoare defensive, iar pe măsură ce piața dă semne de revenire, să revii treptat spre sectoarele ciclice (acestea recuperează mai agresiv *în bull market).*

e) Reechilibrarea portofoliului

Bear marketul poate dezechilibra serios un portofoliu bine diversificat. De exemplu, dacă acțiunile scad puternic, iar obligațiunile sau lichiditățile își mențin valoarea, proporțiile portofoliului se schimbă semnificativ.

Reechilibrarea presupune:

- readucerea portofoliului la ponderile țintă inițiale (ex: 70% acțiuni, 30% obligațiuni);
- vânzarea activelor care au performat mai bine și cumpărarea celor care au scăzut (contrar emoției predominante).

Beneficii:

- menții controlul asupra riscului;
- cumperi ieftin și vinzi scump (automat);
- eviți supra concentrarea în active volatile sau prea defensive.

Recomandare: Stabilește dinainte momentele de reechilibrare (ex: trimestrial) sau folosește reguli automate (ex: când un activ depășește cu ±5% ponderea sa țintă).

Scanned with OKEN Scanner

5.5 INVESTIȚII ALTERNATIVE ÎN PERIOADE DE *BEAR MARKET*

Pe măsură ce piețele bursiere devin instabile sau intră în scădere prelungită, investitorii caută adesea alternative mai puțin corelate cu acțiunile. Aceste clase de active pot oferi stabilitate, diversificare și chiar profit în perioadele de *bear market,* dar fiecare vine cu propriile riscuri și particularități.

a) Aur și metale prețioase – valoare de refugiu

Aurul este cel mai cunoscut activ de refugiu în perioade de criză economică sau incertitudine. În general, investitorii se îndreaptă spre aur atunci când:

- inflația este ridicată;
- dobânzile reale sunt negative;
- încrederea în piețele tradiționale scade.

Avantaje:

- Istoric, aurul a crescut sau s-a menținut stabil în *bear markets;*
- Poate funcționa ca un *hedge* împotriva inflației;
- Este o formă de stocare a valorii independentă de sistemul financiar.

Modalități de expunere:

- achiziție directă de aur fizic (monede, lingouri);
- ETF-uri pe aur (ex: CSGOLD);
- acțiuni din sectorul minier (mai volatile).

Notă: Aurul nu oferă venit pasiv (nu plătește dividend sau cupon) și poate sub performa în piețele *bull.*

b) Obligațiuni guvernamentale sau corporative

În vremuri incerte, investitorii caută siguranță și predictibilitate, iar obligațiunile oferă exact asta – în special cele guvernamentale sau corporative cu rating înalt.

Tipuri de obligațiuni utile în *bear market:*

- Obligațiuni guvernamentale (ex: titluri de stat SUA, Germania, România);
- Obligațiuni corporative „investment grade", emise de companii solide.

Avantaje:

- Furnizează venit constant prin cupoane;
- Pot crește ca valoare când dobânzile scad (cum se întâmplă adesea în recesiuni);
- Mai puțin volatile decât acțiunile.

Atenție: Obligațiunile cu randament mare („high yield") sunt mai riscante și se comportă adesea ca acțiunile în perioadele de stres.

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

c) REIT-uri

REITs (Real Estate Investment Trusts) sunt vehicule de investiții listate la bursă care dețin și administrează active imobiliare generatoare de venituri – centre comerciale, clădiri de birouri, spitale etc.

În *bear market*, anumite REIT-uri pot oferi:

- randamente stabile din chirii (prin dividende generoase);
- protecție parțială la inflație;
- expunere la active tangibile.

REIT-urile defensive includ:

- cele axate pe sănătate (ex: clinici, spitale);
- locuințe accesibile, centre de date, logistică.

Se pot accesa prin ETF-uri de tip UKRE (iShares MSCI Traget UK Real Estate) sau direct prin REIT-uri individuale.

Totuși, REIT-urile sunt influențate de:

- dobânzile de referință (cresc costurile de finanțare);
- cererea de spații fizice (poate scădea în recesiune).

d) ETF-uri inverse sau *shorting*

Investitorii experimentați pot alege să speculeze scăderile pieței prin strategii inverse.

ETF-uri inverse:

- Urmăresc scăderea unui indice bursier (ex: S&P 500);
- Dacă indicele scade 1%, ETF-ul crește cu 1%;
- Exemple: DXS3 (Xtrackers Inverse S&P 500), BXX (Amundi Euro STOXX 50 -2X Inverse).

Avantaje:

- Se pot folosi în conturi obișnuite, fără margine;
- Protejează portofoliul în scăderi.

Limitări:

- Nu sunt recomandate pe termen lung (efectul de compunere zilnică le erodează);
- Trebuie folosite tactic, pe perioade scurte.

Short selling (vânzare în lipsă):

- Presupune vânzarea unui activ pe care nu-l deții, cu intenția de a-l răscumpăra mai ieftin;

- Necesită cont de margine și expunere ridicată la risc;
- Poate duce la pierderi nelimitate dacă activul crește.

Aceste instrumente pot fi utile, dar doar ca parte minoră din portofoliu și cu o strategie clară.

e) Criptoactive în *bear market*

Criptomonedele sunt o clasă aparte, fiind extrem de volatile, dar cu potențial ridicat de randament. În *bear market,* pot suferi scăderi dramatice (peste 80%), dar unii investitori aleg să acumuleze în astfel de perioade.

Avantaje potențiale:

- Unele criptoactive au caracteristici deflaționiste (ex: Bitcoin);
- Spațiul cripto atrage inovație (DeFi, NFT, smart contracts);
- Pot funcționa ca diversificator, fiind slab corelate cu piețele tradiționale în anumite faze.

Riscuri:

- Lipsa reglementării;
- Volatilitate extremă și lipsă de predictibilitate;
- Proiecte speculative sau fără fundament.

Strategie recomandată (pentru investitori cu toleranță mare la risc):

- Expunere limitată (1–5% din portofoliu);
- Focus pe active solide, cu adopție largă și echipe serioase (ex: BTC, ETH);
- Investiție treptată, nu *all-in.*

5.6 CASH IS KING?

Expresia „cash is king" devine extrem de relevantă în perioade de incertitudine economică și piețe în scădere. Deși investitorii sunt încurajați pe termen lung să păstreze investițiile, deținerea unei rezerve de lichiditate poate face diferența între o oportunitate valorificată și una ratată.

Importanța deținerii unui procent de lichiditate

Lichiditatea (cash-ul sau echivalentul acestuia) este adesea subestimată în portofolii, în special în perioadele de piață bull, când „banii stau degeaba". Dar în bear market, lichiditatea capătă valoare strategică.

Motive pentru care e bine să ai un procent din portofoliu în lichidități

Scanned with OKEN Scanner

- Flexibilitate: poţi reacţiona rapid la oportunităţi de piaţă (acţiuni, ETF-uri, obligaţiuni la discount).
- Stabilitate psihologică: scăderile din portofoliu sunt atenuate, iar investitorul se simte mai puţin tentat să vândă în panică.
- Reechilibrare eficientă: ai capital disponibil pentru a reechilibra portofoliul fără a fi nevoit să vinzi alte active în pierdere.
- Securitate financiară: în caz de evenimente neprevăzute, lichidităţile oferă un tampon.

Cât cash e „optim"? Nu există un procent universal valabil, dar:

- investitori activi pot păstra 10–20% cash, pentru oportunităţi rapide;
- investitori defensivi pot avea chiar 30% sau mai mult în perioade volatile;
- rezervele pot fi ţinute şi în instrumente cu lichiditate imediată (ex: conturi remunerate, fonduri monetare, titluri de stat cu scadenţă scurtă).

Avantajul „dry powder" pentru a profita de oportunităţi

Termenul „dry powder" (praf de puşcă uscat) provine din jargonul militar şi desemnează muniţia păstrată pentru momentul oportun. În investiţii, este o metaforă pentru lichiditatea pregătită special pentru cumpărături strategice atunci când preţurile sunt mult sub valoarea fundamentală.

Avantajele „dry powder" într-un *bear market:*

- Poţi cumpăra activ agresiv când majoritatea investitorilor sunt paralizaţi de frică.
- Valorifici discounturi semnificative la acţiuni de calitate.
- Eşti mai disciplinat: ai un plan şi îl aplici când piaţa oferă cele mai bune randamente viitoare (când sentimentul este negativ).

Exemplificări:

- Warren Buffett este cunoscut pentru păstrarea unui nivel ridicat de cash şi pentru folosirea lui în momentele de panică (ex: investiţiile în Goldman Sachs în 2008).
- Investitorii care aveau lichiditate în martie 2020 au putut cumpăra acţiuni la preţuri minime, înaintea unei recuperări spectaculoase.

Dar prea mult cash pe termen lung = pierdere de oportunitate. În pieţele *bull,* banii neinvestiţi sunt erodaţi de inflaţie şi lipsa randamentului.

Recomandare: Include „dry powder" în strategia ta de alocare, ca resursă tactică de care să te foloseşti în momentele-cheie ale pieţei, nu ca destinaţie permanentă a capitalului.

Scanned with OKEN Scanner

În concluzie, „cash is king" nu înseamnă că trebuie să stai permanent pe margine, ci că trebuie să fii pregătit să acționezi atunci când ceilalți sunt paralizați de frică. Lichiditatea nu înseamnă lipsă de strategie, ci oportunitate în așteptare.

5.7 EXEMPLE ISTORICE DE *BEAR MARKETS* ȘI LECȚIILE LOR

Pentru a înțelege mai bine comportamentul piețelor și ce funcționează în perioadele de scădere accentuată, e util să analizăm cele mai importante *bear marketuri* recente. Dincolo de cifre, fiecare criză a fost o lecție despre psihologia pieței, răbdare, strategie și oportunitate.

a) Marea Criză din 1929

Marea Criză din 1929 a fost prima mare prăbușire sistemică a bursei americane, iar impactul său s-a extins dincolo de piețele financiare, declanșând Marea Depresiune, cea mai gravă criză economică globală a secolului XX.

În 29 octombrie 1929, zi cunoscută drept „Marțea neagră" (Black Tuesday), Dow Jones a înregistrat o scădere istorică, iar în doar câteva luni, piețele bursiere au pierdut peste 80% din valoare. Milioane de investitori au fost ruinați, bănci au falimentat, șomajul a explodat, iar efectele sociale și politice s-au resimțit ani la rând.

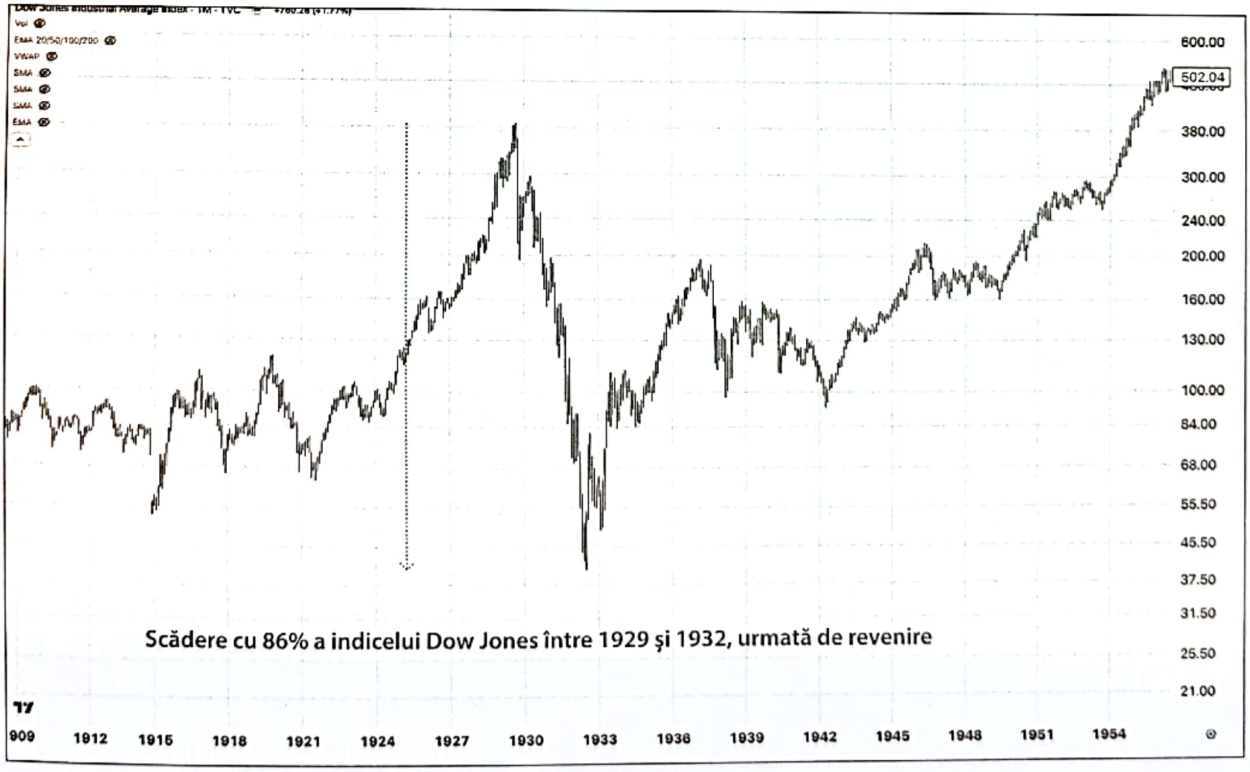

Scădere cu 86% a indicelui Dow Jones între 1929 și 1932, urmată de revenire

Scanned with OKEN Scanner

Cauze-cheie

1. Speculație masivă. În anii '20, bursa americană devenise o febră națională. Zeci de mii de oameni investeau în acțiuni fără a înțelege ce cumpără, atrași de promisiunea îmbogățirii rapide. Prețurile creșteau nu pentru că reflectau valoare reală, ci pentru că toată lumea cumpăra într-o bulă alimentată de optimism și lăcomie.

2. *Leverage* excesiv. Mulți investitori cumpărau acțiuni pe margine *(on margin)*, adică împrumutau bani pentru a cumpăra mai mult decât își permiteau. Când prețurile au început să scadă, au fost forțați să vândă rapid pentru a acoperi împrumuturile, accelerând prăbușirea.

3. Lipsa reglementării. Piețele financiare funcționau aproape fără supraveghere. Nu existau reguli clare privind raportarea financiară, *insider trading* sau protecția investitorilor. Bursa era un „vest sălbatic", vulnerabil la manipulări și excese.

4. Panică generalizată. Odată declanșată scăderea, încrederea s-a prăbușit. Investitorii au început să vândă în masă, băncile și brokerii s-au prăbușit, iar retragerile masive de bani au dus la colapsul sistemului bancar.

Lecții pentru investitori

1. Speculația fără fundament duce la dezastru. Creșterile bazate doar pe optimism și entuziasm, fără o legătură reală cu profitul și valoarea companiilor, sunt nesustenabile. O bursă sănătoasă are nevoie de investitori, nu doar de speculatori.

2. *Leverage*-ul este o sabie cu două tăișuri. Cumpărarea pe credit amplifică câștigurile, dar devine fatală când piața se întoarce împotriva ta. Fără un management strict al riscului, *leverage*-ul este o rețetă sigură pentru ruină.

3. Emoțiile pot distruge capitalul. Frica îi poate împinge pe investitori să vândă exact în cele mai proaste momente. Controlul emoțional și planificarea pe termen lung sunt esențiale pentru a rezista în perioade de volatilitate extremă.

4. Reglementarea și transparența contează. După 1929, SUA a introdus reforme majore: crearea SEC (Comisia de Supraveghere a Piețelor), obligativitatea raportării financiare și reguli pentru protejarea investitorilor – toate născute din lecțiile dure ale acestei crize.

O lecție memorabilă a lui Jesse Livermore, care a profitat de criza din 1929: „Există o singură parte a pieței, și nu este nici partea de *bull*, nici partea de *bear*, ci partea corectă", un memento că nu ești niciodată „bull" sau „bear", ci doar aliniat sau nu cu realitatea pieței.

Scanned with OKEN Scanner

b) 2000–2002 (dot-com *bubble*)

La sfârșitul anilor '90, bursa americană a fost scena unei explozii speculative în jurul companiilor din sectorul tehnologic și al internetului, o perioadă cunoscută drept „Dot-com Bubble". A fost momentul în care orice companie care își adăuga „.com" în nume putea atrage investiții masive, indiferent dacă avea sau nu venituri, profit sau chiar un model de afaceri viabil.

În martie 2000, bula s-a spart. NASDAQ, indicele principal al companiilor din tehnologie, a căzut cu aproape 80% în următorii 2 ani. Mii de companii au dispărut, investitori individuali au pierdut economii de-o viață, iar încrederea în sectorul tehnologic s-a prăbușit.

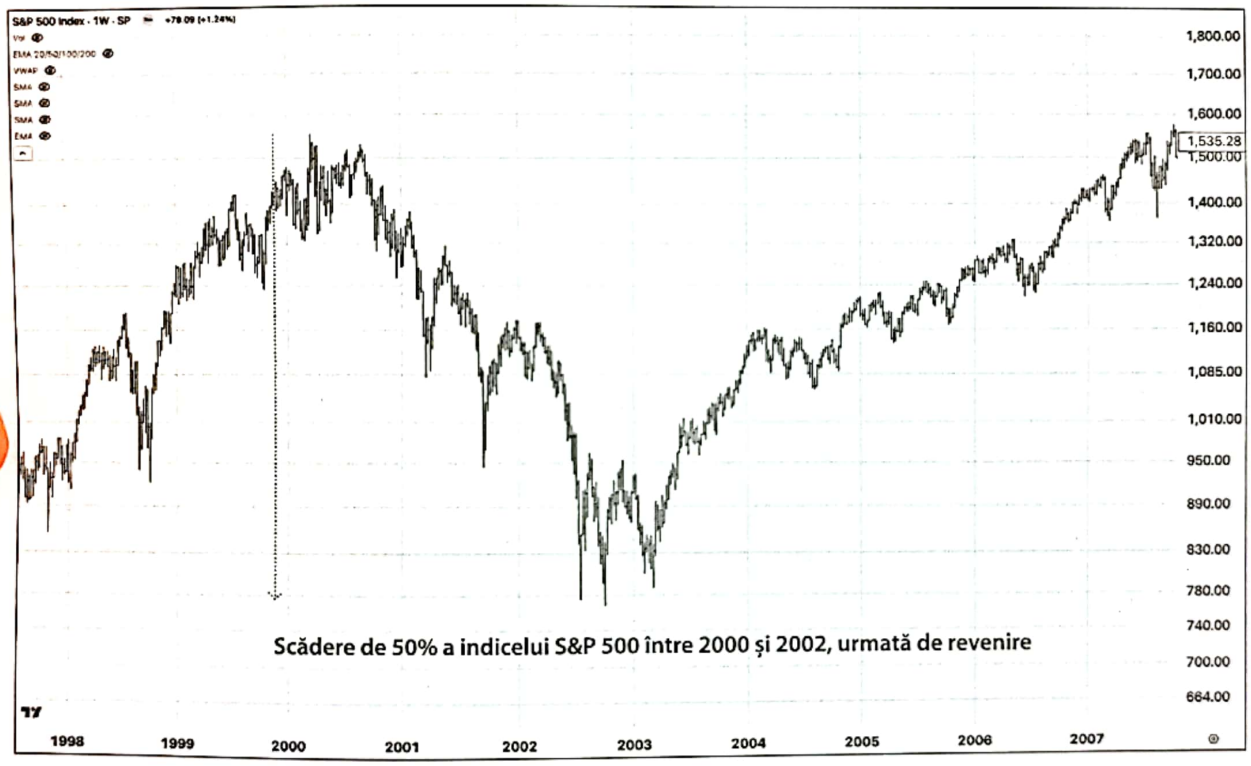

Scădere de 50% a indicelui S&P 500 între 2000 și 2002, urmată de revenire

Cauze-cheie

1. Exuberanță irațională. Termenul, folosit de Alan Greenspan, descrie perfect contextul: investitorii cumpărau acțiuni în companii din tehnologie doar pe baza promisiunilor viitorului, fără a cere dovezi concrete de profitabilitate sau sustenabilitate.

2. IPO-uri speculative. Multe start-upuri tehnologice erau listate la bursă într-o fază incipientă, adesea fără niciun venit, doar cu „viziune". Investitorii se grăbeau să cumpere la orice preț, în speranța că vor prinde „următorul Amazon".

Scanned with OKEN Scanner

3. Multipli evaluați absurd. Companiile erau evaluate nu pe baza profitului, ci pe „eyeballs" (numărul de vizitatori), „clicks" sau „potențial de disrupție". Fără repere reale, evaluările au atins niveluri complet nesustenabile.

4. Mass-media și FOMO (Fear Of Missing Out). Presa financiară alimenta optimismul, iar investitorii individuali, atrași de câștigurile rapide, intrau pe piață din frica de a nu pierde oportunitatea.

Lecții pentru investitori

1. Tehnologia nu înseamnă automat profit. Chiar dacă un sector are un viitor promițător, nu toate companiile din acel sector vor supraviețui. Investitorii trebuie să facă diferența între „poveste" și „valoare reală".

2. Valoarea unei companii trebuie ancorată în fundamente. Multiplii fără sens și evaluările bazate pe ipoteze nerealiste duc la bule speculative. În cele din urmă, realitatea economică se impune întotdeauna.

3. IPO-urile nu sunt loterie, ci teste de rezistență. Participarea la oferte publice inițiale trebuie să fie însoțită de o analiză profundă, nu de entuziasm superficial. Majoritatea companiilor lansate în timpul bulei au eșuat.

4. Mass-media nu este o sursă de strategie. Deciziile de investiție luate pe baza știrilor sau a trendurilor populare sunt, de cele mai multe ori, tardive și periculoase. Adevăratul avantaj vine din gândire critică și analiză proprie.

Un citat definitoriu de la Warren Buffett: „Bursa este un mecanism de transfer al banilor de la cei nerăbdători către cei răbdători". Iar criza dot-com a demonstrat cât de adevărată e afirmația lui.

c) 2008–2009 (criza financiară globală)

Criza din 2008, cunoscută și ca Marea Recesiune, a fost declanșată de colapsul pieței imobiliare din SUA și s-a extins rapid la nivel global, afectând bănci, burse, economii întregi. A fost o criză de încredere sistemică, în care mecanismele de bază ale economiei s-au blocat, iar unele dintre cele mai mari instituții financiare au dat faliment.

A culminat cu prăbușirea Lehman Brothers, una dintre cele mai vechi bănci de investiții din SUA, și a dus la salvarea cu bani publici a unor giganți precum AIG, Citigroup și General Motors. Impactul s-a resimțit ani de zile prin șomaj ridicat, recesiune economică și reforme masive în sectorul financiar.

Scanned with OKEN Scanner

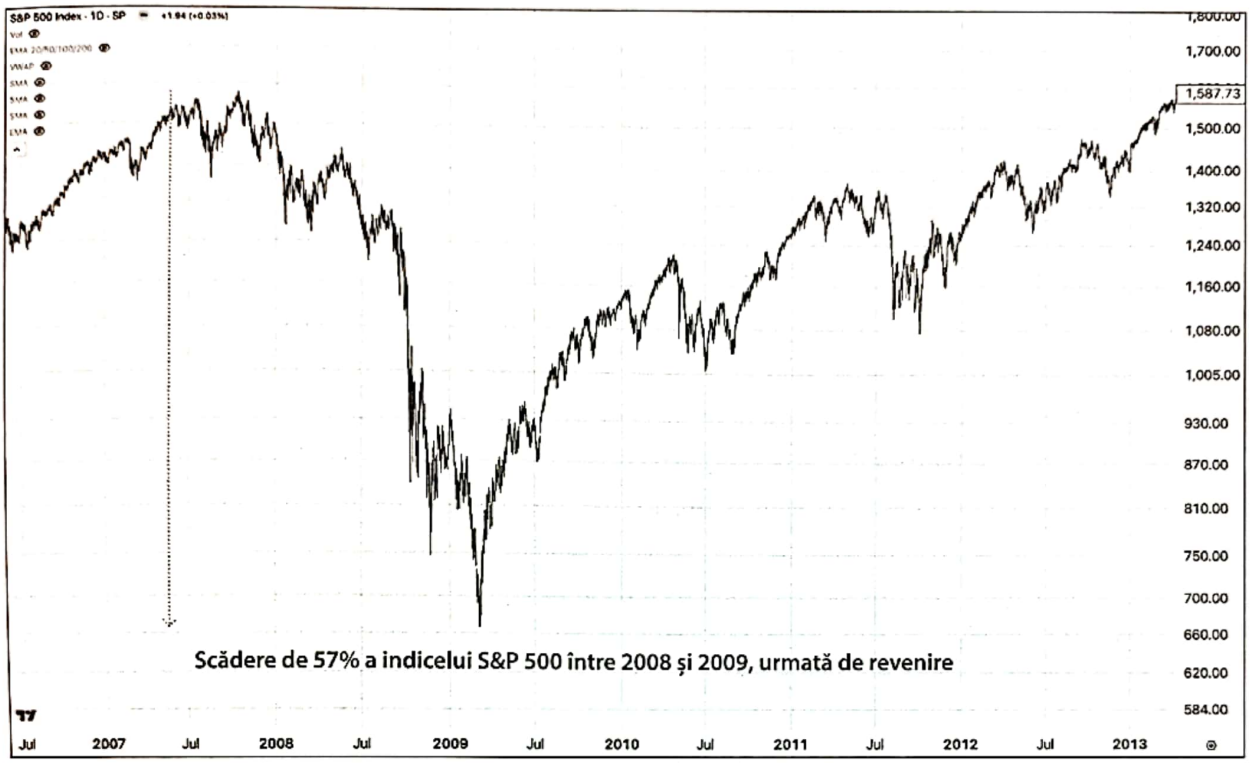

Scădere de 57% a indicelui S&P 500 între 2008 și 2009, urmată de revenire

Cauze-cheie

1. Credit ipotecar excesiv *(subprime).* Băncile au acordat împrumuturi ipotecare masive, inclusiv clienților cu profil de risc foarte ridicat. Aceste credite *subprime* erau apoi ambalate în produse financiare complexe și vândute ca instrumente sigure (CDO – *collateralized debt obligations).*

2. Lipsă de transparență. Puțini înțelegeau cu adevărat structura acestor produse financiare. Ratingurile AAA date de agenții de credit ascundeau riscuri uriașe, iar investitorii au cumpărat orbește.

3. *Leverage* și interconectare globală. Băncile și fondurile foloseau efectul de levier extrem de ridicat, ceea ce a amplificat pierderile. Sistemul financiar global era interconectat, iar problemele din SUA s-au propagat rapid.

4. Încredere oarbă în piața imobiliară. Timp de ani întregi s-a crezut că „prețurile caselor nu pot scădea la nivel național". Această convingere a creat o bulă alimentată de speculă și de asumarea iresponsabilă a riscului.

Lecții pentru investitori

1. În spatele fiecărui produs „sofisticat" trebuie să existe un activ real sănătos.

Scanned with OKEN Scanner

Investitorii trebuie să înțeleagă ce dețin – nu doar la nivel de simbol bursier, ci la nivel de structură financiară. Dacă nu înțelegi un produs, nu investi în el.

2. *Leverage*-ul poate ucide. Instituțiile cu grad mare de îndatorare s-au prăbușit spectaculos. Același principiu se aplică și investitorului individual – datoriile și expunerea excesivă te pot ruina în perioade de scădere.

3. Diversificarea între clase de active contează. Portofoliile construite doar pe acțiuni sau imobiliare au fost lovite puternic. O diversificare reală – acțiuni, obligațiuni, cash, aur – reduce riscul sistemic.

4. Pieţele sunt fragile când încrederea dispare. Criza din 2008 a arătat că lichiditatea și încrederea sunt mai importante decât orice model financiar. Când piața se blochează, toate strategiile clasice pot deveni irelevante temporar.

Un citat emblematic de la Ray Dalio, despre perioada 2008: „Dacă nu deții aur, nu cunoști nici istorie, nici economie". Vorbele lui fac referire la nevoia de protecție în fața riscurilor sistemice.

d) 2020 (pandemia de COVID-19)

Criza COVID-19 nu a fost provocată de slăbiciuni fundamentale în sistemul financiar, ci de un șoc extern neașteptat: pandemia globală de coronavirus. În primele luni ale anului 2020, pieţele bursiere au suferit una dintre cele mai rapide prăbușiri din istorie, pe fondul blocării economiilor, incertitudinii medicale și panicii generale.

Între februarie și martie 2020, indicii bursieri globali au scăzut cu 30–40% în doar câteva săptămâni. A urmat însă o revenire spectaculoasă, alimentată de intervențiile masive ale băncilor centrale și ale guvernelor.

Scanned with OKEN Scanner

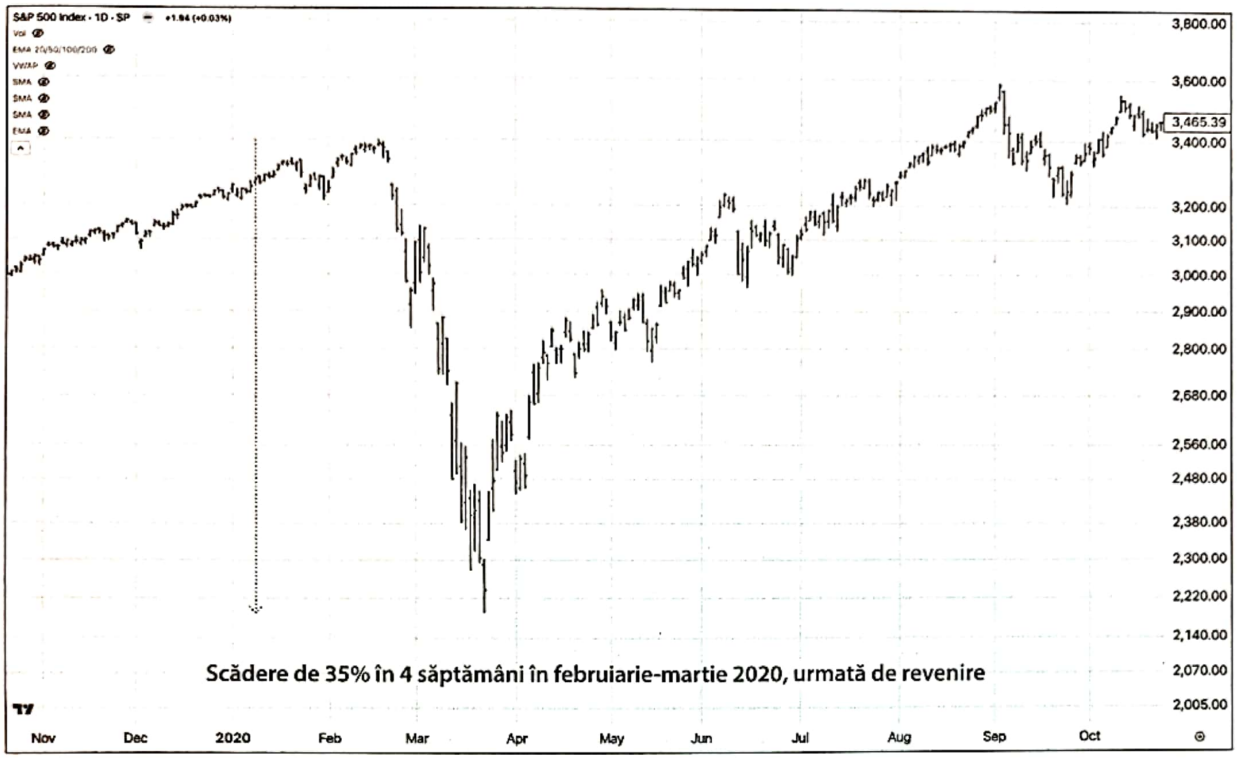

Scădere de 35% în 4 săptămâni în februarie-martie 2020, urmată de revenire

Cauze-cheie

1. Șocul global al lockdownului. Activitatea economică a fost oprită brusc: călătoriile au fost interzise, afacerile, închise, lanțurile de aprovizionare, întrerupte. Acest lucru a provocat o panică fără precedent, în condițiile în care piețele nu aveau nicio idee cât va dura sau cât de grav va deveni impactul.

2. Incertitudine totală. Nimeni nu știa cum va evolua pandemia, câți oameni vor fi afectați, ce sectoare vor supraviețui. Această lipsă de vizibilitate a dus la vânzări în masă și retrageri rapide de capital.

3. Viteza informației. Răspândirea instantanee a știrilor negative prin rețele sociale și media online a alimentat un ciclu rapid de frică și reacție, ceea ce a accentuat scăderile bursiere.

4. Reacție instituțională fără precedent. Băncile centrale, în special Fed, au reacționat extrem de rapid, injectând trilioane de dolari în sistem, reducând dobânzile la zero și lansând programe de relaxare cantitativă. Guvernele au oferit stimuli fiscali masivi, susținând consumul și evitând colapsul.

Lecții pentru investitori

1. Piețele pot reacționa extrem de rapid – în ambele direcții. Criza COVID a arătat că scăderile abrupte pot fi urmate de recuperări spectaculoase. Investitorii care s-au

Scanned with OKEN Scanner

panicat și au vândut în martie 2020 au ratat una dintre cele mai rapide creșteri din istoria burselor.

2. *Timingul* este aproape imposibil. Chiar și investitorii profesioniști au avut dificultăți în a anticipa punctul de minim sau revenirea. Menținerea unei strategii solide și a calmului emoțional a fost esențială.

3. Sectoarele nu sunt afectate uniform. Companiile din turism, transport și retail fizic au suferit masiv, în timp ce tehnologia, e-commerce-ul, livrările și sănătatea au explodat. Investitorii cu portofolii diversificate și expuse la inovație au fost recompensați.

4. Lichiditatea este putere. Investitorii care au păstrat cash sau rezerve lichide au putut profita de scăderi. Este o lecție esențială pentru viitoarele crize: cine are lichiditate are opțiuni.

Un citat relevant din 2020, de la Howard Marks (Oaktree Capital):„Nu poți prezice, dar te poți pregăti". Cu alte cuvinte, succesul pe termen lung nu vine din prezicerea exactă a crizelor, ci din pregătirea structurii portofoliului și a mentalului investitorului.

Ce s-ar fi întâmplat dacă ai fi investit constant în acele perioade?

Unul dintre cele mai valoroase exerciții mentale pentru investitor este să simuleze ce s-ar fi întâmplat dacă ar fi rămas disciplinat și ar fi investit regulat în timpul acestor *bear marketuri.*

Să luăm un exemplu simplu:

- Investiție lunară de 200 de euro în S&P 500 ETF, indiferent de condițiile pieței.
- Început: martie 2000. Sfârșit: martie 2023 (include trei *bear marketuri* mari).
- Total investit: 55.200 de euro (200 de euro × 276 de luni).
- Valoare portofoliu în 2023: ≈130.000 de euro (în funcție de ETF și curs valutar).

Rezultatul:

- Randament excelent, în ciuda a trei crize majore.
- DCA a permis achiziționarea de unități suplimentare în perioadele de scădere (preț mediu scăzut).
- Fără efort de *market timing,* fără stres legat de „când intru".

În concluzie, Dacă ai fi investit constant în timpul scăderilor, nu doar că ai fi compensat pierderile, dar ai fi profitat direct de reveniri. *Bear marketurile,* deși neplăcute emoțional, sunt fundamentul marilor câștiguri pentru investitorii răbdători și disciplinați.

Scanned with OKEN Scanner

5.8 CONCLUZIE

Bear marketul ca oportunitate

În ciuda disconfortului emoțional și incertitudinii, *bear marketul* nu trebuie considerat un dușman, ci o etapă firească și chiar benefică a ciclului economic. Scăderile semnificative ale prețurilor creează un teren fertil pentru cei care știu să privească dincolo de frică.

Prețuri mici = puncte de intrare excelente.

Companiile solide devin disponibile „la reducere", iar randamentele dividendelor cresc natural prin scăderea prețului acțiunilor.

Istoria arată clar că *bear marketurile* au fost urmate întotdeauna de *bull marketuri.* Cei care au avut curajul să investească când sentimentul era negativ au fost cei care au obținut cele mai mari câștiguri pe termen lung. În investiții, oportunitățile reale apar atunci când puțini mai au încredere că lucrurile se vor redresa.

Când e „cel mai greu" să investești este și momentul cu cel mai mare potențial

Psihologic, cele mai bune momente de investit sunt și cele mai inconfortabile. În mijlocul fricii colective, când titlurile de presă sunt pesimiste și portofoliile sunt pe minus, instinctul natural este să te retragi.

Dar exact atunci:

- acțiunile sunt subevaluate;
- riscul real (pe termen lung) e mai mic decât pare;
- potențialul de creștere este semnificativ.

Warren Buffett a spus-o simplu: „Fii temător când alții sunt lacomi și lacom când alții sunt temători". Această idee nu presupune să te opui fără logică, ci să recunoști valoarea ascunsă în momentele de slăbiciune a pieței. Investitorii care acționează cu calm, nu din impuls, pot profita enorm exact atunci când ceilalți se tem cel mai mult.

Educația și diversificarea ca scut împotriva fricii

Cei care se panichează în *bear market* vând la minime și se retrag complet din piață o fac, în general, din lipsă de educație sau de strategie. Frica vine din necunoscut.

Educația financiară te ajută să:

- înțelegi că volatilitatea e normală;
- identifici companiile sau sectoarele care merită cumpărate;
- alegi strategii potrivite riscului tău.

Scanned with OKEN Scanner

Diversificarea îți protejează portofoliul:

- Nu toate activele scad simultan.
- Unele sectoare sau clase de active se menţin (sau chiar cresc) în criză.
- Repartizarea pe mai multe instrumente reduce dependența de un singur pariu.

Împreună, educația și diversificarea devin un scut mental și financiar împotriva fricii și deciziilor greșite.

Nu poți controla piața, dar poți controla cum reacționezi. *Bear marketul* nu este momentul în care pierzi bani, ci momentul în care îți testezi și consolidezi filozofia de investiții.

Pieţele *bear,* deşi aduc teamă şi incertitudine, fac parte din ciclul firesc al burselor şi reprezintă o probă de maturitate pentru orice investitor. În aceste perioade, strategiile bine gândite, disciplina şi gestionarea emoţiilor fac diferenţa dintre cei care pierd capital şi cei care reuşesc să identifice oportunităţi valoroase. Tocmai de aceea, este esenţial să înţelegem nu doar teoria, ci şi experienţa practică a celor care au traversat astfel de momente.

În capitolul următor, vom vedea investitori legendari şi modul în care aceştia au învăţat lecţii decisive din crizele bursiere. Exemplele lor ne vor arăta că succesul pe termen lung nu vine din evitarea completă a declinurilor pieţei, ci din capacitatea de a le gestiona şi transforma în oportunităţi.

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

6

INVESTITORI LEGENDARI & LECȚII DIN CRIZELE BURSIERE

6.1 DE CE MERITĂ STUDIAȚI INVESTITORII LEGENDARI?

Investitorii legendari sunt cei care au reușit să navigheze în pieţele financiare nu doar cu succes, ci şi cu o consistenţă remarcabilă, în ciuda volatilităţii, incertitudinii şi crizelor. Analiza modului în care gândesc, cum iau deciziile, ce reguli urmează şi cum gestionează riscurile reprezintă o sursă valoroasă de învăţare pentru investitorii de toate nivelurile.

Aceşti investitori nu sunt doar „norocoşi" sau „geniali". În spatele succesului lor stau principii solide, disciplină, autocontrol şi o înţelegere profundă a comportamentului uman şi a pieţelor. Studiindu-i, poţi înţelege:

- cum să construieşti o strategie personalizată, dar eficientă;
- cum să îţi gestionezi emoţiile în faţa pierderilor sau a exuberanţei;
- ce înseamnă cu adevărat investiţiile pe termen lung;
- cum să îţi construieşti un avantaj durabil („edge") pe pieţe.

Mai mult, investitorii de succes ne reamintesc constant că nu trebuie să fim perfecţi ca să avem rezultate bune. Trebuie doar să fim consecvenţi, realişti şi să învăţăm continuu.

Cum ajută lecţiile din crizele bursiere în luarea deciziilor pe termen lung?

Crizele bursiere sunt perioade de stres extrem, dar şi de învăţare accelerată. În acele momente ies la suprafaţă vulnerabilităţile strategiilor, dar şi caracterul real al investitorilor. Cine înţelege crizele din trecut este mai bine pregătit pentru cele din viitor.

Fiecare criză aduce lecţii valoroase.

- Importanţa lichidităţii: cine are rezerve, are şi opţiuni.
- Pericolele levierului: *leverage*-ul poate să amplifice câştigurile, dar distruge portofoliile în perioade de scădere.
- Valoarea diversificării: activele necorelate pot oferi protecţie reală.

- Psihologia mulțimii: panica, euforia, FOMO-ul – toate pot duce la decizii proaste dacă nu ești conștient de ele.

Crizele bursiere mai oferă și o oportunitate rară: active bune la prețuri mici. Însă doar cei care au trecut mental prin scenarii grele sau au studiat trecutul pot avea curajul și claritatea să acționeze corect când toți ceilalți vând.

În concluzie, lecțiile din crize te ajută să-ți construiești o mentalitate solidă, adică nu doar să supraviețuiești unor perioade dificile, ci să ieși din ele mai puternic și cu portofoliul în creștere.

6.2 INVESTITORI LEGENDARI

a) WARREN BUFFETT

Warren Buffett este, probabil, cel mai cunoscut investitor din lume, supranumit adesea „Oracolul din Omaha". Cu o carieră care se întinde pe mai bine de șapte decenii și un randament anual mediu de peste 20% prin compania sa Berkshire Hathaway, Buffett e simbolul succesului sustenabil în investiții.

Filosofie de investiții

Value investing. Inspirat de mentorul său, Benjamin Graham, Buffett a început prin a cumpăra acțiuni „ieftine", adică sub valoarea lor intrinsecă. Cu timpul, și-a rafinat stilul, căutând nu doar companii subevaluate, ci companii excepționale la prețuri rezonabile.

Buy and hold. Buffett este faimos pentru răbdarea sa. Cumpără afaceri pe care le înțelege, cu avantaj competitiv clar și management solid, apoi le păstrează pe termen foarte lung. Spune adesea: „Perioada preferată de deținere e pentru totdeauna".

Moat (șanț de apărare). Un concept-cheie în selecția lui Buffett este existența unui „moat", un avantaj competitiv durabil (brand puternic, costuri mici, rețea extinsă etc.) care protejează compania de competiție. Exemple clasice: Coca-Cola (KO), Apple (AAPL), American Express (AXP), Bank of America (BAC).

Fond: **Berkshire Hathaway Inc.** (inițial, o companie textilă, transformată de Buffett într-un holding de investiții).

Performanță istorică: Randament mediu anual de aproximativ 19–20% din 1965 până în prezent (comparativ cu ≈10% pentru S&P 500).

O investiție de 1000 USD în 1965 ar fi valorat peste 20 milioane USD azi. Capitalizare de piață: peste 950 miliarde USD (2025).

Scanned with OKEN Scanner

Deținere importante (portofoliu actual/istoric):

- Apple (AAPL) – cea mai mare poziție, aproape jumătate din portofoliul de acțiuni.
- Bank of America (BAC), Coca-Cola (KO), American Express (AXP), Chevron (CVX), Occidental Petroleum (OXY).

Deținere istorice celebre: GEICO, See's Candies, Washington Post.

Lecții-cheie pentru investitori

1. Calm în timpul crizelor. Buffett rămâne fidel principiului „Fii lacom când ceilalți sunt speriați". În timpul crizelor (2008, 2020), el a fost unul dintre puținii care a cumpărat activ, profitând de oportunități create de panică.

2. Importanța lichidității. Berkshire Hathaway păstrează întotdeauna miliarde de dolari cash sau în echivalente, pentru a putea acționa rapid când apar ocazii. Lichiditatea nu e o pierdere de randament, ci o armă strategică.

3. Disciplina. Buffett a spus de multe ori: „Succesul în investiții nu ține de IQ, ci de temperament". Refuză să investească în afaceri pe care nu le înțelege, chiar dacă sunt la modă. Evită *timingul* pieței și păstrează o disciplină de fier în aplicarea strategiei sale.

Un citat definitoriu: „Prețul e ceea ce plătești. Valoarea e ceea ce primești". Înseamnă că prețul este suma plătită, dar valoarea reprezintă beneficiile reale obținute.

b) PETER LYNCH

Peter Lynch a fost managerul faimosului fond Fidelity Magellan, pe care l-a condus între 1977 și 1990, obținând un randament anual mediu de peste 29%, unul dintre cele mai bune din istoria fondurilor mutuale. Ce l-a făcut atât de eficient? O abordare simplă, dar extrem de bine aplicată, bazată pe observație, logică și cercetare riguroasă.

Strategia „invest in what you know"

Lynch a popularizat ideea că investitorii individuali pot avea un avantaj real față de profesioniști, dacă sunt atenți la lucrurile din jurul lor. Dacă observi că un magazin este mereu plin, că un nou produs se vinde foarte bine sau că oamenii din jur folosesc intens o anumită aplicație, poate fi un semnal de oportunitate.

El îi încuraja pe investitori să înceapă analiza pornind de la experiențe personale sau observații directe în calitate de consumatori, angajați sau membri ai comunității. Totuși, sublinia mereu că „intuiția" trebuie urmată de cercetare fundamentală solidă.

Scanned with OKEN Scanner

Exemplu: Dacă vezi că un lanț de magazine de pantofi se extinde rapid și are vânzări bune, nu înseamnă automat că e o investiție bună. Trebuie să verifici și cifrele: profitabilitatea, datoriile, creșterea vânzărilor etc.

Importanța cercetării companiilor mici cu potențial

Lynch prefera deseori companii mici sau medii, care erau ignorate de Wall Street, dar aveau potențial enorm de creștere. El numea astfel de companii „tenbaggers", adică acțiuni care își pot crește valoarea de zece ori sau mai mult.

Motivul? Companiile mari cresc mai greu, fiind deja mature. În schimb, o firmă mică, aflată într-o etapă de expansiune, poate oferi randamente excepționale dacă este descoperită devreme.

Lecția-cheie: Investitorii individuali pot găsi „nestemate" pe care marile fonduri nici nu le pot atinge (din cauza dimensiunii), dar pentru asta e nevoie de curiozitate, muncă de cercetare și răbdare.

Fond: **Fidelity Magellan Fund** (gestionat de Peter Lynch între 1977 și 1990).

Performanță istorică: Randament mediu anual de aproximativ 29% pe durata mandatului său.

Valoarea fondului a crescut de la 18 milioane USD la peste 14 miliarde USD în 13 ani.

Deținere importante (portofoliu actual/istoric):

- Ford (F), Philip Morris (PM), Fannie Mae, General Electric (GE), Merck (MRK), PepsiCo (PEP).
- Investiții notabile și în companii mai mici, cu potențial ridicat, care s-au dovedit ulterior mari câștigătoare.

Un citat reprezentativ al lui Peter Lynch: „Trebuie să știi ce deții și trebuie să știi de ce deții acel lucru". Ceea ce înseamnă să îți înțelegi complet investițiile și motivele pentru care le deții, evitând deciziile impulsive.

c) RAY DALIO

Ray Dalio este fondatorul fondului de *hedging* Bridgewater Associates, unul dintre cele mai mari și mai influente din lume. E cunoscut nu doar pentru performanțele sale remarcabile în investiții, ci și pentru gândirea sa sistematică și pentru cartea deveni-

Scanned with OKEN Scanner

tă bestseller: *Principii*. Dalio abordează investițiile cu o viziune macro, bazată pe reguli, modele și o înțelegere profundă a ciclurilor economice.

Filosofie de investiții

Investiții bazate pe principii și algoritmi. Dalio este un pionier al investițiilor sistematice. A dezvoltat strategii bazate pe modele clare, care pot fi testate istoric și automatizate. În viziunea sa, emoțiile și prejudecățile pot fi reduse prin reguli bine definite.

Înțelegerea ciclurilor economice. Dalio consideră că piețele urmează tipare ciclice – credit, inflație, dobânzi, datorii. A creat o schemă celebră a „mecanismului economic", care explică modul în care economia se mișcă pe baza creditului și al dobânzilor.

Diversificare radicală – All Weather Portfolio. Unul dintre cele mai cunoscute concepte promovate de Dalio este portofoliul All Weather, construit să reziste în orice tip de mediu economic (creștere/scădere, inflație/deflație). Se bazează pe diversificare între clase de active (acțiuni, obligațiuni, aur, materii prime), în funcție de scenariile macro.

Fond: **Bridgewater Associates** (fondat în 1975 de Ray Dalio, devenit cel mai mare *hedge fund* din lume).

Performanță istorică: Fondul Pure Alpha al Bridgewater a generat un randament anualizat de aproximativ 12% din 1991 până în prezent.

Bridgewater a administrat active de peste 150 miliarde USD la apogeu.

Deținere importante (portofoliu actual/istoric):

- ETF-uri pe indici majori precum SPDR S&P 500 ETF și iShares Core MSCI Emerging Markets.
- Investiții în companii precum Procter & Gamble (PG), Johnson & Johnson (JNJ), PepsiCo (PEP), Coca-Cola (KO).
- Poziții semnificative în aur și obligațiuni, în linie cu strategia All Weather.

Lecții-cheie pentru investitori

1. Gândește în termeni de cauză-efect. Dalio crede că piețele funcționează după reguli, ca o mașinărie. Dacă înțelegi mecanismele, poți anticipa mișcările. Nu trebuie să ghicești viitorul, ci să înțelegi cum reacționează piețele la stimuli.

2. Diversificarea reală reduce riscul fără a sacrifica randamentul. Mulți investitori cred că au un portofoliu diversificat dacă au acțiuni din mai multe sectoare. Dar Dalio subliniază importanța diversificării claselor de active, nu doar a acțiunilor.

Scanned with OKEN Scanner

3. Învață din greșeli, documentează-le, corectează. În stilul său unic, Dalio recomandă să îți creezi propriile principii și să le revizuiești în timp. E un proces de rafinare continuă. „Eșecul este cheia succesului, dacă îl analizezi bine."

Un citat semnificativ: „Cel care trăiește după globul de cristal va ajunge să mănânce cioburi". Este o metaforă pentru cei care încearcă să prezică piețele fără o înțelegere profundă a mecanismelor din spate.

d) CHARLIE MUNGER

Charlie Munger a fost vicepreședintele Berkshire Hathaway și colaboratorul cel mai apropiat al lui Warren Buffett timp de peste 50 de ani. Deși a stat mai mult în umbră față de Buffett, influența sa a fost decisivă. El este omul care l-a convins pe Buffett să renunțe la stilul pur „cumpără acțiuni ieftine" și să caute companii excelente la prețuri decente.

Munger e admirat nu doar pentru mintea sa ascuțită, ci și pentru filosofia de viață și de investiții extrem de coerentă, bazată pe raționalitate, integritate și învățare continuă.

Filosofie de investiții

Calitatea înaintea prețului. Munger a fost cel care a insistat că este mai bine să cumperi o companie grozavă la un preț corect decât una mediocră la un preț foarte mic. A preferat afaceri simple, stabile, cu randamente mari ale capitalului și conducere de calitate.

Investiții rare, dar decisive. Spre deosebire de strategia „diversificării de dragul diversificării", Munger a pledat pentru pariuri rare, dar convingătoare: „Oportunitățile nu apar frecvent. Când plouă cu aur, scoate găleata, nu un degetar".

Minte pregătită multidisciplinar. Cunoscut pentru ideea „latticework of mental models", Munger credea că un investitor trebuie să cunoască și să aplice concepte din mai multe domenii – psihologie, economie, matematică, inginerie, biologie –, pentru a lua decizii mai bune.

Fond**: Wheeler, Munger & Company** (fond de investiții condus de Charlie Munger între 1962 și 1975).

Performanță istorică: Randament anualizat de aproximativ 19,8%, comparativ cu 5% pentru indicele Dow Jones în aceeași perioadă.

Scanned with OKEN Scanner

Fondul a fost închis în 1975, după ce capitalul administrat a crescut de la câteva milioane la peste 100 milioane USD.

Deținеri importante (portofoliu actual/istoric):

• Diversificare redusă, cu poziții concentrate în companii considerate de calitate superioară.

• Investiții notabile în companii de asigurări și în dezvoltări imobiliare.

• După închiderea fondului, Munger și-a continuat cariera ca vicepreședinte al Berkshire Hathaway, unde a influențat marile achiziții (Coca-Cola, See's Candies, GEICO).

Lecții-cheie pentru investitori

1. Psihologia investitorului contează enorm. Munger a studiat în profunzime „prejudecățile cognitive", acele greșeli mentale care ne sabotează în luarea deciziilor. A avertizat constant împotriva comportamentelor precum prejudecata de confirmare, aversiunea față de pierdere sau efectul de turmă, tendința de a urma orbește mulțimea în deciziile de investiții, fără o analiză proprie.

2. Așteaptă cu răbdare oportunitățile mari. A spus clar: „Faci bani mulți nu când cumperi sau vinzi, ci când aștepți". Disciplina și răbdarea sunt atuuri-cheie ale investitorilor care învinge pe termen lung.

3. Păstrează lucrurile simple. Deși era extrem de erudit, Munger recomanda evitarea complexității inutile. A promovat principiul: „Folosește-te de o idee simplă, dar ia-o în serios".

Un citat emblematic al lui Munger: „Arată-mi stimulentul, iar eu îți voi arăta rezultatul". Cu alte cuvinte, este foarte important este să înțelegem motivațiile din spatele comportamentului pieței, al companiilor și al managementului.

e) JOHN TEMPLETON

Sir John Templeton este considerat unul dintre părinții investițiilor internaționale și unul dintre cei mai mari investitori contra curentului ai tuturor timpurilor. Fondator al Templeton Growth Fund, a avut o carieră remarcabilă, în care a reușit să combine intuiția de piață cu o disciplină rară și o viziune globală cu mult înaintea vremurilor sale. În 1999, revista *Money* l-a numit „cel mai mare selector de acțiuni al secolului XX".

Scanned with OKEN Scanner

Filosofie de investiții

Cumpără când „sângele curge pe străzi". Templeton a fost faimos pentru strategia sa contra curentului: să cumpere atunci când alții vând de panică, iar pesimismul este maxim. Căuta acțiuni subevaluate, în special în piețe afectate de crize sau neglijate de investitorii tradiționali.

Investiții globale. Templeton a fost un pionier în diversificarea internațională. Într-o perioadă în care majoritatea investitorilor erau concentrați pe piața americană, el căuta oportunități în întreaga lume, din Japonia și Coreea până în Brazilia și Turcia.

Investiții bazate pe valorile fundamentale. Nu se lăsa dus de trenduri sau emoții. Evalua companiile pe baza valorii intrinseci, a potențialului pe termen lung și a contextului macroeconomic în care activau.

Fond: **Templeton Growth Fund** (fond lansat în 1954, unul dintre primele fonduri mutuale internaționale).

Performanță istorică: Randament anualizat de aproximativ 14% timp de aproape patru decenii, până la retragerea sa, în 1992.

Fondul a fost printre primele care au investit la nivel global, în piețe considerate atunci exotice sau riscante.

Deținere importante (portofoliu actual/istoric):

- Investiții timpurii în companii japoneze în anii '60, care s-au dovedit extrem de profitabile.
- Diversificare globală: Europa, Asia și America Latină.
- A mizat adesea pe sectoare aflate în criză, cumpărând acțiuni foarte ieftine și păstrându-le pe termen lung.

Lecții-cheie pentru investitori

1. Nu te teme să fii contra curentului. Templeton spunea: „Momentele de pesimism maxim sunt cele mai bune momente pentru a cumpăra". Unele dintre cele mai profitabile investiții se fac în cele mai dificile momente, dacă ai curajul și disciplina necesare.

2. Uită de granițe. Gândirea lui Templeton îi invită pe investitori să nu se limiteze doar la piața locală sau la cele mai populare acțiuni. Oportunitățile pot apărea oriunde, iar diversificarea globală aduce și protecție, nu doar randament.

3. Învață să gândești pe termen lung. Templeton era un investitor răbdător. Spunea că piața este un mecanism de transfer al banilor de la cei nerăbdători la cei răbdători.

Scanned with OKEN Scanner

Un citat clasic: „Piețele *bull* se nasc din pesimism, cresc pe scepticism, se maturizează pe optimism și mor în euforie". Adică, descrie ciclul psihologic al unei piețe *bull,* de la începutul pesimist până la sfârșitul euforic.

f) GEORGE SOROS

George Soros este unul dintre cei mai cunoscuți și influenți investitori din istorie. Fondator al Quantum Fund, e faimos pentru stilul său speculativ și pentru succesul obținut în piețele financiare globale, inclusiv celebrul pariu împotriva lirei sterline, în 1992, când a câștigat peste un miliard de dolari într-o singură zi. A fost numit de presă „omul care a spart Banca Angliei".

Deși e adesea asociat cu mișcări speculative de mare amploare, Soros e și un gânditor profund, cu o viziune unică asupra piețelor financiare, bazată pe conceptul său de reflexivitate.

Filosofie de investiții

Reflexivitate. Spre deosebire de teoria clasică a piețelor eficiente, Soros a propus ideea că piețele nu reflectă mereu realitatea, ci o influențează. Percepțiile investitorilor afectează comportamentul pieței, iar acest comportament influențează la rândul său percepțiile într-un cerc reflexiv. Acest concept explică de ce apar bule speculative și prăbușiri bruște.

Speculații strategice pe termen scurt și mediu. Soros nu a fost un investitor de tip *buy and hold,* ci mai degrabă un speculator sofisticat, care căuta dezechilibre între realitate și percepție, profitând rapid de ele cu poziții mari și decisive.

Flexibilitate și gândire critică. Unul dintre punctele forte ale lui Soros a fost capacitatea de a-și recunoaște greșelile rapid și de a se adapta. El considera că abilitatea de a te corecta rapid este mai importantă decât a avea mereu dreptate.

Fond: **Quantum Fund** (fond de *hedging* fondat în 1973, împreună cu Jim Rogers).

Performanță istorică: Randament mediu anual de aproximativ 30% timp de aproape trei decenii.

Fondul a generat câștiguri cumulate de peste 40 de miliarde USD până la începutul anilor 2000.

Deținere importante (portofoliu actual/istoric):

• Cunoscut pentru poziția masivă *short* pe lira sterlină în 1992, care i-a adus un profit de aproximativ 1 miliard USD într-o singură zi *(The man who broke the Bank of England).*

Scanned with OKEN Scanner

• Investiții diversificate global în acțiuni, obligațiuni, valute și mărfuri.

• Deținеri semnificative în companii americane și europene, precum și în economii emergente.

Lecții-cheie pentru investitori

1. Piața este influențată de emoții și percepții. În loc să presupui că prețurile reflectă mereu realitatea, întreabă-te care este narațiunea dominantă. Este sustenabilă? Ce se întâmplă dacă se schimbă?

2. Curajul de a acționa decisiv. Soros adopta poziții mari atunci când era convins de o idee. Nu credea în diversificare exagerată, ci în concentrarea capitalului acolo unde avea cel mai mare potențial de profit.

3. Fii pregătit să te răzgândești. Una dintre replicile sale celebre: „Nu contează dacă ai sau nu dreptate, ci câți bani faci atunci când ai dreptate și câți pierzi atunci când nu ai".

Citat emblematic al lui Soros: „Pieţele sunt mereu într-o stare de incertitudine și schimbare, iar banii se câștigă ignorând ceea ce este evident și pariind pe ceva neașteptat". Profitul vine din anticiparea surprizelor pieței și evitarea strategiilor pe care toată lumea le urmează.

g) STANLEY DRUCKENMILLER

Stanley Druckenmiller este cunoscut ca fiind creierul din spatele faimosului pariu al lui George Soros împotriva lirei sterline, în 1992. Timp de peste 30 de ani, a obținut randamente medii anuale de aproximativ 30%, fără un singur an de pierderi, ceea ce îl plasează în elita absolută a lumii investițiilor.

A fost manager al Duquesne Capital și, anterior, strateg-șef la Quantum Fund (fondul lui Soros). În ciuda performanțelor sale spectaculoase, a rămas o figură relativ discretă, dar profund respectată pentru claritatea gândirii și adaptabilitatea sa.

Filosofie de investiții

Macro *investing.* Druckenmiller a fost un investitor global, cu o abordare macro – analiza politicilor monetare, a tendințelor economice și a dezechilibrelor financiare. El căuta momente în care fundamentele macroeconomice se aflau în conflict cu prețurile pieței – oportunități ce permiteau poziții profitabile.

Convingere + dimensiune. Druckenmiller punea accent pe mărimea poziției. Dacă

Scanned with OKEN Scanner

era convins că are dreptate, nu ezita să aloce sume mari, considerând că dimensiunea contează la fel de mult ca direcția. Pentru el, oportunitățile mari trebuie exploatate pe măsură.

Flexibilitate și *timing*. Deși analiza fundamentală era la baza deciziilor, Druckenmiller folosea și analiza tehnică pentru *timing*. Credea în combinarea logicii macro cu sentimentul pieței și cu un bun simț al momentului potrivit.

Fond: **Duquesne Capital Management** (fondat în 1981, administrat până în 2010).

Performanță istorică: Randament anualizat de aproximativ 30% timp de trei decenii, fără niciun an de pierdere majoră.

A administrat în paralel și Quantum Fund, al lui George Soros, între 1988 și 2000, fiind arhitectul principal al celebrului pariu împotriva lirei sterline, din 1992.

Deținere importante (portofoliu actual/istoric):

- Poziții majore în acțiuni americane de tehnologie și sănătate, dar și în obligațiuni și valute.
- Investiții notabile în companii precum Microsoft, Amazon și alte acțiuni *growth*.
- Cunoscut pentru mișcările speculative de mare amploare pe piețele valutare și de mărfuri.

După ce a închis fondul Duquesne Capital Management, în 2010, Stanley Druckenmiller a ales să administreze doar banii proprii printr-un *family office*. El a declarat atunci că presiunea de a produce constant randamente mari pentru investitori devenise prea mare, în ciuda faptului că nu a înregistrat niciun an de pierdere semnificativă.

De atunci, s-a concentrat pe investiții private și pe administrarea patrimoniului personal, păstrându-și reputația de a fi unul dintre cei mai buni investitori din lume. A rămas activ pe piețe, cunoscut pentru poziții tactice în acțiuni de tehnologie precum Amazon (AMZN) și Microsoft (MSFT), dar și pentru opiniile sale macroeconomice, foarte urmărite de investitori.

Lecții-cheie pentru investitori

1. Convingerea puternică trebuie susținută de acțiune puternică. Nu este suficient să ai dreptate. Trebuie să ai curajul să acționezi decisiv când ai un avantaj clar. Druckenmiller spunea: „Modul de a obține randamente superioare pe termen lung este conservarea capitalului și a performanțelor maxime".

Scanned with OKEN Scanner

2. *Timingul* contează. Spre deosebire de investitorii *buy and hold,* Druckenmiller credea în agilitate. Se adapta rapid la schimbările de trend și nu se îndrăgostea de nicio poziție.

3. Piața este o ființă vie, în continuă schimbare. Una dintre cele mai importante calități ale sale este capacitatea de adaptare. A recunoscut de multe ori că a greșit, dar a ieșit rapid din poziții pierzătoare și și-a recalibrat strategia.

Un citat celebru al lui Druckenmiller: „Câștigurile nu mișcă piața în ansamblu, Rezerva Federală face asta... concentrează-te asupra băncilor centrale și a mișcării lichidității... majoritatea oamenilor din piață caută câștiguri și măsuri convenționale. Lichiditatea este cea care mișcă piețele". Cu alte cuvinte, mișcările pieței depind mai mult de politica monetară și lichiditate decât de rezultatele financiare ale companiilor.

h) DAVID EINHORN

David Einhorn este fondatorul fondului de investiții Greenlight Capital, cunoscut pentru strategiile sale de tip *value investing* combinate cu *short selling,* adică parierea pe scăderea valorii unor acțiuni pe care le consideră supraevaluate sau fundamental slabe.

A devenit faimos în 2008, pentru avertismentele sale timpurii legate de Lehman Brothers, companie despre care a spus public că este vulnerabilă financiar. A avut dreptate – câteva luni mai târziu, Lehman s-a prăbușit și a intrat în istorie ca unul dintre cele mai mari falimente financiare.

Filosofie de investiții

Investiții bazate pe analiză fundamentală profundă. Einhorn și echipa sa petrec luni întregi analizând în detaliu companiile: bilanțuri, cashflow, structura datoriilor, practicile contabile, managementul etc. Caută fie acțiuni subevaluate, fie companii care ascund riscuri sub suprafață.

Strategie *long/short.* Greenlight Capital investește în acțiuni despre care consideră că sunt subevaluate *(long),* dar și în acțiuni despre care crede că sunt supraevaluate, frauduloase sau nesustenabile *(short).* Acest stil permite profit potențial chiar și în piețe laterale sau în scădere.

Investiții contra curentului. Einhorn este cunoscut pentru pozițiile îndrăznețe împotriva sentimentului general al pieței – a pariat împotriva unor acțiuni populare în momente în care majoritatea le susținea.

Scanned with OKEN Scanner

Fond: **Greenlight Capital** (fond de *hedging* fondat în 1996, de David Einhorn).

Performanță istorică: Randament anualizat de aproximativ 16% din 1996 până în 2016, cu câștiguri consistente pentru investitori în primii 20 de ani.

A administrat active de peste 12 miliarde USD la apogeu, deși ulterior fondul a pierdut din capital după câțiva ani dificili.

Deținere importante (portofoliu actual/istoric):

- Poziții *long* notabile: Apple (AAPL), General Motors (GM), Green Brick Partners (GRBK).
- Poziții *short* celebre: Allied Capital (2002), Lehman Brothers (2007–2008, pariul *short* care l-a consacrat în timpul crizei financiare).
- Investiții diversificate în acțiuni americane, inclusiv companii de tehnologie, financiar-bancare și imobiliare.

Lecții-cheie pentru investitori

1. Îndoiala rațională este sănătoasă. Einhorn ne amintește că nu toate companiile bine văzute sunt sănătoase și nu toate narațiunile pieței sunt corecte. Întrebările incomode și analiza detaliată pot salva investiții dezastruoase.

2. Transparența contează. Un semnal de alarmă pentru Einhorn este lipsa de transparență în raportările financiare. Dacă ceva pare „prea frumos ca să fie adevărat", de cele mai multe ori nu este adevărat.

3. Gestionarea riscului este esențială. Într-un fond *long/short,* riscul trebuie echilibrat constant. Einhorn e foarte atent la dimensiunea pozițiilor și la ajustarea portofoliului în funcție de evoluția pieței.

Un citat definitoriu: „Pierderea scepticismului investitorilor și creșterea parabolică a anumitor acțiuni, în ciuda semnalelor de alarmă, sunt semne periculoase ale unei piețe deconectate de la realitate". A făcut acest comentariu în contextul bulei speculative din jurul companiilor tehnologice fără profit.

i) CARL ICAHN

Carl Icahn este un investitor miliardar, faimos pentru abordarea sa agresivă de *tip activist investor*, adică investitor care cumpără participații semnificative în companii subevaluate, pentru a forța schimbări în conducere, strategie sau structură. Fondator al Icahn Enterprises, Icahn a devenit o figură proeminentă pe Wall Street începând cu anii '80, fiind adesea numit „corporate raider".

Scanned with OKEN Scanner

Este cunoscut pentru faptul că exercită presiune asupra managementului companiilor, obține locuri în consiliile de administrație și provoacă schimbări menite să aducă valoare acționarilor, inclusiv prin vânzări de active, restructurări sau răscumpărări masive de acțiuni.

Filosofie de investiții

Investiții activiste. Icahn nu se mulțumește cu statutul de acționar pasiv. Când identifică o companie subevaluată sau slab condusă, intervine direct. Cumpără o cotă semnificativă, face publice nemulțumirile și cere acțiuni concrete: schimbarea CEO-ului, vânzarea unui segment de business sau îmbunătățirea randamentului pentru acționari.

Valoare latentă. Strategia lui se bazează pe identificarea companiilor cu potențial neexploatat fie din cauza conducerii incompetente, fie din cauza unei structuri greoaie. Prin intervenția sa, încearcă să „elibereze" valoarea ascunsă, pentru a crește prețul acțiunilor.

Presiune publică + influență. Icahn nu se teme să folosească presa, rețelele sociale și scrisorile deschise pentru a-și promova pozițiile. A devenit faimos pentru duelurile sale cu CEO-ul Apple, conducerea eBay, Dell sau chiar McDonald's.

Fond: **Icahn Enterprises** (vehicul de investiții fondat în anii '80, listat la bursă).

Performanță istorică: Randament anualizat de peste 15% pe termen lung, cu perioade de câștiguri spectaculoase în urma campaniilor activiste.

Valoarea activelor administrate a depășit 20 miliarde USD la apogeu.

Deținere importante (portofoliu actual/istoric):

- Poziții majore și campanii activiste în companii precum Texaco, TWA, RJR Nabisco, Motorola, Yahoo, eBay (EBAY), Apple (AAPL).
- Investiții în energie și rafinare prin CVR Energy (CVI).
- Portofoliu diversificat, care a inclus de-a lungul timpului acțiuni, obligațiuni și participații semnificative în companii unde Icahn a încercat să influențeze strategia și conducerea.

Lecții-cheie pentru investitori

1. Fii activ și informat. Chiar și investitorii mici pot învăța din stilul lui Icahn: urmărește cum e condusă compania, cum sunt tratați acționarii, dacă sunt folosiți eficient banii. Managementul contează.

Scanned with OKEN Scanner

2. Valoarea nu e doar în cifre, ci și în structura companiei. Uneori, o companie nu are nevoie de mai mulți clienți sau profit, ci de o strategie mai clară sau de un management responsabil.

3. Curajul și presiunea pot schimba jocul. Deși stilul lui poate părea agresiv, Icahn demonstrează că acționarii au putere și că, uneori, schimbarea nu vine decât prin presiune constantă.

Un citat clasic al lui Carl Icahn: „În viață și în afaceri, nu primești ceea ce meriți, ci ceea ce negociezi". Rezultatele depind de abilitățile tale de negociere, nu doar de merit sau valoare personală.

j) PAUL TUDOR JONES

Paul Tudor Jones este fondatorul Tudor Investment Corporation și unul dintre cei mai apreciați *traderi* macro din ultimele decenii. A devenit faimos în 1987, când a anticipat corect prăbușirea bursei din „Lunea neagră" (Black Monday) și a obținut un randament de aproximativ +60% în acel an, în timp ce piețele globale se prăbușeau dramatic.

Este cunoscut pentru stilul său prudent, dar agresiv în momentele-cheie, pentru intuiția sa excepțională privind ciclurile de piață și pentru capacitatea de a combina analiza macroeconomică cu priceperea în *trading* pe termen scurt.

Filosofie de investiții

Macro trading + protecția capitalului. Jones este un investitor macro, dar foarte concentrat pe managementul riscului. El spune clar: „Cel mai important lucru e să nu pierzi bani. Regula numărul 2: să nu uiți regula numărul 1".

Trading oportunist. Caută dezechilibre temporare în piețe, folosind datele macro, sentimentul de piață și analiza tehnică, pentru a prinde mișcări puternice, dar scurte. Pozițiile lui sunt adesea rapide, profitând de inflexiuni sau puncte de cotitură.

Focus pe psihologia pieței. Tudor Jones pune mare accent pe comportamentul maselor, trenduri emoționale și momentele de panică sau exuberanță. Este convins că sentimentul pieței contează mai mult decât datele brute, în special în perioadele volatile.

Fond: **Tudor Investment Corporation** (fond de *hedging* înființat în 1980, de Paul Tudor Jones).

Scanned with OKEN Scanner

Performanță istorică: Cunoscut pentru câștigul spectaculos din 1987, când a anticipat și a profitat de prăbușirea pieței („Black Monday"), obținând un randament de aproximativ 200% în acel an.

Fondul a generat randamente solide pe termen lung, administrând active de zeci de miliarde USD.

Deținere importante (portofoliu actual/istoric):

• Poziții notabile pe contracte *futures*, valute și obligațiuni, bazate pe strategie macro globală.

• A tranzacționat acțiuni și ETF-uri, dar este cunoscut în special pentru speculațiile pe piețele de derivate și pe mișcările macroeconomice.

• A menținut expuneri importante în companii americane de tehnologie și energie, adaptând constant portofoliul la condițiile de piață.

Lecții-cheie pentru investitori

1. Protejează-ți capitalul înainte de a urmări profitul. Pentru Tudor Jones, supraviețuirea pe termen lung este cheia. El folosește *stop-lossuri* stricte și nu ezită să iasă dintr-o poziție imediat ce premisele se schimbă.

2. Flexibilitate absolută. Spune deschis că nu are o problemă cu a se răzgândi. Dacă datele sau piața contrazic ideea inițială, iese din tranzacție fără orgoliu. „Losers average losers" înseamnă să nu mediezi în pierdere.

3. Fii atent la semnalele pieței, nu doar la fundamente. Chiar dacă are o viziune macro, Tudor Jones este atent la *momentum, patternuri* grafice și mișcări bruște de volum, semnale care pot anunța schimbări majore înainte ca datele oficiale să apară.

Un citat faimos al lui Paul Tudor Jones: „Secretul succesului din perspectiva tranzacționării este să ai o sete nestăvilită, neobosită și de nestins pentru informație și cunoaștere". Tranzacționarea de succes cere învățare continuă și dorință constantă de a acumula informații noi.

k) BILL ACKMAN

Bill Ackman este fondatorul fondului Pershing Square Capital Management și unul dintre cei mai cunoscuți investitori activiști ai generației sale. Este celebru pentru stilul său convingător, pentru campaniile publice împotriva unor companii pe care le consideră prost conduse și pentru unele pariuri extrem de îndrăznețe, unele foarte profitabile, altele spectaculos de riscante.

Scanned with OKEN Scanner

Ackman combină investițiile *value* cu activismul corporativ și cu o viziune pe termen lung, dar nu ezită să intervină agresiv atunci când crede că poate aduce schimbări care să creeze valoare.

Filosofie de investiții

Activism + *value investing*. Ackman caută companii subevaluate sau cu potențial neexploatat, apoi intervine direct: dialoghează cu conducerea, propune strategii alternative, cere locuri în consiliul de administrație și folosește presa pentru a-și susține punctul de vedere.

Convingere puternică și poziții concentrate. Portofoliul său este, de obicei, compus dintr-un număr mic de poziții, dar foarte bine cercetate. Ackman crede că un investitor trebuie să parieze cu încredere atunci când are toate argumentele de partea sa.

Investiții tematice și evenimente speciale. A profitat adesea de situații speciale sau evenimente macro (ex: restructurări, falimente iminente, schimbări legislative), pentru a genera profituri semnificative.

Fond: **Pershing Square Capital Management** (fond de *hedging* fondat în 2004, de Bill Ackman).

Performanță istorică: Randament anualizat de aproximativ 16% de la lansare, cu câștiguri notabile în anumite perioade (de exemplu, pariul profitabil pe credit *default swaps* în timpul pandemiei din 2020, care a adus un câștig de 2,6 miliarde USD).

Active administrate: aproximativ 18 miliarde USD în 2025.

Deținere importante (portofoliu actual/istoric):

- Poziții *long* notabile: Chipotle Mexican Grill (CMG), Hilton (HLT), Restaurant Brands International (QSR), Lowe's (LOW), Howard Hughes Corporation (HHH).
- Poziții *short* celebre: Herbalife (HLF) (2012–2018, campanie intens mediatizată), MBIA în perioada crizei financiare.
- Strategia fondului a inclus atât investiții concentrate în companii americane de calitate, cât și campanii activiste.

Lecții-cheie pentru investitori

1. Un investitor informat poate influența realitatea. Ackman demonstrează că, în unele cazuri, nu e suficient să identifici o oportunitate, ci trebuie să acționezi pentru a-i

Scanned with OKEN Scanner

debloca valoarea. Acest principiu se aplică și la scară mai mică, printr-o atitudine activă și analitică față de propriile investiții.

2. Comunicarea este o armă strategică. Ackman este un maestru al prezentărilor detaliate, în care își expune public raționamentul. El reușește adesea să influențeze opinia altor investitori sau chiar a pieței.

3. Reziliența este esențială. După eșecuri precum campania împotriva Herbalife (care a durat ani și s-a încheiat cu pierderi majore), Ackman nu s-a prăbușit, ci a revenit în forță cu decizii inspirate, cum ar fi poziția sa profitabilă de tip credit *default swap* în timpul pandemiei din 2020, care i-a adus peste 2 miliarde USD în câteva săptămâni.

Un citat definitoriu: „În investiții, cauți o nepotrivire între valoarea unei afaceri și prețul acțiunii sale. Atât". Succesul investițional vine din identificarea acțiunilor subevaluate față de valoarea reală a companiei.

I) JIM SIMONS

Jim Simons este fondatorul fondului Renaissance Technologies și creierul din spatele fondului Medallion, probabil cel mai de succes fond de investiții din toate timpurile, cu randamente anuale compuse de peste 60% înainte de comisioane și ≈40% după comisioane, pe o perioadă de peste 30 de ani!

Fost matematician de renume, cu un doctorat în geometrie diferențială, Simons a fost profesor și criptanalist înainte de a intra în lumea finanțelor. Ceea ce îl face unic este că a revoluționat complet investițiile prin știință, algoritmi și *big data*, ignorând complet metodele tradiționale fundamentale sau tehnice.

Filosofie de investiții

Investiții cantitative 100%. Simons a angajat matematicieni, fizicieni, informaticieni, nu analiști financiari. Abordarea sa a fost pur științifică: descoperirea de tipare recurente în datele de piață, indiferent de cauza sau explicația lor.

Trading sistematic pe termen scurt. Medallion operează mii de tranzacții automate, pe baza unor modele statistice sofisticate. Pozițiile sunt adesea ținute ore, zile sau săptămâni. Nu investesc în „companii", ci în anomalii matematice ale pieței.

Secret absolut. Renaissance Technologies este renumit pentru nivelul extrem de secretizare. Foarte puțini oameni știu exact cum funcționează modelele lor, iar fondul Medallion e închis publicului – pot investi doar angajații firmei.

Scanned with OKEN Scanner

Fond: **Renaissance Technologies** (fond de *hedging* fondat în 1982, de Jim Simons).

Performanță istorică: Cunoscut pentru Medallion Fund, care a obținut un randament anualizat de aproximativ 66% brut și 39% net (după taxe) între 1988 și 2018 – una dintre cele mai bune performanțe din istoria finanțelor.

Fondul Renaissance a administrat active de peste 50 miliarde USD la apogeu.

Deținere importante (portofoliu actual/istoric):

- Portofoliu extrem de diversificat, cu mii de poziții în acțiuni, obligațiuni, valute și derivate.
- Cunoscut pentru utilizarea intensă a modelelor matematice și algoritmilor avansați, nu pentru deținere „vedetă" în companii individuale.
- Totuși, în rapoartele publice au apărut poziții în companii americane mari precum Apple (AAPL), Microsoft (MSFT), Amazon (AMZN), dar acestea fac parte dintr-o strategie cantitativă largă.

Lecții-cheie pentru investitori

1. Piața ascunde tipare exploatabile. Chiar dacă majoritatea crede în piețe eficiente, realitatea este că, prin metode avansate de analiză, se pot detecta dezechilibre statistice exploatabile, dar nu cu ochiul liber.
2. Datele bat emoțiile. Spre deosebire de investitorii fundamentali, Simons a eliminat complet emoția și intuiția din procesul decizional. Totul este analiză, *backtesting*, probabilitate și execuție disciplinată.
3. Performanța excepțională nu vine din talent individual, ci din echipă. Renaissance este un exemplu de colaborare între oameni de știință. Investițiile devin un efort colectiv, nu o chestiune de instinct individual.

Un citat memorabil despre abordarea sa: „Există tipare ale mișcării prețurilor, și acestea pot fi găsite. Odată găsite, pot fi exploatate". Prin analiza tehnică se caută tipare recurente în prețuri, care pot fi folosite pentru profit.

Datorită succesului său și a misterului din jurul metodei folosite, Simons a fost supranumit „cel mai inteligent miliardar de pe Wall Street". El a arătat că matematica aplicată la scară mare poate bate chiar și cei mai buni investitori tradiționali.

Scanned with OKEN Scanner

m) JOHN PAULSON

John Paulson este fondatorul fondului Paulson & Co. şi a devenit celebru în urma crizei financiare din 2008, când a reuşit să facă aproximativ 4 miliarde de dolari personal (şi peste 15 miliarde pentru investitori), pariind împotriva pieţei imobiliare americane. A fost una dintre cele mai mari şi mai precise tranzacţii speculative din toate timpurile.

Paulson a reuşit ceea ce foarte puţini au făcut: a identificat o bulă înainte să explodeze şi a găsit o metodă de a profita de pe urma colapsului iminent.

Filosofie de investiţii

Evenimente speciale şi tranzacţii asimetrice. Paulson este specializat în ceea ce se numeşte *event-driven investing* – investiţii care speculează schimbări de structură în companii sau pieţe (fuziuni, restructurări, crize). Caută pariuri în care riscul e limitat, dar potenţialul de câştig este uriaş, aşa-numitele „tranzacţii asimetrice".

Analiză profundă, tranzacţii calculate contra curentului. Înainte de criza din 2008, Paulson a studiat în detaliu piaţa ipotecară americană şi a realizat că băncile vindeau pachete de credite *subprime* extrem de riscante, prezentate fals ca fiind sigure. Deşi majoritatea pieţei era euforică, el a mizat pe colaps, contrar opiniei generale.

Structuri financiare sofisticate. A folosit instrumente financiare complexe, precum CDS (Credit Default Swaps), pentru a paria pe prăbuşirea valorii obligaţiunilor legate de credite ipotecare. A fost unul dintre primii care au înţeles cum pot fi folosite aceste instrumente într-un mod creativ şi strategic.

Fond: **Paulson & Co.** (fond de *hedging* fondat în 1994, de John Paulson).

Performanţă istorică: Cunoscut pentru câştigul uriaş din 2007, când a pariat împotriva pieţei imobiliare din SUA folosind credit *default swaps*. Această tranzacţie a adus fondului un profit estimat la 15 miliarde USD, iar lui Paulson personal, peste 4 miliarde USD.

Fondul a administrat active de peste 36 miliarde USD la apogeu, dar ulterior a înregistrat scăderi semnificative de performanţă.

Deţineri importante (portofoliu actual/istoric):

- Poziţii mari în aur şi companii miniere de aur Randgold, AngloGold Ashanti (AU).
- Investiţii în companii de sănătate şi biotehnologie.
- Deţineri în imobiliare şi în companii americane mari, dar portofoliul a fost volatil după succesul din 2007–2008.

Scanned with OKEN Scanner

Lecții-cheie pentru investitori

1. Înțelege în profunzime ceea ce nimeni nu se obosește să studieze. Paulson nu s-a mulțumit cu titluri de presă. A „săpat" în structura produselor financiare și a descoperit slăbiciuni fundamentale ignorate de restul pieței.

2. Curajul de a fi contra curentului poate fi extrem de profitabil. A făcut pariul vieții lui într-un moment în care piețele și instituțiile financiare râdeau de scenariul său. A pariat împotriva „consensului" și a avut dreptate.

3. Marile crize pot însemna și mari oportunități. Lecția sa din 2008 este clară: când piața e oarbă sau în negare, cei care văd clar pot câștiga enorm, dacă au pregătirea, răbdarea și instrumentele necesare.

Un citat definitoriu al lui Paulson: „Nimeni altcineva nu o făcea. Era oportunitatea vieții". Făcea referire la pariul împotriva pieței ipotecare din SUA înainte de 2008. Unele șanse apar rar, iar succesul vine profitând de ele înaintea tuturor.

n) JESSE LIVERMORE

Jesse Livermore este adesea considerat „părintele tradingului modern". A devenit o legendă pe Wall Street în prima jumătate a secolului XX, câștigând (și pierzând) averi spectaculoase prin speculații bursiere, într-o perioadă în care nu existau computere, modele matematice sau platforme online, ci doar instinct, observație și disciplină.

Cariera sa a fost plină de extreme: în timpul panicii din 1907 și crizei din 1929, a făcut profituri colosale pariind pe prăbușirea pieței – se spune că doar în 1929 a câștigat peste 100 milioane USD (echivalentul a peste 1,5 miliarde astăzi).

Filosofie de investiții

Speculație bazată pe trenduri și comportamentul pieței. Livermore nu investea pe termen lung. Era un *trader* care urmarea trendul – intra în poziții când detecta o direcție clară a pieței și rămânea în joc cât timp trendul era valid.

Timing și disciplină. Avea reguli stricte despre momentul intrării și ieșirii din poziții. Aștepta confirmări ale mișcărilor și evita impulsurile emoționale. Pentru el, „timpul" era mai important decât „prețul".

Managementul poziției. Spunea clar: „Cea mai importantă regulă este să îți mărești poziția când ai dreptate și să o reduci când greșești". A fost un pionier al gestionării active a pozițiilor, concept extrem de popular azi.

Scanned with OKEN Scanner

Fond: Nu a administrat un fond de investiții clasic, ci a fost un *trader* independent, activ pe pieţele de acţiuni şi mărfuri de la începutul secolului XX.

Performanţă istorică: A acumulat şi pierdut de mai multe ori averi uriaşe, dar este faimos pentru câştigurile din timpul panicii bursiere din 1907 şi al Marii Crize din 1929, când a obţinut profituri estimate la peste 100 milioane USD (sumă colosală pentru acea perioadă).

Deţineri importante (portofoliu actual/istoric):

• Poziţii *short* masive pe acţiuni înainte de prăbuşirile bursiere din 1907 şi 1929.

• Tranzacţii speculative pe mărfuri, în special bumbac, unde a câştigat şi pierdut sume considerabile.

• Nu a avut un portofoliu deţinut pe termen lung, fiind cunoscut exclusiv pentru speculaţiile sale agresive şi folosirea levierului.

Lecţii-cheie pentru investitori

1. „Bursa nu te plăteşte pentru că ai dreptate prea devreme." Livermore a învăţat pe pielea lui că anticiparea corectă nu este suficientă, ci contează momentul execuţiei. De aceea, aştepta mereu semnale clare de confirmare.

2. Greşelile repetate îi ruinează chiar şi pe cei mai talentaţi investitori. Deşi a fost genial, Livermore a pierdut tot de mai multe ori, din cauza lipsa unei discipline constante, a *overtradingului* şi, uneori, a lăcomiei. Lecţia este simplă: sistemul tău trebuie să includă şi autocontrolul.

3. Piaţa e guvernată de comportamentul uman. Cu mult înainte de psihologia investiţională modernă, Livermore înţelesese natura emoţională a pieţelor, frică, speranţă, euforie, panică, toate jucând un rol decisiv în formarea trendurilor.

Un citat celebru din cartea inspirată de viaţa lui (Reminiscences of a Stock Operator): „Nu există nimic nou pe Wall Street. Orice se întâmplă astăzi pe piaţa bursieră s-a mai întâmplat înainte şi se va întâmpla din nou". Pieţele financiare repetă tipare istorice, iar lecţiile trecutului rămân valabile în prezent.

Jesse Livermore rămâne o figură legendară nu doar pentru câştigurile sale uriaşe, ci şi pentru lecţiile dure ale unei cariere marcate de glorie şi ruină. Este o sursă eternă de inspiraţie, dar şi de avertisment.

Scanned with OKEN Scanner

o) CATHIE WOOD

Cathie Wood este fondatoarea și CEO-ul companiei ARK Invest, devenind celebră în anii 2020, pentru abordarea sa îndrăzneață și ultraoptimistă privind tehnologiile disruptive. A fost una dintre puținele voci din industria de *asset* management care au îmbrățișat deschis investițiile concentrate în companii inovatoare din sectoare precum inteligența artificială, biotehnologie, *blockchain*, genomică și vehicule electrice.

În 2020, fondurile ARK au înregistrat randamente spectaculoase, iar Cathie Wood a fost aclamată ca o vizionară. În 2022, odată cu scăderea brutală a acțiunilor din sectorul tehnologic, a fost puternic criticată. Totuși, a rămas consecventă stilului ei, considerând că piețele subestimează viitorul transformărilor tehnologice.

Filosofie de investiții

Investiții tematice în inovație disruptivă. ARK Invest se axează pe identificarea și susținerea companiilor care pot schimba fundamental industrii întregi – companii aflate în stadii de creștere accelerată, cu modele de afaceri neconvenționale.

Concentrare pe viitor, nu pe trecut. Cathie Wood respinge modelul tradițional de analiză bazat pe rezultate istorice. Ea susține că investitorii trebuie să privească înainte cu 5–10 ani, nu să analizeze multiplii de azi.

Transparență radicală. Spre deosebire de fondurile clasice, ARK publică zilnic tranzacțiile realizate în portofolii, explică raționamentele și menține o relație deschisă cu publicul. Este un exemplu de democratizare a investițiilor.

Fond: **ARK Invest** (fond de administrare a activelor fondat în 2014 de Cathie Wood).

Performanță istorică: ARK Innovation ETF (ARKK), fondul său principal, a avut o creștere spectaculoasă între 2014 și 2021, cu un randament anualizat de peste 35% în acea perioadă, dar a suferit scăderi majore în 2022. Pe termen lung, randamentul anualizat rămâne pozitiv, dar volatil.

Active administrate: peste 60 miliarde USD la apogeu (2021), în prezent mult reduse după corecțiile pieței.

Dețineri importante (portofoliu actual/istoric):

- Tesla (TSLA) – cea mai cunoscută și profitabilă investiție a fondului.
- Roku (ROKU), Zoom (ZM), Coinbase (COIN), CRISPR Therapeutics (CRSP), Teladoc (TDOC).
- Portofoliul se concentrează pe companii inovatoare din domenii precum inteligență artificială, biotehnologie, *fintech*, vehicule electrice și spațiu.

Scanned with OKEN Scanner

Lecții-cheie pentru investitori

1. Viitorul le aparține celor care își asumă riscuri. Cathie Wood ne amintește că marii inovatori ai lumii – precum Tesla (TSLA), Amazon (AMZN) sau CRISPR Therapeutics (CRSP) – au fost adesea subestimați în fazele incipiente. Investitorii care le-au susținut devreme au avut parte de câștiguri uriașe.

2. Volatilitatea este prețul inovației. Portofoliile ARK sunt printre cele mai volatile din industrie. Dar Wood consideră că volatilitatea nu e egală cu riscul, riscul real este să ratezi companiile care vor domina viitorul.

3. A crede într-o teză înseamnă să reziști presiunii pieței. În perioadele de scădere, Cathie Wood a fost criticată dur, dar nu și-a abandonat strategia. Ea pledează pentru consistență în convingeri, chiar și când piața pare să le contrazică temporar.

Un citat definitoriu: „Convingerea noastră este că inovația prinde avânt în vremuri dificile". Perioadele dificile stimulează creativitatea și adoptarea de soluții inovatoare în afaceri și investiții.

Cathie Wood are un stil de investiții modern, curajos, orientat către viitor, dar care vine cu un preț: răbdare, încredere și toleranță la volatilitate. Este o figură polarizantă, dar influentă, care a adus în prim-plan ideea că portofoliile pot (și trebuie) să fie construite și în jurul ideilor îndrăznețe.

p) MICHAEL J. BURRY

Michael J. Burry este fondatorul fondului Scion Capital și unul dintre cei mai cunoscuți investitori contra curentului ddin secolul XXI. A devenit faimos în urma crizei din 2008, când a anticipat implozia pieței ipotecare din SUA și a profitat de pe urma acesteia printr-un pariu masiv pe prăbușirea creditelor *subprime*. Povestea sa a fost popularizată în cartea și filmul *The Big Short,* în care a fost interpretat de actorul Christian Bale.

În ciuda faptului că a fost considerat „nebun" de către bănci și alți manageri de fonduri, Burry a pariat cu convingere pe ceva ce toți ceilalți ignorau, iar acel pariu i-a adus câștiguri de sute de milioane de dolari pentru el și investitorii săi.

Filosofie de investiții

Investiții fundamentale, bazate pe cercetare profundă. Burry este un *value investor* autentic, puternic influențat de filosofia lui Benjamin Graham. Studiază în detaliu fiecare companie sau instrument financiar înainte de a investi, punând accent pe analiza riscului.

Scanned with OKEN Scanner

Investitor convins contra curentului. Nu îi pasă de popularitate sau de consensul pieței. De fapt, preferă să acționeze atunci când toată lumea merge în direcția opusă, dacă are dovezi clare că piața este în neregulă.

Simț analitic extrem. Ca fost medic devenit investitor autodidact, Burry are un stil analitic precis, orientat pe identificarea anomaliilor sistemice și a incongruențelor din bilanțuri și structuri financiare.

Fond: **Scion Capital** (fond de *hedging* fondat în 2000, de Michael Burry).

Performanță istorică: Între 2000 și 2008, fondul a obținut un randament total de aproape 490%, comparativ cu aproximativ 3% pentru S&P 500 în aceeași perioadă. Este faimos pentru pariul său contra pieței imobiliare americane înainte de criza din 2008, care i-a adus câștiguri de circa 700 milioane USD pentru investitori și 100 milioane USD personal.

După închiderea Scion Capital, în 2008, a lansat un nou fond, Scion Asset Management.

Deținerii importante (portofoliu actual/istoric):

- Poziții *short* pe credite ipotecare *subprime* (2005–2008).
- Investiții ulterioare în companii americane de *mid-cap* și *small-cap*.
- Deținerii notabile în companii precum GameStop (GME) (înainte de mania din 2021), Geo Group (GEO) și diverse companii de energie.

Lecții-cheie pentru investitori

1. Nu trebuie să faci parte din sistem ca să-l înțelegi. Burry era un outsider, fără experiență pe Wall Street, dar a reușit să învingă sistemul doar prin logică, muncă și cercetare. Un exemplu pentru orice investitor individual.

2. Curajul de a rămâne fidel convingerilor chiar și când ești singur. Pariul său împotriva pieței *subprime* a fost întâmpinat cu rezistență și batjocură. Totuși, a perseverat, știind că are faptele de partea sa.

3. Înțelege ce cumperi chiar și în cele mai complexe structuri. Burry nu s-a temut să pătrundă în hățișul titlurilor de valoare garantate prin ipoteci (MBS și CDO), să le înțeleagă, să identifice riscurile ascunse și să le exploateze.

Un citat emblematic al lui Michael Burry: „Este în natura unui investitor pe termen lung, orientat pe valoare, să greșească... des... și să greșească singur". Investitorii pe

Scanned with OKEN Scanner

termen lung acceptă erori frecvente și decizii contrare mulțimii pentru a obține rezultate.

Michael J. Burry este o figură aparte în peisajul investițiilor, un exemplu de gândire independentă dusă la extrem, care arată că viziunea personală susținută de analize solide poate învinge chiar și cele mai mari instituții financiare.

Ce au în comun investitorii legendari?

Privind în ansamblu poveștile și strategiile acestor investitori legendari, devine clar că nu există un singur mod „corect" de a investi. Unii sunt fundamentaliști riguroși (Buffett, Lynch, Burry), alții, speculatori macro (Soros, Druckenmiller), alții pur științifici (Simons), activiști (Icahn, Ackman) sau vizionari ai viitorului (Cathie Wood). Și totuși, dincolo de diferențele de stil există câteva trăsături comune care apar constant:

1. Gândire independentă

Toți acești investitori au avut curajul de a gândi diferit de mulțime, de a se opune consensului și de a-și susține ideile chiar și în fața criticilor. Într-o lume dominată de zgomot, ei au ales să gândească pe cont propriu, bazându-se pe logică, cercetare și convingere personală.

2. Disciplină și autocontrol

Indiferent de stil, disciplina este o constantă: în analiză, în execuție, în gestionarea riscului. Ei nu iau decizii impulsive și știu să își respecte propriile reguli, chiar și (sau mai ales) în perioade de stres maxim.

3. Capacitate de a învăța continuu

Acești investitori sunt, în esență, elevi pe viață ai piețelor. Învață din greșeli, își rafinează strategiile, se adaptează. Fie că vorbim de Munger și „modelele mentale" sau de Paul Tudor Jones, care spune că „tradingul înseamnă sete de cunoaștere", învățarea este esențială.

4. Concentrarea asupra riscului, nu doar a randamentului

Spre deosebire de investitorii amatori care vânează doar profitul, legendele bursiere au învățat să protejeze capitalul ca prioritate absolută. Pentru ei, riscul nu este o simplă variabilă, ci o realitate cu care trebuie negociat în fiecare decizie.

5. Încredere în viziunea personală

Chiar și atunci când piața pare să le contrazică ideile, ei nu abandonează ușor. Își susțin pozițiile atunci când au convingeri puternice, dar sunt și suficient de flexibili încât să își recunoască greșelile rapid. Este o combinație rară de convingere și modestie.

Scanned with OKEN Scanner

Acești investitori ne arată că succesul nu este rezervat doar „aleșilor" sau celor cu acces privilegiat. El e posibil pentru oricine are claritate în gândire, disciplină în execuție și curaj de a rămâne fidel propriilor principii, chiar și atunci când lumea pare să meargă în altă direcție.

6.3 APLICAREA ACESTOR LECȚII CA INVESTITOR ROMÂN

Lecțiile desprinse din marile crize bursiere și din strategiile investitorilor legendari sunt valoroase, dar numai dacă le poți traduce în acțiuni concrete, adaptate contextului personal și pieței în care investești. Ca investitor român, ai anumite particularități: acces la piețele internaționale, dar și o piață locală cu dinamici proprii, un cadru fiscal specific și un orizont de investiție influențat de cultura financiară autohtonă.

Urmărește analiștii români cu experiență, dintre care vă recomand:

- Emisiunea *Feel the Markets* de pe YouTube, realizată de Cătălin Chivu și Tiberiu Porojan;
- Emisiunea *Mr. Market* de pe Canal 33, realizată de Liviu Moldovan;
- Postările din social media ale lui Mihai Chișu, Valentin Dragu, Cristi Tudorescu, Adrian Morar, Cristian Sima;
- Postările autorului, Vasile Szakacs, pe www.bursa-explicata.ro și pe pagina personală de Facebook.

Formarea unei strategii inspirate de cei mari, dar adaptată stilului personal

Nu trebuie să copiezi în totalitate stilul lui Buffett, Soros sau Munger. Trebuie să înveți din principiile lor și să le adaptezi la profilul tău de risc, orizontul de timp și nivelul de implicare.

Pași practici:

1. Identifică-ți stilul: Ești orientat spre dividende, creștere, tehnologie, ETF-uri sau ești mai conservator? Nu există un stil „corect", ci doar stilul care ți se potrivește.
2. Definește-ți clar obiectivele: Investești pentru pensie, pentru un avans la casă, pentru educația copiilor? Acestea vor influența alegerea instrumentelor.
3. Construiește-ți portofoliul pornind de la strategii consacrate:
    - Un portofoliu inspirat de Buffett: acțiuni solide, „moat", dividende.
    - Un portofoliu inspirat de Ray Dalio: diversificat, cu expunere pe mai multe clase de active.
    - Un portofoliu inspirat de Cathie Wood: concentrat pe tehnologie, dar cu risc ridicat.

Scanned with OKEN Scanner

4. Păstrează flexibilitatea. Strategia ta trebuie să fie clară, dar nu rigidă. Dacă înveți lucruri noi, adaptează. Dacă piața se schimbă, recalibrează. Exact cum fac marii investitori.

6.4 DEVINO PROPRIUL „INVESTITOR LEGENDAR"

Nu trebuie să ai miliarde în gestiune sau fonduri sofisticate pentru a aplica principiile marilor investitori. Ai nevoie doar de disciplină, educație, răbdare și gândire clară.

Investește cu capul, nu cu inima. Fii curios, dar și sceptic. Fii optimist, dar pregătit. Învață din istorie, dar trăiește și acționează în realitatea pieței în care investești, fie ea BVB, NYSE sau Nasdaq.

Acest ultim capitol nu este doar o încheiere, ci o invitație la reflecție. Lumea investițiilor nu presupune a ghici ce va face piața mâine. Înseamnă a construi ceva durabil, solid, în acord cu valorile tale personale. Înseamnă să devii o versiune mai disciplinată, mai clară și mai curajoasă a ta.

Dragă cititorule, ai parcurs un drum lung prin această carte. Ai explorat strategii, greșeli, crize și triumfuri. Ai învățat de la cei mai mari. Dar acum vine întrebarea esențială: Ce vei face cu tot ce ai învățat?

Investitul nu înseamnă doar să faci bani. Este un proces de autocunoaștere și dezvoltare personală. Înseamnă:

- răbdare în fața tentației;
- curaj în fața fricii;
- claritate în ceața incertitudinii;
- disciplină când e cel mai greu să o menții.

Fiecare decizie financiară este o reflecție a caracterului tău. Nu ai nevoie de un IQ de geniu. Ai nevoie de echilibru, strategie și un plan pe care să-l respecți.

Nu uita, crizele vin și pleacă, dar investitorii care rezistă – și mai ales cei care evoluează – sunt cei care înțeleg că investiția cea mai importantă este în tine însuți.

„Nu trebuie să fii perfect. Trebuie doar să fii consecvent" este o regulă simplă, dar uitată de mulți.

Ai în mână toate piesele. Urmează să le pui în ordine. Ai încredere în tine. Continuă să înveți. Pune întrebări. Fii curios. Și mai ales investește nu doar în acțiuni, ci și în acțiune.

Succes în călătoria ta de investitor și dincolo de ea!

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

ÎNCHEIERE

Am ajuns la finalul acestui al doilea volum, iar dacă le-ai parcurs pe ambele, felicitări! Înseamnă că ești deja mult mai pregătit decât majoritatea investitorilor, care intră pe pieţele financiare fără o strategie clară sau fără să înţeleagă ce fac.

În prima parte, am construit fundaţia:

- am învăţat cum se analizează o companie din punct de vedere fundamental;
- cum alegem ETF-uri potrivite;
- cum folosim un *stock screener* pentru a filtra oportunităţi;
- cum ne organizăm portofoliul;
- cum ne gestionăm riscurile şi emoţiile;
- şi am explorat concepte mai puţin cunoscute, precum *short squeeze, gamma squeeze* şi *maximum pain.*

În a doua parte, am trecut la strategie. Am discutat despre abordări potrivite pentru fiecare orizont de timp, de la investiţii ultrascurte până la cele pe termen lung, şi am subliniat cum trebuie adaptate aşteptările, instrumentele şi analiza în funcţie de intervalul ales.

Am explorat *bear marketurile,* nu ca pe nişte perioade de panică, ci ca pe ocazii de ajustare şi consolidare.

Am vorbit despre investiţii alternative, despre cum pot fi integrate inteligent într-un portofoliu echilibrat.

Şi am tras învăţăminte de la investitori legendari şi din crizele bursiere care au schimbat istoria, tocmai pentru a nu repeta aceleaşi greşeli.

Bursa nu este un loc unde ne îmbogăţim peste noapte. Este un drum lung, cu suişuri şi coborâşuri, unde răbdarea, disciplina şi educaţia financiară contează mai mult decât ştirile sau zvonurile.

Sper că aceste două volume v-au oferit nu doar informații, ci și claritate, încredere și o viziune pe termen lung.

Vă recomand să citiți și cărțile *Bursa explicată simplu. Ce înseamnă și cum se câștigă la bursă?* și *Câștigă la bursă cu Elliott Wave și Fibonacci,* pentru a înțelege mai bine analiza tehnică, formațiunile grafice, indicatorii, valurile impulsive și corective, precum și divergențele care apar la *topuri* și la *bottomuri.*

Succes în tot ce urmează și nu uitați: investitorii buni se formează, nu se nasc.

Succesul la bursă începe cu înțelegerea ei.

Cu drag,
Vasile Szakacs

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

CUPRINS

CAPITOLUL 1

Strategii de investiții pe termen ultrascurt, 0–3 luni 7
1.1 Introducere în investițiile pe termen ultrascurt 7
1.2 Profil de risc și randament 10
1.3. Strategii de investiții pe termen ultrascurt 13
1.3.1 *Scalping* (profituri mici, tranzacții dese) 13
1.3.2 *Intra-day Trading* (tranzacționare *intra-day*) 17
1.3.3 *Swing Trading* (tranzacționare pe câteva zile/săptămâni) 24
1.3.4 *Event-Driven Trading* (tranzacții bazate pe știri semnificative) 29
1.4 Folosirea unui *stock screener* pentru tranzacții ultrascurte 35
1.5 Folosirea graficelor de pe TradingView.com pentru a identifica tranzacții pe termen ultrascurt 37
1.6 Folosirea analizei fundamentale pentru a identifica tranzacții pe termen ultrascurt 43
1.7 Greșeli frecvente și cum să le eviți 46
1.7.1 Ignorarea *stop-lossului* 46
1.7.2 Lipsa unui plan clar de ieșite 46
1.7.3 Supraîncrederea și efectul levierului excesiv 47
1.7.4 Subestimarea impactului știrilor și evenimentelor globale 47

CAPITOLUL 2

Strategii de investiții pe termen scurt (0–3 ani)
2.1 De ce (și când) investim pe termen scurt la bursă? 49
2.2 Riscurile investițiilor bursiere pe termen scurt 49
2.3 Profilul investitorului pe termen scurt 53
2.4 Instrumente bursiere potrivite pentru termen scurt 55
2.5 Strategii pentru investiția pe termen scurt 63
2.6 Greșeli frecvente în strategiile pe termen scurt 76
2.7 Folosirea *stock screenerului* de pe Finviz.com pentru a găsi posibile investiții pentru un termen scurt, de 0–3 ani 79
2.8 Folosirea graficelor de pe TradingView.com pentru a identifica posibile investiții pentru un termen scurt de 0–3 ani 80
2.9 Folosirea analizei fundamentale pentru a identifica investiții pentru termen scurt, de 0–3 ani 83
2.9.1 Abordarea analizei fundamentale 84
2.9.2 Strategia pas cu pas pentru folosirea analizei fundamentale pe termen scurt 85
2.9.3 Exemplu: Super Micro Computer (SMCI) – investiție pe termen de 2–3 ani 89
2.9.4 Exemplu: Caterpillar Inc. (CAT) – investiție pe termen de 2–3 ani 92

CAPITOLUL 3

Strategii de investiții pe termen mediu, de 3–7 ani
3.1 De ce 3–7 ani? 97
3.2 De ce ETF-uri pentru termen mediu? 97

3.3 Companii pentru termen mediu: cum alegi? ... 100
3.3.1 Criterii fundamentale ... 100
3.3.2 Criterii tehnice ... 101
3.3.3 Categorii potrivite de companii pentru termen mediu ... 102
3.4 Repartizarea portofoliului pe termen mediu ... 104
3.4.1 Ex: 60–80% acțiuni (ETF-uri + companii), 20–40% active defensive ... 104
3.4.2 Rolul obligațiunilor de stat în portofoliul pe termen mediu ... 106
3.5 Riscuri și managementul lor ... 107
3.6 Exemple de portofolii pe termen mediu ... 108
3.6.1 Portofoliu conservator: 60% ETF-uri mari, 20% blue chips dividend, 20% obligațiuni ... 108
3.6.2 Portofoliu moderat: 50% ETF-uri (inclusiv sectoriale), 40% companii individuale, 10% obligațiuni sau cash ... 110
3.6.3 Portofoliu dinamic: 40% ETF-uri, 50% companii growth, 10% cash sau obligațiuni pe termen scurt ... 112
3.7. Folosirea *stock screenerului* de pe Finviz.com pentru investiții pe termen mediu, de 3–7 ani . 115
3.8 Folosirea de graficelor de pe TradingView.com pentru a identifica investiții pe termen mediu, de 3–7 ani ... 116
3.9 Folosirea analizei fundamentale pentru a identifica investiții pe termen mediu, de 3–7 ani .. 122

CAPITOLUL 4

Strategii de investiții pe termen lung (7–30 ani)

4.1 Investițiile pe termen lung ... 129
4.2 Mentalitatea investitorului pe termen lung ... 129
4.3 Alegerea activelor potrivite ... 131
4.3.1 Acțiuni individuale – companii blue chip, lideri în industrie, dividende constante ... 131
4.3.2 ETF-uri – diversificare automată, costuri reduse, performanță predictibilă ... 134
4.3.3 REIT-uri – expunere la imobiliare fără să deții proprietăți fizice ... 136
4.3.4 Obligațiuni – rolul lor în diversificare și protecție la scăderi ... 139
4.3.5 Aur și alte active defensive – pentru protecție în perioade de inflație sau crize ... 142
4.4 Strategii populare și eficiente ... 144
4.4.1 *Buy & hold* – investiții constante în active de calitate ... 144
4.4.2 Dollar-Cost Averaging (DCA) – investirea regulată, indiferent de prețul pieței ... 146
4.4.3 Investiții în dividende – reinvestirea dividendelor pentru a accelera creșterea portofoliului . 149
4.4.4 Reechilibrarea portofoliului – ajustarea periodică a proporțiilor între active ... 150
4.4.5 Diversificare inteligentă ... 154
4.5 Greșeli frecvente de evitat ... 158
4.6 Folosirea *stock screenerului* de pe Finviz.com pentru investiții pe termen lung de 7–30 ani... 160
4.7 Folosirea de graficelor de pe TradingView.com pentru a identifica investiții pe termen lung, de 7–30 ani ... 162
4.8 Folosirea analizei fundamentale pentru a identifica investiții pe termen lung, de 7–30 de ani .. 165

CAPITOLUL 5

Piețele *bear* & investițiile alternative (investiții în timpul unui *bear market*)

5.1 Ce este un *bear market* (piața bear)? ... 169
5.2 Cum recunoști un *bear market*? ... 171

Scanned with OKEN Scanner

5.3 Comportamentul tipic al investitorilor vs comportamentul recomandat 172
5.4 Strategii de investiții în timpul unui *bear market* 174
5.5 Investiții alternative în perioade de *bear market* 177
5.6 *Cash is king?* 179
5.7 Exemple istorice de *bear markets* și lecțiile lor 181
5.8 Concluzie 189

CAPITOLUL 6

Investitori legendari & lecții din crizele bursiere

6.1 De ce merită studiați investitorii legendari? 191
6.2 Investitori legendari 192
6.3 Aplicarea acestor lecții ca investitor român 217
6.4 Devino propriul „investitor legendar" 218

Scanned with OKEN Scanner

După ce în primul volum am pus bazele unei înțelegeri clare a investițiilor la bursă – de la analiza fundamentală a companiilor și ETF-urilor până la unelte esențiale, precum *stock screenerurile*, graficele și managementul riscului –, acest al doilea volum vine să extindă orizontul.

Vei găsi aici strategii de investiții adaptate fiecărui orizont de timp, de la tranzacții ultrascurte la investiții pe termen lung. Discutăm despre cum să navighezi în *bear marketuri*, cum să privești investițiile alternative, ce poți învăța de la investitorii legendari, dar și lecții practice extrase din crizele bursiere.

Scris într-un stil clar, direct și prietenos, acest volum te va ajuta să-ți rafinezi strategiile, să eviți capcanele frecvente și să investești cu mai multă încredere, indiferent de contextul pieței.

Succesul la bursă începe cu înțelegerea ei.

VASILE SZAKACS

este investitor activ, pasionat de investiții financiare și autorul cărților de succes *Bursa explicată simplu. Ce înseamnă și cum se câștigă la bursă?* și *Câștigă la bursă cu Elliott Wave și Fibonacci*.

Trăiește în București, România, este tatăl a doi băieți curioși și creativi, cărora le răspunde deseori la întrebări gen: „De ce cresc sau scad acțiunile?“ În timpul liber, joacă baschet, bea ceai sau espresso și scrie exact genul de cărți pe care și-ar fi dorit să le citească la începutul drumului său în investiții.

Îi puteți găsi ultimele update-uri despre evoluția burselor pe Facebook și pe site-ul său, www.bursa-explicata.ro.

ISBN: 978-973-0-42995-4

199,00 lei